Št. 47 (1374) Leto XXVI
NOVO MESTO, četrtek, 20. novembra 1975
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

Občani metliške občine praznujejo svoj občinski praznik v spomin na partizansko zmago 26. novembra 1942 nad močno belogardistično postojanko na Suhorju. Letošnje praznovanje bo združeno s praznovanjem tridesetletnice zmage nad fašizmom, praznovanjem tridesetletnice graditve nove domovine in novih družbenih odnosov. Danes je podoba metliške občine in vse Bele krajine povsem spremenjena. Ljudje so zgradili tovarne, vodovode, ceste, udobnejše domove in drugo, kar jim omogoča boljše in lepše življenje. Več berite v sredini lista. Na sliki: spomenik revoluciji na metliškem trgu.

„Spoštujemo vaše vzore"

Delegacija Komunistične partije Italije v Krškem

Tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj v Krškem je minuli četrtek obiskala delegacija italijanske Komunistične partije — komiteja za Furlanijo in Julijsko krajino. Ogledu tovarne je sledil razgovor z vodstvom podjetja, s predstavniki samoupravnih organov, zveze komunistov in sindikata te delovne organizacije.

Gostom so predstavili tovarno in njene zmogljivosti, delovanje samoupravnih organov, odnose med tozdi, vlogo in organiziranost zveze komunistov v podjetju. Pogovor je potekal v prisrčnem vzdušju.

Pred odhodom so poudarili, kako pomembno je spoznavanje med dvema narodoma, zlasti pa prijateljski stiki z narodom, ki je že ustvaril ideale, za katere se oni šele borijo. Dejali so, da z velikim spoštovanjem gledajo na našo stvarnost, v kateri vidijo številne vzore. Izrazili so zadovoljstvo nad podpisom sporazuma, ki sta ga pred kratkim podpisali Jugoslavija in Italija. Prepričani so tudi, da bo sodelovanja med dvema takima organizacijama kot sta Zveza komunistov Jugoslavije in Komunistična partija Italije, samo koristilo interesom delavskega razreda in krepilo prijateljstvo dveh narodov, ki ju druži veliko skupnih interesov.

J. TEPPEY

Delegacijo italijanskih komunistov iz Furlanije in Julijske krajine pozdravljajo v Krškem predstavniki tovarne, občinske skupščine in jedrske elektrarne v izgradnji. Delegacijo je spremljal sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Franc Šetinc. (Foto: J. Teppey)

TROJE ODLIKOVANJ

Na proslavi v TVD Partizan, ki je bila na predvečer praznika občine Sevnica 11. novembra je predsednik občinske skupščine Valentin Dvojmoč izročil trem občanom sevniške občine visoka državna odlikovanja, s katerimi jih je odlikoval predsednik republike Josip Broz-Tito. Red republike s srebrnim vencem je prejel Maks Bilc iz Sevnice, red republike z bronastim vencem pa Božo Štojs iz Sevnice in Alojz Udovč iz Malkovca.

Zaplet v razpravi o združitvi

Komunisti Svita in Donita bodo zagovarjali združitev s 1. januarjem, komunisti Melamina pa zahtevali prej še odpravo nejasnosti, ki pa jih tudi v Kočevju ne bi smelo več biti

Akcija za združevanje delovnih organizacij Donit Medvode, Melamin Kočevje in Svit Kamnik ter za ustanavljanje tozdov naj poteka naprej po začrtanem programu, to so sklenili na sobotnem sestanku vseh komunistov teh treh delovnih organizacij, ki je bil v Dolenji vasi pri Ribnici.

Analiza o združevanju in razprava na sestanku sta pokazala, da bi bila združitev koristna, ker so že zdaj vse tri delovne organizacije tehnološko in gospodarsko povezane. Dopolnjujejo se predvsem v „vertikalni smeri", se pravi od proizvodnje surovin, polizdelkov in končnih izdelkov. Združitev bi omogočila skladnejši razvoj, načrtovanje, boljšo organizacijo in racionalizacijo proizvodnje.

Na sestanku so bili komunisti kočevskega Melamina proti „hitri" združitvi, ki naj bi jo izvedli z novim letom. Poudarjali so, da so za združitev, vendar se tako na hitro ne da vse dobro presoditi. Prednosti združitve so v analizi premalo očitne, pripravljena analiza pa je po njihovem mnenju „zbir želja, ki niti niso usklajene".

Komunisti Donita, Svita in Polikema pa so nasprotno trdili, da je bilo informiranja pri njih dovolj in da oni z združitvijo ne bodo odlašali.

Končno so sklenili, da se z akcijo za združitev nadaljuje in da se bosta Svit in Donit združila, to možnost pa puščajo odprto tudi Melaminu. Zahtevam Melamina so ugodili le v toliko, da bodo vsa skupna telesa delala še naprej in izpopolnjevala programe v luči pripomb sestanka. V desetih dneh bo skupna seja sekretarjev osnovnih organizacij ZK, občinskih vodstev ZK in medobčinskega sveta ZK Ljubljana, na kateri bodo skušali uskladiti stališča desetdnevne razprave.

J. PRIMC

Kočevje doma

Prvi pristanek na Japonskem kupljene ladje — v Izoli

Kočevje je prva izmed treh slovenskih ladij, kupljenih to leto na daljnem Japonskem, ki je zarezala valove domačega morja. Kapitan Danijel Groznik je v nedeljo nasmejan sprejemal številne goste, med katerimi so bili tudi podpredsednik IS Zvone Dragan in številčno dobro zastopano Kočevje. Posadka je dobila nekaj dni dopusta, že v tem tednu pa se bo ladja iz Izole, kjer je bila privezana, odpravila na poslej tradicionalni linijski poti proti Zahodni Afriki.

Enaindvajset let stara piranska Splošna plovba ima zdaj ladjevje s skupno 352.000 tonami nosilnosti. Pod slovensko zastavo plove danes 24 ladij: nikoli doslej jih ni plulo toliko! Predstavniki Kočevja so na ladjo z enakim imenom prinesli številna darila, med katerimi so bile tudi lovske trofeje: Kapitanu so obljubili, da bo ladja dobila tudi medveda, ki naj bi 30 mornarjev in vse druge, ki se bodo povzpeli na njen krov, spominjal na roške gozdove. Medveda so že ustrelili, vendar še ni prepariran. Pravijo, da ga bodo posadki izročili, ko bo Kočevje drugič priplulo v domače morje.

Prvič, odkar so jo junija letos kupili na Japonskem, je ladja Kočevje piranske Splošne plovbe pristala v domačih vodah. Z 8600 konjskimi močmi in 16.562 tonami nosilnosti bo plula na liniji proti zahodni Afriki. Kočevje bo vozilo hlodovino in sipljive tovore.

Sodobna cesta do Broda

Posodobljena cesta Livold—Brod — Dograjena bazen in telovadnica v Kočevju

Natanko čez teden dni, 27. novembra ob 10. uri, bodo svečano odprli posodobljeno cesto Livold-Brod na Kolpi. Otvoritev bo v Petrini, se pravi na začetku ceste, gledano s hrvatske smeri. To je hkrati tudi najdaljši asfaltni cestni odsek v kočevski občini.

Istega dne ob 19. uri bo v Šeškovem domu v Kočevju proslava, posvečena mednarodnem letu žena in dnevu republike. Na njej bodo zaslužnim ženam podelili priznanja OF, razen tega pa bo podeljenih še več drugih odlikovanj in priznanj. Na svečanosti bo govorila predsednica družbeno-političnega zbora občinske skupščine Kočevje Zalka Kocjan.

Razen tega pa je 27. novembra popoldne predvidena še otvoritev novega plavalnega bazena in telovadnice v Kočevju. Te dni pospešeno delajo, da bi bilo do tega dne vse gotovo.

Po otvoritvi razstave svojih del v Auli slovenici v Celovcu je mojster Božidar Jakac rad ustregel številnim obiskovalcem s podpisom v katalog.

ČEFARIN — REPUBLIŠKI PRVAK

Prejšnji teden so se na Bledu zbrali najboljši igralci goja iz Slovenije in se pomerili na uradnem republiškem prvenstvu. Med tekmovalci iz Maribora, Ljubljane, Kranja in Bleda sta nastopila tudi dva Novomeščana: Čefarin in Horvat. Medtem ko je Horvat po nepotrebnem izgubil nekaj partij, je med 18 udeleženci najbolje igral Čefarin, ki je postal republiški prvak za letošnje leto. Horvat se je uvrstil na enajsto mesto.

DRAGOTINE KMALU DOMA?

Številne Novomeščane in Dolenjce zanima, kdaj bodo iz Ravenne Dolenjskemu muzeju vrnili 99 predmetov iz znamenite, evropsko in svetovno znane zbirke izkopanin iz ilirskih grobov na Znančevih njivah. Zvedeli smo, da je v Italijo odpotoval kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez, ki bo preveril, v kakšnem stanju so dragoceni arheološki predmeti, ki sta jih 21. julija letos iz Dolenjskega muzeja po naročilu še neznanega „mecena" ukradla dva Italijana. Brzkone se bo Knez v Italiji pogovarjal tudi o načinu in datumu vrnitve zbirke.

NOV KLUB DOLENJSKIH ŠTUDENTOV

Klub dolenjskih študentov, ki študirajo v Mariboru, je bil ustanovljen ob koncu preteklega študijskega leta, drugo leto svojega dela pa je začel z redno skupščino 28. oktobra, na kateri so študenti sprejeli program dela na kulturnem, športnem, socialno-ekonomskem in političnem področju. Razveseljiv je podatek, da je okoli 30 odst. vseh študentov KDŠ v Mariboru članov ZK. Klub je tudi eden redkih med podobnimi klubi, ki imajo organizacijo usklajeno z novim statutom ZSSM in sklepi seminarja Pokrajinskih klubov Slovenije na Golteh. Člani Kluba dolenjskih študentov v Mariboru se zavedajo nujnosti povezovanja z mladino iz matičnih občin in kolegi, ki študirajo v Ljubljani,

MARIJA JAKLJEVIČ

USPEŠNI GASILCI

V gospodarskem poslopju Jožeta Marolta, kmeta iz Dolnjih Podpoljan, je pred kratkim izbruhnil požar. Iz neznanega vzroka se je vnela žagovina, ki jo je prejšnjega dne pripeljal iz ribniške žage Inlesa in jo je nameraval uporabiti kot nastilj za živino.

Žagovina je začela goreti zjutraj okoli 6.30. Ko je Jože Marolt opazil dim in ugotovil, da sam ne bo mogel preprečiti požara, je poklical na pomoč gasilce iz gasilskega društva Velike Poljane. Čeprav je bila nedelja, so bili gasilci zelo uspešni.

KAKO BO S SOLIDARNOSTJO?

Minuli četrtek so se v Sevnici sestali predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti zaradi usklajevanja svojih finančnih načrtov za prihodnje leto. Ugotovljena skupna vrednost znaša 7,90 od bruto OD. Ker je zavarovalni princip za skupnost socialnega varstva postavljen po zakonskih določilih glede na kraj zaposlitve, o tej skupnosti sploh ni bilo mogoče govoriti, ker se iz občine vozi na delo drugam skoraj tisoč delavcev. Delo otežuje neizdelan sistem republiške solidarnosti, ki bi ga morale republiške interesne skupnosti pripraviti že med letošnjim poletjem. Predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti so se dogovorili o rokovniku aktivnosti, ki naj ustali programe in finančne načrte skupnosti za prihodnje leto. Gradivo bo v razpravi med delegacijami od 6. decembra dalje do 26. decembra, ko naj bi sestale skupščine teh skupnosti in občinska skupščina. 29. decembra naj bi bil podpis družbenih dogovorov.

List za vsakogar »Dolenjski list«

Srečanje dolenjskih pesnikov s predstavniki koroških Slovencev v Celovcu je bilo prisrčno. Od leve: Lado Smrekar, Jože Dular, Janez Kolenc (stoji), Andrej Kokot (tajnik Slovenske prosvetne zveze v Celovcu) in dr. Mirt Zwitter, upravitelj Aule slovenicae. (Foto: Ivan Zoran)

Dolenjski večer v Celovcu

V Auli Slovenici so odprli Jakčevo razstavo in brali dela šestih sodobnih pesnikov iz Dolenjske — Doživetje za koroške Slovence

Petkova otvoritev razstave grafik Božidarja Jakca in literarni večer dolenjskih pesnikov v celovški Auli slovenici sta bila po mnenju prirediteljev in občinstva za koroške Slovence kulturni dogodek prvorazrednega pomena.

V dvorani, ki je prestala „krst" v prvih mesecih tega leta, se je tokrat zbralo blizu sto obiskovalcev, pretežno predstavniki kulturnega in političnega življenja koroških Slovencev, mladina in drugi ljubitelji umetnosti.

O mojstru palete in akademiku Jakcu je govoril dr. Luc Menaše. „Jakčevo delo je silno spoštovanje vsega vidnega in doživljenega: drobnega in velikega, obrazov in pokrajin, glasbene vznesenosti in človeškega trpljenja. Slikar jih vidi plemenito čiste in nedvomno pomenljive v njihovi enkratnosti in splošnosti," je med drugim dejal predavatelj.

Po otvoritvi razstave so dramski igralci Miha Baloh, Kristijan Muck in Neža Simčič brali pesniška dela Vladimira Bajca, Jožeta Dularja, Avgusta Gregorčiča, Janeza Kolenca, Lada Smrekarja in Ivana Zorana. O tradicionalnih kulturnih vezeh Dolenjske in slovenske Koroške — plod tega je bil tudi ta literarni večer, ki sta ga skupaj pripravila Slovenska prosvetna zveza v Celovcu in Dolenjski kulturni festival v Kostanjevici — je govoril prof. Jože Škufca. Recitacije je ob klavirju spremljal pianist Andrej Jarc.

VREME

Po deževnem vremenu v začetku tedna se je v sredini tedna vreme nekoliko ustalilo. V drugi polovici tedna so sprva možne še manjše padavine, nato pa bo suho in hladno vreme.

tedenski mozaik

Maroški kralj Hasan II je moral dokončno preklicati svoj nenavadni „zeleni pohod" na tako imenovano Špansko Saharo, toda vse kaže, da je vendarle nekaj dosegel. Podrobnosti sicer še niso znane, toda po pogajanjih med španskimi, mavretanskimi in maroškimi predstavniki sodeč, so se te tri dežele dogovorile, da se bo Španija dokončno umaknila in prepustila ozemlje drugima dvema – v zameno pa bo lahko še naprej izkoriščala del izredno bogatih ležišč fosfata. Toda to ni povšeči Alžiriji, ki se že vseskozi (in po mnenju večine tudi upravičeno) zavzema za to, da bi dobilo okoli 60.000, večinoma nomadskih, prebivalcev tega sicer puščavskega ozemlja na zahodnem koncu Afrike priložnost, da se izreče za neodvisnost . . . preteklost (kolonialne sile) se ne da kar tako izbrisati . . .

Medtem pa so prišli na dan podatki o strahovitem terorju, ki ga izvaja v Čilu vojaška junta. Združeni narodi so namreč objavili podrobnosti o množičnem nasilju, mučenju in ubijanju tistih Čilencev, ki se ne strinjajo z junto – in ti predstavljajo večino prebivalstva. Komisija za človekove pravice Združenih narodov (ki se sicer zaradi prepovedi generala Pinocheta ni smela pogovarjati s Čilenci v Čilu, saj so ji prepovedali vstop v to deželo) je objavila naravnost grozljive podrobnosti o posilstvih in mučenjih, med katerimi, na primer, niso bila redka tudi taka: ženskam so v spolovila potiskali žive pajke. To sporočilo je po svetu izzvalo samo še nove proteste in obsodbe čilskega režima, toda za zdaj ostaja v tej nekoč svobodni deželi vse po starem. No, čisto vse ne. Nekaj je venomer novega: cene, ki vrtoglavo skačejo, kar je posledica najhujše inflacije na svetu – odkar je čilska junta prevzela oblast, so zabeležili že 2700-odstotno inflacijo . . . žalostni rekordi . . .

Kar zadeva inflacijo pa so v sosedniji Argentini le malo na boljšem: tam je namreč letos inflacija doslej 270-odstotna . . . kje se bo ustavila . . .?

Koliko divjadi gojiti?

Novosti, ki jih prinaša nov lovski zakon

Razprave, kakšen naj bo nov lovski zakon, so sprožile vsa nerešena vprašanja o škodi, ki jo povzroča divjad na poljih in v gozdovih. Nekateri celo sprašujejo, koga ščititi bolj, divjad ali kmetovalce. Resne razprave pa kažejo, da je oba treba zaščititi enako. Tako dopolnjujejo tudi osnutek novega zakona, ki bo verjetno sprejet v prihodnjih mesecih.

Ali je gojitev divjadi moč uskladiti s kmetijstvom? Povedati je treba, da je to celo nujno. Kakšna bi bila narava, če bi pokončali vso divjad? Kako torej uskladiti? Na pomembni seji v Ljubljani je zastopnik lovcev povedal nekako takole: divjadi naj bo toliko, da ne bo delala več škode, kot je lovci lahko plačajo. Po novem zakonu naj ne bi določali na splošno, koliko posamezne vrste divjadi naj se goji na 100 ha, kot se dela zdaj, ampak naj bo za odstrel divjadi odločilna škoda, ki jo bo delala.

Kmetovalci nezaupljivo opozarjajo, da divjad ne dela škode lovcem, ampak njim, o odstrelu pa odločajo lovci. Prav tu je treba kmetovalce zavarovati. Najprej tako, da bodo občinske skupščine potrjevale usklajene gospodarske načrte kmetijstva, gozdarstva in lovstva. Če naj bi pridelali več živil, divjad ne bo smela delati veliko škode.

Kmetijstvo bo zavarovano tudi tako, da bodo lovske družine morale povrniti vso škodo, ki jo naredi divjad. Ne bo smelo biti več izgovorov, da lovci nimajo dovolj denarja, ker je škode več kot njihovih dohodkov.

Lovske družine se bodo morale povezati v območne zveze, ki bodo tudi jamčile za plačilo škode. Če te ne bodo imele dovolj denarja, bo morala dodati še republiška lovska zveza. Rok za ocenitev škode pa se podaljša na 6 mesecev, da se lovci z zavlačevanjem ne bodo mogli izmuzniti, kot se je doslej pogosto zgodilo.

Zakon se bo že lepo bral, če bo tak, pravijo nezaupljivi kmetovalci – a kdo jim bo jamčil, da bodo našli svojo pravico?

Tudi to naj bi uredil zakon in dodatni predpisi. Ustrezni predlogi so že dani. Lovske družine naj določijo lovce, ki bodo sprejemali prijave o škodi, in o tem obveste kmetovalce. Če bodo lovci površni ali ne bodo hoteli povrniti dejanske škode, naj ustrezen občinski organ sprejema prijave kmetovalcev tudi na krajevnih uradih, da kmetom ne bo treba na oddaljeno občino. V komisiji za cenitev škode naj bodo tri nepristranske osebe. Kdor se s cenitvijo ne bo strinjal, se bo lahko pritožil. Do 2000 din škode se bo urejalo na občini in le za večje zneske na sodišču.

Kaže, da bo zakon dober. Od kmetovalcev pa bo odvisno, ali bodo lovce naučili reda. Zastopnik lovcev je povedal, da mora biti vsaka prijavljena škoda pošteno ocenjena in plačana. Kjer se bodo lovci izmikali, bodo kmetovalci morali biti vztrajnejši. Nekateri lovci bodo morda poskušali še tako, kot so delali doslej. Vztrajnim lastnikom zemljišč pa ne bodo mogli dolgo kratiti njihovih pravic. Pri tem ne bo šlo le za plačilo škode, ampak bodo lovci zmanjšali tudi število divjadi, če se jim bo zdelo, da je prijavljene škode preveč.

JOŽE PETEK

BOSTON – Ameriška Obalna straža je prisilila poljsko ladjo „Humbak", da je zaplula v bostonsko pristanišče. Kapitana so obtožili, da je poljska ladja lovila ribe znotraj 12-miljskega pasu. Toda ladje niso prejeli znotraj ameriških ozemeljskih voda, marveč okrog 20 milj pred ameriško obalo. Američani trdijo, da se je ladja prej umaknila iz ozemeljskih voda, predno jo je uspela zajeti oborožena ladja Obalne straže. Poljska ladja je skoraj 100 metrov dolga in sodi med največje ribiške ladje. Na sliki: „Humbak" v bostonskem pristanišču. (Telefoto: UPI)

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

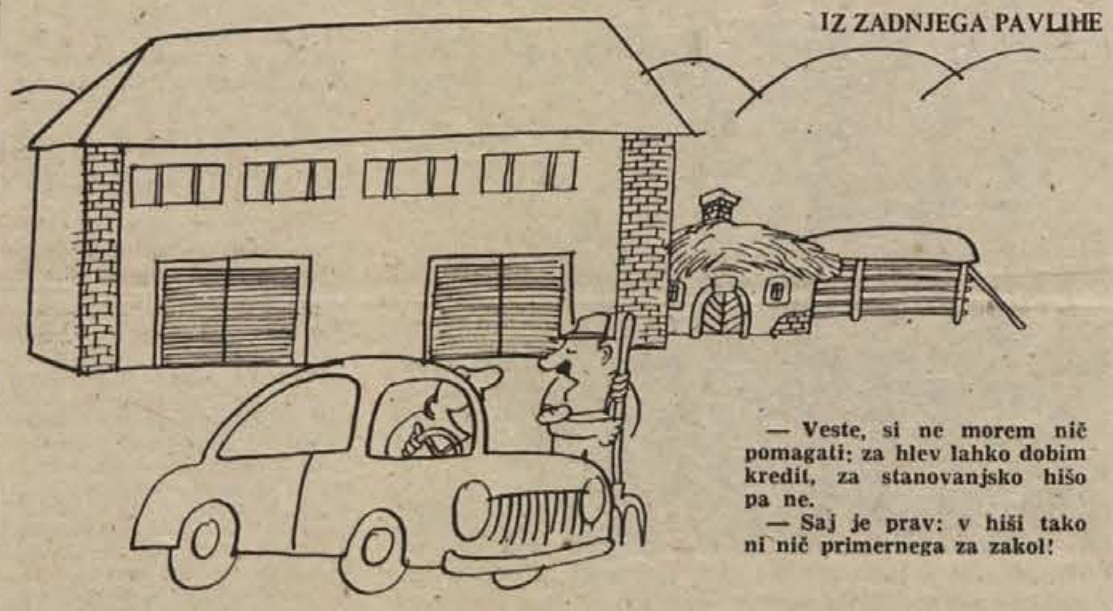

— Veste, si ne morem nič pomagati: za hlev lahko dobim kredit, za stanovanjsko hišo pa ne.
— Saj je prav: v hiši tako ni nič primernega za zakol!

tedenski zunanjepolitični pregled

LR Angola je razglasila neodvisnost, toda to je bil dogodek, ki so ga proslavljali le na delu ozemlja nekdanje zadnje portugalske kolonije v Afriki, iz katere so se portugalski kolonialni vojaki umaknili po okroglo petsto letih.

Neodvisno LR Angolo so namreč proglasili samo na tistem ozemlju, ki ga imajo pod nadzorom sile MPLA, angolskega osvobodilnega gibanja, ki ga vodi Agostino Neto.

Na področjih, ki jih nadzorujeta osvobodilni gibanji FNLA in UNITA je ostal položaj skrajno zmeden, kar velja sicer za vso Angolo. Že kmalu po proglasitvi je LR Angolo priznalo več kot dvajset držav, med njimi tudi SFR Jugoslavija.

To je precejšnja moralna pomoč za novo državo, vendar kot vse kaže sama po sebi ne bo zadostovala. UNITA in FNLA namreč ob podpori tujih belih plačancev (to so potrdili povsem verodostojni nepristranski viri) nadaljujeta z napadi na ozemlje, ki ga nadzoruje osvobodilno gibanje Agostina Neta. Ta je medtem postal predsednik republike in imenoval prvo vlado LR Angole.

Portugalci, ki so se umaknili, so zapustili za seboj precejšnjo praznino kar zadeva tehnične službe in administracijo (kar se je sicer dogajalo praviloma tudi vsem drugim novoosvobojenim državam, ki so se otresle kolonialnega jarma), toda to vsekakor ni najhujše.

Tisto, kar je pri angolski drami še posebej zaskrbljujoče je očitno vmešavanje tujih sil na eni in globoka nesoglasja, ki prehajajo že v sovraštvo, med tremi različnimi osvobodilnimi gibanji, na drugi strani.

To dvoje namreč grozi, da bo spremenilo Angolo v drugi Kongo, in tega si le malokdo želi; Organizacija afriške enotnosti je doslej brez uspeha poskušala doseči spravo in zato sta ob očitnem neuspehu tudi drugih (Združenih narodov na primer) povsem na mestu mračna negotovost in zaskbljenost za nadaljnjo usodo te najmaljše države na svetu.

MPLA Augostina Neta se zavzema za socializem v notranji in neuvrščenost v zunanji politiki. Drugi dve gibanji ne opredeljujeta čisto natančno svojijh političnih pogledov, vendar pa sta vsekakor bolj desno usmerjeni in pripravljeni (kar že delata) popuščati pritisku mednarodnega kapitala, za katerega bi bilo nedvomno dovolj manevrskega prostora v Angoli, če bi le zmagalo katero od teh dveh osvobodilnih gibanj.

PARIŠKI SESTANEK

Pariški sestanek (natančneje rečeno: sestanek v poletni rezidenci francoskega predsednika v Rambouilletu) najmočnejših kapitalističnih držav sveta se je končal s kompromisnimi predlogi glede nadaljnjega razvoja surovinske in energetske baze sveta, vendar pa ni dal popolnoma jasnih in natančnih, predvsem pa ne povsem sprejemljivih načel.

Predsedniki držav ali vlad najmočnejših industrijskih držav zahodnega sveta (plus Japonska) so se izrekli za sodelovanje z nerazvitimi, oziroma s proizvajalkami surovin, in to je dobro. Toda v ozadju je ostalo še precej negotovega in nedorečenega, predvsem pa za države v razvoju ne povsem sprejemljivega, pa je zato v prvih komentarjih slišati le zadržane ocene

Drama v Angoli

in napovedi, kaj bo ta sestanek pomenil.

UGODNI KOMENTARJI

Jugoslovansko-italijanski sp
razum o rešitvi obejnih in nek
terih drugih vprašanj je še ved
no predmet živahnih komentar
jev tako italijanskega kot jugo
slovanskega in svetovnega tiska.

Prevladuje prepričanje, da je
to primer, kako je mogoče
treba urejevati sporna vprašanja
med dvema sosednima držav
ma in še posebej potrditev duha
helsinške listine.

TELEGRAMI

BRUSELJ – Belgijski minister za zunanjo trgovino je izrazil mnenje, da bi bilo mogoče povečati jugoslovanski izvoz v dežele Beneluxa in da še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti za gospodarsko in še posebej industrijsko kooperacijo.

KAIRO – Egipčani so prevzli od Izraelcev tri naftne vrelce v bližini Ras El Sundra na severu zahodnega sinajske obale, od koder so se umaknili Izraelci. Ta umik je v skladu s poprej doseženim dogovorom med Izraelom in Egiptom.

KOBENHAVEN – Lani se je zaradi naraščajoče brezposelnosti iz selilo iz Danske okoli 40.000 danskih državljanov. Odšli so na Švedsko. Letos se ji je tja odselilo še nadaljnjih 8000. To je posledica recesije in predstavlja največjo selitev Dancev v tuje dežele po siloviti krizi leta 1929.

HAAG – Mednarodno sodišče v Haagu je odločilo, da mora Švedska družba Traksion – Union (v kateri sicer prevladuje mednarodni kapital) plačati Jugoslovanskim železnicam odškodnino, ker so Jugoslaviji dobavili slabe in nepopolne električne lokomotive. Zaradi njih so imele naše železnice velike zastoje v prometu.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Pomembnost gospodarskih povezav

O tem, kako pomembna je za naše gospodarstvo pot povezav, kakor jih nakazuje ustava v okviru združenega dela, smo v zadnjem času že večkrat govorili – prav sedaj pa posvečamo tem integracijskim procesom še posebno pozornost. Razumljivo, zakaj: mnoge gospodarske težave in konkretne pomanjkljivosti nas opozarjajo na to, da je nujno poglobiti samoupravno delovanje združenega dela, ena od teh poglobitev pa je prav integracijska povezava posameznih (večjih) OZD, seveda tam, kjer je to zares upravičeno.

Prejšnji teden je o teh vprašanjih poglobljeno razpravljal republiški aktiv najvidnejših predstavnikov družbenopolitičnega in gospodarskega življenja Slovenije – pod predsedstvom Franceta Popita je na CK ZKS tekla razprava o integracijskih procesih v slovenskem gospodarstvu. Konkretno se je razprava sukala okrog vprašanj glede združitve (že dalj časa zamišljene) naših dveh najpomembnejših proizvajalcev elektronske in elektrotehnične industrije – Iskre in Gorenja – in pa okrog izvajanja novih ustavnih odnosov znotraj SOZD Slovenijales.

V razpravi je z nekaterimi tehtnimi vsebinskimi opredelitvami sodeloval tudi član predsedstva SFRJ in ZKJ Edvard Kardelj, ki je posebej poudaril, da je temeljno vodilo vsakršnega povezovanja v združenem delu dohodek. Konkretno – če povzamemo njegove besede: temeljno vprašanje ob integracijah potemtakem ni organizacijske narave; spodbuda za to je ustvarjanje dohodka, ki ga pa lahko uspešneje dosegamo z določenimi organizacijskimi oblikami.

Ko je govoril o tem, da znotraj Iskre in Gorenja ter drugih OZD še obstajajo prevelike temeljne organizacije združenega dela (kar tam utemeljujejo z „bojaznijo", češ da bi se sicer preveč drobile te organizacije združenega dela v premajhne enote), je Edvard Kardelj izrazil mnenje, da problem ni v prevelikem drobljenju, marveč nasprotno. TOZD namreč nastaja na temelju merila vrednosti tistega proizvoda, ki ga delavci proizvajajo – torej tam, kjer je proizvode še mogoče meriti z resnično vrednostjo. Za združevanje pa je bistveno vprašanje, na kakšen način se bodo sredstva TOZD, ki jih delavci združujejo in vlagajo v proces reprodukcije, spet vračala nazaj tistim delavcem, ki so ta sredstva, ta dohodek ustvarili.

Po Kardeljevih besedah zato ni treba izražati bojazni zaradi „drobljenja" delovnih organizacij v premajhne TOZD – po njegovem mnenju obstajajo večje težave zaradi ponekod še prevelikih temeljnih organizacij združenega dela. Le-te so namreč bolj podvržene svojim lastnim interesom, prav to pa je poglavitna ovira za uresničitev začetih integracijskih procesov.

Res pa je, je še dejal Kardelj, da povezovanja ni mogoče – niti ni ustavno pravilno – posameznim organizacijam predpisovati. Ustava je začrtala več oblik združevanja dela in samoupravna odločitev mora začrtati v vsaki delovni organizaciji tisto pot, ki je najustreznejša.

Oskrba mest in industrijskih središč s kmetijskimi prehrambenimi izdelki je bila prejšnji teden tudi tema, ki je dobila najširši odmev bodisi po republikah (pri nas je o njej razpravljal republiški komite za trg in cene) bodisi na zvezni ravni. V skupščini SFRJ je bilo o teh vprašanjih izčrpno posvetovanje, ki ga je organiziral izvršni komite CK ZKJ. Temeljna ugotovitev je, da se v večini mest in industrijskih središč soočamo z neredno in ne dovolj organizirano oskrbo: posameznih živil včasih ni dovolj, včasih pa so tudi neustrezne kvalitete. Tudi cene rastejo brez opravičila, kar seveda neugodno vpliva na življenjsko raven ljudi.

Poudarili so, da je treba čimprej prelomiti z dosedanjimi klasičnimi kupoprodajnimi odnosi, na katerih še vedno temelji oskrba s kmetijsko prehrambenimi artikli. Stane Dolanc, ki je sodeloval v tej razpravi, je poudaril, da mnogi še vedno menijo, da je za to oskrbo odgovorna izključno federacija. S samoupravnim organiziranjem in povezovanjem tudi na tem področju pa se odgovornost za oskrbo prebivalstva prenaša na vse naše družbene subjekte ter temeljne družbene celice, torej tudi na TOZD, občine, krajevne skupnosti itd. Takoj moramo začeti z uresničevanjem reprodukcijskih celot tudi na to področje, je poudaril Dolanc. IK in predsedstvo CK ZKJ bosta predlagala stališča za akcijo na tem tako pomembnem področju našega življenja.

Prejšnji teden je bila seja predsedstva in izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije, ki je bila posvečena pripravam na prihodnjo sejo RK SZDL, ko naj bi izvolili novega predsednika republiške konference. Kandidat je dosedanji predsednik RK SZDL Mitja Ribičič.

Prva buldozerjeva „lopata" na gradbišču nove zdravstvene postaje v Ločni pri Novem mestu v torek, 18. novembra, je sad samoupravnega sporazuma Krke, Laboda, Lekarne, Zdravstvenega doma ter krajevnih skupnosti Novo mesto in Otočec. Računajo, da bo dom zgrajen do julija 1976.

Posnetek iz strojne delavnice v semiški Iskri navidez ni nič posebnega, a se tu dogajajo važne stvari. Po zamisli domačih strokovnjakov so že izdelali več zahtevnih strojev in prihranili precej denarja. Novatorstvo je v tem kolektivu zelo cenjeno. (Foto: Bačer)

Za kmete v gorjanskih vaseh so kostanjevi gozdovi velika dragocenost. Les je trpežen, čas mu ne more do živega, zato je vsestransko uporaben. Posnetek je izpred Švalove hiše v Kočariji, kamor so voli pravkar pripeljali les za dokončanje novega poslopja. (Foto: J. Teppey)

Za praznik metliške občine 26. novembra bodo odprli v Novoteksu – TOZD PREDILNICA Metlika novo predilnico, s katero bo ta kolektiv za 50 odst., to je za 450 ton, povečal proizvodnjo česane volnene preje. Na sliki: del skupine prvih 28 REPCO predilnih strojev. (Foto: M. Vesel)

IZGUBE SAMO V TOVARNI IMV

Izvršni svet občinske skupščine v Brežicah je v ponedeljek, 17. novembra, sklical razgovor o uresničevanju stabilizacijskih ukrepov z vsemi direktorji. Načelnik oddelka za gospodarstvo Roman Rajer jih je seznanil z rezultati gospodarjenja v devetih mesecih. V občini se je celotni dohodek v tem času povečal za 40 odstotkov. Z izgubo je poslovala samo ena delovna organizacija, in sicer tovarna avtomobilskih prikolic IMV. Za nohte jim je šlo še v Obrtno kovinskem podjetju v Dobovi, v Kovinski galanteriji na Bizeljskem, pri Agroservisu v Brežicah.

Dolenjske pripombe k stanovanjski politiki

Ni lahko načrtovati graditve stanovanj za naslednjih pet let, če v občinah ne vedo, koliko bodo lahko zidali. Na regionalnem posvetu 13. novembra v Novem mestu, kjer so govorili o izvajanju stanovanjske politike v črnomaljski, metliški, novomeški in trebanjski občini, so poudarili, da se mora stanovanjsko načrtovanje začeti že v tozdih, vsi seštevki pa naj bodo podlaga za dokončne potrebe posamezne občine. Doumeti bi morali tudi to, da sodijo sredstva za stanovanja tja, kjer so zbrana, ne pa da imajo izključno pravico gospodariti z njimi tako imenovane centrale.

Na posvetu je prišlo na dan, da v prihodnje ne bo denarja za širjenje stanovanjske graditve, saj tudi gospodarstvo v ta namen ne bo moglo prispevati več. Kaže pa razmisliti, da bi prispevke od bruto osebnih dohodkov oplemenitili še s prispevki iz ostankov dohodkov. Seveda bi morali nekaj denarja zagotoviti tudi za komunalno urejanje, saj to zdaj ni urejeno.

Marsikje niso zaživeli hišni sveti, čeprav imajo za to vse (tudi zakonite) možnosti, razen gmotne. Sedanjo gmotno osnovo črpajo iz stanarin, vendar je tega denarja zelo malo. Stanarine so še vedno trd oreh, prav gotovo pa bo treba kmalu na dan s številkami, kolikšne naj bi bile v letu 1976. To je potrebno poudariti, saj je že dolgo težnja, da bi tudi na stanovanjskem področju prešli na stroškovno odmerjene cene.

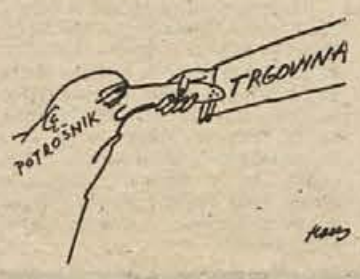

Zvonimo po toči

Porazne so ocene o letošnjem pridelku vrtnin v Jugoslaviji, na podlagi katerih je zvezni izvršni svet sklenil, naj bi uvozili 30.000 ton čebule, 55.000 ton krompirja, 10.000 ton fižola in 1.000 ton paradižnika. Kot piše Ekonomska politika, ZIS sodi, da smo letos pridelali polovico manj krompirja, 55 odstotkov manj paradižnika, 60 odstotkov manj čebule, 35 odstotkov manj fižola.

Do še poraznejših ugotovitev pridemo z nekaterimi primerjavami. Z nameravanim uvozom, za katerega je denar že zagotovljen in ki je nujen, če nočemo doživeti še večjih motenj in draginje na trgu, bomo uvozili več kot pol toliko fižola, kot ga sami pridelamo, eno desetino letnega pridelka čebule – kljub velikim naravnim možnostim, ki jih imamo prav za ti dve vrtnini. Nič čudnega torej, če se je s problemi oskrbe prebivalstva z vrtninami spopijelo celo tako avtoritativno telo, kot je predsedstvo CK ZKJ, in med drugim ugotovilo, da je večina sedanjih težav – subjektivne narave.

In smo pri bistvu stvari, zaradi katerih zdaj spet „zvonimo po toči." Težave z vrtninami niso od včeraj. Splošno znano je, da je tveganje pri pridelovanju vrtnin največje v celotnem kmetijstvu in da bi morali biti tudi varnostni ukrepi najbolj dosledni. Toda bilo je povsem drugače: pridelovalci so večinoma prepuščeni sami sebi, trgovci in posredniki jim pokažejo hrbet, če jim tako bolje kaže, pridelovanje pa zaostaja. V zadnjih desetih letih je pridelovanje vrtnin naraščalo komaj za slab odstotek na leto, zato je moralo priti do tako hude zaostritve.

Pričakujemo, da bodo odgovorni vendarle storili nekaj korenitega na tem področju in spodbudili domačo proizvodnjo. Le po tej poti bo mogoče trajno zajeziti krizo, ki je prav gotovo ne bomo odpravili zgolj s preganjanjem malih špekulacij prekupčevalcev z vrtninami.

M. LEGAN

Melamin drugače

Na skupnem sestanku komunistov kamniškega Svita, medvoškega Donita in kočevskega Melamina, na katerem so razpravljali o predvideni združitvi teh treh delovnih organizacij, ni bil sprejet predlog komunistov Melamina, naj bi razpravo in sklepanje o združitvi podaljšali, ne pa združitev izpeljali že z novim letom. Melaminovci so svoj predlog utemeljevali, da so bili o analizi za združitev prekasno obveščeni, da so v analizi prikazane le želje o razvoju, ne pa dejanski načrti razvoja, da se nekateri programi „prekrivajo", itd.

(Iz lista „Josip Kraš", Zagreb)

Melaminovci so seveda upravičeni in tudi dolžni enakopravno sodelovati v razpravi in se po svoji presoji najpametneje odločati. Marsikatera njihova pripomba je gotovo tudi upravičena, vendar moramo kljub vsemu temu ugotoviti, da je sklep komunistov Donita in Svita verjetno popolnoma upravičen, pa čeprav nasprotuje predlogom Melamina.

Če so komunisti Donita in Svita prepričani, da so člani njihovih kolektivov dovolj informirani o ciljih in posledicah združitve, če so menili, da so njihovi predstavniki v glavnem uspešno sodelovali v telesih, ki so pripravljala materiale za analizo za združitev itd., potem je verjetno vprašanje, če ni morda nekdo v Melaminu kriv, da tudi pri njih ni potekalo vse najbolje. Znano pa je tudi, da že v preteklosti Melamin ni kazal posebnega zanimanja za združevanje v občini ali izven nje.

Če v Melaminu še niso prepričani, da bi bila združitev koristna, je prav, da se ji začasno odrečejo; vendar imata zato oba druga kolektiva pravico, da se združita brez Melamina. Za Melamin pa ima lahko tako obnašanje hude in nepopravljive posledice.

J. PRIMC

Ljubljansko pismo

„Glodajo" listo

Odbori na novo razvejenih slovenskih sindikatov tačas ‚glodajo' gradivo, ki sestavlja t. im. „sindikalno listo" za prihodnje leto. Saj veste : boni za prehrano, kilometrine, dnevnice . . . Brez različnih mnenj seveda ne gre. Tako so se spotaknili ob kilometrino. Predlog je, da bi ostala takšna, kot je bila, torej poldrugi dinar na kilometer. Predlagatelj je to utemeljil z dejstvom, da se bencin ni podražil. Člani odbora sindikata pa so opozorili, da revija Avto izračunava kilometrino po formuli, ki je dolga tri časopisne vrstice. Opozorili so tudi na to, da so se podražili nadomestni deli in avtomobili in da bi že zato kazalo povečati kilometrino. Zdelo se je približno tako, kot da so člani odborov sindikata uporabniki lastnega avtomobila v službene namene, sestavljalec predloga pa se vozi s službenim mercedesom ali pa z Viatorjevim mestnim avtobusom. Pri vsem tem pa sindikalna lista velja tudi za Dolenjce. AMZS je tudi za večjo kilometrino (1,56 din), a ni bila pripravljena izdelati predlog o večjih, diferenciranih nadomestilih . . .

Predlog nove sindikalne liste vsebuje tudi zahtevo, naj v delovnih organizacijah, kjer je to mogoče, dobijo delavci enoten topel obrok in naj bi tam odpravili bone za prehrano. Ta zahteva oziroma predlog sta vzbudila obilo nasprotovanj pri tistih uporabnikih bonov, ki si za bone postrežejo s šilcem močnega ali cigaretami. Privrženci tovrstnega samoupravljanja so celo mnenja, da o vsem tem, kar je zapisano v sindikalni listi, morajo odločati delovni kolektivi, in ne sindikati. Jasno je, da ti ljudje ne prihajajo na sindikalne sestanke, kjer se o listah vsako leto vneto razpravlja. Bodi kakorkoli: vse kaže, da bo tudi letošnja sindikalna lista vzbudila veliko prerekanj, preden jo bodo potrdili. Govorjenja bo toliko, da bi kdo lahko seštel, koliko nas to stane . . .

IVAN VIDIC

vredno je zapisati...

Čez dva tedna bo dokončno znan odmev na sindikalno listo 76, ki so jo ob koncu oktobra objavili slovenski sindikati. Pomen takega dokumenta je znan, saj teko letos izplačila najrazličnejših osebnih prejemkov na podlagi prav takega skupnega dogovora, kakršen je zdaj v razpravi za prihodnje leto.

Poglejmo nekatera predlagana določila! Tako najnižji osebni dohodek v Sloveniji prihodnje leto ne bi smel biti manjši od 60-odstotnega povprečja v letu 1975. Novost je v tem, da za najvišji osebni dohodek ni omejitve, kadar je izračunan na podlagi analitične ocene delovnega mesta, meril samoupravnega sporazuma, veljavnih za posamezne dejavnosti, poslovnega uspeha delovne organizacije in podobno.

Kaj ponuja lista

Pripravnik s srednjo izobrazbo bo smel dobiti največ 70, z višjo izobrazbo 90 in z visoko izobrazbo največ 105 odstotkov republiškega povprečnega osebnega dohodka za minulo leto. Glede nočnega dela predlagajo inačice, prav tako za dohodek iz nedeljskega dela in dela na praznične dneve. Nadomestilo za čas bolezni do 30 dni naj bi ne bilo manjše od 90 odstotkov povprečnega prejemka, ki ga je delavec dobival v minulem letu. Za minulo delo pozna sindikalna lista lestvico za dodatke v odstotkih za delovno dobo v intervalih po 5 let. Tako bi smel delavec s 5-letno delovno dobo dobiti za 1, kdor pa je presegel 15 let delovne dobe, pa za 6 odstotkov večji dohodek, obračunan od njegove mesečne osnove ali akontacije osebnega dohodka.

Največja dnevnica za 8 do 12-urno odsotnost bo smela biti 100, za več kot 12-urno odsotnost pa 160 din, s tem da bodo dnevnice za vse enake. Kilometrina bo 1,50 din, regres za prehrano 300 din (vrednostni boni bodo izjemoma še ostali), regres za letni dopust pa v razponu 1.100 do 1.300 din. Kajpak navaja lista še obilico drugih določb, o uveljavitvi katerih se bo treba sporazumeti na sindikalni in drugih ravneh.

I. Z.

Sejmišča

NOVO MESTO: slabo vreme je v ponedeljek delno omrtvilo sejem. Naprodaj je bilo 449 pujskov in 28 nad tri mesece starih prašičev. Lastnike je menjalo 269 živali; pujski so veljali od 420 do 530 din, starejši prašiči pa 540 do 740 dinarjev. Kupci so prišli predvsem iz oddaljenih krajev.

BREŽICE: v soboto, 15. novembra, je bilo na rednem tedenskem sejmu naprodaj 535 prašičev, od tega 37 starejših kot tri mesece. Pujskov so prodali 343 po 27 din kilogram žive teže, medtem ko je bila za nad tri mesece stare prašiče cena 20 do 21 din kilogram žive teže.

In še sporočilo: zaradi državnega praznika v soboto, 29. novembra, ne bo sejma, pač pa bo en dan prej.

Kmetijski nasveti

Zlo izvira iz podhranjenosti

Prepogosto se še dogaja, da pride namesto veselja v hlev žalost, namesto zdravega teleta in njegove matere ima rejec v hlevu bolezen, kostolomnico, porodne motnje krave ali trdovratne prebavne motnje telička. Živinozdravniki potem ugotavljajo, da živali niso bile pravilno pripravljene na porod in da je pravzaprav že marsikaj – zamujeno. Ne pomaga več še tako pretirana skrb, prej je treba misliti in znati prav ravnati, zlasti pa pravilno krmiti breje živali.

Brejost krave traja približno 280 dni. V tem času mora žival dobivati dovolj dobre krme, zlasti rudninskih snovi, ki morajo ostati v enakih razmerjih. Če ni tako, se porod običajno zavleče, mladiči so manj živahni, pojavijo pa se lahko tudi mnogo hujše, že zgoraj naštete nevšečnosti. Da bi se temu izognili, je treba upoštevati zlasti naslednje:

Breja žival mora biti v zračnem, čistem hlevu, imeti mora dovolj prostora, večkrat mora na svež zrak, saj gibanje nadvse ugodno učinkuje. Breja krava mora presušiti dva meseca pred porodom; presušimo jo tako, da naenkrat občutno zmanjšamo obrok hrane in prenehamo molsti. Seveda je potem treba normalno krmiti naprej s krepko in pravilno sestavljeno krmo.

Mnogi naši kmetje še zmotno mislijo, da mora biti njihova skrb usmerjena v čas po porodu. Nasprotno: odločilen je predporodni čas, v katerem je treba ukreniti vse, da živali ne bodo podhranjene. Vse zlo izvira iz podhranjenosti.

Ker je v času brejosti trebušna votlina vse bolj „zasedena" s plodom, ostaja vse manj prostora za hrano. Zato živali ne smemo krmiti z malo vredno voluminozno krmo, temveč je treba ob dobri domači klaji pokladati tudi močna krmila. Priporočajo, da naj bi mesec dni pred porodom dajali breji kravi vsaj po 2 kg močne krme in 15 dkg bovisala, znanega rudninskega dodatka. Različni priboljški na dan poroda (najboljši je kuhan ječmen) ne morejo nadomestiti izčrpanemu materinemu organizmu snovi, ki bi jih morali dajati že prej, v predporodnem času, zato je to priporočilo toliko bolj dragoceno.

Inž. M. L.

– Odnosi so najvažnejši, odnosi! Pri nas strogo testiramo vsakega novega strokovnjaka; pazimo predvsem, da nam ne bi pokvaril odnosov – če bi znal več kot drugi . . .

(Karikatura: Marjan Bregar)

30 LET JEDINSTVA V SISKU

Le nekoliko dni po prvih volitvah v svobodni Jugoslaviji je 17. novembra 1945 izšla v Sisku prva številka JEDINSTVA, novega medobčinskega glasila SZDL. Ta ponedeljek so delavci časopisno izdajateljske in radijske ustanove JEDINSTVO slovesno počastili trideset-letnico izhajanja svojega lista, ki je medtem prerasel v tednik skupnosti občine Sisak. Za visoki jubilej so prejeli posebno priznanje družbeno-političnih organizacij občine in regije, list pa je predlagan tudi za visoko državno odlikovanje za poslanstvo in naloge, ki jih je uresničeval v Baniji, Sisku in Podravini. Na zboru delovnih ljudi so sprejeli sklep o „dnevu Jedinstva" in o letni nagradi ustanove. Poleg številnih pozdravov organizacij in podjetij sta delavcem JEDINSTVA čestitala tudi predstavnika Karlovačkoga tednika iz Karlovca in Dolenjskega lista.

ŠE ENA AVTOBUSNA

14. novembra dopoldne se je pri Jelovcu osebni avto zaletel v avtobus, ki je vozil na progi Sevnica – Krško. Avtobus je vozil Anton Urbančič iz Leskovca pri Sevnici, ki mu je v ovinku pripeljal naproti avtomobilist Ivan Lindič iz Šentjanža. Ta je pred srečanjem zaviral, a ga je zaneslo naravnost v avtobus. Materialne škode je za 20.000 dinarjev.

Pobude iz sindikalnih krogov

V Novolesu so se sestali člani IO republiškega odbora sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva Slovenije

Izvršni odbor republiškega odbora sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva Slovenije je imel v sredo, 12. novembra, v Novolesu v Straži 14. sejo.

Člani izvršnega odbora so pod predsedstvom Janka Goleša obravnavali gradivo za osmo sejo republiškega odbora; razpravljali so o osnutku samoupravnega sporazuma o življenjskih in delovnih pogojih delavcev v gozdarstvu. Ker je to vsejugoslovanski sporazum, Slovenci nanj niso imeli večjih pripomb, saj so delovni in življenjski pogoji gozdarskih delavcev v Sloveniji v primerjavi z drugimi republikami dokaj dobri. Zanimiv in posnemanja vreden je v tem osnutku sporazuma 69. člen, ki pravi, da bo tozd enkrat na mesec ali najmanj štirikrat na leto omogočil delavcem ogled kulturno-zabavnih prireditev, ki so na programu v najbližjem mestu.

Tatjana Štrumbelj je pripravila izčrpno poročilo o izumiteljski dejavnosti v lesni industriji in gozdarstvu. Ugotovitev: kot v drugih industrijskih panogah je inventivna dejavnost tudi v lesni industriji zelo pičla. Precej krivde gre na rovaš nespodbudnega nagrajevanja racionalizatorjev in izumiteljev. Zato je izvršni odbor zadolžil republiški odbor, naj pripravi samoupravni sporazum o izumiteljski dejavnosti v lesni industriji in gozdarstvu. Predlagali so tudi, naj bi leto inovacij podaljšali še v leto 1976.

Razpravljali so tudi o predlogu sindikalne liste za leto 1976 in dali nanjo pripombe in predloge.

Emil Šuštar je prisotne seznanil s potekom integracijskih povezav med gozdarstvom in lesno industrijo v okviru gozdnogospodarskih območij. Iz tega poročila je razvidno, da je čutiti željo po tesnejšem povezovanju in sodelovanju med lesarji in gozdarji, vendar se odgovorni dejavniki pri konkretnem dogovarjanju o sodelovanju premalo ozirajo na to, kaj pravijo neposredni proizvajalci. Razprave potekajo v preozkih krogih; da bi se tako stanje zboljšalo, so doslej premalo storile tudi družbenopolitične organizacije, na dnevne rede svojih sej pa bi morali te probleme dati zlasti sindikati. „Če naj SOZD zaživi, morajo biti prej urejeni zlasti dohodkovni odnosi," je poudaril Emil Šuštar in nadaljeval: „Ozke komisije na ravni posameznih individualnih poslovodnih organov ne morejo biti porok, da bodo SOZD zaživele in da se bo koncept planiranja razvijal tako, kot predvideva ustava, zato so potrebne razprave v osnovnih organizacijah sindikata."

A. BARTELJ

Do direktorja kar po domače

Poučen primer izbire direktorja v sevniškem kmetijskem kombinatu je obravnavalo sodišče združenega dela

V delovnih organizacijah še marsikaj urejajo mimo predpisov, ki so jih sami sprejeli, oziroma naj bi jih bili tudi sami sestavljali. Sodišča združenega dela se s primeri te vrste pogosto srečujejo, zlasti tam, kjer so delovni kolektivi kadrovsko šibki. Za Posavje je poučen nedavni primer izbire direktorja v sevniškem kmetijskem kombinatu, ko je zaradi nepravilne odločitve moralo posredovati sodišče združenega dela.

Delovna organizacija je objavila pravilen razpis za prosto delovno mesto direktorja. Prijavila sta se dva kandidata iz kolektiva, inž. Cimperškova in Niko Pečnik. Svet delegatov je izbral tovariša Pečnika in ukrepal mimo statuta kombinata, v katerem je natančno zapisano, kakšno izobrazbo mora imeti direktor. Ukrepal je tudi mimo občinskega dogovora o kadrovski politiki, po katerem se lahko spregleda samo ena stopnja izobrazbe. Potemtakem je ta kriterij za izobrazbo odločilen in ima prednost pred vsemi drugimi. Sodišče združenega dela v Brežicah je v tem primeru razveljavilo odločitev v kmetijskem kombinatu, zato bodo morali ponoviti postopek za izbiro direktorja.

J. T.

IZVRŠNIKI V FARI

V Fari ob Kolpi je bila 14. novembra razširjena seja izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje, na kateri so med drugim razpravljali o razvoju krajevnih skupnosti Vas-Fara in Banja loka. Seje so se udeležili še člani svetov obeh KS, družbeno-političnih organizacij, ITAS Kočevje in Združenega KGP. Ugotovili so, da so resne možnosti, da bi dobilo to območje kovinski obrat, s čimer so soglašali tudi domačini, čeprav so nekateri gostje opozarjali tudi, da kovinski obrat na tem območju verjetno ne bi bil najbolj primeren. Več o tej zanimivi razpravi bomo še poročali.

MUDILO SE JE V NESREČO

17. novembra popoldne je bil pri Straži blizu Šentruperta karambol, ki se je končal z dvema razbitima avtomobiloma. Njuna lastnika imata za 15.000 din škode. Franc Erjavec iz Polja je vozil proti Trebnjemu, zaradi prehitre vožnje pa ga je v nepreglednem ovinku zaneslo ravno takrat, ko je naproti pripeljala z avtom Anka Popit z Mirne. Trčenje je bilo neizogibno, k sreči pa vsaj ni bilo poškodb.

rekli so

Stane Dolanc:

Trgovina se izmuzne tveganju

Eden od osnovnih problemov je po mojem mnenju v tem, da bi morali tveganje, ki je, upoštevaje specifičnost proizvodnje kmetijskih pridelkov, pogosto zelo veliko, prevzeti vsi, ki sodelujejo v reprodukcijskem procesu na tem področju ekonomike. Pri nas pa je doslej prevzel tveganje skoraj zgolj proizvajalec. Trgovina se je večinoma izmuznila. Mislim, da je to vendarle eno od najbolj bistvenih vprašanj v tem procesu reprodukcije. To posvetovanje bo imelo velik odmev in uspeh pri naših ljudeh, mi, tovariši, pa moramo odgovoriti le na nekaj vprašanj. Zakaj je na primer cena sadja in zelenjave v prodaji na drobno nekajkrat višja od proizvodne cene, zakaj stane kilogram mesa pri živonorejcu toliko in toliko, pri trgovcu pa nekajkrat več? Odgovorimo na to vprašanje odkrito in jasno. Ne trdim, da tudi v proizvodnji ni problemov. Resnica pa je, da premalo pridelujemo tako sadja kot zelenjave in drugega. In res je, da ne moremo biti zadovoljni niti s strukturo proizvodnje. Vse to je posledica tega, ker nimamo reprodukcijskih celot, ker premalo vemo, kaj bi pravzaprav radi v prihodnje. Vendar so v trgovini problemi najhujši. Danes se bojujemo proti prekupčevalcem. Jutri bomo tak pojav izkoreninili in kaj bomo imeli potlej? Po drugi plati namreč naš družbeni sektor še ni pripravljen.

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in boleči izgubi našega ljubega moža, atka in sina

LADIJA FERKOLJA

Zavinek 10 pri Škocjanu

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga obiskali doma in ga spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Iskreno se zahvaljujemo tovarišema dr. Metki Novakovi in dr. Željku Ostojiču ter drugemu bolniškemu osebju novomeške bolnice, KZ Krka Novo mesto, poslovalnici KZ Škocjan, OŠ Škocjan in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Tončka, hčerka Mira, sinova Ladi in Darko, mama in drugo sorodstvo

BRUXELLES 1974
AMSTERDAM 1975

POZNATE OKUS
PIVA MED PIVI?
HP TALIS

Izšla je zbirka Prešernove družbe za leto 1975.
Cena broširani zbirki je 70 din
Cena vezani zbirki je 100 din
Naročite jo lahko v vseh knjigarnah in v upravi Prešernove družbe, Ljubljana, Borsetova 27.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega in nepozabnega moža, očeta, sina, brata in strica

JANEZA BALKOVCA

gostilničarja iz Malega Nerajca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v tako težkem trenutku stali ob strani in nam pomagali. Enako se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti in darovali vence in cvetje. Hvala sodelavcem, uslužbencem rudnika Kanižarica in krajevni skupnosti Dragatuš za podarjene vence in Jožetu Perku za poslovilne besede. Hvala tudi župniku in pevcem za opravljeni cerkveni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Ana, sin Andrej in hčerka Tatjanca, oče in mama ter sestri Majda in Kristina z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta in starega očeta

FRANCA NOVAKA

iz Stranj pri Dobrniču

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Posebna zahvala organizacijam SZDL, ZB iz Trebnjega in Dobrniča, gasilskim društvom, sindikatom železničarjev, ObS Trebnje, Občinskega sodišča Kamnik, Zavodu za statistiko SRS, delavcem oddelka za ljudsko obrambo in oddelka za notranje zadeve Trebnje, osnovni šoli Dobrnič, sosedom v Trebnjem in Stranjah, govornikoma za poslovilna govora Prijatelju in Zajcu, pevcem z Mirne, trebanjski godbi in Jerneju Pavlinu, Jožetu Piškurju ter Antonu Livku za pomoč pri organizaciji pogreba. Posebna zahvala vsem, ki so nam ustno ali pismeno izrazili sožalje.

Žalujoči: hčerki Ančka in Milka, sinovi Stane, France, Lado in Dolfe z družinami

Alkoholizem 5

Piše: dr. JANEZ RUGELJ

BIVŠI ALKOHOLIKI OGROŽAJO „AKTIVNE" ALKOHOLIKE

Takšnega nekdanjega alkoholika, ki je trezen, se normalno obnaša in pridno dela, daje okolje za vzor vsem tistim, ki imajo probleme zaradi alkohola, torej ki so alkoholiki. Žene alkoholikov v svojih obupnih poskusih, da bi svoje može pripravile do zdravljenja, omenjajo soseda, ki se je že zdravil zaradi alkoholizma in je sedaj urejen. Na podoben način pritiskajo na alkoholika tudi v službi.

Pravzaprav šele urejeni in rehabilitirani nekdanji alkoholiki prebujajo pri svojcih „aktivnih" alkoholikov realno upanje, da je alkoholika sploh možno zdraviti. Dokler nismo poznali rehabilitiranih alkoholikov (pojem zdravljeni alkoholik je na Slovenskem star šele šest let), alkoholikov praviloma sploh niso pošiljali na zdravljenje, razen če se je kakšnemu „zmešalo", torej če se je alkoholizem zakompliciral s katero psihiatrično komplikacijo (alkoholni bledež, alkoholna halucinoza, bolezenska ljubosumnost itd.). Ko se je psihiatrična komplikacija alkoholizma pomirila, so ga odpustili (samega alkoholizma seveda sploh niso zdravili), da je telesno in duševno okrepljen lahko pil naprej. Tradicionalne psihiatrične institucije še danes na takšen način „zdravijo" alkoholike.

V tistih časih se za alkoholike ni nihče brigal. V poznejših obdobjih svojega propadanja pa so polnili hiralnice, kaznilnice in psihiatrične azile. Tam so čakali na svoj žalostni konec.

Rehabilitirani alkoholiki, organizirani v klubih, pa s svojim obstojem spreminjajo družbeno zavest o alkoholu in alkoholizmu in ustvarjajo upanje, da je alkoholike možno zdraviti. En sam zdravljeni alkoholik v vasi, stanovanjskem bloku ali delovni enoti vpliva na spremembo miselnosti o alkoholizmu bolj učinkovito kot predavanja, plakati ipd.

Torej so urejeni bivši alkoholiki nevarni „aktivnim" alkoholikom. Ne smemo namreč pozabiti, da alkoholik vsakega, ki ga na kakršenkoli način ogroža pri zadovoljevanju njegove odvisnosti od alkohola, doživlja kot svojega sovražnika.

„AKTIVNI" ALKOHOLIKI POSKUŠAJO „ODPADNIKE" ZVABITI MEDSE

Ko postanejo alkoholiki moteči in težavni, so prisiljeni neprestano poslušati svoje žene in nadrejene v službi, naj se gredo zdravit. Za vzor pa jim dajejo že zdravljene in urejene alkoholike. Zaradi tega poskušajo „aktivni" alkoholiki svojega „odpadnika" – zdravljenega alkoholika, največkrat seveda po podzavestnih mehanizmih, čimprej spraviti spet v svoje vrste, torej k pitju. Svoj namen poskušajo uresničiti na različne načine. Eni ob ponujanju pijače pravijo, da en kozarček ni še nobenemu škodil, drugi pa potrkavajo na njegovo – že itak načeto samozavest – češ kakšna šleva pa si, da se bojiš žene in si ga ne upaš dati malo na zob. So pa tudi takšni alkoholiki, ki zdravljenega alkoholika poskušajo spet spraviti med pivsko bratovščino na ta način, da mu skrivoma v kavo ali sadni sok vlijejo alkoholne pijače.

Pri nekdanjem alkoholiku je usoden prvi kozarec alkohola. Odvisnost od alkohola se namreč z zdravljenjem samo pomiri in spravi v latentno, speče stanje. S prvim požirkom alkohola pa se odvisnost prebudi s takšno silo, da se noben bivši alkoholik, ki je spet poskusil alkohol, ne more upreti. Prej ali slej zabrede v še hujše stanje, kot je bil pred zdravljenjem.

Ko tako „aktivni" alkoholiki vrnejo zdravljenega alkoholika spet v svoje vrste, se znebijo neprijetnega zgleda. Ženi in drugim, ki jih nagovarjajo k zdravljenju, običajno odvrnejo: Saj se ne splača, saj vidiš, da tudi pri sosedovem Francetu ni zaleglo! Tako alkoholik svoje „preganjalce" razoroži. Ko takšnega v ordinaciji vprašamo, če se je morda pripravljen iti zdravit v bolnišnico, nam običajno zabrusi v obraz: „Ne, se ne splača, saj tisti, ki so se tam zdravili, pijejo zdaj še bolj kot prej!"

Res pa je, da „aktivnim alkoholikom uspe spraviti v recidivo samo tistega zdravljenca, katerega nismo uspeli dovolj osvostiti in mu pomagati, da se aktivno vključi v dolgoletna prizadevanja za svojo vsestransko rehabilitacijo.

POLOŽAJ ZDRAVLJENEGA ALKOHOLIKA V NAŠI DRUŽBI

Ko že govorimo o nevarnostih, ki pretijo tistemu, ki se poslavlja od alkohola in si ustvarja izhodišče za vračanje v družbo, moramo prikazati poglavitne okoliščine, ki opredeljujejo položaj nekdanjega alkoholika v naši družbi.

V prejšnjih družbenih sistemih ni bilo možnosti, da bi ljudi iz obrobne populacije človeške družbe (sem spadajo kriminalci, alkoholiki, duševni bolniki itd.) vsestransko, predvsem pa družbeno rehabilitrali. Na Zahodu še danes priznavajo, pa tudi dejstva tako govorijo, da kapitalistična družba ni sposobna izvesti množične rehabilitacije ljudi iz obrobne populacije človeška družbe. Skrbijo pač, da ta plast družbe hira, ne da bi motila pri tem ostale.

Izkušnje pri rehabilitaciji naših alkoholikov v zadnjih letih kažejo, da lahko v samoupravnem socializmu prvič v zgodovini človeštva množično rehabilitiramo alkoholike, pa verjetno tudi druge ljudi iz „obrobne populacije". Seveda obstajajo hudi odpori v vseh strukturah, v psihiatriji, v gospodarstvu, pa tudi v politiki. Odpori proti uveljavljanju naprednih izhodišč pa so tudi na drugih področjih družbenega življenja. Ponekod so celo tako hudi, da se moramo ponovno boriti, da spet uveljavimo načela, ki smo jih uveljavili že med NOB in v povojni graditvi.

IZKUŠNJE PRI DRUŽBENI REHABILITACIJI ALKOHOLIKOV PRI NAS

– V zadnjih štirih letih smo ustanovili okoli 130 klubov in skupin zdravljenih alkoholikov, tako da so skoraj vse občine sprejele rehabilitacijo alkoholikov kot obliko medicinske in družbene dejavnosti.

– Zdravljenemu alkoholiku, ki se normalno obnaša in pridno dela, povsod pomagajo pri njegovi rehabilitaciji. Seveda pa mora v začetku zdravljenja vsak marsikaj pogoltniti. Vsekakor ne more pričakovati slavospevov samo zato, ker se je streznil.

– Ustavno načelo, da človeka vrednotimo le na osnovi rezultatov njegovega dela, se še kako potrjuje pri zdravljenih alkoholikih. Medtem ko alkoholika pred zdravljenjem iz razumljivih razlogov odrivajo, ga premeščajo na nižja delovna mesta ali ga morajo včasih celo odpustiti, pa zdravljenega alkoholika cenijo in mu, če seveda s svojim delom to zasluži, hitro, včasih še prehitro pomagajo do višjega delovnega mesta in boljših prejemkov.

– Med zdravljenimi alkoholiki, ki so dosegli vidne rezultate pri svoji rehabilitaciji, je čedalje več delegatov v raznih samoupravnih organih.

– Opažamo zanimivo dejstvo, da je rehabilitirani zdravljeni alkoholik deležen precejšnje pozornosti in priznanja za svojo treznost, pridnost in socializirano obnašanje. Nepoučeni ga celo poveličujejo zaradi treznosti, mislijo, da je junak, ker se premaguje in abstinira. Ljudje na splošno še ne vedo, da zdravljeni alkoholik z lahkoto abstinira, če si res prizadeva za svojo rehabilitacijo. Velike muke pa prenaša tisti, ki se ni mogel zavedno odreči alkoholu ali se še ni odločil, da se bo spremenil. Takšnih treznih alkoholikov pa so siti tako v družinah kot v delovnih skupinah. Njihova poglavitna značilnost je tesnoba, nesproščenost, odljudnost, pasivnost. Vsi takšni recidivirajo. Pravočasno, dokler so še trezni, jim lahko pomagamo samo tako, da od

SREČANJE UČENCEV Z UMETNIKOMA

24. oktobra, ob 30. obletnici ustanovitve OZN, je obiskal Belo krajino gledališki igralec Boris Kralj in se oglasil tudi na naši šoli, kjer sta s Silvestrom Mihelčičem pripravila krajši kulturni program. Po uvodnih besedah je Kralj recitiral odlomke iz Cankarjevih del ter Prešernove in Župančičeve pesmi. Posebno sta nam bili všeč Prešernovi „Zdravica" in „Povodni mož" ter Cankarjeve misli: „Jaz, bratje, pa vem za domovino . . ." Recitiranje je Mihelčič spremljal z električno harmoniko. Nastop obeh izvajalcev je učence prevzel, s programom smo bili zadovoljni, ker pa poredko pridemo v stik z umetniki, smo jima viharno zaploskali z željo, da bi nas še kdaj obiskala.

Člani literarnega krožka COŠ Semič

STAR PAPIR ZA NOV PRAPOR

Učenci osnovne šole „Jurij Dalmatin" iz Krškega smo že večkrat zbirali star papir. Nazadnje smo izkupiček namenili za nakup novega prapora kluba OZN. V zbiralno akcijo so se vključili vsi učenci od 1. do 8. razreda. Skoraj vsak je prinesel sveženj. Učenci višjih razredov smo si razdelili krške ulice in trkali na vrata stanovanj. Fantje so z vozički odvažali papir na zbiralno mesto pri šoli. Nabrali smo za poln kamion samo časopisnega papirja. Marsikatero staro revijo ali knjigo smo skrili, da bi jo prebrali doma. Tovrstne zbiralne akcije so zanimive, saj se učenci navadimo skupnega dela, tudi tekmujemo med seboj, hkrati pa gre za trojno korist: tovarna dobi surovine, mi denar, ljudje pa se znebijo odvečnega papirja, ki po nepotrebnem polni police.

JADRANKA ZUPAN in MARIJA HLASTAN
osnovna šola Krško

POUČEN OBISK V TOVARNI

Učenci 8. razreda smo pred važno življenjsko odločitvijo: izbrati si moramo pot do poklica. Da bi spoznali čim več poklicev, smo si fantje ogledali delavnice in pisarne v semiški Iskri, kjer nam je vodstvo tovarne omogočilo tudi pogovore z vodji oddelkov. Z obiska smo se vrnili bogatejši za mnoga spoznanja. Zdaj vemo, da je vsako delo lepo in odgovorno. Hvaležni smo vsem, ki so nam ogled omogočili, posebno pa Bojanu Jakši, ki nas je vodil po oddelkih tovarne.

Člani literarnega krožka COŠ Semič

Odisejada zaradi slušnega aparata

„Včasih, ko je bila potreba, sem bil dober, zdaj pa sem odpisan."

Ko smo po drugi svetovni vojni prišli iz deportacije nazaj v Francijo, kjer smo delali že pred vojno, so nas tam že čakali jugoslovanski predstavniki. Povedali so nam, kako je Jugoslavija porušena in da potrebuje ljudi in material, da bo zacelila rane.

Poudarili so, da imajo doma dovolj takih, ki nič nimajo in nič ne znajo, in da želijo take, ki kaj imajo in kaj znajo. Med temi predstavniki so bili tudi štirje Slovenci: Močilnikar in Anton Rupnik sta bila na predstavništvu v Parizu, Zidar in Poženel pa pri nas v Metzu. Spominjam se še Anke Matić, ki nam je dve uri nepretrgoma govorila o porušeni domovini in nas pozivala, naj pridemo pomagat izpolniti petletni plan. „Jugoslavija bo prišla na zeleno vejo, razcvetela se bo, imeli bomo najboljše plače in pokojnine. Tudi vi ne boste pozabljeni, če se udeležite obnove domovine," je govorila Matićeva. Ta govor je marsikoga pretresel in tudi jaz sem se odločil, da grem pomagat domovini.

Žal pa moram danes reči, da sem bil kasneje marsikje prikrajšan. Zlasti pri pokojnini so me ogulili, kolikor so le mogli. Ne bom opisoval, kaj vse se mi je pripetilo v 28 letih, omejil se bom le na en dogodek iz letošnjega leta.

Ker sem oglušel, mi je bil potreben slušni aparat. Zdravnik me je napotil v Ljubljano, zdravnik mi je napisal recept in mi povedal, v katero trgovino naj grem, da bom dobil aparat. Svetovali so mi tudi, naj naredim prošnjo na socialno zavarovanje v Novem mestu, da bo tudi ono prispevalo del denarja za slušni aparat.

Prvič sem šel na socialno zavarovanje 20. junija letos. Referentka mi je rekla, da ne morem dobiti denarne pomoči za nakup slušnega aparata, ker sem upokojenec, češ da je tak njihov pravilnik. Napotil sem se do direktorja in mu razložil, kaj želim.

Tov. direktor mi je obljubil, da bo na seji predlagal, naj mi odobrijo pomoč pri nakupu zame neobhodno potrebnega slušnega aparata. Predlog je bil res sprejet. 11. avgusta mi je referentka povedala, da bo dalo socialno pol potrebnega denarja za nakup in da je denar že nakazala v Ljubljano. Čez tri dni sem šel v Ljubljano, vendar denarja tam ni bilo. Kaj sedaj?

Trgovec mi je svetoval, naj jaz plačam polno ceno, socialno pa naj potem meni nakaže tisti obljubljeni denar. Za aparat sem plačal 2021,15 dinarjev. 18. avgusta sem šel spet na socialno vprašat, kaj je z denarjem. Referentka mi je zatrdila, da ga je poslala. „Morda je prišlo do zamude," sem si mislil in se 27. avgusta spet odpravil v Ljubljano. Nič! 1. septembra sem šel spet na socialno. Rekli so mi, da bom denar dobil in da naj malo potrpim. Čez dva tedna sem spet potrkal na socialnem. Referentka mi je spet začela pripovedovati o tistem pravilniku, po katerem za upokojence ni nič. Povedal sem ji, da je bil denar zame odobren in da ga želim dobiti. Poudaril sem tudi, da sem bil že sedemkrat pri njej pa še moja žena dvakrat. Povrh vsega pa sem že star in težko hodim in govorim.

Takrat, ko sem po Franciji pred vojno prevažal tovariše, ki jim je bilo v stari Jugoslaviji prevroče, sem bil dober, po vojni, ko je bila potrebna pomoč, tudi. Takrat sem dal tudi avto po ceni, ki so jo oni določili. Danes, ko so mladi na oblasti, jaz pa star in upokojen, sem pa odpisan. Zato trdim, da so taki pravilniki krivični!

24. oktobra sem dobil nakazilo za 749,30 dinarjev, kar pa ni polovica cene, kot so mi najprej obljubili, saj je aparat stal 2.021,15 dinarjev. Tako sem izgubil 270 dinarjev.

Šel sem do tovariša Franca Gričarja, ki je bil z mano zelo prijazen in vljuden. Opravičil se je zaradi slabega poslovanja, a mislim, da to ni dovolj.

FRANC GOLE
Velika Bučna vas 10

KJE SO CESTARJI?

Ko potujemo po makadamskih cestah v občini Kočevje, se upravičeno sprašujemo, kam so šli cestarji. Ceste so zelo slabe, cestarjev pa nikjer. Jarki so zasuti s kamenjem („šodrom"), cestišče pa je brez njega. Jarki so suhi, po rebrastih in zgrbančenih cestiščih pa v deževnih dneh teče voda.

Tudi od Broda na Kolpi proti Osilnici ni cestišče nič boljše. Ustavili smo se v Bosljivi Loki, kjer sta nam tovariša Slavko Ferbežar in Zvonko Lenac povedala, da je Cestno podjetje že pred tremi meseci nekam odpeljalo vse cestarje. Cestar Jože Poje, ki mu niso verjeli, da je bolan, pa je umrl.

Začelo je deževati. Kmalu bo snežilo, ceste pa so slabe. Šoferji bodo neupravičeno kleli cestarje. Vsaj del negodovanja bi zaslužilo Cestno podjetje in njegovi odgovorni ljudje.

ŠOFER

Dveh malic v CSŠ ne bo!

Malica v črnomaljskem dijaškem domu ni enolična

Pojasniti moramo vest „Preveč enolično" v „Črnomaljskem drobirju" iz 46. številke Dolenjskega lista:

Gimnazija Črnomelj je v sklopu Centra srednjih šol, za malico dijakov CSŠ pa skrbi kuhinja dijaškega doma. Malica stane 2,50 din, v to ceno pa ni vračunana samo margarina, marmelada (ki je bila v tem šolskem letu na jedilniku le enkrat!) ali pašteta, temveč tudi slanina, salama, sir, hrenovke in sadje. Prišteti je treba tudi kruh, sladkor in limone ter enkrat na teden mleko, kavo ali kakav. Od cene 2,50 din nima dijaški dom niti pare zaslužka, posluje izključno na podlagi ekonomske cene svojih storitev in od TIS Črnomelj ne dobiva nobene dotacije.

Enako malico prejema celotno osebje dijaškega doma in polovica učnega osebja v CSŠ, ki ima lastne dohodke in si laže privošči malico tudi v mlečni restavraciji. Pripombe padajo samo s strani posameznih dijakov, od katerih jih nekaj še omenjenega zneska ne plača brez opomina.

Malico v mlečni restavraciji si lahko privoščijo le dijaki staršev z „globljim žepom", saj velja 12 din na dan, sendvič pa je tamkaj dražji od malice v dijaškem domu. Vsak dan sendvič – ali ni to enolično? Za malico v mlečni restavraciji je treba na mesec odšteti 264 din, v dijaškem domu pa le 55 din.

Ob navedenih mesečnih zneskih za malico naj pripomnimo samo še to, da bi tudi v dijaškem domu bile lahko bogatejše malice, če bi bila cena taka kot v mlečni restavraciji. Toda godrnjači ne pomislijo na tovariše, ki takega zneska ne bi premogli. Naš zavod pa ne bo nudil dveh malic: ene za revnejše in druge za bogatejše dijake. Bodo godrnjači že spoznali, kaj je enakost in da življenje ni lahko; če ne prej, pa potem, ko ne bodo več živeli od žuljev staršev, ki v mladosti niso godrnjali nad kosom suhega kruha.

TANJA VIDOVIČ
predsednik delovne skupnosti dijaškega doma Črnomelj

Fanika in Jože Janežič sta v soboto v Sevnici potrdila zlato obletnico svojega zakona pred delegatom Jankom Rebernikom. (Foto: Železnik)

Šele na starost bolje

Janežičevi iz Zgornjih Vodal slavili zlato poroko

V soboto je bilo v sevniški poročni dvorani posebno slovesno: Fanika in Jože Janežič iz Zgornjih Vodal sta po 50 letih zakona potrdila zvestobo. Vse je bilo kot pri pravi poroki, še harmonikar ni manjkal. Seveda pa pred 50 leti ni bilo filmskih kamer zetov.

Ob devetih otrok jih danes živi še osem; vsi so bili na tej slavnosti. Kot se spominja starih časov Jože Janežič, takrat ni bilo lahko preživeti. Prvih sedem let je služil pri kmetih, nato je bil pri trgovcih, najdlje pa kot rudar v jami. „Bolj si delal, manj si zaslužil," se spominja nekdanjih krivic. Krmeljski rudnik ga je namreč v stari Jugoslaviji kmalu pustil na cedilu, zato je moral v hrvaško Koprivnico, vendar je bil tudi tam kmalu odpuščen. Ponovno je poskusil v Krmelju, od tam pa je moral v jamo, če je hotel preživljati družino, v Belgijo. Kmalu je krenila za njim žena s petimi otroki. Eden od sinov je življenje med vojno v tujini opisal hudo podobno taboriščniškemu; kruh je bil priboljšek, ki ga niso videli tudi po tri mesece. Jože je, ne da bi želel kaj posebnega reči o težavni preteklosti, zamahnil z roko: „Kdor je od današnje mladeži nezadovoljen, bi moral nekdanje tegobe okusiti le za kratek čas, čeprav tega nikomur ne privoščim!"

A. Ž.

71-letna Marija, gospodinja in 79-letni Jožef Staniša, upokojeni gozdni delavec, iz Zaloga sta prvič stopila pred matičarja 16. novembra 1925. „Zlati da" pa sta dahnila 15. novembra 1975 v Novem mestu. Čestitamo!

VIATOR

VIATOR – TOZD BELA KRAJINA

s svojimi enotami:
- POTNIŠKI PROMET
- TOVORNI PROMET
- GOSTINSTVO
- AVTOSERVIS

se pridružuje čestitkam za praznik metliške občine in hkrati priporoča svoje storitve.
OBIŠČITE NAŠE GOSTINSKE OBRATE NA OBMOČJU BELE KRAJINE, POTUJTE Z NAŠIMI AVTOBUSI, ZAUPAJTE NAM PREVOZ TOVORA IN POPRAVILA SVOJIH AVTOMOBILOV!

KUD TRIGLAV JE GOSTOVAL V ŠENTRUPERTU

9. novembra so v šentruperškem domu kulture gostovali člani KUD Triglav iz Srednje vasi pri Bohinju. Najprej se je predstavil moški pevski zbor, ki je zapel nekaj narodnih pesmi, za njim pa so nastopili v gorenjske narodne noše oblečeni člani folklorne skupine, ki sta jih spremljala dva harmonikaša in kontrabasist. Zatem so žene ob petju narodnih pesmi obudile star običaj trenja lanu, predenja niti in zvijanja niti v klobčiče. Pozabile tudi niso, da mora imeti ena izmed njih v žepu stekleničko žganja, ki ga na koncu pridno popijejo. Ob folklornih točkah in dobri glasbi se je v marsikaterem gledalcu vzbudila želja, da bi se jim pridružil. Žal maloštevilni gledalci so uspelo prireditev gorenjskih umetnikov zapustili z lepimi občutki.

VERI ŠTRUKELJ
Šentrupert

ŽITO LJUBLJANA

VABILO NA OTVORITEV NOVE PEKARNE V ČRNOMLJU

Delovni ljudje in samoupravni organi Živilskega kombinata „ŽITO" Ljubljana vabijo prebivalce Bele krajine, posebnno občane Črnomlja in Metlike, da se udeležijo svečane otvoritve nove pekarne na Belokranjski cesti v Črnomlju.
Otvoritev bo v ponedeljek, 24. novembra, ob 10. uri.

Še o trebanjskih bikih /II./

Poučen primer za kmetovalce, pa tudi za druge

„KZ TREBNJE NI GOLJUFALA . . . Pod tem naslovom je v št. 39 z dne 25. septembra t. l. inž. Slavko Nemanič zapisal med drugim: „NA NAŠO JAVNO ZAHTEVO (podčrtal Š. K.) je republiška tržna inšpekcija dne 9. 9. 1975 izvršila pregled v zvezi z načinom odkupa in spoštovanjem predpisov s področja odkupnih cen za živino. Iz zapisnika je razvidno, da se je KZ Trebnje V CELOTI RAVNALA PO SPORAZUMU Živinorejske poslovne skupnosti v SRS tako GLEDE NAČINA ODKUPA in cene po kvalitetnih razredih."

V tem odgovoru inž. Nemaniča sta dve stvari neresnični: 1. da je republiška tržna inšpekcija opravila pregled na „našo javno zahtevo"; resnica je namreč, da je glavni inšpektor odredil pregled na podlagi konkretne in dokumentirane prijave; 2. ni res, da bi se KZ Trebnje v celoti ravnala po sporazumu ŽPS Slovenije glede načina odkupa, čeprav je to razvidno iz zapisnika, ki sta ga sestavila republiški inšpektor Janez Kregar in občinski tržni inšpektor Slavko Teran.

To svojo trditev moram dokazati.

Bralci DL so v prejšnji številki iz objavljenih izjav lahko razbrali, da se pri prevzemu in pri obračunu oziroma ugotavljanju kvalitete mesa govedi za industrijsko predelavo ŠE VEDNO UPORABLJAJO PREDPISI O KVALITETI GOVEDI IN OVC ZA KLANJE, TO JE PK–E 2, NE PA DOLOČBE JUS–ECI–021, ki jih v svojem zapisniku z dne 9. 9. 1975, sestavljenem pri Stanku Gričarju, navajata republiški in občinski tržni inšpektor. Čeprav se ta zapisnik nanaša NA NEPRAVILNOSTI PRI ODKUPU GOVEDI (konkretno dveh bikov: v prvem primeru gre za prikrajšanje na teži zaradi neupoštevanih ledvic in ledvičnega loja, v drugem pa za prikrajšanje na teži zaradi niže obračunane teže v primerjavi z dejansko), pa inšpektorja v zapisniku navajata DOLOČBE JUS–ECI–021, KI ŠE NANAŠAJO NA MESNATE PRAŠIČE!

Inšpektorja – republiškega in občinskega – dolžim, da ne poznata zadevnih predpisov in da zavajata prizadete stranke. Tej sta namreč tudi z zapisnikom zatrdila, da se tehtajo polovice TUDI BREZ LEDVIČNEGA LOJA, kar pa, kot izhaja iz izjav dipl. vet. Mikoliča in kontrolorja Jugoinspekta Kranjca – NI RES!

To pa je bilo tudi bistvo spora v prvem, prej navedenem primeru, ko so Gričarju obračunali meso brez ledvic in ledvičnega loja.

Razen tega dolžim oba inšpektorja, da sta nalogo opravila nevestno. Iz navedenega zapisnika pri Gričarju namreč nikjer ni razvidno, da gre v prvem primeru za sporno zadevo pri prodaji bika z dne 10. 2. 1975, a tudi ne, da Gričar tudi na pismeno reklamacijo z dne 18. 2. 1975 vse do 1. 9. 1975 ni dobil plačane razlike v vrednosti 191,10 din. Prav tako v drugem primeru v zapisniku ni zapisana ugotovitev, da KZ Trebnje ni upoštevala rejčeve reklamacije že v juliju 1975, kakor tudi, da je dobropis za oškodovane zneske prejel šele po objavi primerov v časopisju in radiu, točno 2. 9. 1975. V zapisniku je zapisano, da je dobil dobropis za drugi primer v znesku 2.160,00 din, ne pa tudi, da je prejel dobropis še za prvi primer v znesku 191,10 din, in to ZA LEDVICE IN LEDVIČNI LOJ, ZA KATEREGA PA INŠPEKTORJA TRDITA, DA SE TOPLO MESO TEHTA BREZ LEDVIČNEGA LOJA!

S te plati se ne strinjam tudi z izjavo glavnega inšpektorja republiške tržne inšpekcije SRS Metoda Kovača. V njej namreč prvega primera sploh ne omenja, za drugi primer pa je mnenja, da „je nastala nepravilnost že odpravljena, in sicer tako, da bo premalo izplačani znesek KZ Trebnje nakazala oškodovanemu rejcu in torej ni osnove in potrebe po kakršnihkoli ukrepih in sankcijah s strani tržne inšpekcije". Če že sprejemam mnenje ali ugotovitev inšpekcije, da je v drugem primeru „nastala nepravilnost na liniji klanja", pa se nikakor ne morem strinjati, da ni osnove in potrebe po ukrepih in sankcijah „od strani tržne inšpekcije" v primerih, ko se pri teži tople polovice ne upoštevajo ledvice in ledvični loj in ko pri tem očitno gre za nedovoljeno prisvajanje rejčevega dohodka, kakor se je to zgodilo v našem prvem primeru, ne glede na to, da je tudi ta nepravilnost bila odpravljena šele potem, ko je prodrla v javnost. Tem manj, ker ne gre za osamljen primer!

Po vsem zapisanem lahko ugotovim, da se KZ Trebnje glede načina odkupa ni ravnala po sporazumu Živinorejske poslovne skupnosti Slovenije. Če je iz zapisnika tržnih inšpektorjev videti drugače, potem je to posledica tega, da sta se inšpektorja (republiški – Kregar, občinski – Teran) napačno sklicevala na določila JUS–ECI–021 (za prašiče) namesto na določila predpisa PK – E 2, za govedo, ki so še vedno veljavna. Ta predpis predpisuje med drugim tehtanje žive govedi ob nakupu, člen 8. pa določa, da se v maso toplih polovic štejejo tudi ledvice in ledvični loj.

STEFAN KUHAR
RADIO LJUBLJANA

Pogled na novo tovarniško halo DONITA v Veliki Loki pri Trebnjem.

TOVARNA TESNIL V VELIKI LOKI

Jutri dopoldne bodo v Veliki Loki pri Trebnjem slavnostno odprli novo tovarno avtomobilskih tesnil DONIT, ki je najmodernejši obrat v okviru delovne skupnosti Donit iz Medvod. Donit ima že dolgoletno tradicijo v izdelovanju materiala TESNITA, iz katerega izdelujejo komplete avtomobilskih in drugih tesnil, in se po tej vrsti proizvodnje uvršča med največje v Evropi. Že vrsto let izvaža DONIT okoli 80 odst. svoje proizvodnje TESNITOV na najzahtevnejša tržišča po vsem svetu. Z novo tovarno v Veliki Loki želijo še povečati finalizacijo omenjenega materiala in na ta način nuditi kupcem končni izdelek.

Tovarna v trebanjski občini je hkrati velikega pomena za prebivalce industrijsko nerazvitega predela, ki so morali doslej odhajati na delo v bolj oddaljene kraje.

Ko bo tovarna v Veliki Loki dokončno opremljena, bo v njej delalo nad 200 ljudi, ki bodo na leto ustvarili za okoli 110 milijonov celotnega dohodka.

Tovarna tesnil DONIT je bila ustanovljena že leta 1946 in se je iz majhnih delavnic z nekaj desetinami zaposlenih v tridesetih letih razvila v veliko in pomembno delovno skupnost s 1.300 zaposlenimi. S svojimi izdelki je postala znana po vsem svetu.

Ker pred 30 leti ni bilo materiala za tesnila, so v Medvodah začeli izdelovati kavčuk-azbestne plošče iz katerih so izrezovali razna tesnila. Novembra 1950 se je začela še proizvodnja tehničnih leminatov, to je slojastih izolacijskih materialov na podlagi sintetičnih smol, ojačenih s papirjem, bombažem ali steklenim vlaknom. V tem obdobju je količina proizvodov znašala okoli 100 ton na leto.

Leta 1957 so v medvoškem Donitu razširili asortiment izdelkov še na novo skupino izdelkov – filtre za eksplozijske motorje. Leta 1960 je kolektiv dosegel magično mejo – 1000 ton izdelkov. Od tedaj se je obseg celotne proizvodnje iz leta v leto večal, tako da je kolektiv čez 10 let izdelal že 8.500 ton izdelkov. Rast proizvodnje ni ponehala in lani je 1.100-članski kolektiv izdelal 20.000 ton izdelkov in ustvaril 280 milijonov celotnega dohodka.

Proizvodni kompleks v Medvodah sestavljajo štirje proizvodni obrati ter energetski obrat s pomožnimi službami. V okviru delovne skupnosti je še tovarna plastičnih mas in sintetičnih smol FENOLIT iz Borovnice ter PLETILNICA, tovarna žičnih in plastičnih tkanin v Sodražici.

Prvi izvoz so v Donitu zabeležili leta 1960, ko so na vzhodna tržišča izvozili za 180.000 dolarjev. Zaradi novih izdelkov in kvalitete in ker so spremljali potrebe na tržišču, so že leta 1965 dosegli velik porast izvoza. Z dobrimi poslovnimi odnosi in konkurenčnostjo se jim je posrečilo prodreti tudi na najzahtevnejša svetovna tržišča, kamor pa niso prodajali le končnih izdelkov, ampak tudi lastno tehnologijo (know-how).

Donitovi izdelki se danes uporabljajo po vsem svetu, od Skandinavije do Avstralije, od Sovjetske zveze do Amerike. Letos nameravajo izvoziti za 7 milijonov dolarjev in na ta način prispevati k ustvaritvi 500 milijonov dinarjev celotnega dohodka. Prizadevajo si, da bi že v bližnji prihodnosti razširili zunanjetrgovinsko poslovanje še na dežele v razvoju, kamor naj bi poleg izdelkov izvažali tudi svojo tehnologijo.

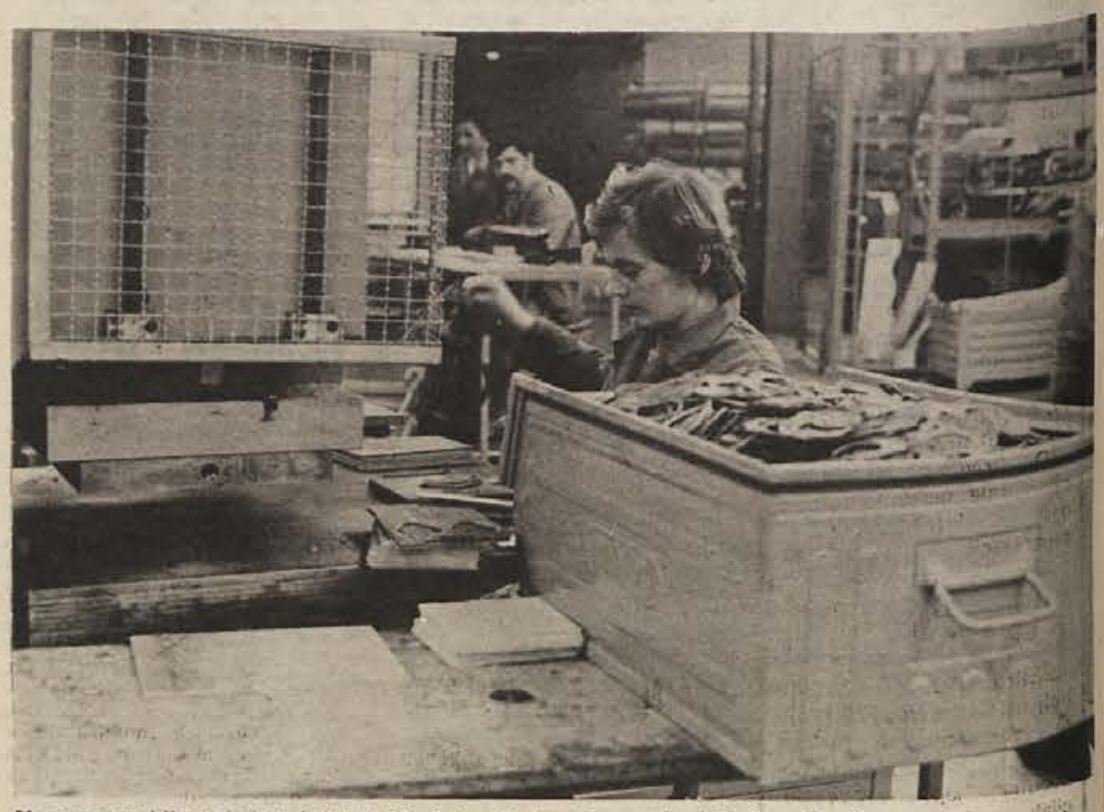

Na avtomatskih stiskalnicah izdelujejo iz tesnita tesnila raznih oblik in velikosti.

DONIT

PROIZVODNI PROGRAM: tehnični laminati; filmi za oplemenitenje in lepljenje; večslojni elektroinstalacijski material; elektroinstalacijski vozli; elektroinstalacijske razdelilne omarice; tesnilni material – IT plošče; tesnila; filtri za motorje z notranjim izgorevanjem in industrijski filtri; lepila; sintetične smole; mase za stiskanje; odpreski; žične in plastične mreže.

Pripravljanje kompletov tesnil, ki jih zatem avtomatski pakirni stroj ovije v pakirno folijo.

TOVARNA ZA PRIDNE ROKE

„Tovarna še ni docela opremljena, ker nekateri dobavitelji opreme niso izpolnili dogovorjenih rokov, vendar del proizvodnje že od septembra poskusno obratuje. Zaposlitev je dobilo prvih 107 ljudi, večina so občani trebanjske občine.

Poskusno proizvodnjo smo uvedli z namenom, da bi se nov kolektiv privadil tehnološkim procesom proizvodnje, da bi delali kvalitetne izdelke in na ta način obdržali sloves izdelkov Donit. Ves čas poteka priučevanje in uvajanje po world factor metodi, ki zagotavlja visoko produktivnost. Ko bo tovarna v celoti opremljena, bo v njej delalo nad 200 ljudi, ki bodo predvidoma ustvarili približno 110 milijonov dinarjev celotnega dohodka na leto.

V naši delovni skupnosti nove tovarne avtomobilskih tesnil v Veliki Loki, ki je obrat TOZD DONIT Medvode, že deluje aktiv Zveze komunistov, ustanovljena je osnovna organizacija Zveze sindikatov in organizacija ZSMS. Že sedaj se pripravljamo na ustanovitev samostojne Temeljne organizacije združenega dela v okviru Donita, saj bodo po dograditvi, po dokončni opremljenosti in zasedbi vseh predvidenih delovnih mest dane vse možnosti za tako organizacijsko obliko.

Naložba v industrijski obrat je za območje tega dela Temeniške doline izrednega pomena, saj pomeni začetek industrializacije tega predela trebanjske občine, ki je še vedno med manj razvitimi v Sloveniji. Hkrati se tovarne vesele prebivalci okoliških krajev, ki so bili doslej poznani le po kmetijski proizvodnji in pridnem delu in so si morali iskati zaslužek v Ljubljani in drugih oddaljenejših krajih," je povedal Ciril Pevec, direktor nove tovarne avtomobilskih tesnil v Veliki Loki pri Trebnjem.

kultura in izobraževanje

BREZ OVINKOV

Je delegatskemu sistemu v kulturi spodletelo že na sprejemnem izpitu? Novomeški primer, ki ga je Boris Savnik spet obelodanil prejšnji teden na kulturniško-sindikalnem posvetu v Kostanjevici, kaže na to, čeprav ga je možno razložiti tudi drugače.

Za kaj gre? Z nekaj besedami povedano: za to, ker se za delegate po izvolitvi malokdo zmeni. Nihče jih ni ogrel za delo, nihče jim tudi ni dal možnosti, da bi globlje spoznali tako svojo vlogo, kot tudi odgovornost, ki so jo prevzeli.

Posledice seveda niso zavidljive: skupščina kulturne skupnosti se je posrečila šele po tretjem sklicu, najhuje pa je to, da se delegati sploh ne posvetujejo z bazo. „Tako se dogaja," poudarja Savnik, „da je stoodstotno izglasovana vsaka zadeva, ne glede na to, ali je pred sejo kdo o njej razmišljal ali ne."

Del krivde za tako stanje bi morale nedvomno vzeti nase družbenopolitične organizacije, predvsem SZDL, ZK in sindikati. Zdi se namreč, da se je zanje delo končalo tam, kjer bi se moralo šele začeti – pri konstituiranju. To je tembolj nerazumljivo, ker imajo te organizacije svoje naloge na kulturnem področju nedvoumno napisane v resolucijah, sprejetih na partijskih, sindikalnih in drugih kongresih.

Nerazumevajoči odnos do kulture naj bi bil tudi glavni razlog za odstope, ki so jih menda že najavili vodilni ljudje v kulturni skupnosti in ZKPO. Če bo ta namera uresničena, bo to le voda na mlin tistih, ki so prepričani, da je kultura v družbi zgolj parazit, ne pa nepogrešljiv sopotnik vsakdanjika delovnega človeka.

I. ZORAN

LITERARNI VEČER

Kulturni klub Kočevje prireja jutri 21. novembra ob 19. uri literarni večer, ki bo v gimnazijski dvorani v Kočevju. Na njem bodo sodelovali znana književnika Vladimir Kavčič, zdajšnji direktor Založbe Borec, njen glavni urednik Ivo Zorman, pesnica Marička Žnidaršič, letošnja Kajuhova nagrajenka, in drugi. Na literarni večer so vabljeni vsi ljubitelji proze in poezije.

Ob 16. uri se bodo ti kulturni delavci predstavili s svojimi deli učencem osnovne šole. Mednje bo prišel tudi urednik revije Kurirček. Jutri bo Založba Borec v kočevski prodajalni Državne založbe „Knjigarna" odprla tudi razstavo knjig, med katerimi bodo nekatere tudi naprodaj.

Dolenjski kulturni festival v Kostanjevici je uspešno sklenil jubilejne dvajsete prireditve. Letos so se zvrstile gledališke, glasbene in likovne prireditve ter najrazličnejši recitali. Posnetek kaže nastop Akademskega pevskega zbora „Tone Tomšič" pod vodstvom dirigenta Marka Muniha pred otvoritvijo retrospektivne razstave akvarelov Franceta Slane. (Foto: Ivan Zoran)

Kulturno sodelovanje krepi bratstvo

Predstavniki zveze „Bratstvo in enotnost" so 15. novembra v Dolenjskih Toplicah okvirno začrtali program sodelovanja v prihodnjem letu

Dolgoletno spontano kulturno sodelovanje obkolpskih občin je dobilo določnejše razsežnosti pred nekaj leti, ko je nastala medobčinska kulturno-prosvetna zveza „Bratstvo in enotnost", ki dandanes združuje že okoli petnajst belokranjskih, dolenjskih, kordunskih, obkolpskih in posavskih občin pa še Slovenski dom iz Zagreba.

Letošnja druga seja predstavnikov zveze je bila zadnjo soboto v Dolenjskih Toplicah. Šlo je za posvet o nadaljnjem sodelovanju, ki temelji na izmenjavi izkušenj, širjenju kulturno-umetniškega snovanja in ne nazadnje na utrjevanju bratstva in enotnosti. Udeleženci seje, ki jo je pripravila novomeška ZKPO, so si ogledali tudi topliško osnovno šolo „Baza 20", z nekaj pesmimi pa jih je pozdravil „Šentjernejski oktet".

Pred zvezo „Bratstvo in enotnost" sta trenutno dve prireditvi. 13. decembra bo v Karlovcu srečanje harmonikarskih in tamburaških orkestrov, 20. decembra pa bo Črnomelj gostil deset pevskih zborov. Pevska revija bo posvečena dnevu JLA, zato bo nastopil morebiti tudi zbor vojakov iz Cerkelj.

Prihodnje leto se bo zvrstilo več prireditev. Brežice so okvirno že sprejele organizacijo večera, na katerem naj bi nastopili pravcati ljudski godci, pevci ali folkloristi. Prvo polovico maja bo v Topuskem večer mladih, na katerem bodo prebrani (in morebiti v publikaciji izdani) najboljši spisi ob 35. obletnici vstaje. Likovni amaterji bodo konec januarja razstavljali v Dugi Resi. Razstava bo potujočega tipa, saj si jo bodo lahko ogledali še v nekaterih drugih mestih. V okviru zveze „Bratstvo in enotnost" bosta tudi revija mladinskih folklornih skupin v Trebnjem in nastop pihalnih godb v Samoboru.

Naštete prireditve so zgolj osnova sodelovanja v prihodnjem letu, kajti zveza si bo prizadevala tudi v smeri izmenjave publikacij, pripravljanju medobčinskih kulturnih dnevov, širjenju kulturnih dobrin v delovne organizacije in podobno.

D. R.

Dogodki beže, kamere molče

13. novembra se je v Novem mestu sestal na prvi seji odbor za filmsko dejavnost, ki deluje pri novomeški ZKPO.

Delovni program odbora obsega organiziranje in izbor obveznih filmskih predstav za osnovne in srednje šole, izbor filmskega programa za filmski abonma, organiziranje srečanj filmskih ustvarjalcev z obiskovalci, mentorstvo v filmskih krožkih, tiskanje informacij o filmih ipd. V sodelovanju z Zavodom za kulturno dejavnost in Zavodom za šolstvo je letos že stekla akcija „S filmsko predstavo v novo šolsko leto", ki pa žal ni povsem uspela zaradi težav, ki so na našem območju vzrok za počasno uveljavljanje filmske vzgoje v najširšem smislu. Na seji je odbor začrtal enake naloge v prihodnjem letu, kritično pa so člani spregovorili tudi o zelo pomanjkljivi domači filmski ustvarjalnosti, ki bi lahko veliko naredila pri dokumentiranju razvoja naše občine.

Odbor se je odločil, da bo v počastitev 30-letnice slovenske kinematografije organiziral sredi januarja prihodnjega leta teden slovenskega filma.

TRI ENODEJANKE

Boštanjsko prosvetno društvo Anton Umek–Okiški, čigar dramska skupina je minulo sezono gostovala v številnih krajih z Domnom, pripravlja za letos uprizoritev treh enodejank; gre za komedije: Gumb, Brzojav in Analfabet.

podčrtano

Veliki načrti za kratko dobo – taka je lahko sodba ob prebiranju ne prav kratkega besedila, v katerem so naštete vse pomembne naloge vzgojno-izobraževalnega področja v Sloveniji do konca leta 1980. Kajpak kaže takoj dodati, da so načrtovalci zelo pogumno označili mejo, ki se jim zdi v tem času dosegljiva, manj pogumno in zato manj prepričljivo, celo previdno, pa so pokazali na pot, ki jo bo nujno hoditi do teh meja. Pri tem so se spretno izvili napovedim, pri katerih tesneh je pričakovati najhujše ovire, kje bodo v zasedi Scile in Karibde.

Ne brez krčmarja!

Če se bo vse napovedano uresničilo, si bomo Slovenci lahko zadovoljni pomeli roke. Predšolske vzgoje naj bi bilo deležnih 60.000 malčkov (zdaj le 32.000), v malo šolo bi poslali vso otročad, celodnevno šolo naj bi imelo 20 odstotkov osnovnošolcev ali 43.000 v 2.000 oddelkih, število učencev v srednjih in višjih šolah bi se povečalo za četrtino, v dijaških in študentskih domovih bi bilo še enkrat več ležišč itd. Torej gre za same take reči, pri katerih Dolenjska že dolgo sedi na republiškem repu in je ta prizadevanja nedvomno pripravljena prva pozdraviti.

Seveda pa prizadevanja niso več tako bleščeča, ko jih začnemo gledati skozi prizmo denarnih možnosti. Pri denarju se namreč vse začne in konča, tudi vzgoja in izobraževanje, zato kaže to področje obravnavati hkrati s potrebami in apetiti drugih, pri družbi nič manj cenjenih dejavnostih. Napovedi so sicer, naj bi se delež za izobraževanje v družbenem proizvodu povečal od sedanjih 3,99 na 4,75 odstotka, vendar je treba pristaviti, da to povečanje ne zajema novih naložb (investicij), da v taki stopnji ni predvidene vsote za nove učitelje in še kaj. Da bi naposled ne delali računov brez krčmarja, bi kazalo že pred sprejemom srednjeročnega načrta pretehtati, kaj v njem lahko ostane in kaj mora ven.

I. ZORAN

Skromen začetek za knjige

Krmelj ima spet knjižnico, ki je podružnica sevniške

V vrsti prireditev, s katerimi so v sevniški občini izkazali čast občinskemu prazniku, je 11. novembra v Krmelju predsednik domačega delavskega prosvetnega društva Svoboda Jože Knez izročil namenu novo knjižnico. Knjižnico je usposobilo društvo

v sodelovanju s sevniškim Zavodom za prosveto in kulturo.

Obiskovalcu zaenkrat še pade v oči majhno število knjig na policah, saj jih je komaj okrog 700. Večina jih je iz nekdanje Svobodine knjižnice. Kljub temu dejstvu ne gre očitati kulturnikom premalo vneme, saj niso imeli pri delu na voljo niti vseh 30 za to namenjenih tisočakov. Ureditev prostora – med drugim so podaljšali tudi napeljavo centralne kurjave, kupili nove police, tako da na začetku spet ni bilo mogoče drugače, kot najprej posvetiti več pozornosti prostoru za to dejavnost – je pobrala večino denarja. Kako marljivi so bili pri teh delih Krmeljčani, povedo ugotovitve strokovnjakov, na katere so se obrnili za nasvet: predračun bi naj bil še enkrat večji, kot pa so lahko vzeli v roke. Število knjig je tudi v osrednji sevniški knjižnici komaj prešlo število 7.000. Zavod za kulturo zadnje čase skuša ustvarjati zanimanje za knjigo med bralci tudi s pripravo srečanj s pisatelji in urami pravljic za najmlajše. V Krmelju ob tej priliki predvideni razgovor s pisateljem Tonetom Švetino je zaradi ustvarjalčeve bolezni odpadel.

Ljudmila Bešter, prosvetna delavka in knjižničarka: „Doslej so si nekateri bralci lahko poiskali knjigo v Krmelju samo v šoli."

A. Ž.

Koledar za Slovence po svetu

Slovenska izseljenska matica že razposlala Slovenski koledar 1976

Spet je odšlo na pot zajetno sporočilo Slovencem po svetu, pismo o najpomembnejših domačih dogodkih v minulem letu – Slovenski koledar 1976. Izdala ga je Slovenska izseljenska matica v nakladi nekaj tisoč izvodov. Koledar – letnik XXIII – je posvečen 100-letnici rojstva velikega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja.

Prvi del prinaša poročila o družbenem in političnem življenju v domovini – pri čemer je poudarek na utrjevanju samoupravne poti, bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov – gospodarske in druge dosežke ter vlogo Jugoslavije v mednarodnem življenju. Pozornost teh zapisov velja tudi slovenskim manjšinam v Italiji in na Koroškem oziroma njihovim pravicam v okviru obeh večinskih narodov. Nekaj prispevkov posega tudi v slovensko zgodovino, posebno v čas pred tremi desetletji, v čas NOB. Iz tega časa so tudi likovne reprodukcije, ki popestrujejo vsebino. Kot likovnik je temeljiteje predstavljen Ive Šubic s ciklom „Ljudje in pokrajina".

Bralni del prinaša dela ali odlomke iz daljših spisov Antona Ingoliča, Mire Mihelič, Miška Kranjca, Branke Jurca, pesmi Ane Krasne, Neže Maurer, Katke Zupančič, Jožeta Šmita, Mateja Bora, Ceneta Vipotnika, Maričke Žnidaršič, Andreja Kokota, Franceta Filipiča in dela drugih avtorjev. Koledar ima poleg tega vrsto poročil o kulturnem in družabnem življenju ter delovnem vsakdanjiku slovenskih izseljencev – tistih v evropski celini in onih, katerih pot v staro domovino drži čez oceane. Koledar, poln najrazličnejšega slikovnega gradiva, je zanimivo branje tudi za Slovence v domovini.

I. Z.

Strani Slovenskega koledarja 1976 z reprodukcijami Iveta Šubica.

KMEČKE ŽENE USTVARJALKE PRIHODNJIČ V HLEBINE

Pripravljalni odbor letošnjega srečanja kmečkih žensk ustvarjalk v Trebnjem, sestavljen iz članov republiškega odbora za proslavo mednarodnega leta žensk in trebanjske občinske konference SZDL, se je 11. novembra sestal na zaključni seji v Trebnjem. Sestanka se je udeležila tudi predsednica zbora občin republiške skupščine Mara Žlebnik, članica republiškega odbora za proslavo mednarodnega leta žensk Nada Amanović in Mara Rupena–Osolnik, svetovalec v republiški skupščini. Dogovorili so se, naj bi bilo podobno srečanje prihodnje leto v Hlebinah. Ravno tako so podprli zamisel, da bi pri Muzeju kmečkega orodja na Veseli gori uredili prostor za razstavo del kmečkih žena.

Sandi Leskovec: KRUH, lesorez (75 x 50 cm), 1975. (Foto: Dušan Zakrajšek)

JEZIKOVNI NASVETI

NAPAKA PRI VIKANJU

„Kako ste se *imel* na potovanju?" je vprašal novinar svojega sogovornika. In v drugem časopisu spet drug časnikar: „Kako ste *zašel* med letalce?" Tretji pa je neki pisateljici zastavil naslednje vprašanje: „Kdaj ste *začela* pisateljevati?"

Priznati moramo, da so podčrtane oblike v vsakdanjem govoru dokaj običajne, vendar jim današnja slovnica odreka pravilnost. Kadar koga vikamo, moramo uporabljati množinsko obliko ne samo pri pomožnem glagolu *ste*, ampak tudi pri deležniku, čeprav gre za eno samo osebo. Potemtakem bi se navedeni stavki morali glasiti takole:

Kako ste se *imeli* na potovanju?
Kako ste *zašli* med letalce?
Kdaj ste *začeli* pisateljevati?

POTREBOVATI – RABITI

Svoje čase je slovnica odločno prepovedovala uporabljanje glagola *rabiti* v pomenu potrebovati, češ: rabim lahko le to, kar imam, potrebujem pa tisto, česar še nimam. Zato stoji v Slovenskem pravopisu iz leta 1950 pri zgledu *ne rabim pomagača* križec, kar pomeni, da je stavek za knjižno rabo prepovedan, zraven pa je pravilen primer: *na potrebujem pomagača.*

Ker pa splošna raba te prepovedi ni spoštovala, jo je naslednja izdaja Slovenskega pravopisa iz leta 1962 omilila in glagol *rabiti* v pomenu *potrebovati* ima poleg sebe samo še puščico; to pomeni, da beseda ni najbolj domača in da uporabljajmo namesto nje *rajši* potrebovati.

B-r.

Mali kulturni barometer

SOVJETSKA PIANISTKA PRI NAS – Na prvo gostovanje v Jugoslavijo je prispela znana sovjetska pianistka Irina Smorodinova, predstavnica moskovske klavirske šole. 18. novembra je gostovala v Novem mestu, kjer je imela dva koncerta: popoldne za mladino, zvečer za odrasle. Naslednji dan je nastopila v Črnomlju za glasbeno mladino Bele krajine. Mlada umetnica, ki je do zdaj koncertirala v številnih večjih mestih Sovjetske zveze, na Švedskem, Poljskem in v Franciji, ima na sporedu dela Prokofjeva, Rahmaninova, Chopina, Schuberta in drugih mojstrov klavirskih skladb.

SPOMINSKI LITERARNI VEČER – Kulturno prosvetno društvo Slovenski dom v Zagrebu se je v torek oddolžilo spominu svojih preminulih članov in prijateljev Ruže Lucije Petelinove in Jaroslava Štovička z literarnim večerom. Na njem sta književnik Tone Potokar in profesorica Vica Batinica najprej spregovorila o življenju in delu obeh pokojnikov, dramski igralec Zlatko Crnković je bral pesmi Vjekoslava Majerja in Matije Šavore (v hrvaščini), nato Matija Šavora svoje pesmi še v slovenščini. Boro Pavlović, Vjekoslav Majer in Dragutin Tadijanović pa svoja dela v hrvaščini.

TRŽAŠKO GLEDALIŠČE V NOVEM MESTU – Stalno slovensko gledališče iz Trsta bo 24. novembra v Novem mestu uprizorilo dramo „Dva bregova" Antona Leskovca. Predstava ob 16. uri bo za mladinski abonma, večerna predstava ob 19.30 pa za redni gledališki abonma v sezoni 1975/76.

PEVCI ZA ASFALT – Nedavno so v okviru gasilskega slavja v Šentlovrencu nastopili trije pevski zbori iz trebanjske občine: šentlovrenški, gaberski in mirenski. Prispevki, zbrani na tej prireditvi, bodo za asfaltiranje dela krajevnega cestišča.

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

VLOM V PRIKOLICE – 11. novembra so na Prevolah ugotovili, da je bilo vlomljeno v prikolico, ki tu čez zimo čaka mlade brigadirje v akciji „Suha krajina". Vlomilec je skušal vdreti še v več prikolic, uspelo pa mu je priti samo v eno. Ker pa notri ni nič našel, je zunaj odmontiral luči in nekaj odbojnih stekel.

AVTO JE GOREL – 11. novembra zjutraj so opazili, da na dvorišču Novotehne v Kandiji gori osebni avtomobil. Tu ima Novotehna skladišče in prodajne prostore, tam pa je stal tudi avto Zastava 101. Zgorel je prednji del vozila, tako da je avto precej uničen.

POŽAR V OBRHU – 15. novembra ponoči je začelo goreti gospodarsko poslopje Alojza Šenice v Obrhu pri Dol. Toplicah. Ogenj je nastal v svinjski kuhinji, kjer imajo sušilo za koruzo. Lastnik koruze sovaščan Jože Nose je dan prej močno zakuril, vročina pa je vnela tramovje. Zgorelo je 7 ton sena, ogenj pa je zajel tudi bližnji leseni senik. Pri gašenju so pomagali gasilci s Podturna, iz Soteske in Dol. Toplic, ki so preprečili še večjo škodo in nevarnost. Vseeno pa je ogenj naredil za 50.000 dinarjev škode.

VAVTA VAS: IZSILJEVAL PREDNOST – Alojz Špec iz Sevnice je 4. novembra popoldne vozil avtobus Gorjanci od Straže proti Novemu mestu in v križišču pri Vavti vasi zavil v novomeško smer, ko je naproti pripeljal z osebnim avtom August Gradišar iz Dol. Sušic. Ta je izsiljeval prednost pred avtobusom, zato sta vozili trčili in je za 8.000 din gmotne škode.

VELIKA LOKA: BILO JE V OVINKU – Franc Lavriha iz Šentlovrenca je 16. novembra dopoldne vozil osebni avto od doma proti Veliki Loki, v ovinku pa je naproti pripeljal z osebnim avtom Maksimilijan Vavtar iz Krtine. Med srečanjem je Lavriha zavrl, vendar je zadel Vavtarjev avto, tako da je škode za 12.000 dinarjev.

USTRAŠIL SE JE AVTOBUSA

13. novembra zvečer se je na Valvazorjevem nabrežju v Krškem zgodila prometna nesreča, ki je terjala za 25.000 dinarjev gmotne škode in eno hudo telesno poškodbo. Karel Božič iz Sevnice je vozil avtobus na progi Krško–Sevnica, v ovinku pa je naproti prehitro pripeljal z osebnim avtom Dragan Stošič iz Brežic. Ko je zagledal avtobus, se je prestrašil in zavrl, zato ga je zaneslo v sredo avtobusa. Potnikom ni bilo nič, Stošiča pa so s hudimi poškodbami odpeljali v bolnišnico.

Trgovina je sleparila kupce

Zaradi neupravičeno zaračunanih manipulativnih stroškov pri dajanju posojil je več podjetij po razsodbi gospodarskega sodišča plačalo kazni

Zelo vabljive oglase beremo kupci in blago na kredit je šlo vedno dobro v prodajo. Malokdo pa ve, da je bil kot posojilojemalec ogoljufan, ker so mu zaračunali 1 % ali celo 1,5 odstotka vrednosti blaga za manipulativne stroške.

To se ni dogajalo samo na Dolenjskem in v Beli krajini, ampak več ali manj po vsej državi, zato je zvezni tržni inšpektorat naročil akcijo, ki se je tudi pri nas pokazala koristna. Tudi pri nas so podjetja Novotehna, Dolenjka, Mercator – Standard, Mercator v Trebnjem in nekatera v Beli krajini priračunala tebi nič, meni nič za manipulativne stroške, kupec pa je, kajpak, plačal.

Na tak način so na prikrit način dvigali cene in večali dobiček, toda zadeva se je slabo končala. Vsi, ki so poslovali tako, so bili pred gospodarskim sodiščem obsojeni na velike denarne kazni; plačal je kolektiv, pa tudi odgovorne osebe v podjetju. Ponekod je šlo za velike neupravičene dobičke, ki pa so jih ugotavljali samo za zadnji dve leti. Če bi brskali še nazaj (kar pa je težko), bi ugotovili gotovo še več neupravičeno iz potrošnikovega žepa izpuljenega denarja.

S sodbo gospodarskega sodišča je bilo odvzeto tudi nepošteno pridobljeno imetje delovne organizacije, to pa utrpi ves prizadeti kolektiv. Marsikje niti ne vedo, da se je pri njih to dogajalo in članov delovne skupnosti niso seznanili s kaznimi, kar bi bili dolžni storiti. Ko je neko podjetje z odgovornimi osebami vred kaznovano in ta sodba doseže pravnomočnost, bi morali pred kolektivom pojasniti, kdo je prejel kazen, koliko kazni in zakaj.

Akcija tržne inšpekcije je bila učinkovita, saj si zdaj, kolikor je znano, nikjer več ne upajo na tak način „slepariti" kupcev. Pri vsej stvari je pravzaprav najbolj žalostno to, da je bil ogoljufan siromak, tak, ki je prisiljen kupovati na kredit.

R. B.

Samo ljudje

Znan je primer Viatorja, oziroma TOZD te delovne organizacije v Beli krajini, pri kateri so do maja letos skoro vsi vozniki v potniškem prometu vozili po 8 do 12 ur na dan. Ko je inšpekcija ukrepala in zahtevala uskladitev delovnega časa šoferjev z zakonom, so poročali, da je vse urejeno. Na videz!

Praksa ni dosti spremenjena, le obračun so spremenili, tako da prikazujejo le učinek dela. Tega najbrž niso „pogruntali" ravno v tem prevoznem podjetju, ampak so se zgledovali po drugih. Tako bržkone delajo povsod, če pa so izjeme, se jim vnaprej opravičujem.

Pri tej stvari ne gre le za šoferje in njihovo čezmerno obremenitev. Če več delajo, verjetno več zaslužijo in se ne pritožujejo. Vprašanje je njihova človeška zmogljivost, od nje pa je vsak dan odvisnih veliko življenj. Potniki v avtobusih, pa še drugi, ki jih utrujen šofer srečuje na cesti, so v nevarnosti.

Pri Viatorju inšpekcija še ni končala postopka. Ne glede na izid inšpekcijskih ugotovitev v tem kolektivu pa se lahko zamislimo še nad drugimi, v javnosti znanimi podatki: da po cestah in železnicah vozijo utrujeni vozniki, ki večkrat niti nimajo brezhibnih vozil; da so med njimi vrh vsega nekateri še nagnjeni k pijači; da so med njimi srčni bolniki, sladkorniki. V kolektivu za vse take dobro vedo, pa jih vseeno puste za volan.

Kje pa je samoupravna kontrola v takih delovnih organizacijah? Sestavlja morda program dela in ne ve, česa naj bi se lotila, ali pa tudi poroča: „Pri nas je vse v redu."

R. B.

VPREGI BREZ LUČI

6. novembra popoldne je voznik dveh vpreg Alojz Radejčič iz Loga pri Sevnici vodil vpregi od Krškega proti Radečam, v Logu pa je zavijal na domače dvorišče. Ravno takrat je naproti prišel na kolesu s pomožnim motorjem Alojz Divjak iz Sevnice in se zaletel v neosvetljen voz. Ranjenega kolesarja so odpeljali v celjsko bolnišnico.

Hotel je vrniti

V Zemljakovem primeru je bila neupravičena poraba, ne grabež

61-letni Viktor Zemljak je kot blagajnik sklada samopomoči v krški Celulozi v nekaj letih vzel za svoje potrebe 59.156 dinarjev, pred kratkim pa je zaradi tega pred okrožnim sodiščem prejel kazen.

Viktor Zemljak je bil zaposlen v tovarni celuloze kot referent za nabavo celuloznega lesa, hkrati pa je bil blagajnik samopomoči in je užival popolno zaupanje kolektiva. Izkazalo pa se je, da je od januarja 1969 do marca 1974 iz te blagajne postopoma jemal denar za svoje potrebe. Javni tožilec je Zemljaka obtožil grabeža, senat okrožnega sodišča pod predsedstvom Janeza Kramariča pa je ugotovil, da je šlo le za neupravičeno porabo družbenega denarja.

Sodišče ima za dokazano, da je Zemljak neupravičeno vzeti denar zares hotel vrniti, ker je iskal kupce za vinograd z zidanico v gradnji, vredno okrog 800.000 dinarjev, vendar je bil odkrit, še preden je lahko prodal.

Že potem je poleg zarubljenih stvari za povrnitev škode še sam ponudil različen gradbeni material in stavbno pohištvo za dokončno poplačilo škode. Ker je Zemljak tudi slikar, je imel še s prodajo slik možnost priti do denarja, a ga je bolezen ovirala, da zadnje čase ni mogel toliko delati. Z neupravičeno pridobljenim denarjem je največ kril stroške za karambole z avtom, delno pa je denar porabil tudi za urejanje vinograda.

Sodišče mu je prisodilo 2 leti zapora, upoštevaje, da je bil prvič kaznovan, vendar sodba še ni pravnomočna.

Ceste so te dni spolzke in že kanček neprevidnosti lahko pripelje do nesreče. Kot opozarja statistika, so megleni jesenski dnevi najbolj nevarna past za neoprezne voznike in voznike, ki preveč zaupajo svojim vozniškim sposobnostim. Na sliki: „novomeški" trk na Ljubljanski cesti, do katerega je prišlo prejšnjo sredo. (Foto: Janez Pezelj)

Izostanek velja vsaj 500 din

Precej občanov, posebno žensk, je čudno pogledalo, ko so dobili vabilo za obvezna predavanja o civilni zaščiti. Kdor ni tega vzel resno, je lahko kmalu uvidel, da ga je pošteno polomil. Sodnik za prekrške je manjkajoče „udaril" po žepu za najmanj 500 dinarjev. Po zakonu pa bi lahko taka odsotnost veljala do 10.000 dinarjev ali pa 2 meseca zapora. Gre za kršitev zakona o ljudski obrambi. Kako ga spoštujejo v posameznih občinah, so povedali:

JOŽE PRIMOŽIČ, iz štaba za civilno zaščito pri krajevni skupnosti Novo mesto: „Za vse pripadnike civilne zaščite je obvezen osnovni in dopolnilni pouk enkrat na leto, kar je predpisano z zakonom. Letos aprila je bil v novomeški občini organiziran pouk prve pomoči, izkazalo pa se je, da so občani nedisciplinirani. Veliko jih ni prišlo na predavanja. Za kaznovanje so bili predlagani zlasti taki, ki so že ob prejemu vabila godrnjali in izjavljali: „Mene že ne bo." Kazni so bile tokrat mile, od 500 do 1.000 dinarjev, ker gre za prvo tako akcijo, zato domnevamo, da občani niti ne vedo, kako resna je ta stvar. Kazni pa so dosegle namen, kajti zdaj na vabila ni več pripomb in je malo odsotnih."

DUŠAN MERHAR, referent za civilno zaščito v Krškem: „Od februarja, kar sem na tem delovnem mestu, lahko občane samo pohvalim. Opozorjeni so bili na državljanske dolžnosti. Tudi ženske so civilno zaščito vzele zares, kakor je potrebno. Samo dveh žensk ni bilo na predavanja, in še ti dve sta imeli res tehtne razloge, tako da nismo nikogar predlagali za kaznovanje."

ANTON MIHELIČ, referent za civilno zaščito v Črnomlju: „Osveščenost ljudi glede obrambne vzgoje je pri nas na zadovoljivi ravni. Večina je žensk in te so celo z zanimanjem obiskovale dosedanja predavanja in tudi postavljale vprašanja. V ta pouk je zajetih okrog 5.000 občanov. Razen zelo redkih izjem so vsi obiskali obvezna predavanja. Bili so prej opozorjeni na resnost in kazni, ki po zakonu zadenejo kršilce, zato nismo imeli večjih težav z udeležbo. Nikogar nismo predlagali sodniku za prekrške za kaznovanje, pač pa smo nekaterim posameznicam, ki so o odsotnosti prinesle dvomljive izgovore, omogočili, da so šle k drugemu predavanju. Če ni bilo drugače, tudi v drug kraj."

R. B.

KRONIKA NESREČ

ŠKOCJAN: MED DEŽJEM ZADET – 10. novembra popoldne je Šentjernejčan Mirko Cekuta vozil osebni avto skozi Škocjan, se na robu vasi srečal z dvema avtomobiloma in zapeljal na rob ceste, pri tem pa zadel 6-letnega Vladimira Hočevarja iz Stare vasi. Fantiča je avto zbil v jarek. Nesreča se je zgodila v močnem dežju. Dečka so zaradi pretresa možganov odpeljali v bolnišnico.

NOVO MESTO: KAR DVA KARAMBOLA – Novomeščan Boris Rems je 12. novembra dopoldne vozil avto od Bršlina proti mestu in pri poslopju Cestnega podjetja hotel zaviti na dvorišče. Moral je ustaviti, ker so naproti prihajala druga vozila. Za njim je vozil avto Janko Hrovat iz Novega mesta. Močno je zavrl, pa ga je na mokri cesti zaneslo in je trčil v Remsov avto. Škode je za 20.000 dinarjev.

Nedolgo zatem je po Ljubljanski cesti pripeljal z avtom še Trebanjčan Marijan Barle. Ko je opazil nesrečo, je zavrl, a je tudi njega zaneslo, da je trčil v osebni avto, s katerim se je naproti pripeljal Novomeščan Alfonz Čučnik. Škode je za 7.000 dinarjev.

HRAST: TOVORNJAK JE ODPELJAL – 12. novembra zvečer je Anton Kralj iz Geršičev vozil avto proti Novemu mestu, pri Hrastu pa je naproti pripeljal tovornjak, oplazil Kraljev avto, nato pa odpeljal dalje. Pri nesreči se je Kralj poškodoval in so ga odpeljali v bolnišnico, na avtomobilu pa je za 15.000 dinarjev škode.

DOL: V TRK BREZ IZPITA – 13. novembra popoldne je B. L. iz Bistrice pri Šentrupertu vozil osebni avto brez izpita od Mirne proti Trebnjemu. V ovinku pri Dolu ga je zaneslo v levo ravno takrat, ko je naproti pripeljal tovornjak in B. L., je vanj trčil, nakar je zadel še avto Novomeščana Jožeta Cvitkoviča. Mladenič je naredil za 16.000 dinarjev škode.

LOČNA: PODRL IN ODPELJAL – 12. novembra proti večeru je 59-letni Martin Modic iz Ločne šel peš iz mesta proti domu. Hodil je ob levem robu ceste, pa ga je pred Kosovo gostilno dohitelo neznano motorno vozilo, ga zadelo v bok in podrlo. Hudo poškodovani Modic je obležal, voznik neznanega vozila pa jo je odkuril s precejšnjo naglico.

ODRGA: MED PREHITEVANJEM – Jožica Kočevar iz Črnomlja je 14. novembra dopoldne vozila osebni avto proti Ljubljani in pri Odrgi prehitevala tovornjak. Toda na mokri cesti je avto zaneslo čez cestni rob na travnik. Voznica in sopotnica Kristina Kočevar iz Metlike sta bili lažje ranjeni, gmotne škode pa je za 40.000 dinarjev.

POTOK: OPLAZILA STA SE – Damjan Pešut iz Ogulina je 15. novembra dopoldne vozil osebni avto proti Straži. V ovinku pri Potoku je vozil po levi in tako oplazil osebni avto Dominika Kralja iz Soteske, ki je pripeljal naproti. Pešuta je potem zaneslo še v ograjo na mostu, da jo je podrl, prevrnil se je na bok ter obstal s prednjim delom v potoku. Škode je za 15.000 dinarjev.

NOVI ZAKON, NOVE KAZNI

Slovenski zakon o varnosti cestnega prometa je dobil veljavo 20. novembra, prinaša pa več sprememb za udeležence v cestnem prometu. Nekaj novosti je glede voženj z vozili po cestah za vse voznike, spremembe so pri ustavljanju in parkiranju ter za kolesarje, ki imajo na vozilu pomožni motor. Zakon prinaša nove dolžnosti ob prometni nesreči, spremenjeno pa je tudi usposabljanje voznikov motornih vozil, kolesarjev in voznikov traktorjev. Prav tako je precej drugače glede pridobitve zdravniškega spričevala in registracije vozil. Ob vsem tem pa novi zakon prinaša tudi občutno zaostrene kazenske določbe. Prometni strokovnjaki bodo bralce našega lista v naslednjih številkah seznanjali s temi novostmi.

Posilstvo

Članek v 43. številki revije Jana z dne 22. 10. 1975 z naslovom „Zakaj je posiljeni ženski težko dokazati posilstvo?" me je spodbudil k pisanju tega sestavka, s katerim želim seznaniti javnost tako z elementi kaznivega dejanja posilstva (iz čl. 179 našega kazenskega zakonika), kakor tudi s postopkom za ugotavljanje storilčeve krivde, in sicer zaradi razumevanja, kdaj dejansko gre za to kaznivo dejanje, ki je med spolnimi delikti najbolj poznano kaznivo dejanje, in kdo je lahko storilec tega kaznivega dejanja.

Mislim, da je treba najprej povedati nekaj splošnega o ugotavljanju materialne resnice v kazenskem postopku. Dogodek, ki je predmet kaznivega dejanja, mora biti v kazenskem postopku rekonstruiran natančno in popolnoma. Zato velja v kazenskem postopku načelo dejanske, objektivne, vsebinske ali materialne resnice. Bistvo materialne resnice je v tem, da mora biti dejanska (dokazna) podlaga sodbe resnična. Interes družbe je v tem, da se tisti, ki je zagrešil kaznivo dejanje, kaznuje in da se s tem doseže namen kaznovanja, prav tako pa je interes družbe, da ne bo kaznovan nihče, ki kaznivega dejanja ni zakrivil. V družbenem interesu je torej, da se v kazenskem postopku doseže popolna nedvomna, tj. materialna resnica. Zato pa morajo sodišča in državni organi, ki sodelujejo v kazenskem postopku, po resnici in popolnoma ugotoviti dejstva, ki so pomembna za izdajo zakonite odločbe; enako pazljivo in skrbno morajo preizkusiti in ugotoviti dejstva, ki obdolženca obremenjujejo, kot tudi dejstva, ki ga razbremenjujejo. Materialna resnica po našem pravu pomeni, da sme sodišče obsoditi obtoženca le na podlagi zanesljivih dokazov. Vrsta formalnih predpisov ima zato nalogo zagotoviti, da se najde resnica.

Spričo tega je zelo enostranska, predvsem pa preveč subjektivna in čustvena ugotovitev v zgoraj navedenem sestavku v Jani, da mora „nesrečna ženska – posiljenka, prestati kalvarijo, da doseže obsodbo nasilneža, da na vsakem koraku naleti na podrobno in neprijetno zaslišavanje, skratka, kot zaključuje pisec članka, na ovire, čez katere se je težko prebiti do pravice, pa da zato ni čudno, da marsikatera prej obupa in najši umakne prijavo." Glede slednjega samo kratek poudarek: kaznivo dejanje posilstva je eno tistih kaznivih dejanj, zaradi katerih se storilec preganja po uradni dolžnosti, kar je v pristojnosti javnega tožilca; prijava oškodovanke ga aktivira, njen poznejši morebitni umik prijave pa nima za posledico ustavitev postopka. Javni tožilec je dolžan uvesti kazenski pregon, če so podani dokazi, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti. Kazenski postopek pa je uveden z zahtevo javnega tožilca za uvedbo preiskave oz. če preiskave ne zahteva, z vložitvijo neposredne obtožnice zoper storilca.

Kaznivo dejanje posilstva stori, kdor žensko, s katero ne živi v zakonski skupnosti in ki je dopolnila 14 let, prisili k spolnemu občevanju, s tem da uporabi silo ali ji zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo. To dejanje pa je mogoče izvršiti tudi nad žensko, s katero storilec živi v divjem zakonu, pa tudi nad žensko, s katero je sicer v nerazvezani zakonski zvezi, vendar pa z njo ne živi več skupaj, ker sta se razšla. Kar zadeva silo, se ne zahteva absolutna sila, toda vsaka sila spet ne zadošča. Sila mora biti takšne intenzivnosti, da lahko zlomi odpor napadene ženske. Odpor pa mora biti resen in trajen. Resen je odpor takrat, kadar ne gre le za sram ali če se z njim ne simulira, pač pa je izraz trdne odločitve napadene ženske, da spolnega občevanja s storilcem ne dovoli. Stalen pa je odpor, kadar traja vse do poslednjega trenutka, ne pa kadar je samo v začetku zaradi ev. zadovoljevanja svojega spolnega nagona. Uporaba sile ni samo v uporabi telesne moči, pač pa prav tako v uporabi npr. hipnoze ali mamil z namenom, da se ženska onesposobi za odpor.

Grožnja mora biti neposredna in mora biti v zagrozitvi, da bo neposredno napadeno življenje ali telo. Ni posilstva, če naj bi se grožnja uresničila pozneje. To pomeni, da mora biti oseba, ki se ji grozi, prisotna na kraju storitve kaznivega dejanja; lahko pa se sicer grožnja nanaša na osebo, npr. na otroka te ženske, skratka na osebo, ki ji je posebno draga in ki v bojazni, da storilec ne bi tej osebi storil tega, kar grozi, popusti in storilcu tako uspe zlomiti njen odpor.

(Nadaljevanje sledi)

JANEZ KRAMARIČ

V nedeljo so boštanjski rokometaši – letos prvič sodelujejo v zasavski ligi – doma klonili pred favoriti iz Cerkelj, ki so tudi to tekmo kot vse v tem kolu obrnili v svoj prid s 24:20. Cerklje ima v jesenskem delu 18 točk, Boštanj pa 12. Obramba gostov je bila močna. Na sliki: eden od prodorov Boštanjčanov. (Foto: Železnik)

Novi zmagi za novomeške šahiste

V prvi republiški ligi so Novomeščani še vedno drugi, Kočevarji pa vse slabši – V II. ligi Črnomelj tretji, Semič pa zaenkrat zadnji

Šahisti v prvi slovenski ligi (zahod) so prejšnji teden odigrali dve koli. Ribničani so dvakrat izgubili, igralci Kočevja so poželi polovičen uspeh, Novomeščani pa so dvakrat zmagali in zaostajajo za vodilnimi Lescami za pet točk.

V II. slovenski zahodni šahovski ligi nastopata dve ekipi iz Bele krajine: Črnomelj in Semič. Medtem ko so izkušeni Črnomaljci po osmih kolih na vrhu prvenstvene lestvice, so neizkušeni Semičani za zdaj na zadnjem mestu.

SOLIDARNOST – RIBNICA 6,5 : 3,5

Igralci Solidarnosti niso bili do zadnjeuvrščene Ribnice prav nič solidarni in so igrali na vso moč. Kljub temu so gostje dobro igrali in osvojili tri nove točke. Izidi: Bavčar – Janež 1:0, Troha – Mohar 0:1, Hriberšek – Rakovič 1:0, Bračič – Karničnik remi, Božič – Golja 0:1, Zupančič – Šipka 1:0, Jagodic – Tanko 1:0, Hribar – Drobnič 1:0, M. Osolin – Levstek 1:0, B. Osolin – Trobec 0:1.

KOČEVJE – BOREC 4 : 6

Kot kaže, je Kočevarje poraz z Borcem tako prizadel, da na šahovsko zvezo niso poslali zapisnika. Vse, kar smo lahko zvedeli o srečanju, pove tudi izid prvenstvenega srečanja. Boji so bili izenačeni, vendar so zmagali gostje z majhno razliko.

BOROVNICA – NOVO MESTO 2 : 8

V sedmem kolu I. slovenske šahovske lige so Novomeščani gostovali v Borovnici in z odlično igro premagali borbene domače šahiste. Izidi: Ukmar – Osterman 0:1, Gradišnik – Penko 0:1, Ljajič – Praznik remi, Šivic – Sitar 0:1, Catič – Škerlj 1:0, Makovec – Poredoš 0:1, Vrhovec – Praznik-Bucher 0:1, Kovač – Peterle 0:1, Pelko – Pucelj 0:1 in Jerič – Golobič remi.

T. Š.

NANOS – KOČEVJE 4,5 : 5,5

Z izidom v 8. kolu slovenske lige so verjetno zelo zadovoljni Postojnčani. Gostje iz Kočevja niso igrali tako, kot znajo, in so tesno, a zasluženo zmagali. Posamični izidi: Nikolič – Cimer 0:1, F. Slejko – Ilič 0:1, V. Slejko – Mestek 0:1, Gospodarič – Zupanič remi, Hajna – Podkoritnik 0:1, Stefanič – Ofak 1:0, Progar – Gornik remi, Kraševec – Šega 1:0 b.b., Colja – Mohar 1:0, Janežič – Dulmin remi.

RIBNICA – SVOBODA 2,5 : 7,5

Ribničani so v 8. kolu zamudili lepo priložnost, da prehitijo Borovnico. Proti Svobodi so slabo igrali in zbrali vsega 2,5 točke. Izidi: Mohar – Šifrer 0:1, Janež – Ernavec remi, Kaminčnik – Kmurpak 0:1, Rakovič – Miklavec 1:0, Golja – Cunder 0:1, Cvetkovič – Bizjak remi, Tanko – Novak 0:1, Drobnič – Bajec 0:1, Levstik – Plesec 0:1, Trobec – Tomšič remi.

M. G.

NOVO MESTO – ISKRA 6 : 4

V nedeljskem kolu so novomeškim šahistom priborili zmago članici in mladinca, ki so od možnih štirih osvojili kar 3,5 točke, kar je nedvomno velik uspeh, saj so Ljubljančani kot celota zelo močna ekipa. Izidi: Osterman – Preinfalk remi, Penko – Gale remi, Praznik – Steiner remi, Sitar – Bratko 0:1, Poredoš – Mahnič remi, Šporar – Rape remi, Peterle – Steiner 1:0, A. Istenič – Polak 1:0, Pucelj – Drnovšek 1:0 in Golobič – Vrhovec remi.

T. Š.

KOMENDA – ČRNOMELJ 3 : 7

SAVA – SEMIČ 8,5 : 1,5

KRIM – ČRNOMELJ 6,5 : 3,5

VRHNIKA – SEMIČ 9 : 1

BELA KRAJINA TRETJA

V zadnjem kolu jesenskega prvenstva v zahodni conski nogometni ligi so v Črnomlju gostovali nogometaši Vodic in prvenstveno srečanje igrali neodločeno. Prav v zadnjem srečanju so imeli Črnomaljci veliko sreče, saj so gostje kar dvakrat povedli, domačim pa je tri minute pred koncem tekme uspelo izenačiti. Enajsterica Bele krajine je letos v conski ligi novinec in je po jesenskem delu na odličnem tretjem mestu.

M. G.

Brežičanke so zaustavile Alples

V ljubljanski conski rokometni ligi so prve igralke Krke, ker so Sevničanke v zadnjem kolu izgubile – Dobovčani presenetili Izolo

Po jesenskem delu v II. zvezni rokometni ligi (sever) so se Ribničani uvrstili na šesto, Sevničani pa na sedmo mesto. V slovenski rokometni ligi nastopajo Brežičani in Dobovčani. Prvi so z 10 točkami po jesenskem delu na sedmem, Dobovčani pa na osmem mestu. Brežičanke so v zadnjih tekmah zelo dobro igrale in so po 11. kolu dobre četrte.

ROVINJ – INLES 30 : 27 (15:11)

Inlesovi rokometaši Rovinjčane dobro poznajo, saj se že nekaj let pred vsako sezono pripravljajo v njihovem mestu. V tipično prvenstveni tekmi so bili boljši domači. Skozi vso tekmo so vodili s petimi ali več zadetki, tik pred koncem pa so gostje s hitrimi akcijami dosegli nekaj zaporednih zadetkov in se Rovinjčanom približali na tri zadetke. Pri Inlesu so dobro igrali bratje Kersniči in Ponikvar.

Inles: Lejbacher, Ponikvar 3, Radič 6, Mikulin 7, S. Kersnič 7, Matelič, Šilc 4, Andoljšek, Ambrožič, I. Kersnič 1, Žuk, J. Kersnič.

SEVNICA – RUDAR 33 : 26 (16:17)

V dokaj važnem prvenstvenem srečanju so domači pritekli na igrišče brez Šumeja, ki ga je uprava kaznovala zaradi nedisciplinranosti in netovariških odnosov do soigralcev in uprave. Kot kaže, je prav to dokaj ugodno vplivalo na Sevničane, saj so prav vsi igralci iz prve postave dosegli zadetke. V prvem polčasu so bili gostje boljši za zadetek, v nadaljevanju srečanja pa so domači igralci – spodbujalo jih je okoli 700 gledalcev – dosegli nekaj zaporednih zadetkov in zasluženo zmagali.

Sevnica: Možic, Krištofič, Ganc 9, Vrtačnik, Jazbec, Bizjak, Svažič 6, Koprivnik 3, Doblekar 8, Novšak 4, Jurišič 3, Gologranc.

E. R.

IZOLA – DOBOVA 14 : 14 (7:9)

V zadnji tekmi jesenskega kola so Dobovčani zamudili lepo priložnost za zmago. Medtem ko so igrali v prvem polčasu hitro in napadalno, so v drugem dovolili, da so domači rokometaši izenačili. Kljub temu so novinci kv Ligi Izolčane presenetili, saj so domači igralci pričakovali, da bodo osvojili obe točki.

Dobova: Škofca, Ostrelič 1, Vaščer, Novak, Deržič 1, Ogorelc, B. Doberšek 5, Bosina 4, Arh 2, Šetinc, Tomše.

BREŽICE – ŠOŠTANJ 28 : 30 (17:16)

V 11. kolu so Brežičani srečanje sicer izgubili, lahko pa bi bilo tudi drugače. Če jih ne bi v odločilnih trenutkih zapustila športna sreča, bi lahko igrali najmanj neodločeno. Sodnik je za obe ekipi piskal 9 sedemmetrovk. Gostje so dosegli devet, domači igralci pa le pet zadetkov.

Brežice: Jurkas, Buzančič 7, Rožman 4, Ban 4, Bršec 2, Kebe, Novoselec 3, Vervega 5, Blatnik 2, Verstovšek in Skočaj.

V. P.

BREŽICE – ALPLES 14 : 14 (10:7)

Le malokdo je pričakoval, da bodo domače igralke tako hitro dosegle nekaj zadetkov in popolnoma nadigrale gostje iz Železnikov, ki v letošnjem prvenstvu še niso izgubile srečanja. K odmoru so rokometašice odšle pri rezultatu 10:7 za domače, ki je obetal, da bodo Brežičanke poskrbele za prijetno presenečenje. V nadaljevanju so jesenske prvakinje igrale bolje in osvojile prvenstveno točko.

Brežice: Hribernik, Baloh 1, Štamber, Vogrinc, Bah 6, Dimič, Zakšek, Kejžman 2, Rožman 2, Lipej 3, Cetin, Levačič.

V. P.

KRŠKO – INLES B 26 : 17

V zadnjem nastopu v ljubljanski conski rokometni ligi so v Krškem nastopile Ribničanke, ki se z rokometnim znanjem niso izkazale, tako da so jih domače igralke brez težav premagale.

LOŠKI POTOK – KRKA 3 : 26

Novomeške rokometašice so prvenstveno tekmo ljubljanske conske rokometne lige tokrat igrale v Loškem potoku in jo brez težav dobile s 26:3. Pri Krki sta se izkazali obe vratarki ter Tilka Kastelic, ki je dosegla 15 zadetkov. Ker so igralke Lisce izgubile z Gradiščem (19:15), so po jesenskem delu na prvem mestu Novomeščanke.

ZAGORJE – INLES 17 : 13

Ribničanke so v zadnjem kolu LCRL gostovale v Zagorju in v nezanimivem srečanju prvenstveno tekmo izgubile s tremi zadetki razlike.

PETO MESTO ZA ŽUŽEMBERK

V Mariboru so prejšnji teden mladinci odigrali tretji republiški turnir v odbojki, na katerem so nastopili tudi Žužemberčani. Kljub temu da so bili Dolenjci eni najmlajših, so osvojili dobro peto mesto. Rezultati: Partizan–Žužemberk – Kanal 0:2, Partizan – Sava 2:1, Partizan – Mislinja 0:2 in Partizan – Ljutomer 2:0.

Vrstni red: 1. Fužinar, 2. Branik, 3. Kanal, 4. Mislinja, 5. Partizan–Žužemberk.

P. Š.

Šah in rokomet

Šolsko športno društvo Poljane na osnovni šoli v Starem trgu ob Kolpi je med najbolj delavnimi osnovnošolskimi društvi v črnomaljski občini. Na šoli je 87 učencev, včlanjenih pa jih je kar 65. Največ jih je zagretih za šah, rokomet, streljanje, na krosih pa so tekli vsi učenci in učenke. O delu društva je spregovoril v današnjem našem obisku mentor učencev Vinko Kobe:

„V ŠŠD Poljane sem samo mentor, svetovalec. Otroci delajo in organizirajo vse tekme sami, tako da lahko rečem, da so že pravi samoupravljalci. Člani društva imajo najraje šahovsko igro. Ne vem, kako to, spominjam pa se, da smo imeli šah radi tudi takrat, ko sem na starotriško osnovno šolo hodil tudi jaz. Razen šaha je med mladimi vse bolj priljubljen rokomet. Letos je črnomaljska telesnokulturna skupnost organizirala pionirsko rokometno ligo, v kateri nastopajo šole iz obeh belokranjskih občin. Naši rokometaši so se na tekmovanje dobro pripravljali, žal pa so imeli premalo tekmovalnih izkušenj in so bili med slabšimi ekipami. Ker se bomo na spomladanski del resno pripravljali, bo čez pol leta bržkone drugače."

100 PRIJATELJEV OLIMPIJE

Pred kratkim je bilo v Novem mestu ustanovljeno društvo prijateljev Olimpije, nogometašev ljubljanskega zveznega ligaša. V društvo se je včlanilo več kot sto Novomeščanov, vsak pa je dobil člansko izkaznico, značko, zastavico in nalepko NK Olimpija ter Olimpijin časopis, ki ga bo dobival vsak drug teden. Vsi, ki bi se radi včlanili, se oglasite na Stadionu bratstva in enotnosti od 16. do 18. ure, pri tovarišu Mikcu v spodnji kavarni ali pa pri tovarišu Draganu v zdravstvenem domu.

M. GORENC

NOVA LIGA

Komisija za šport in rekreacijo pri občinski konferenci ZSMS Novo mesto je na zadnjem sestanku razpravljala o možnosti, da bi prihodnje leto organizirala tudi rokometno ligo mladinskih aktivov. Lani in letos so člani komisije vodili mladinsko nogometno ligo, ki je postala med mladimi močno priljubljena. Z novo ligo bi komisija za šport dala svoj prispevek razvoju rokometa, obenem pa bi poskrbela za množičnost.

VODI NOVOTEKS

V nadaljevanju prvenstva novomeškega kegljaškega društva v borbenih igrah je vodstvo prevzel Novoteks, če je res najboljši, pa bo dokazal danes, ko se bo pomeril z ekipo Železničarjev. Rezultati: Luknja – Novoteks 347:404, Vseh 9 – Gorjanci 358:278, Stari 9 – Iskra 370:252; Pionir – Mirna peč 323:316, Gozdar – Borac 355:400, Dama – Novoteks II 331:316, Železničar – Iskra 392:286, Novoteks – Stari 9 405:297, Mirna peč – Borac 349:361, Pionir – Novoteks II 392:304, Dama – Gozdar 394:266.

Trenutni vrstni red: skupina A: Novoteks, Železničar in Vseh 9, vsi po 16 točk; skupina B: Pionir 19, Borac 17, Dama 12.

D. BRATOŽ

Uspeh telovadk z Dolenjskega

Na izbirnih gimnastičnih tekmah je med mladinkami zmagala Jasna Dokl, v republiško ekipo pa se je uvrstila še Matejka Kavšek

Minulo soboto so bile v Ljubljani izbirne gimnastične tekme pionirk in mladink za vstop v republiško reprezentanco, ki bo prihodnjo soboto imela v Ljubljani tradicionalni gimnastični dvoboj na „štirih frontah" z Vojvodino. Na gimnastični prireditvi so dobro telovadile tudi nadarjene Novomeščanke.

V pionirski konkurenci je solidno telovadila Matejka Kavšek. Kljub dvema spodrsljajema je na gredi zasedla 7. mesto in je tako prva rezerva dvoboja. Kavškova je še vedno poškodovana, zato je njena uvrstitev vredna toliko več. Pohvaliti velja tudi nastop Nataše Kočevarjeve, ki je zasedla 13. mesto. Malce slabše kot znata, pa sta telovadili Lea Moro – bila je sedemnajsta – in Vanja Požar, ki se je uvrstila na 20. mesto.

V mladinski konkurenci so nastopale nadarjene telovadke, ki so že med glavnimi kandidatkami za državno reprezentanco članic. Prepričljivo je zmagala 11-letna Novomeščanka Jasna Dokl, ki je svoje tekmice prehitela skoraj za poldrugo točko, čeprav je imela v parterju spodrsljaj. Na gredi si je Doklova prislužila najvišjo oceno – 9,40.

Rezultati – pionirke: 1. Zupančič (Spodnja Šiška) 35,90; 7. Kavšek 33,30; 13. Kočevar 32,35; 17. Moro 31,60; 20. Požar 30,90 itd. Mladinke: 1. Jasna Dokl 36,35 itd.

J. P.

REVIJA MEŠANIH PAROV

V nedeljo je bila odigrana na kegljišču na Loki v Novem mestu revija mešanih parov v disciplini 2 x 100 lučajev. Nastopilo je 30 parov, omeniti pa velja, da je Rosenbergerjeva s 453 keglji dosegla nov rekord kegljišča. Rezultat je res dober, saj je bila dosedanja rekorderka kegljišča s 451 podrtimi keglji državna reprezentantka Urhova. Rezultati: 1. Kolenc – Hren 868 (401, 467), 2. Rosenberger – Jarc 867 (453, 414), 3. Fabjan – Poljak 845 (404, 441).

D. BRATOŽ

NOVO MESTO – 909 KEGLJEV

Prejšnji teden je bil na kegljišču v Novem mestu odigran v počastitev novomeškega občinskega praznika turnir, na katerem se je pomerilo kar osem ekip. Vrstni red: Novo mesto I 909 podrtih kegljev, Krka 884, Trebnje 786, Novo mesto II 744, Krka II 737, Krško 704, Novo mesto IV 686 in Novo mesto III 656.

D. B.

ŠPORAR ZMAGAL

Na rednem hitropoteznem turnirju za mesec november je med 15 udeleženci zmagal prvokategornik Tone Šporar. Vrstni red: Šporar 12,5 Oberč 12, T. Škerlj 10,5, Materni in Voljčanšek 10, Peterle 7,5, Božovič 7, Kranjec 6, Hrovatič, Ščap in Strojin 5,5, Ivanovič 4, Golobič 3,5, Žvagen 3 B. Škerlj 2,5.

T. Š.

Na sliki je nadarjena novomeška vrsta telovadk, ki je pred dnevi uspešno nastopila na izbirnih gimnastičnih tekmah v Ljubljani. Od leve proti desni: Vanja Požar, Jasna Dokl, Lea Moro, Nataša Kočevar in Matejka Kavšek. (Foto: Slavko Dokl)

Pokal Birčni vasi

Pred dvema letoma je komisija za šport in rekreacijo pri občinski konferenci ZSMS Novo mesto organizirala mladinsko nogometno ligo za mladinske aktive. V drugem letu tekmovanja so morali ligo razširiti na dve enakovredni skupini, v katerih je nastopilo po deset ekip. Prejšnji teden pa so najboljše ekipe iz obeh lig nastopile v finalnem delu. V tekmi za prvo mesto sta se pomerili ekipi Češče in Birčne vasi, zmagali pa so nogometaši iz Birčne vasi s 5:2. Za tretje mesto so se pomerili novomeški nogometaši, in sicer Trik in Kremen. Trikovi nogometaši so bili boljši in so zmagali 4:2.

Prve tri ekipe so dobile za osvojena mesta lepe pokale, Kremenovi nogometaši pa so dobili diplomo. Komisija za šport bo ligo nadaljevala tudi v prihodnjem letu, le da bosta poslej dve po kvaliteti različni skupini. V A ligi bodo nastopala najboljša moštva, prva ekipa iz B lige pa se bo lahko uvrstila v A ligo.

Šport

ČRNOMELJ – Pred kratkim se je končalo tekmovanje v pionirski rokometni ligi. Vrstni red: 1. OŠ Metlika 10 točk, 2. OŠ Dragatuš 10, 3. OŠ Črnomelj 8, 4. OŠ Podzemelj 6, 5. OŠ Stari trg 2, 6. OŠ Semič 2 in 7. OŠ Vinica 2. (V. K.)

STARI TRG – Na osnovni šoli v Starem trgu je med učenci najbolj priljubljen šahovski krožek, saj je vanj vključenih kar 40 odstotkov vseh učencev. V krožkih se učijo teorijo, vsak mesec pa odigrajo nekaj turnirjev. Rezultati zadnjega srečanja: I. skupina: Gregorič 7, 2. Kapš 6,5, 3. Hrovatin 6, 4. Fricetova 6 itd; II. skupina: 1. Kobetova 5,5, 2. Šterk 5,5, 3. Majerle 5, 4. Muhič 4,5 itd. (V. K.)

SEVNICA – V počastitev sevniškega občinskega praznika so v Kopitarni pripravili hitropotezni šahovski turnir, na katerem je nastopilo 15 šahistov. Prvo mesto je osvojil Šribar, ki je premagal vse nasprotnike, drugi je bil Tavčar, 3. Renko, 4. Zupanc itd. (J. B.)

KOČEVJE – V prvenstveni tekmi LCRL so se domači igralci pomerili z Leskovcem in ga premagali 19:12. Pri Kočevju je bil najboljši Žerjav (9 zadetkov), pri gostih pa R. Šribar (4). (L. Š.)

LESKOVEC – Domači rokometaši ne dobivajo več denarja za nastope, zato so zaprosili SOP Krško za brezplačen prevoz igralcev na tekme. Tovariši v omenjenem podjetju so sklenili, da bodo rokometašem pomagali in prvič so jih peljali na tekmo v Kočevje. (L. Š.)

NOVO MESTO – Prejšnjo soboto je bil na Loki rokometni turnir, na katerem so nastopile igralke Delte iz Ptuja, Laboda iz Novega mesta in Laboda iz Krškega. Pokal so osvojile Štajerke, druge so bile Krčanke in tretje domačinke. Najboljša je bila vratarka Jerebova (Krško), ki je od 17 sedemmetrovk ubranila kar 15 kazenskih strelov. (L. Š.)

SELCE – Ob zaključku rokometne sezone so v Leskovcu pripravili rokometno tekmo, v kateri sta se pomerili ekipi iz Selc pri Leskovcu in ostali člani TVD Partizan Leskovec. Tekma se je končala neodločeno 22:22. Najboljši so bili T. Božič (5 zadetkov), F. Božič (5), Kerin, V. Čebular (9), Bizjak (2) in D. Perec (4). (L. Š.)

Kaj, kje, kdo?

V 9. kolu republiške šahovske lige bodo Novomeščani gostovali. Igrali bodo z eno od slabših ekip s Svobodo, zato se obeta nova zmaga. Ribničani gredo v Koper. Glede na to, da so v zadnjih srečanjih proti slabšim moštvom dokaj dobro igrali, bi lahko izsilili najmanj neodločen rezultat, ki bi jih verjetno rešil zadnjega mesta. Kočevarji igrajo doma s Solidarnostjo. Ker sta ekipi na lestvici druga za drugo, se obeta zanimiv in izenačen boj.

V slovenski odbojkarski ligi igrajo Novomeščanke v gosteh, in sicer v Kopru. Novomeščani bodo igrali doma s Kamnikom. Obema ekipama se obetajo nove točke.

Rokometaši so zaključili jesenski del tekmovanja. V 1. pomladanskem kolu gostuje Inles v Varteksu, Sevnica pa v Slovenjgradcu. Dobovčani bodo šli v Tržič, Brežičani se bodo doma pomerili z Jadranovo vrsto. Brežičanke bodo spomladi v prvem kolu igrale z Borcem.

V II. slovenski ligi v namiznem tenisu so odigrale ekipe že šest kol. V sedmem bo v Sodražici dolenjski derbi, v katerem bodo poskušali domači igralci premagati lanske slovenske ligaše, ekipo Novega mesta.

PROSTA DELOVNA MESTA

Novoteks

NOVOTEKS, tekstilna tovarna, Novo mesto, n. sol. o., s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela

razpisuje naslednja vodilna delovna mesta:

1. GLAVNI DIREKTOR PODJETJA,

za TOZD PREDILNICA Metlika, n. sub. o.:
2. VODJA PROIZVODNJE,
3. VODJA VZDRŽEVANJA,

za TOZD TKANINA, Novo mesto, n. sub. o.:
4. VODJA KONTROLNO–ANALITSKEGA SEKTORJA,
5. VODJA TEHNIČNEGA SEKTORJA,
6. VODJA PRODAJNEGA SEKTORJA,
7. VODJA NABAVNO–UVOZNEGA SEKTORJA,

za TOZD TRGOVINA, Novo mesto, n. sub. o.:
8. VODJA NABAVE.

POGOJI:
pod 1. visoka strokovna izobrazba in osem let prakse na ustreznem delovnem mestu.
pod 2. visoka strokovna izobrazba – fakulteta za tekstilno tehnologijo in štiri leta prakse na vodstvenih delovnih mestih v volnarski industriji ali višja strokovna izobrazba – tehnološka smer in osem let prakse, od tega štiri leta na vodstvenih delovnih mestih v proizvodnji volnarske industrije ali srednja šolska izobrazba – tekstilna smer z dvanajst leti prakse od tega štiri leta na vodstvenem delovnem mestu v volnarski industriji.
pod 3. višja strokovna izobrazba – strojna smer in tri leta prakse ali srednja strokovna izobrazba – strojna smer in šest let prakse.
pod 4. visoka strokovna izobrazba za tekstilno tehnologijo in tri leta prakse ali višja strokovna izobrazba tekstilno tehnološke smeri in šest let prakse, od tega najmanj polovico v svoji stroki.
pod 5. visoka strokovna izobrazba – fakulteta za tekstilno tehnologijo in štiri leta prakse na vodstvenih delovnih mestih v volnarski industriji ali višja strokovna izobrazba tekstilna tehnološka smer in osem let prakse od tega štiri leta na vodstvenih delovnih mestih v proizvodnji – volnarska smer.
pod 6. visoka strokovna izobrazba ekonomske ali tekstilne smeri in tri leta prakse ali višješolska izobrazba ekonomske ali tekstilne smeri in šest let prakse v stroki; vsaj polovica prakse mora biti opravljena v stroki na vodstvenih delovnih mestih.
pod 7. visoka strokovna izobrazba – ekonomske, komercialne ali tekstilne smeri in tri leta prakse (od tega vsaj polovico v stroki na vodstvenih delovnih mestih) ali višja izobrazba ekonomsko komercialne ali tekstilne smeri in šest let prakse (od tega vsaj polovico v stroki na vodstvenih delovnih mestih). Aktivno znanje enega tujega jezika (nemščina, angleščina). Registracija za opravljanje zunanje trgovinskih poslov.
pod 8. višja strokovna izobrazba in dve leti delovnih izkušenj v nabavni službi pri trgovski organizaciji.

Kandidati morajo biti moralno in politično neoporečni. Kandidati morajo biti državljani SFRJ, organizacijsko sposobni ter morajo izpolnjevati splošne pogoje določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori.

razglaša prosto delovno mesto za storitveno enoto MENZA NOVOTEKS

VODJA KUHINJE

POGOJI: – visoko kvalificirani gostinski delavec in pet let prakse

Kandidati lahko dobijo podrobnejša pojasnila v kadrovskem oddelku podjetja.
Ponudbe s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjega dela, dokazili o izobrazbi in praksi je treba dostaviti v petnajstih dneh po objavi na razpisno komisijo TOZD-a, s posebno oznako na ovojnici „za razpisno komisijo", za vodjo kuhinje pa na komisijo za delovna razmerja podjetja.
Udeleženci razpisa bodo obveščeni o izbiri v petnajstih dneh po odločitvi pristojnega delavskega sveta, zbora delavcev, oz. komisije za delovna razmerja.

POSAVSKI PRAZNIK VINA NA ČATEŽU

bo od 10. do 15. decembra na Čatežu.

Vse vinogradnike, ki želijo razstaviti svoj pridelek obveščamo, da lahko dobe v petek, 21. novembra na zbirnih mestih steklenice. Polne je potrebno oddati do 25. novembra.

Pripravljalni odbor

Odvečen brezup

Nobenemu zemljanu ne bi bilo treba biti podhranjen

Če bi lahko bolje porazdelili hrano, ki jo ima človeštvo na voljo, in če bi jo pridelovali tako intenzivno, kot jo na primer v kmetijsko razviti Nizozemski, ne bi bilo treba biti lačen nobenemu zemljanu. Prav tako ne bi bilo treba napovedovati brezupnega stanja v prihodnjih 30 do 100 letih, kot so to storili Američani v knjigi „Meje rasti".

Ameriški znanstveniki so namreč izračunali, da bi že na sedanjih obdelovalnih površinah lahko pridelali toliko živeža, kolikor ga potrebuje 60 milijard ljudi, to pa je 10-krat toliko, kolikor bo človeštvo štelo ob koncu tega stoletja. Neizkoriščene ostajajo še nekatere druge možnosti. Tako so izračunali, da požro prašiči, ki jih danes redijo v svetu, sedemkrat toliko primarnih (rastlinskih) beljakovin, kot jih zaužije vsa Severna Amerika. Konji, ki jih v razvitih deželah uporabljajo predvsem za šport, pojedo toliko žita, kot vsi Kitajci skupaj. Vse krave na svetu pojedo več žita kot 4 milijarde ljudi, torej več kot vse človeštvo.

Znanstveniki tudi napovedujejo, da bo kmalu mogoče pridobivati beljakovinsko hrano iz petroleja. Pol kilograma bakterij, ki bi jih krmili s petrolejem, bi pridelalo 5 kg beljakovin na dan, zatrjujejo znanstveniki, ki delajo te poizkuse. Neprecenljivo bogastvo se skriva v morju, predvsem v njegovih algah. Ko bo alge mogoče izkoriščati za pridobivanje beljakovin, bo človeštvo rešeno skrbi za hrano. Na površini, na kateri poljedelstvo pridela 3 do 5 ton beljakovin, dajo alge kar 30 – 50 ton te dragocene sestavine prehrane, torej 10-krat več.

Ob eksploziji avtomobila nekega znanega londonskega advokata so policaji pripeljali „vohljače", da so preiskali še ostale avtomobile.

Pes zavoha tudi podtaknjeno bombo

Terorizem, ki se je v zadnjih letih razširil po vsem svetu, je vrsta kriminala, s katerim se je zelo težko boriti. Teroristi podtikajo bombe v kinematografe, kavarne, hotele, zajemajo talce, ugrabljajo; z eno besedo: ne izbirajo sredstev. Prav zaradi tega, ker pri podtikanju bomb in podobnem ne gledajo dosti na nevarnost, da postanejo žrtve njihovih akcij tudi nedolžni ljudje, je težko predvideti njihove akcije in ukrepati proti njim.

Na velikih letališčih že uporabljajo posebne rentgenske naprave, s katerimi odkrivajo orožje v prtljagi popotnikov, teže pa je preiskovati avtomobile. Na pomoč je policiji ponovno priskočil pes. Pes se je v številnih primerih izkazal kot zelo primerna in uporabna žival.

Psa že dolgo uporabljajo za zasledovanje, novo pa je, da so strokovnjaki znali izkoristiti izredno zanesljivi pasji nos tudi za naloge, za katere si ne bi mislili, da jih štirinožni človekov prijatelj lahko zelo uspešno reši. Prvi taki poskusi so uspeli na posebnih treningih za iskanje mamil. Psi so s svojim zanesljivim čutom odkrili marsikaterega preprodajalca mamil.

Tudi pri iskanju podtaknjenih bomb pes ni odpovedal. Angleški policisti, katerim sivijo lasje zaradi številnih terorističnih akcij, so zdresirali novo vrsto „policajev". Naučili so pse, da izvohajo podtaknjeno bombo. Kako pes loči vonj bombe od vonja ostale kovine v avtomobilu, ni povsem jasno, toda praksa je pokazala, da se pes ne zmoti.

Izropana katedrala

Neznanca izropala zakladnico koelnske katedrale

Koelnska katedrala, največja gotska cerkev v severni Evropi, je mirno preživela sedemsto let burne zgodovine. Uničila je ni niti druga svetovna vojna, ko so jo štirinajstkrat zadele bombe. Pred nekaj več kot tednom dni pa je katedralo zadel udarec, od katerega se bo težko opomogla.

Kmalu po tem, ko so se pogasile luči v cerkvi, sta se dva neznanca povzpela po zidarskem odru, ki so ga postavili zaradi obnovitve kamnitih delov zunanjosti, se zrinila skozi odprtino za prezračevanje in s pomočjo alpinistične opreme preplezala alarmne naprave. Z vrvmi sta se spustila v cerkveno zakladnico, kamor sta tudi želela priti.

Policisti preiskujejo katedralsko zakladnico in pot, ki sta jo ubrala vlomilca.

Oborožena s preprostim orodjem sta se hitro vrgla na zločinski posel. Izruvala sta dragoceno kamenje iz njegovih ležišč, pobrala prstane in križe iz dragih kovin, toda še preden sta lahko pobrala vse neizmerno bogastvo katedralske zakladnice, jima je po nerodnosti padla na tla monštranca. Trušč je prebudil nočnega čuvaja, ki je takoj sprožil alarmne signale.

Preden je prispela policija, sta vlomilca že pobegnila. Na tleh sta pustila vse orodje, planinsko vrv in kose zdrobljenega kristalnega stekla in zvite kovine. Kot so strokovnjaki lahko presodili, sta vlomilca iz zakladnice pobrala dragocenih kamnov, zlata in srebra za več kot osem milijonov dolarjev. Mnogi od izropanih predmetov predstavljajo edinstveno vrednost, ker so unikati.

Zahodnonemška policija zaenkrat še nima v rokah nobenega zanesljivega napotka za iskanje vlomilcev.

Rešitev prejšnje križanke

(Ne) resnice z napako

V pogovoru s časnikarjem poudaril, da je v njegovem kraju vse noro (novo).

Pred mikrofon je stopila pevka in zapela: „Kobila (ko bila) sem še mlada . . ."

Nad vrati je pisalo: „Pomahati (pomagati) človeku v nesreči je lepo dejanje."

Recitator je povzdignil glas: „Ko stopiš mi na prot (na pot), kozlati (ko zlati) dan začne . . ."

Renoir

Japonci slede stari tradiciji

V stari Japonski je kupec pri izbiranju novega kimona ali dežnika preživljal prijetno urico. Trgovine so bile okusno urejene kot saloni, v njih je kupec pil čaj in se pomenkoval s prodajalcem, medtem, ko je izbiral stvari za nakup. Ta lepa tradicija se je nadaljevala tudi v bližnji osebni sedanji čas, tako so ogromne, moderne veleblagovnice na Japonskem postale največji posredniki kulture.

Mnoge večje trgovine

V japonskih trgovinah ogledajo tudi izredno dobro

Samoupravljalci

Zadnjič sem zavil mimo največje hiše v vasi. Zatopljen v misli sem koračil po ulici, ko zaslišim vpitje, krohot, glasne medklice pa spet grobno tišino, mrmranje.

„Kaj, za vraga, pa je to?" sem si glasno dejal.

Da bi me presneti „firbec" ne mučil predolgo, sem stopil v sobo. Kaj sem videl? Veliko znanih in neznanih obrazov, kako prosevajo skozi gosti tobačni dim. Stikali so možje glave skupaj, glasno govorili in dvigali roke. V zraku je bilo čutiti veliko vznemirjenje, pa tudi nerazumljivo veselost. Kot za stavo so padali nekakšni predlogi. Jaka je zakričal: „Lojze!", Lojze pa takoj za njim: „Jaka!" In režala sta si drug drugemu v brk kot pečena mačka. Posamezne skupine so se zasmejale, druge spet je bilo čudno videti; bledi, znojni obrazi, zasanjani, kot bi ne bili v sobi, ampak nekje daleč za devetimi gorami in vodami. Presunljivo me je pogledalo nekaj obupanih oči, iz katerih sem prebral; da so možgani za njimi popolnoma zmedeni in da pod svetlim soncem ne vedo, kaj počno in zakaj.

„Kaj pa imate?" povprašam najbližjega.

Zaupljivo se je nagnil k meni in mi šepnil: „Dragi Martin, če mi ti lahko razložiš, kaj počnemo, ti takoj dam za dva litra . . ."

Drugi pa mi je dejal: „Prej sem še nekako vedel, za kaj gre. Ampak zdaj ne vem več, kje se me glava drži. Do konca sem zamešal vse, ko so nam pojasnili . . ."

Pričelo me je močno zanimati, kakšno skrivnostno združenje je to. Poberem list z mize in preberem na njem, da je seja konference delegacij.

Ne vem pravzaprav, kako to, a pri srcu me je stisnilo od žalosti, obenem pa bi najraje udrihal po razigranih, zaspanih, neumnih in pobalinskih buticah.

MARTIN KRPAN

Riše in piše: Marjan Bregar

NA SUR

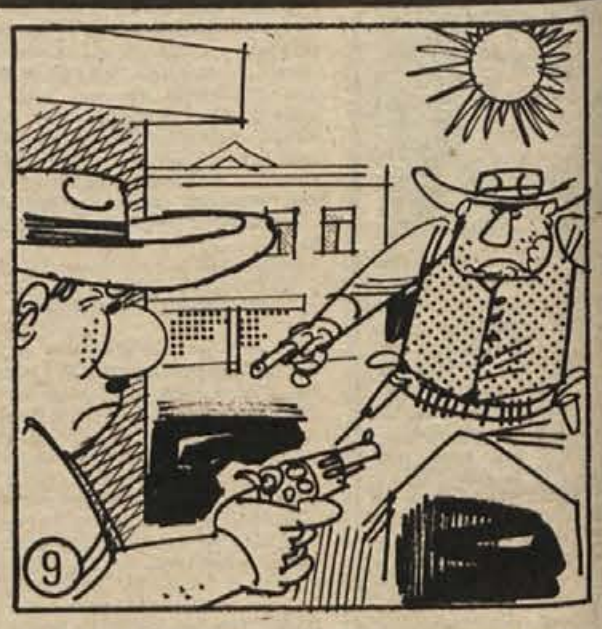

9. Taka je bila torej ta reč lepega poletnega dne v prijaznem mestecu Happy End!

Meščani so se vdrli v zemljo, šerif prav tako. Pred gostilno je kamenel edino Paradižnik s pištolo v roki. Deset korakov pred njim je na razgretem tlaku stal mračni razbojnik, prvi revolveraš Divjega zahoda, plešasti Jack, in molel svoje orožje naravnost v hrabro srce našega ljubljenca . . .

Muho bi slišal ta hip in misel bi človek ujel v uho! Misel, ki je vrtala: Konec! Konec vsega! Ne more se

Žuljave roke gradijo lepši jutri

Leto je naokoli in metliška občina ponovno praznuje. Ob vsakem jubileju je navada, da se ozremo na prehojeno pot, seštejemo in pregledamo, do kod smo prišli, kaj smo napravili, kaj je v letu dni zraslo novega, se ob uspehih poveselimo in obenem pripravimo na delo, ki nas še čaka. Prav tako je vsak jubilej priložnost, ko se spomnimo težkih predvojnih in medvojnih časov, prvih let v svobodi in primerjamo, kako smo živeli takrat in kako živimo danes.

Metliška občinska skupščina je skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami v počastitev občinskega praznika in dneva republike pripravila praznovanja, ki se bodo začela v petek, 21. novembra, ob 18. uri v domu Partizana. Na večeru športa in glasbe bodo podelili najboljšim posameznikom in ekipam priznanja in diplome; naslednji dan bodo ob 10. uri na Božakovem odkrili spominsko obeležje padlemu partizanu. 25. novembra se bodo ob 19. uri v domu Partizana zbrali na svečani akademiji v počastitev občinskega praznika in dneva republike. Naslednji dan ob 10. uri dopoldan bodo v sejni sobi skupščine pripravili slavnostno sejo občinske skupščine in občinskega odbora ZZB NOV, ob 11. uri si bodo ogledali Novoteksove nove proizvodne prostore, ob 15. uri pa bodo Suhorjani pripravili na pokopališču pri Jakobu odkritje spomenika padlim partizanom.

PRED 33 LETI

Sovražnik v suhorski postojanki verjetno ni pričakoval, da ga bo iz „varnega" prebivališča enkrat za vselej pregnala četa „raztrganih" partizanov. Toda že v noči od 25. na 26. november 1942 so Belokranjci dokazali, da je tudi zanje prišel čas svobode. Njihov napad je bil tako silovit, da so sovražnika za vselej prešle misli, da bi pod Gorjanci postavil močno organizacijo svojih postojank. V noči pred 33 leti so zmagali partizani, delavci; in to je bila prva večja in pomembna zmaga tostran Gorjancev, ki je kazala pot v novo, svobodno življenje, v življenje, v katerem bodo sami svoj gospodar.

LETA PO VOJNI

Kot vsepovsod so bila prva leta po vojni težak preizkus za vse borke, borce, terence, kurirje, matere z otroki in tudi starce. Metliko so 16. julija 1944 napadli združeni Nemci, ustaši in vlasovci. Ti so v nekaj urah uničili tisto, kar so pridne roke Belokranjcev gradile več let: požgali so 31 stanovanjskih in 99 večjih in manjših gospodarskih zgradb, uničili ceste ipd. Številnih ruševin se belokranjski človek ni ustrašil in kmalu so zrasle sodobne stanovanjske zgradbe, popravili so gospodarska poslopja, ceste, mostove itd.

ZARODKI ZRASTEJO V TOVARNO

Žal pa se je dogajalo, da so nekateri ljudje zapuščali rodno zemljo. Šli so „s trebuhom za kruhom". Tudi prek meja Jugoslavije. Nekateri so se vrnili, drugi so za vedno ostali v tujini. Ko pa so v Metliki začeli postavljati prve temelje za tovarne, je vse več ljudi našlo zaposlitev doma. Že ob lanskem občinskem prazniku smo pisali o gospodarskih uspehih, v letošnjem letu pa bo metliški Novoteks odprl nov objekt, v katerem je kar 5000 kvadratnih metrov proizvodnih površin, TGP je postavil halo s 3500 kvadratnimi metri proizvodnih površin, pri zdravstvenem domu gradijo nov prizidek s 650 kvadratnimi metri, delavci iz TGP so pričeli urejati okolico okoli vrtca. S tem bodo metliški malčki pridobili nove površine za igro, saj so se morali do sedaj stiskati v sicer sodobnem, a že pretesnem vzgojnovarstvenem zavodu. O novem pomembnem objektu kmetijske zadruge pri Vinski kleti pa smo že pisali.

ŽULJAVE ROKE GRADIJO CESTE, VODOVODE . . .

Priden je Belokranjec. Rad tarna nad občinsko politiko, a se zaveda, da njihova občina ni bogata. Tarna zato, da dobi vsaj nekaj denarja, s katerim zgradi za nekatere nemogoče. Tako je letos občina dobila tri kilometre asfaltiranih cest, pri katerih so s prostovoljnim delom vedno sodelovali prebivalci iz krajevnih skupnosti. „Črna masa" je prekrila prah v Boldražu in na številnih cestah priključkih, po sodobni cesti se vozijo tudi Drašičani, Bušinja vas je z asfaltom pripeta na Radatoviče, vas v bratski Hrvaški, uresničuje se tudi dolgoletna želja prebivalcev v podzemeljski krajevni skupnosti, odpravili so največjo avtomobilistično past v Beli krajini.

In kako je z vodovodom? Belokranjci so radi poudarjali, da le še pri njih živijo brez zdrave pitne vode. Res si še marsikje pomagajo s hidrofori, toda napredek na tem področju lepo pokaže statistika. V letošnjem letu so položili 3,5 km vodovodnih cevi, do konca leta pa bo zdrava voda razveselila še nekaj gospodinjstev. Tudi pri polaganju vodovodnih cevi so se kot že mnogokrat poprej s prostovoljnim delom izkazali krajani. Koliko milijonov dinarjev so s svojim delom prištedili, tokrat ne bomo pisali, vsi pa se zavedajo, da jim je le zagrizeno delo pripeljalo v oddaljene vasi tako želeno vodo.

V VSEH HIŠAH SVETIJO ŽARNICE

Letošnje leto lahko v metliški občini imenujemo leto elektrifikacij. Veliko prostovoljnih ur so pri kopanju jam in postavljanju drogov opravili Gradčani, boljšo elektriko imajo Kapeljščani, Škriljani, prebivalci na Jugorju in v Metliki, pred kratkim pa so elektriko napeljali tudi v zadnjo hišo v občini, in sicer pri Gabrovcu.

Na nekdanjem metliškem parku raste te dni nov prepotreben objekt, prizidek k zdravstvenemu domu. Metliško zdravstvo bo tako dobilo 650 kvadratnih metrov, ki bodo odpravili dosedanjo prostorsko stisko in omogočili, da bodo zdravstveni delavci delali v sodobnejših prostorih.

SODOBNI VINOGRADI

Tako kot je bilo po vojni opustošeno metliško gospodarstvo, je bilo tudi s kmetijstvom. Kmetje so s trdim delom postavili kmetijstvo na trdne noge in kmalu je bila ustanovljena kmetijska zadruga, ki se lahko v letošnjem letu pohvali z lepimi uspehi. Na vinogradniškem področju so obnovili nad 200 ha zasebnih vinogradov, te dni pa so začeli rigolati v Boldražu in na Lokvici. Ko so se kmetijski strokovnjaki pogovarjali z lastniki zemljišč o posodabljanju vinogradov, skoraj nikjer niso naleteli na težave. Kmetje se vse hitreje mehanizirajo – več kot 170 jih ima svoje traktorje z najnovejšimi priključki – v kontroli proizvodnje imajo nad 700 krav itd.

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE SO ZAŽIVELE

Te dni bodo dobili najboljši posamezniki in posameznice ter ekipe, ki so se izkazale na delavskih športnih igrah, za svoje uspešne nastope priznanja. Morda je prav letošnji občinski praznik priložnost, ko lahko ugotovimo, da so v občini naredili za telesno kulturo zelo malo. Aktivni so le košarkarji in igralci namiznega tenisa, delavske športne igre pa so bržkone „sezonske", saj delavci takoj, ko zaključijo tekmovanje na igrah, obesijo copate na klin. Glavna ovira za razmah športnih iger in sploh množičnosti je pomanjkanje športnih igrišč. Metlika ima le eno igrišče, in še to je premajhno, da o telovadnici sploh ne govorimo. Vse več se govori o športni dvorani. Če bi jo metliška občina dobila, bi verjetno tudi šport v sicer majhni občini zaživel popolnoma drugače.

SUHOR – CELODNEVNA ŠOLA

Belokranjski človek se je vedno zavedal pomembnosti knjig in izobraževanja, in ko so pri njih razpravljali o potrebnosti novega načina pouka, so misel soglasno podprli. Dodatnih stroškov Suhorjanom ni bilo žal, da pa so za celodnevno šolo resnično s srcem, so dokazali med zadnjo prostovoljno akcijo, ko so za asfaltiranje šolskega dvorišča opravili več kot 300 prostovoljnih ur.

Dvorišče pred suhorsko osnovno šolo se bo te dni popolnoma spremenilo. Namesto prahu bo na njem asfalt, dvorišče pa bo polepšal tudi majhen vrt z rožami, za katerega bodo skrbeli šolarji. Na sliki: celodnevna šola je prinesla za malčke veliko mikavnih lastnosti. Če je ne bi podprli tudi starši, bi se morali mali Suhorjani učiti še po starem.

NOVA STANOVANJA

Če pogledamo načrt, ki so ga sestavili pred petimi leti, vidimo, da se je v večini izpolnil. Danes je v občini več kot 216 družbenih stanovanj; samo lani so jih zgradili 40. Bržkone bo že zgodaj spomladi vseljiv sodoben 42-stanovanjski stolpič, ki bo opremljen z električnim dvigalom in avtomatskim požiralnikom za odlaganje smeti.

Zelo lep napredek je bil dosežen tudi na področju zasebne stanovanjske gradnje, saj ne mine teden, ko ne bi v občini spravili pod streho vsaj ene hiše.

Metliška kmetijska zadruga je v Sloveniji med prvimi, ki se je načrno lotila posodabljanja vinogradov. Te dni so se lotili rigolanja v Boldražu in pri Lokvici in prihodnje leto bodo na terasah pridelali le več grozdja. Na sliki: del starega vinograda pod Drašiči.

PONOSNI NA USPEHE!

Letošnji praznik metliške občine sovpada s 30. obletnico osvoboditve, hkrati pa mineva tudi 33 let od poraza belogardistične postojanke na Suhorju. Partizanska zmaga 26. novembra 1942 je bila potrditev odločitve naših ljudi, da bodo do osvoboditve domovine podirali in uničili vse, kar jim je tuje, jim dela krivico, jemlje svobodo in pravico. Trdna odločitev je bila zaključena z zmago, ki nam je prinesla vse tisto, kar so si želeli že naši predniki.

Radi se spominjamo tistih časov in seštevamo dobrine, ki so posledica zgodovinskih trenutkov, dobrine, ki so plod našega dela. Tudi ne pozabljamo tistih, ki niso dočakali svobode, izbojevane v junaških bojih. Ko po 30 letih svobode opazujemo lastno življenjsko okolico, vidimo, da se je veliko spremenilo: zrasle so tovarne, ceste so boljše, domovi so udobnejši; vsak ima pitno vodo, zdravstveno varstvo, otroci so preskrbljeni; za izpopolnjevanje znanja so na voljo družbene štipendije, še zmeraj pa se gradijo novi in novi objekti, zastavljene so akcije za odpravo vsega, kar nas še teži.

Pa kaj bi naštevali vse po črki, v tem ali onem okoli nas se kaže delček truda vsakega posameznika! Skupaj smo načrtovali, zato je skupno vse, z vsem zdaj skupno tudi upravljamo. Nova ustava omogoča delovnemu človeku ustvarjati in odločati o vsem in povsod. Novi skupščinski sistem že rojeva uspehe, delegati na vseh ravneh družbenega življenja samoupravljajo in odločajo o razporeditvi materialnih dobrin. Ustava je stvarnost, delegatski sistem pa aktiven in odločujoč dejavnik vsakdanjika, pobudnik in nosilec vsega.

Precej delovnih uspehov so občani letos že proslavili. Ne gre prezreti, da so akcije vodili občani iz krajevnih skupnosti. Lahko zapišemo, da smo odstranili veliko tistega, kar je še lani mnogim grenilo življenje.

V imenu skupščine, družbenopolitičnih organizacij hvala vsem, ki ste bili tvorni izvajalci začrtanih nalog. Želim vam dobrega počutja ob praznovanju občinskega in državnega praznika.

FRANC VRVIŠČAR
predsednik
občinske skupščine
METLIKA

Metliški šport se žal ne more pohvaliti z množičnostjo. Ko se bo občina postavila z novo športno dvorano in sodobnimi igrišči, bo bržkone drugače. Na sliki: s srečanja med Beti in Novoteksom v Novem mestu.

KAKO ZA NAPREJ?

V družbenem načrtu so začrtane osnovne značilnosti nadaljnjega družbenoekonomskega razvoja metliške občine. Na vprašanje, ali niso načrti morda prezahtevni, so na metliški občini odgovorili: „Naše samoupravno načrtovanje je opredeljeno z najmočnejšim orožjem naših delavcev, z ustavo. V naši občini živijo pridni, disciplinirani ljudje. Kar si zastavijo, kar obljubijo, uresničijo. V delo se dobesedno zagrizejo. Take delavce bi potrebovali še marsikje drugod. Z njimi bo naša občina prav gotovo uresničila vse zastavljene načrte, zato bo pri nas še naprej veljalo: ljudje in občina so eno in isto, ljudje in občina iz leta v leto gradijo in prav gotovo je, da se bomo čez leto, ko bomo pogledali na prehojeno pot, lahko oddahnili. Za nami bodo ostali novi kilometri sodobnih cest, novi objekti, boljša električna napetost itd."

NOVI METRI ZA PREDILNICO – Metliški Novoteks dobro sodeluje z matično tovarno v Novem mestu in uspeh skupnega dela je nova proizvodna hala s 5000 kvadratnimi metri. Na sliki: novi objekt je na desni strani slike.

41-stanovanjski blok v Metliki, ki ga gradi TGP

TGP iz Metlike je znano po gradnji cest. Na sliki: asfaltiranje v Drašičih.

TRANSPORTNO GRADBENO PODJETJE METLIKA

Dolgoletne izkušnje so garant za solidno in hitro opravljanje obveznosti

TRANSPORTNO GRADBENO PODJETJE METLIKA je nastalo leta 1973 po združitvi metliških podjetij METLIKATRANS in KOMUNALNEGA PODJETJA. Kot nekatera druga podjetja v Beli krajini se je tudi novoustanovljeno TGP razvijalo samorastniško. Ob nastanku ni imelo nobenih pomembnejših osnovnih sredstev.

Danes je v organizaciji združenega dela zaposlenih 360 ljudi, ki delajo v štirih tozdih in skupnih službah. Tozdi so: TOZD TRANSPORT, TOZD GRADBENIŠTVO, TOZD OBRT in TOZD KOMUNALNO GOSPODARSTVO.

Delovna skupnost bo letos ustvarila predvidoma sedem starih milijard celotnega dohodka.

Podjetje opravlja naslednje dejavnosti: gradnjo in prodajo stanovanj, poslovnih in industrijskih objektov; gradnjo cest in drugih cestnih objektov; ima peskokope in kamnolome; izdeluje zidno opeko; s specialnimi vozili kiperji prevaža vse vrste gradbenih materialov na dolgih in kratkih relacijah; posreduje storitve svojim številnim kooperantom; opravlja vse vrste obrtniške dejavnosti: mizarstvo, kovaštvo, pleskarstvo, kleparstvo, vodovodno instalaterstvo, elektrikarstvo, kamnoseštvo in teracerstvo; gradi vodovodna in kanalizacijska omrežja in tovrstne objekte ter po posebnih pogodbah skrbi za njihovo vzdrževanje; komunalno ureja in prodaja stavbna zemljišča.

TGP Metlika opravlja tovrstne storitve po vsej ožji in širši domovini. Kolektiv sodeluje z renomiranimi podjetji pri gradnji zahtevnih objektov infrastrukture, kot so avtoceste in podobno.

Dolgoletne izkušnje Transportno gradbenega podjetja iz Metlike so garancija za solidno in hitro opravljanje pogodbenih obveznosti. TGP razpolaga danes z vso potrebno mehanizacijo, s 4.600 m2 proizvodnih in poslovnih prostorov, lastno družbeno prehrano, potrebnimi kadri, in kar je še posebno pomembno, podjetje si je pridobilo zaupanje svojih dosedanjih strank.

★

Delovna skupnost Transportno gradbenega podjetja Metlika čestita vsem kolektivom in občanom za praznik občine in dan republike ter želi še veliko delovnih zmag.

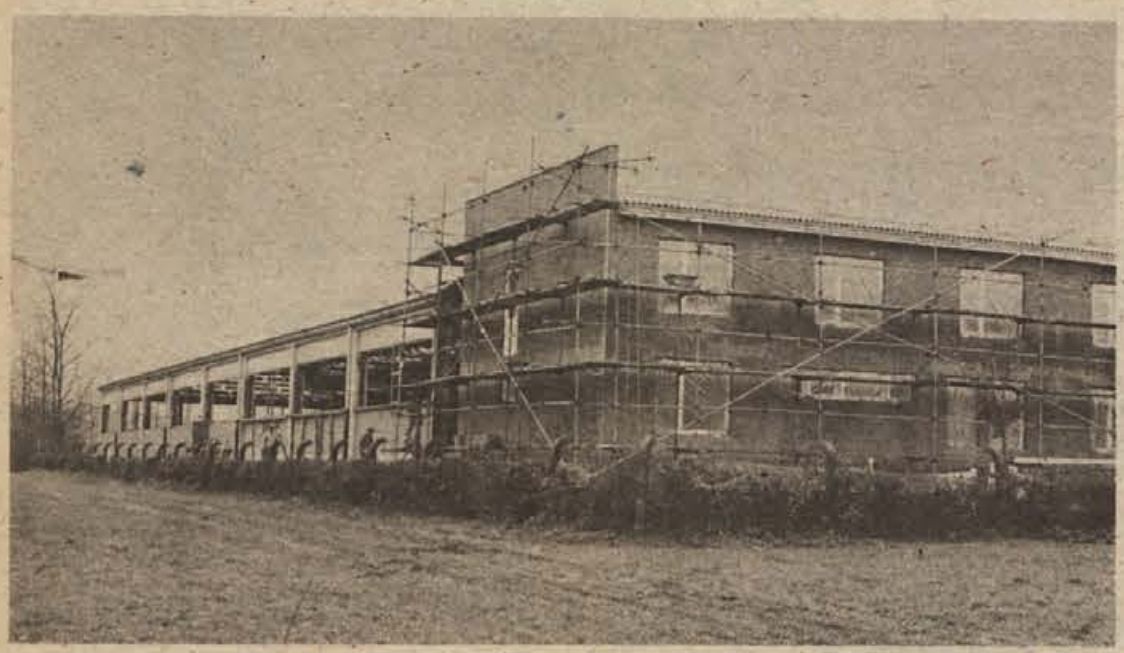

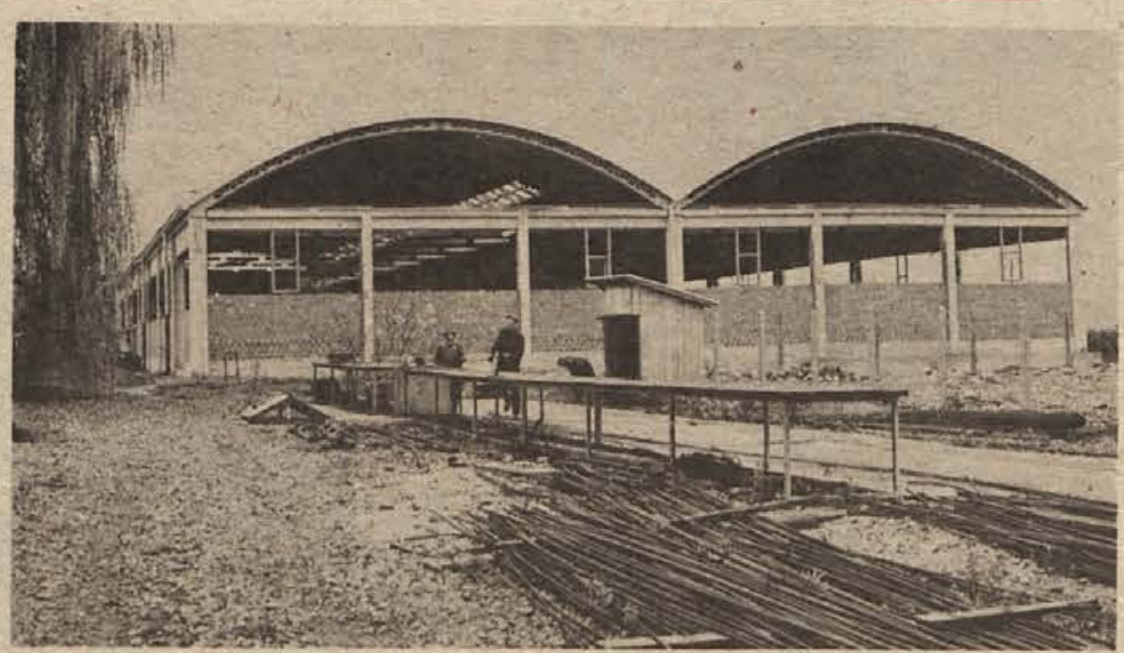

Objekt v Rosalnicah, v katerem bodo dobili delovna mesta moški, gradi Transportno gradbeno podjetje Metlika. Na sliki: pogled s sprednje in zadnje strani.

Gradnja vodovoda na Radovici, ki ga gradi Transportno gradbeno podjetje iz Metlike.

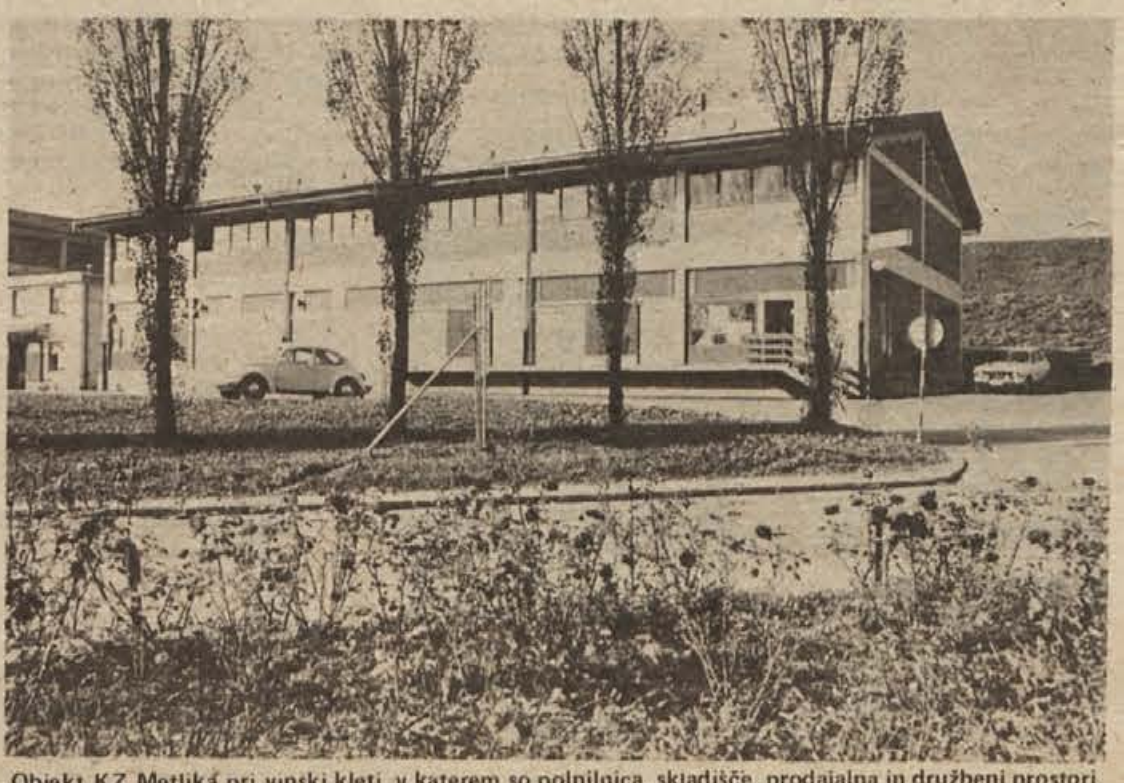

Objekt KZ Metlika pri vinski kleti, v katerem so polnilnica, skladišče, prodajalna in družbeni prostori, je zgradilo TGP iz Metlike.

NOVI MODERNI STROJI V NOVOTEKSU – PREDILNICI METLIKA

Novoteks

Ob praznovanju metliškega občinskega praznika bodo slovesno odprli nove proizvodne prostore Novoteksa, TOZD PREDILNICA v Metliki. S to naložbo bodo povečali obseg proizvodnje za 50 odst., to je za 450 ton česane volnene preje. Izdelek iz novega oddelka je namenjen predvsem za potrebe tkalnice matičnega podjetja, hkrati pa so z novo predilnico zmanjšali uvoz preje.

V novi hali, ki meri 4500 m2, je razen proizvodnih prostorov še skladišče. Proizvodne prostore sestavljajo predpredilnica z zmogljivostjo 2500 kg predpreje na dan, 28 REPCO predilnih strojev, s katerimi naredijo na dan 1400 kg česane preje, in sukalni stroji BARMAC. Posebnost so repco stroji, saj so najmodernejši stroji za izdelovanje česane preje, zavzemajo malo prostora, so enostavni za delo in hkrati opravljajo dvojenje. Izdelek iz teh strojev je kvaliteten in omogočajo gospodarnejšo proizvodnjo! Z nabavo prvih 28 repco strojev pa še ni izkoriščena zmožnost predpriprave, zato imajo v načrtu nakup še 28 takih strojev, s čimer bodo znatno pocenili proizvodnjo česane preje.

318-članski kolektiv metliškega Novoteksa si prizadeva, da bi bil načrt modernizacije njihove temeljne organizacije združenega dela čimprej uresničen in da bi dosegali take delovne uspehe, kot jih nudi nova tehnologija.

Naložba v Metliki sodi v okvir prizadevanj za povečanje proizvodnje tkanin, ki jih izdeluje TOZD TKANINA, kjer tudi modernizirajo strojni park.

★

Delovna skupnost Novoteks, TOZD PREDILNICA METLIKA, čestita svojim poslovnim partnerjem in vsem občanom za praznik občine in dan republike.

P. O.

Predpredilni stroji zmorejo na dan 2500 kg predpreje

Prva skupina 28 REPCO predilnih strojev v metliškem Novoteksu

Novi sukalni stroji BARMAC

KONFEKCIJA

KOMET

15 LET DELA IN USPEHOV

15 let je minilo, odkar je bil v Metliki ustanovljen Zavod za zaposlovanje invalidov in za delo manj zmožnih oseb, kjer je dobilo zaposlitev prvih 25 invalidov. Zavod je imel tri obrate: konfekcijskega, kovinskopredelovalnega in čevljarskega. Ker so konfekcijski izdelki šli najbolj v promet, je zavod ostali dejavnosti opustil. Število zaposlenih se je iz leta v leto večalo in s tem seveda tudi obseg proizvodnje. Po desetih letih razvoja se je zavod v začetku novega leta 1970 registriral pri Gospodarskem sodišču v Ljubljani kot podjetje KOMET, konfekcija Metlika.

Danes je konfekcijsko podjetje KOMET, ki se je v zadnjih letih specializiralo za proizvodnjo nedrčkov, steznikov in pasov, poznano po vsej domovini in tudi zunaj naših meja. Okoli 370 zaposlenih dela v sodobno urejeni tovarni v Rosalnicah pri Metliki, ki so jo zgradili pred nekaj leti, delovno enoto pa imajo še v Starem trgu ob Kolpi.

Z lon poslom se je metliški KOMET že leta 1967 vključil v mednarodno delitev dela in razširil sodelovanje od enega inozemskega partnerja na večje število tujih firm. Danes kupujejo izdelke KOMET na zahodnem in vzhodnem tržišču, ter na tržišču tretjega sveta.

Kolektiv konfekcije KOMET se je resno lotil tudi stabilizacijskih prizadevanj in varčevanja. Zmanjšal je uvoz in še povečal izvoz. Za svoje izdelke uporablja domačo surovino, odpovedal se je novi investiciji, povečal produktivnost, izboljšal kvaliteto izdelkov in zmanjšal zaloge. V prvih devetih mesecih poslovanja so na ta način ob enakem uvozu kot leto prej dosegli trikrat večji izvoz.

Nenehno skrbijo tudi za modernizacijo proizvodnje. Lani so kupili 50 novih šivalnih strojev, letos pa 30. Letos so kupili in montirali generator, s katerim lahko ob morebitnem izpadu električne energije poganjajo vse stroje.

V Kometu pa ne pozabljajo na družbeni standard zaposlenih. Letos je dobilo stanovanjske kredite 35 zaposlenih, kupili pa so tudi dve manjši stanovanji. Vsi zaposleni so dobili po 1.100 din regresa, od začetka leta pa je vsem na voljo dobra brezplačna malica. V obratu družbene prehrane je organizirano tudi kosilo za zaposlene in njihove svojce.

Gospodarjenje v prvih devetih mesecih letošnjega leta kaže ugodne rezultate, ki jih bodo do konca leta prav gotovo še izboljšali.

Delovna skupnost konfekcije KOMET Metlika čestita svojim poslovnim partnerjem in vsem občanom za praznik občine in dan republike.

P. O.

KOMET ima moderno opremljeno proizvodno dvorano

Pogled na prostore konfekcije KOMET v Rosalnicah s sprednje in zadnje strani

BETI OD USTANOVITVE DO DANES

Prvi zametki za belokranjsko trikotažno industrijo so bili dani z ustanovitvijo invalidskega podjetja Pletilstvo v Črnomlju leta 1948, ko je v nacionalizirani zasebni pletilski delavnici začelo delati nekaj invalidov. Leta 1956 se je to podjetje preselilo v Metliko in z odločbo ObLO Metlika so tam dali podjetju ime Belokranjska trikotažna industrija ali krajše: BETI Metlika. Delavski svet je razglasil leta 1956 za začetno leto današnje delovne organizacije.

V novem okolju in pod ugodnejšimi pogoji je tovarna dobro poslovala, vendar se je morala ves čas boriti s težavami, ki so ovirale normalno proizvodnjo. Posebne težave so bile z zastarelim strojnim parkom z majhno zmogljivostjo, kar vse je vplivalo na kvaliteto in količino izdelkov. Težave so se kazale predvsem pri finančnem uspehu in osebnih dohodkih.

Zaradi pretežno kmetijskega območja v občini je veliko ljudi iskalo zaposlitev. Delovnih mest pa ni bilo in za kraj je bilo odpiranje novih delovnih mest edina rešitev. V dotakratnih vojašnicah je Beti začela prvo fazo rekonstrukcije. Najprej so opremili mehanično delavnico in vzpostavili vzdrževalno službo. Popravljanje zastarele opreme je bilo vsakodnevna skrb.

Ker je povpraševanje po tekstilu vse bolj naraščalo, je kolektiv kupil v Zahodni Nemčiji prve štiri rašel stroje. Leta 1958 je v Beti delalo že 200 ljudi. V obdobju 1958 – 1961 so poslali v Nemčijo rekonstruirat stroje za izdelovanja čipk in stroj za kosmatenje bombaža. Leta 1962 se je „Beti" priključilo podjetje Belokranjka iz Črnomlja.

Druga faza rekonstrukcije se je začela 1963. Kupili so štiri okrogle pletilne stroje, star razpenjali stroj in uredili kotlarno na premog. Z novim letom 1964 sta se podjetju pripojili pletilski podjetji Doko iz Dobove in Dolenjka iz Mirne peči. Obrata sta se zatem specializirala za izdelovanje volnene konfekcije.

Največ je bilo rekonstruiranega leta 1965. Lastna vzdrževalna skupina je zgradila poslopje za barvarno. Kupili so 4 nerjaveče kadi, 40 šivalnih strojev, 5 rašel in dva snutkovna stroja. Do leta 1967 so vsa obnovitvena dela opravljali v lastni režiji, tega leta pa je splošno gradbeno podjetje Pionir iz Novega mesta zgradilo prve moderne proizvodne prostore za konfekcijski oddelek. Zaposlili so 150 novih delavcev in od takrat je razvoj podjetja naglo napredoval. V obdobju od 1967 do 1970 so v pletilnici, barvarni in konfekciji namestili precej opreme, večinoma uvožene iz Zahodne Nemčije, ki so jo tamkajšnja podjetja že izločala, v Beti pa je zatem še dolgo obratovala s polno zmogljivostjo. V tem obdobju je bil poudarek predvsem na odpiranju novih delovnih mest. Stroji so obratovali po 24 ur na dan, zaposlenih je bilo več ljudi, kot je bilo potrebno, in osebni dohodki so bili zato krepko pod republiškim poprečjem.

V tem obdobju je na trgu primanjkovalo surovin za predelavo. Da bi se izognili pomanjkanju, je bila leta 1970 zgrajena najsodobnejša teksturirnica (kodranka) v naši domovini. Tisto leto so bili zgrajeni tudi novi prostori pletilnice in barvarne ter preurejeni pisarniški prostori.

Najboljši finančni uspeh je podjetje doseglo leta 1971. To je pripomoglo k stabilnejšemu poslovanju. Leta 1972 so zgradili novo konfekcijo v Dobovi, leta 1973 nove prostore v Mirni peči in lani novo konfekcijsko tovarno v Črnomlju. V obdobju 1974-1975 je kolektiv Beti dal za nove naložbe okoli 25 milijonov dinarjev.

V Beti si danes služi vsakdanji kruh okoli 1500 ljudi. Ker na območju metliške občine že primanjkuje ženske delovne sile, predvideva program nadaljnjega razvoja intenzivnejše gospodarjenje. Z manj zaposlenimi bo potrebno doseči večjo produktivnost in rentabilnost poslovanja.

Na vrsti so prizadevanja za odpiranje delovnih mest za moške, saj se veliko zdomcev želi vrniti v rojstno deželo. V Beti veliko razmišljajo o naložbah v tako dejavnost, kjer bo našlo zaposlitev večje število mož, sinov, bratov in drugih svojcev današnjih belokranjskih tekstilk in konfekcionark ter drugih moških.

Šivalnica v metliški Beti

beti

Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti skupnih služb opravljajo številna dela. Naštejmo jih: teksturiranje vseh vrst sintetičnih prej; predelava volne; proizvodnja vseh vrst trikotažnega pletiva; oplemenitenje (barvanje, beljenje, tiskanje itd.) vseh vrst tekstilnega blaga (preje, pletiva, tkanin); konfekcioniranje ženskega, moškega in otroškega trikotažnega in tkanega perila ter vrhnjih oblačil; trgovanje na debelo v trgovski mreži, prodaja na drobno lastnih izdelkov, izdelkov kooperantov in poslovnih partnerjev; uvoz surovin, drugega reprodukcijskega materiala, opreme in nadomestnih delov za lastne potrebe, za kooperante in za tiste, s katerimi ima podjetje sklenjene pogodbe o sodelovanju; poklicno izobraževanje in izobraževanje odraslih za vse veje tekstilne industrije; razvojno-tehnična dejavnost in oblikovanje izdelkov; gostinska dejavnost.

beti

Asortiment izdelkov z lastno izvirno kreacijo se zaradi mode in povpraševanja menja od sezone do sezone, ves čas pa prevladujejo bombažno-poliamidne mešanice. Na obstoječih napravah v bazični in konfekcijski proizvodnji so izredno velike možnosti spreminjanja proizvodnje glede na povpraševanje na tržišču.

„Beti" ima izredno širok proizvodni program in veliko proizvodnjo, ki pa bi se s specializacijo lahko še povečala. Za to so možnosti, saj razpolaga kolektiv z najsodobnejšo opremo te vrste pri nas, zgrajeni pa so tudi novi objekti vseh proizvodnih tozdov. V investicijskih načrtih so predvidene nove naložbe za odpravo ozkih grl v proizvodnji in za uvedbo novih proizvodov. Vse večjo pozornost bodo odslej posvečali boljši organizaciji dela, šolanju kadrov in družbenemu standardu vseh zaposlenih. Vsestranska uporaba naprav za mehansko obdelavo podatkov v proizvodnji in poslovanju ter visok nivo birotehnike lahko ob sodobni tehnologiji omogoči delovni skupnosti BETI realne možnosti za vključevanje v mednarodno delitev dela.

Delovni kolektiv tovarne BETI v METLIKI čestita za letošnji občinski praznik 26. november in dan republike vsem prebivalcem metliške občine, želeč, da bi s skupnimi prizadevanji dosegli v prihodnje še veliko večje uspehe.

Krojenje

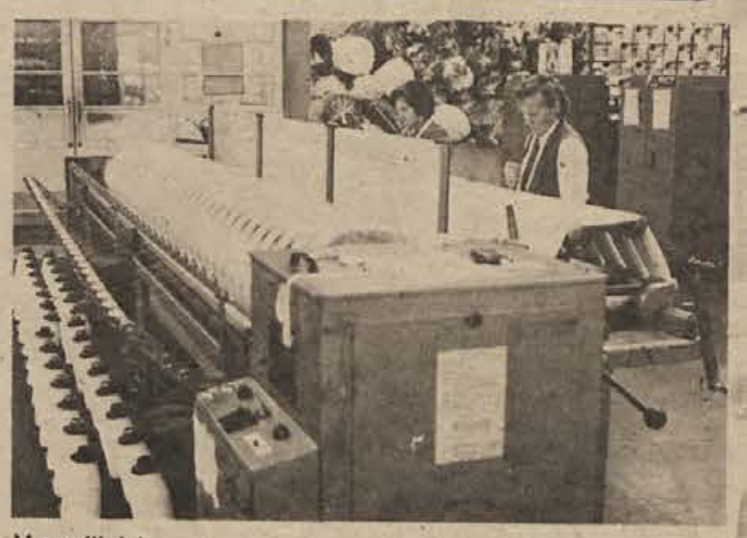

V predilnici

Pakiranje izdelkov

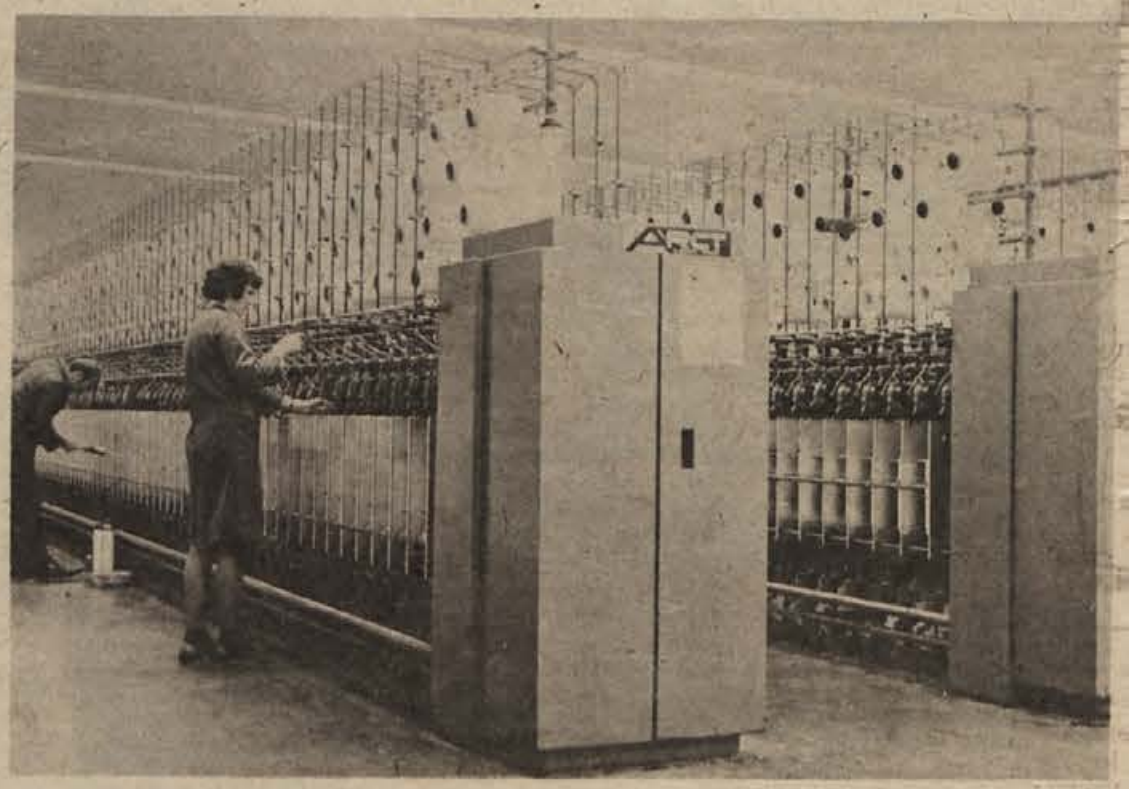

Beti ima moderno opremljene proizvodne prostore

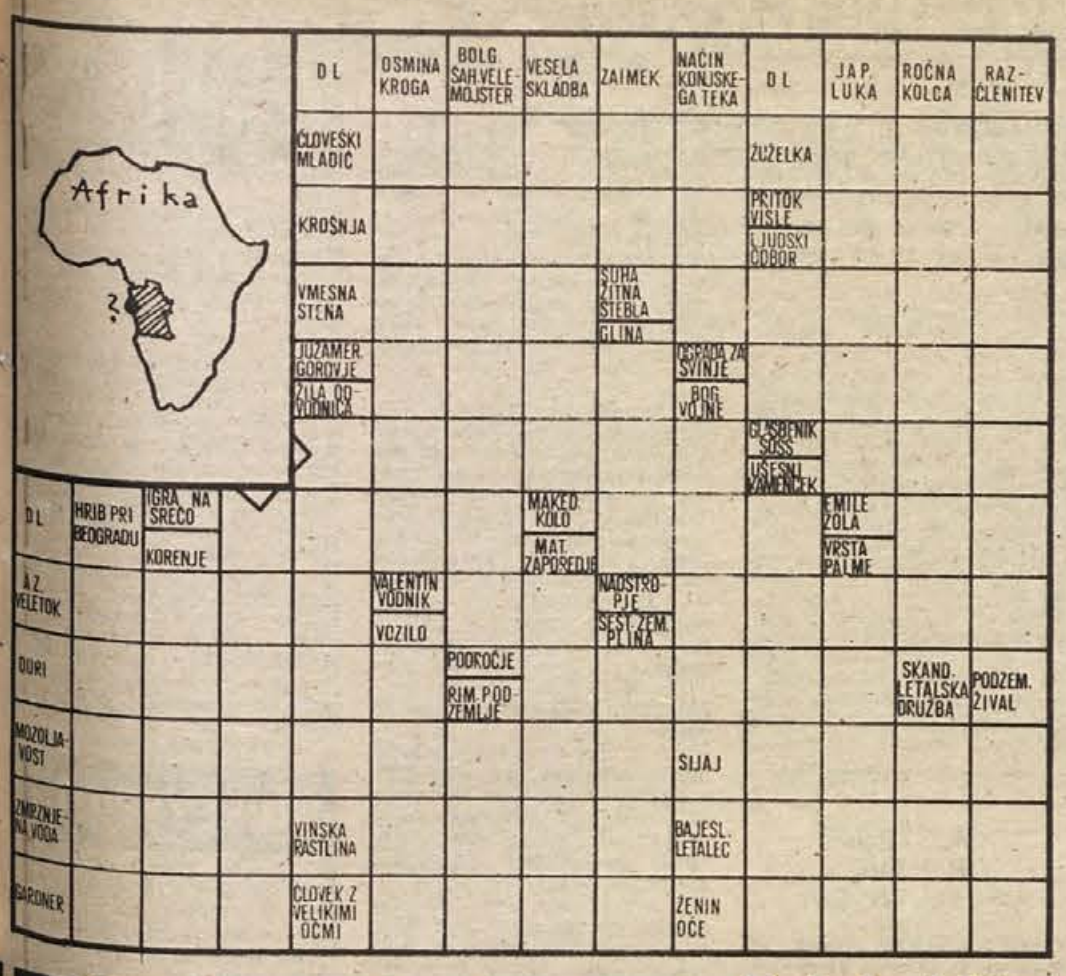

v veleblagovnici

ji in prirejajo v velikih trgovinah umetniške razstave — rove slike si je ogledalo milijon ljudi

dijo kupcem širok in pester spored. V trgovinah lahko potrošniki poslušajo zanimiva predavanja, klasično koncertno muziko, si ogledajo majhen živalski vrt ali katero od znanih japonskih dram.

Najbolj pa se je v veleblagovnicah razmahnila razstavna dejavnost. Vsaka velika trgovina, ki kaj da na svoj ugled, ima vsaj eno stalno galerijo, kjer razstavljajo slikarji in kiparji iz vsega sveta. Ni malo trgovin, ki so v svojih prostorih uredile tudi po štiri stalne galerije.

Seveda morajo za to dejavnost trgovska podjetja odšteti kar lepe denarje. Tokijski Micukoši daje 17 odstotkov proračunskih sredstev za urejanje in vodenje galerijskih dejavnosti.

Ali se to splača? Trgovci so prepričani, da se. Ne samo da dobre razstave privabljajo obiskovalce v trgovine, kjer vsaj nekaj pojedo, če že kupijo ne — „Največ je vredno to, da nam kupci zaupajo. Ko vidijo, da smo iz pariškega Louvra dobili dragoceno mojstrovino, jim zaupanje v naše sposobnosti močno zraste. Zaupanje pa je največ, kar potrebujemo!" prepričljivo govore voditelji največje tokijske trgovine Seibu.

Odziv na razstave v trgovinah je zelo velik. Razstavo v trgovini Seibu je pred leti, ko so razstavili zbirko Renoirovih slik, obiskalo več kot milijon ljudi. Pretekli mesec pa so zabeležili že nov rekord: sovjetsko razstavo je vsak dan obiskalo po 5000 ljudi.

trošniki med nakupom lahko razstave.

Delajo kiti samomore?

Pojem samomora je nezdružljiv z živalskim svetom, trdijo znanstveniki. Kako in zakaj potem vsako leto na obalah oceanov najdevajo trupla kitov? Se mar ti ogromni morski sesalci sami mečejo na obalo, kjer kmalu gotovo poginejo?

To skrivnost so poskušali razložiti ameriški biologi že pred leti, vendar so do bolj otipljivih dokazov prišli šele pred letom dni. V nasedlih kitih so našli posebno vrsto glist, in sicer v ušesih in sinusih. Razen dveh mladičev, so vsi nasedli kiti imeli tega zajedalca v sebi.

Ker je znano, da kit nima čuta vonja in da se pri usmerjanju in lovu manj zanaša na oči kot na posebno „napravo", ki bi jo najbolj točno imenovali eholokator, so znanstveniki postavili trditev, da nasedli kiti niso storili samomora, ampak so zgrešili smer zaradi okvar v možganih. Te okvare pa so povzročile nematode (oble gliste). Kit tako kot tudi drugi morski sesalci oddaja za človeka neslišne zvoke in potem sprejema njihov odboj. Na ta način z lahkoto sledi svojemu plenu in se izogne oviram. V primeru okvar na svojem eholokatorju je kit skoraj „slep". Nič več si ne more poiskati hrane, izgubi pa tudi smisel za orientacijo in tako zaide v obalne vode, kjer nasede.

Zaenkrat je tudi ta trditev samo domneva, ki jo mora podpreti še več natančnejših raziskav.

VEM DIVJEM ZAHODU

ta boj, kot se je iztekel še vsak doslej: kot zmagovalec!

Enkrat samkrat.

ti kot klada na junijskem soncu, črn po prahu. Klara se vrže na preminu-

sodil, a razpletlo se je dokaj druga- stala na trgu oba junaka. Živa in dižnik, je spravljal za pas svojo pišto- Jack, pa je mahal po zraku s svojim orožjem in ga slednjič besen treščil po tleh. In s tal ga je pobral Paradižnik. „Poglej, ljubček!" je z mezincem pokazal v cev. Bila je zaplombirana — s svinčenko, ki jo je naravnost vanjo poslal naš Paradižnik!

Da, tako se je zgodilo!

Jack se je pustil odgnati v zapor kot ovčka, meščani pa so planili k Paradižniku, ga zazibali v zrak. Imeti v mestu prvega strelca Divjega zahoda, to pač niso mačje solze!

Zmago so slavili pozno v noč. Vsi — razen nevoščljivega Jimmvia!

MR. SCI. VET.
VLADIMIR BULOVEC

Pasja trakulja

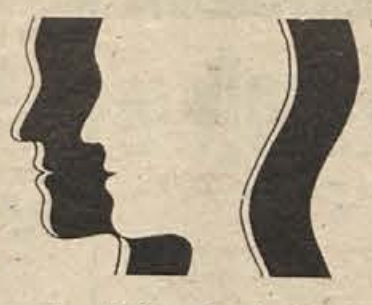

Nevarna bolezen, ki se prenaša z živali na človeka, je razvojna oblika pasje trakulje ali ehinokok, tako imenovana cista ali vodeni mehur na jetrih, pljučih ali drugih organih, lahko tudi v srcu ali možganih, pri človeku in nekaterih živalih predvsem prašičev, ovc in goved. Ehinokok na organih pri človeku se razvija kot sivo—bel voden mehur, v katerem so glavice pasje trakulje. Ehinokok na organih raste sedem let in zraste do velikosti novorojenčkove glavice. Tako novotvorba že mehanično dela velike težave s pritiskom na okolico. Odstranitev je mogoča samo s kompliciranim kirurškim posegom, če je mehur na operabilnem mestu, v nasprotnem primeru je smrt neizbežna.

Za varstvo proti ehinokoku je poleg higiene rok in prehrane zelo važna pravilna oskrba in hranjenje psov. Glavno napako delajo ljudje, ko ob klanju domačih živali, v prvi vrsti prašičev, pri katerih so na jetrih, pljučih vranici ali v drugih organih omenjeni mehurji ehinokoka. Mehurje izrezujejo ter dajejo psu za hrano ali pa jih enostavno zavržejo, da jih pozneje lahko psi najdejo. Mehurje ehinokoka moramo sežgati ali zakopati, da jih ne dobijo psi, sicer se v njih iz vsebine mehurjev razvijejo pasje trakulje. Trakulja v pasjem črevesu nosi veliko število jajčec, ki jih pes pušča z iztrebki po dvoriščih, vrtovih, sadovnjakih in pašnikih. Na tako onesnaženem področju se igrajo otroci z žogo ali brskajo po tleh, pa tudi odrasli kaj poberejo s tal in pozneje, ne da bi si oprali roke, nosijo hrano v usta. Tako pojedo tudi jajčeca pasje trakulje, ki so zelo drobna in s prostim očesom nevidna.

Tudi pobiranje in uživanje sadja in zelenjave, ki je bilo na onesnaženem področju, je pogost vir okužbe z ehinokokom. Domače živali, ki rijejo, se pasejo in hranijo s tal, okuženih s pasjimi iztrebki, se prav tako okužijo. Ko človek ali žival poje trakulje jajčece, se razvije ličinka, ki potuje iz črevesja s hrano v krvni obtok. Kjer se ustavi, se razvije nevarni ehinokokov mehur.

Iz tega je razvidno, da glavna napaka in nevarnost ehinokoka leži v neznanju in napačnem vzdrževanju ter hranjenju psov, ker pes potepuh posebno sedaj, v času klanja prašičev, lahko pride do nemarno odvrženih klavnih odpadkov z mehurji ehinokoka. Posebno napako pa dela, kdor take mehurje daje psu za hrano, ker je podoben tistemu, ki žaga vejo, na kateri sedi.

Dolenjski list pred 20 leti

Kjer so pogoji boljši

TEŽKO JE S stanovanji, ne toliko v Kočevju samem, pač pa v okolici mesta. Tu imamo obširna kmetijsko-gozdarska posestva — velika delovišča, na katera prihaja vsako leto veliko ljudi za zaslužkom, pa tudi odhaja, ker življenjski pogoji niso zadovoljivi. Glavni vzrok za odhod delavcev so prav stanovanja. Okolica Kočevja je v tem pogledu med najslabšimi kraji v Sloveniji, saj je bilo po vojni zgrajenih le 80 stavb. Pomanjkanje stanovanj, slabe prometne zveze, slaba preskrba, pomanjkanje šol in ostalo so vzrok, da se doseljeni ljudje ne ustalijo in beže v druge kraje, kjer so pogoji boljši!

NA POLLETNEM občnem zboru KZ Trebnje je vsakdo lahko dobil vtis, da je zadruga poslovala vzorno. Tržna inšpekcija pa je ugotovila, da to ne drži. Pokazalo se je, da so uslužbenci samovoljno zviševali cene posameznim predmetom — umetnemu gnojilu, okenskemu steklu, ščetkam in drugim. Cene umetnemu gnojilu so dvignili za 66.000 din, ne da bi bilo zato knjigovodstvo obremenjeno. Zraven tega je nastal še primanjkljaj 120.000 din. To samovoljno zvišanje cen za svoj račun so hoteli posamezni uslužbenci prikriti organom inšpekcije tako, da so zažgali prodajne bloke.

NEKI ČLOVEK se je z ženo, dvema otrokoma in kratkorepim psom sprehajal blizu vodovodne črpalke pod železniško postajo v Novem mestu. Ko je punčka (morda je imela 2 ali 3 leta) zaostala za starši in nato v teku padla na tla, jo je oče večkrat kruto udaril s pasjim bičem. Ko se mu je strgala in zbežala, jo je ulovil in ponovno večkrat z bičem hudo udaril. Škoda, da ni nekulturnemu divjaku že kdo izmed očividcev povedal, kar mu gre!

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 18. novembra 1955)

PO SVETU OKOLI

UBOGI DRŽAVLJAN — Garry Davis se je odločil, da bo postal državljan sveta. Ostal ni samo pri zamisli; ustanovil je svojo organizacijo „svetovna vlada" ter se začel tudi tako obnašati. Po njegovem mnenju so meje, potni listi in podobno popolnoma nesmiselne zadeve, zato prehaja meje raznih evropskih držav brez potnega lista. Posledica: več kot dvajsetkrat je sedel mesec do dva v zaporih „svetovne države".

NATANČNOST — Londonska podzemeljska železnica se je pomladila. Naročila je 800 novih vagonov in jih 80 že tudi dobila. Predstavljajte si osuplost železničarjev, ko so ugotovili, da so vagoni previsoki za podzemeljske predore! Ni preostalo drugega kot znižati tračnice za nekaj centimetrov, kar je vsekakor še vedno ceneje kot izvrtati nove predore.

POZABLJIVI BRANDO — Nekaj majhnih skrivnosti iz snemanja slovitega filma Boter je prišlo šele pred kratkim na dan. Tako se je izvedelo, da je glavni igralec Marlon Brando zelo slabo poznal besedilo scenarija, zato so mu dialoge pisali na tablo, na žepe in obleke soigralcev. Režiser Coppola je povedal, da ga je med snemanjem nekega prizora močno zanimalo, zakaj Brando tako čudno in zamišljeno vrti po rokah melono. Kmalu je opazil, da ima igralec tudi tam napisan kos dialoga.

AMBASADOR IN PES — Država Barbados je poklicala na posvet svojega ambasadorja v OZN, da ji pojasni nekaj stvari. Ambasador je namreč diplomatu, ki je zagrozil, da mu bo ustrelil psa, ker je popadel že osem uslužbencev, pismeno odgovoril in opozoril, da bi zaradi tega dejanja lahko prišlo do mednarodnih težav in tragičnih osebnih posledic. Verjetno je diplomatsko imuniteto svojevoljno raztegnil še na svojega ljubega psa.

NI MU ŠE JASNO — Nguyen Cao Ky je na svojem zadnjem predavanju z vso resnostjo predlagal, naj Američani pošljejo svoje vojaške čete v Vietnam, da bi zaščitili vračajoče se begunce. Možno je dvoje: ali ima že tako slab spomin ali pa v njegovi glavi ni vse prav.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Kapitalizem razjeda kmečki stan

(K m e č k i s t a n) je nujno potreben državi ne samo za proizvajanje živeža in vseh snovij za obrt, marveč tudi za varstvo reda, miru, verskega in nravnega življenja. Kapitalizem razjeda kmečki stan v njegovem jedru. Da se reši in zopet more izvrševati svoje važne dolžnosti, zahtevamo, da se mora prepovedati zakonito zasebnikom nakopičevanje zemljišč v velika posestva. Uvesti se morajo stalni domovi s primernim pohištvom in potrebnim številom živine. Ti domovi morajo biti toliki, da na njih lahko živi jedna družina. Stalnost mora biti takšna, da se ne smejo razkosavati in da se ne smejo zadolževati za več nego za četrtino svoje vrednosti.

(U s m i l j e n i b r a t j e) v Kandiji imajo z nami Dolenjci vred letos slabo letino, ali zato ne manj marveč več bolnikov in dela. Istinito pravi apostolini krščanske ljubezni so ti blagi ljudje. Kedor je bil v njihovej izglednej bolnišnici, mora to priznati.

(S k u p n i i z l e t) v Ljubljano nameravajo Novoščani, kakor smo izvedeli, prirediti v soboto, da pri tej priliki obiščejo gledališče. Odpeljali se bodo z navadnim vlakom, ker ni bilo mogoče dobiti posebnega vlaka.

(Z a d n j o š t e v i l k o) „Rodoljuba" so liberalni agitatorji kar stlali okrog po kmetih. Kdor je ni hotel vzeti, položili so mu jo na okno, ali pa skozi okno vrgli v sobo. To je res že skrajno nasilstvo. Pametni ljudje vedo, da taka stvar, ki se tako vsiljuje, ne more biti dobra, zato so liste trgali in ž njimi peč zakurili. To je gotovo še najbolj pametno!

(O g l a s.) Na prodaj je nekaj vrat in več starih oken (zimskih in letnih) še dobro ohranjenih. Več se izve v lekarni.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. novembra 1905)

ČETRTKOV INTERVJU

Delovni praznik

Ljudska tehnika, kot popularno imenujejo ZOTK, bo prihodnje leto slavila 30-letnico

Angelo Gatta, predsednik sveta Zveze organizacij za tehnično kulturo Novo mesto, je eden najstarejših članov Ljudske tehnike (tako se je ta pomembna organizacija imenovala pred letom 1972) na Dolenjskem, zato ni naključje, da smo ga pred današnjim medobčinskim posvetom občinskih svetov ZOTK za Dolenjsko in Posavje zaprosili za pogovor.

Angelo Gatta: „Ljudska tehnika ima globoke korenine."

„V Novem mestu," je rekel Gatta, „že leta zelo uspešno delujejo Dolenjski letalski center, Radio klub, Foto-kino klub, Dolenjski kmetijski tehniki in AMD, v Žužemberku pa Društvo ljudske tehnike. Čeprav so ta društva in klubi več ali manj samostojni, spadajo pod okrilje Zveze organizacij za tehnično kulturo. Veliko vlogo je odigrala Ljudska tehnika, to ime je namreč med ljudmi bolj ukoreninjeno, tudi med mladino na šolah.

Ljudske tehnike imajo v tem trenutku več tako imenovanih administrativnih nalog. Svoja pravila in statute morajo uskladiti z določili nove ustave in novim zakonom o društvih. Ta naloga je priložnost za bolj poglobljeno in učinkovito sodelovanje vseh sestavnih delov organizacije, za ponovno proučitev medsebojnih pravic in dolžnosti, za ureditev evidence in za oblikovanje bolj dolgoročnega programa politike razvoja tehničnih dejavnosti v krajevnih skupnostih, občinah, republiki in zvezi.

Drugo vprašanje, o katerem bo govor, je financiranje dejavnosti organizacij tehnične kulture, ki je bilo doslej večinoma nezadostno in neurejeno. Predlog je, naj se financiranje družbenih in društvenih dejavnosti, med njimi je tudi Ljudska tehnika, uresničuje z družbenimi dogovori med organi družbenopolitičnih skupnosti, interesnimi skupnostmi, družbenimi organizacijami in seveda organizacijami tehnične kulture – neposrednimi izvajalci tehničnovzgojnih programov.

Ljudska tehnika bo prihodnje leto praznovala 30-letnico ustanovitve, aprila 1946 je bila namreč na pobudo CK SKOJ in v soglasju s CK KPJ ustanovljena komisija „Tehnika in šport" pri Fizkulturni zvezi Jugoslavije, leta 1948 pa se je ta že dokaj razširjena in priljubljena organizacija preimenovala v Ljudsko tehniko. Poudariti moram, da bo praznovanje tega pomembnega jubileja, ki bo povezano s proslavami 120-letnice rojstva velikega jugoslovanskega izumitelja Nikole Tesle, predvsem delavno, usmerjeno k nadaljnji krepitvi organizacije ter reševanju njenih kadrovskih, materialnih in denarnih vprašanj.

Predlog je tudi, naj bi prihodnje leto priredili pregledno razstavo o ustvarjanju v organizacijah tehnične kulture ter njihovem razvoju. Razstavo na republiški ravni bi povezali s posveti, srečanji in podobnimi prireditvami."

Carski rez za nove domove?

Kaj vse ovira zasebno stanovanjsko graditev v novomeški občini – Na kvadratni meter 1.200 din komunalnega prispevka – Razprava v občinski skupščini

V prejšnji številki smo pisali o ujmah tako imenovane družbene stanovanjske graditve v novomeški občini, danes pa je na vrsti prav tako ali pa še bolj občutljiva plat te zadeve: zasebna stanovanjska graditev. Katere težave torej spremljajo človeka, ki želi postaviti svoji družini primeren dom?

Večina ljudi želi graditi na zemljiščih, ki jih lahko dobe zastonj od sorodnikov, vendar, žal, niso zazidljiva. Za nekatera pomembna in gosto naseljena območja (Šentjernej, Dolenjske Toplice, Straža in Žužemberk) še niso izdelani temeljni urbanistični dokumenti, kaj šele zazidalni načrti. Na območju mesta Novo mesto sicer so še predeli (Šmihel, Regerča vas), ki jih zazidalni načrti predvidevajo za zasebno stanovanjsko graditev, vendar je ta zemljišča zelo težko pridobiti.

Nekateri investitorji zlicitiranih zemljišč nerazumljivo dolgo ne pozidajo; primer za to so vrstne hišice na Žibertovem hribu. Sodišče in upravni organi zelo dolgo rešujejo razlastitveni in odškodninski postopek, na primer na Jedinščici. Dominvest ima premalo strokovnjakov za splošne urbanistične zadeve, kakor tudi za nasvete graditeljem ter za izdelavo urbanistične in lokacijske dokumentacije. Strokovnih delavcev med drugim ni, ker jim ne morejo dati stanovanj. Pravzaprav jih nimajo kje zgraditi.

Velika ovira je tudi, ker Dolenjska nima svojega zavoda za spomeniško varstvo – zadeve namreč po svojih (ne)močeh rešuje ljubljanski – predvsem pa je pomembno, da interesenti za zasebno stanovanjsko graditev niso pripravljeni in tudi ne sposobni plačati polnega komunalnega prispevka. Strokovnjaki sicer trdijo, da je to paradoks, komunalni prispevek za zasebnike je namreč še vedno cenejši kot za družbeno graditev, ne da pa se seveda zanikati, da znaša komunalni prispevek za en kvadratni meter čiste stanovanjske površine 1.200 dinarjev. Ali je to veliko ali malo, je stvar osebne presoje.

Težave dela tudi dejstvo, da v novomeški občini še nimamo načrtov za bodoče ceste, in zaradi tega preprosto ohranjamo nepozidane rezervate, kot so na primer Mačkovec–Dobruška vas, Žabja vas, Brod–Irča vas–Partizanska cesta, Dolenjske Toplice, Vavta vas, Bršlin–Bučna vas–Kamence in še bi se kaj našlo. Dokler ne bo zgrajeno vsaj osnovno kanalizacijsko omrežje, bo zelo težko zasebno ali družbeno graditi (neprojektirane ceste torej niso edina ovira) v soseskah Bučna vas–Kamence, Šmihel–Regerča vas in drugod.

Če že niste povsem obupali nad mislijo, kako zgraditi zaseben dom, naj navedamo še veselo dejstvo, da se poleg tega spreminjajo tudi že sprejete urbanistične rešitve, in to zaradi nujnih potreb gospodarskih organizacij, ki širijo obrate.

Na prihodnji seji, bodo o stanovanjski graditvi v novomeški občini razpravljali delegati vseh skupščinskih zborov. Upamo, da bomo v prihodnji številki že lahko postregli z za zasebne in družbene graditelje bolj veselimi podatki in obeti. Čas bi že bil.

MARJAN BAUER

Perun zmagal pred Cezarjem

Uspešna prireditev novomeškega Kluba za vzrejo športnih in službenih psov

V nedeljo je Klub za vzrejo športnih in službenih psov Novo mesto priredil medklubsko srečanje šolanih psov, ki se ga je udeležilo 20 psov in seveda prav toliko vodnikov iz številnih slovenskih klubov. Vzorno pripravljeno tekmovanje si je ogledalo več sto ljubiteljev službenih in športnih psov, kar potrjuje dejstvo, da je v Novem mestu vse več zanimanja za to panogo, ki združuje šport, rekreacijo in ljubezen do živali ter narave.

Preizkušnjo je najbolje prestal pes Perun, ki ga je vodil Jože Friuga (lastnik Marinka Banković iz Kamnika), le malo pa sta zaostajala Cezar (lastnik in vodnik Stane Koren iz Lesc) ter Chlodo (lastnik in vodnik Jože Hojnik iz Škofje vasi pri Celju). Od 250 možnih točk jih je Perun zbral 225, Cezar 212, Chlodo pa 205.

Tekmovanje je bilo zelo uspešna priprava na večje, tudi mednarodne tovrstne prireditve.

Skok čez oviro

SAMOSTOJNO DRUŠTVO UPOKOJENCEV

Podružnica Društva upokojencev Novo mesto bo priredila 23. novembra ustanovni občni zbor, na katerem bodo podružnico preimenovali v Društvo upokojencev Novo mesto. Ob tej priložnosti bodo zaslužnim članom podelili častna priznanja.

V nedeljo so v preddverju osnovne šole Grm v Novem mestu zaprli dvodnevno razstavo znamk nove Jugoslavije, ki jo je priredilo domače filatelistično društvo. Razstava, posvečena 30-letnici osvoboditve, je požela veliko zanimanje občanov in mladine.

VSAKO LETO 13.000 POSTRVI

Ribiška družina Novo mesto je letos vzredila v ribogojnici Temenica 450.000 mladic postrvi, vendar jih je doslej zaradi prezasičenosti tržišča prodala le okoli 200.000. Gospodarski načrt novomeških ribičev predvideva, da bodo v petih gojitvenih potokih vzgojili vsako leto okoli 13.000 eno in dveletnih mladic potočne postrvi, ki jih bodo nato vložili v odprte družinske vode.

?

Ali veste:

. . . da so leta 1431 (nekateri viri omenjajo leto 1429) Novomeščani s pomočjo vojske deželnega zbora nagnali Turkom, ki so oblegali Novo mesto, tako hud strah v kosti, da nejevernikov dolgih 30 let ni bilo videti v bližini Novega mesta?

. . . da so bile leta 1760 plače (takrat še niso imeli osebnih dohodkov) novomeških mestnih mož dokaj skromne? Sodnik je dobival 40 goldinarjev na leto, stražmešter 26, navijalec mestne ure pa le po 4 goldinarje na leto, razen tega je moral olje za mazanje ure kupovati iz svojega žepa.

. . . da so za časa cesarja Jožefa II. izgubili Novomeščani pravico, ki jim jo je bil podaril ustanovitelj Rudolf IV. v ustanovnem pismu – da je namreč vsak novi meščan za sedem let vseh davkov prost?

. . . da je leta 1790 novomeški stražmešter zatožil mestnega nočnega čuvaja – ta je bil dolžan skrbeti tudi za tedanjo protipožarno varnost – kako da možak zlasti ob deževnem vremenu noče okoli hoditi? Čuvaja so dali v keho „na kugle", pripravo, ki jo danes vidimo le še na risanih šalah.

. . . da je prvo novomeško kavarno ob koncu 18. stoletja odprl neki Gašper Tasio iz Milana? Za njim se je hotel lotiti te obrti tudi domače gore list Ivan Makar, vendar se mu je Tasio postavljal na vse kriplje po robu, češ da v mestu dva kavarnarja nikakor ne moreta shajati.

. . . da so še leta 1803 Novomeščani bolj po malem kadili tobak? Magistrat je namreč izdal naslednji oglas: „Opazuje se, da je postalo kajenje tobaka v tem mestu na javnih prostorih, med hišami in na trgu že prav nekaka zabava. Zato bodo mestni stražniki vzeli vsacemu, bodi si katerega stanu in dostojanstva koli, ko ga bodo prvič zasačili, pipo – drugič pak ga bodo odpeljali v ječo, kajti lehkomišljen človek ne zasluži nobenega prizanašanja."

NOVA ZDRAVSTVENA POSTAJA

Julija prihodnje leto bo Novo mesto bogatejše za sodobno zdravstveno postajo, ki so jo začeli graditi v torek. Denar zanjo so zbrali „Krka", Labod, Lekarna in Zdravstveni dom Novo mesto ter krajevni skupnosti Otočec in Novo mesto. V zdravstveni postaji bodo oddelki splošne prakse, medicine dela in zobozdravstvene službe ter rentgen, laboratorij in lekarna.

V ŽARIŠČU

Začetek in konec tega pisanja je most. Pred približno tremi meseci se je podrl na cesti tretjega reda med Potočno vasjo in Gorenjimi Kamenicami v krajevni skupnosti Bučna vas pri Novem mestu.

Potem so v krajevni skupnosti seveda rekli, da je treba postaviti novega, takega, ki ne bo počepnil pod vsakim tovornjakom. Krajevna skupnost je odprla blagajno za material, krajani so se skupaj s predsednikom krajevne skupnosti lotili dela in nekako do minule sobote opravili 485 prostovoljnih ur.

Verjetno bi o mostu pisali le ob njegovi otvoritvi, ko ne bi v soboto k piscu tega komentarja kar na dom jadrno prihitela dva mladeniča in zasoplo povedala, da so se vsi zbrali za delo, predsednika in gradiva za dograditev mostu pa da ni od nikoder. Da jim je obljubil, kako bo prišel,

Most razprtij

da je rekel, kako da jih gradivo za most čaka pri njem doma, ko pa so se tja odpeljali s traktorjem, so lahko vzeli le nekaj zarjavelih žebljev in nekaj neuporabnih lesenih gred. Rekli so tudi, da je predsednik sicer delaven, vendar jih je „silil" k delu takrat, ko je bilo na polju največ dela. Zdaj, ko imajo oni čas (zbralo se je okoli 20 mož in fantov), pa da on, predsednik, iz užaljenosti noče priti. Šli da so celo tako daleč, da so ga poiskali pri prijatelju, vendar se kljub obljubi ni odzval vabilu. Beseda da je dala besedo, vmes so prišle z obeh strani tudi takšne, zaradi katerih je treba na sodišče.

Tako nekako ena plat medalje. Predsednik pa je rekel, da so imeli Potočani in Kamenčani (slednjih da je pomagalo bolj malo) v sezoni največjih poljskih del še vedno čas za popravilo kakšne cerkve, za most pa da ne. Brez njega da mostu niti zastavili ne bi, njegova žena pa da je samo zato tajnik krajevne skupnosti, ker noče nihče prevzeti te dolžnosti. Žeblji za leseni mostni opaž so bili sicer res rjavi, vendar je treba vse porabiti, da se ne dela škoda.

Res je, da je včasih komu posodil kakšno vrečo cementa, vendar je bila vedno pošteno vrnjena, glede starega gradbenega železa za most pa je tako, da je še vedno pri njem, vendar je dal najprej porabiti (zaradi dobrega gospodarjenja) staro. Če pa oni pravijo, da je on tak in tak, potem on lahko pove, da so oni tam doli ob nedograjenem mostu takšni in takšni.

Skratka: eno samo pranje umazanega perila. Slišal sem, da bo krajevna skupnost Bučna vas v kratkem dobila visoko priznanje za res učinkovito delo. Ne dvomim, da je bilo veliko storjenega, sobotni primer mostu pa nas spominja na bojda izmišljeno zagrebško televizijsko nadaljevanko „Gruntovčanov". In še nekaj: kolikor vem, so bili mostovi vedno simbol dobrih vezi, nikoli pa razprtij. Razen, ko so mostove rušili.

MARJAN BAUER

Zdravje iz domače hiše

V Škocjanu so izglasovali samoprispevek, s katerim bodo zgradili novo zdravstveno postajo

Zdravstveni dom v Škocjanu bo. Tako so minulo nedeljo na referendumu za samoprispevek sklenili prebivalci Škocjana, Stare vasi, Dobruške vasi, Grmovelj, Dobrave, Tomažje vasi, Osrečja, Zaloga, Velikih Poljan, Zagrada, Goriške vasi, Zloganja, Stare Bučke in Dolenjih Dol.

Od 1607 prebivalcev škocjanske krajevne skupnosti, ki imajo volilno pravico, jih je za samoprispevek 340 dinarjev na družinskega člana glasovalo 1344, kar je nekaj več kot 83 odstotkov volilnih upravičencev. Za graditev nove zdravstvene postaje jih je bilo 1221 ali 75,9 odstotka, „ne" je obkrožilo 114 volilcev ali 8 odstotkov, 9 glasovnic pa je bilo neveljavnih.

S samoprispevkom si bodo občani krajevne skupnosti Škocjan že v bližnji prihodnosti zagotovili sodobno zdravstveno postajo, in to ne glede na dejstvo, da ta krajevna skupnost nima omembe vrednih gospodarskih organizacij, ki so ponavadi najprej pripravljene primakniti denar za tako imenovane objekte temeljne življenjske ravni.

Zdaj že na pol uresničeno prizadevanje prebivalcev Škocjana in okolice za urejeno zdravstveno varstvo in patronažno službo je toliko bolj razumljivo, če vemo, da ima to območje dobre avtobusne zveze samo z Novim mestom, v bližnji Šentjernej, kamor prav tako vodi dober asfalt in ki ima dobro urejen zdravstveni dom, pa ne pelje nobeno javno prevozno sredstvo.

AKCIJA ZA ASFALT

Krajani Žabje vasi so dali pobudo za asfaltiranje dela tega naselja, kar bi po predračunu veljalo okrog 900.000 dinarjev. Krajevna konferenca je zamisel podprla in ustanovila akcijski odbor, ta pa je prosil za pomoč še krajevno skupnost. Vaščani sami so dali od 4.000 do 7.000 dinarjev.

Suhokrajinski drobiž

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI ŽUŽEMBERK je na svoji zadnji seji obravnaval med drugim tudi vprašanje Romov in podprl prizadevanje občine Novo mesto za rešitev tega perečega problema. Na seji so sklenili, da bodo enega Roma zaposlili pri vzdrževanju lokalne ceste, podjetjem pa bodo priporočili zaposlitev Romov na ustreznih delovnih mestih.

KOŽELJEVA MAMA IN HČERKA KRISTINA, za kateri smo poročali, da se jima je porušil dom v Klečetu, sta dobili stanovanje v Drašči vasi. Tako je tudi hčerka Kristina zapustila bivališče v čebelnjaku.

PRIHODNJE DNI BODO IMELI ZBORE OBČANOV v Žužemberku, na Dvoru, v Šmihelu, v Ajdovcu, po možnosti pa tudi na Rebri, v Križih, Sadinji vasi in Velikem Lipju. Na zborih bodo obravnavali predloge programov razvoja in sicer programe samoupravnih interesnih skupnosti na tem območju in programe krajevne skupnosti za leto 1976 in za obdobje 1976 do 1981.

V ŽUŽEMBERKU BO SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST NOVO MESTO gradila še en stanovanjski blok, in sicer v velikem vrtu pri pred leti zgrajenih Iskrinih blokih. V gradnji sodelujejo: uprava javne varnosti Novo mesto, ki gradi za delavce milice v Žužemberku, žužemberška krajevna skupnost, osnovna šola Žužemberk in verjetno tudi kmetijska zadruga in TOZD Iskre. Izkopna dela se bodo pričela letos, gradnja pa bo predvidoma zaključena prihodnje leto.

M. S.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Novomeška kronika

V NOVEM MESTU je bila v ponedeljek in torek zelo uspešna akcija zbiranja starega papirja. Ljubljanska televizija je to humanitarno prizadevanje Rdečega križa podprla z oglasom, da bo akcija 17. in 18. IX. Ker je deveti mesec po še vedno veljavnem koledarju september, lahko sklepamo, da je hotela služba EPP RTV Ljubljana bržkone poudariti, naj Novomeščani darujejo zares star papir.

V POROČILU novomeškega izvršnega sveta za eno od prihodnji točk skupščinske seje med drugim dobesedno piše, „da je stanovanje za človeka nujno potrebna dobrina. Neresno ali neustrezno rešeno stanovanjsko vprašanje lahko znatno vpliva na delovni učinek delavca–proizvajalca. Delavec, ki želi graditi ali kupiti stanovanje, vloži v to investicijo pomembno število let svojega dela." Vsaka čast izvršnemu svetu, ugotovil je modrost, o kateri je prav tako samo pisal že Marx.

RODILI STA: Marjeta Kunčič iz Milana Majcna 5 – Domna in Marija Mežnar iz ulice Ivana Roba 33 – Katjo. Ena proti ena torej.

KAR 55 KRVODAJALCEV je minuli teden dalo tekočino, ki rešuje življenja. Dvajset jih je bilo iz Novoteksa, 7 iz Krke, 6 iz IMV, 5 iz Pionirja, 3 iz bolnišnice, prav toliko iz Novolesa, 2 iz Novograda, devetkrat po eden pa jih je bilo iz drugih podjetij in ustanov.

MINULI TEDEN je umrla Angela Fink, 84-letna upokojenka iz Irče vasi 54.

Ena gospa je rekla, da bi morala biti zadnja epizoda beograjske televizijske nadaljevanke „Življenje je lepo", ki govori o ustanavljanju kmečko-nekmečkega disko kluba, snemana pravzaprav v Novem mestu.

Preveč ali premalo obdavčeni?

Je ta ali ona obrt res preveč oziroma premalo obdavčena? Ali res nekateri obrtniki opuščajo obrt zaradi prevelikih davkov in res nekatere obrti zato izumirajo?

Take očitke je bilo pogosto slišati v ribniški občini in tudi drugod. Seveda pa smo po drugi strani spet slišali, da nekateri obrtniki preveč bogatijo, ker je davčna in inšpekcijska služba neučinkovita, ter da nekateri obrtniki celo brijejo norce iz občinske skupščine in inšpekcij.

Zaradi vsega tega je gotovo pravilna odločitev ribniške občinske uprave, da bodo pač objavili, koliko je posamezni obrtnik napovedal čistega dohodka, koliko čistega dohodka je po ugotovitvi davčne službe v resnici imel in koliko davka mu je bilo odmerjenega. Tako odločitev bodo gotovo pozdravili vsi pošteni občani in obrtniki, saj so nekateri že sami izjavili, da bodo na vrata delavnice nabili podatke o tem, koliko dohodka so imeli in koliko so plačali davka. Tako bodo občani in obrtniki lahko sami ugotovili in opozorili pristojne organe, kdo je ustvaril več, kot je prijavil, to pa pomeni, da je nameraval ogoljufati vse poštene občane. Če je namreč kdo dohodek prikril, je zaradi tega prispeval manj za skupne in splošne potrebe. To pa pomeni, da so morali drugi (občani) prispevati več ali pa nekatere naloge niso bile opravljene.

Seveda pa taka javna razgrnitev dohodkov in davkov obrtnikov lahku pripomore tudi do širše in bolj pravične presoje, če ta ali ona obrt oziroma obrtnik morda res ni preveč obdavčen.

J. PRIMC

Dom Partizana končno obnovljen

Skromen obračun dela in zahvala vsem, ki so kakorkoli pomagali

Vse se je začelo s člankom „Nekulturni mraz", objavljenim v „Delu" 18. junija 1971, v katerem je bilo opisano žalostno stanje v ribniškem domu Partizana.

Že naslednjega dne je imel upravni odbor TVD Partizan Ribnica sejo in je zaprosil občinsko skupščino Ribnica, naj bi dobila denar za obnovo doma, saj sam Partizan s svojimi skromnimi dohodki ni mogel vzdrževati doma. Z dokumentacijo je bilo tudi dokazano, da je ribniški dom Partizana objekt splošnega družbenega pomena in da ga je družba dolžna tudi vzdrževati. Že deset let namreč ni bilo vloženih v dom nobenih sredstev, izkoriščen pa je bil vseskozi za vse javne oziroma družbene potrebe, od zborov volilcev, vsakoletnih rekrutacij, dnevne telovadbe do novoletnih in predpustnih veselic.

OS Ribnica je našo utemeljitev sprejela in imenovala 17-članski režijski odbor za obnovo doma Partizana, katerega predsednik je bil Bogo Abrahamsberg, tajnik pa Franc Levstek. Za nadzornega organa je bil imenovan Anton Lesar, za blagajničarko Draga Lovšin, za dokumentarista pa Janez Gorše. Naše delo pa je bilo težavno, saj so imela že vsa gradbena podjetja za leto 1971 zaključena dela in niso imela več prostih zmogljivosti. Zato smo kasno v septembru 1971 v lastni režiji začeli prvo fazo del, in sicer gradnjo prizidka za sanitarije in stanovanja za hišnika. Načrte in ostalo dokumentacijo, ki je bila potrebna za izdajo gradbenega dovoljenja, je napravil v zelo kratkem času Janez Gorše.

Poizkušali smo tudi prekriti streho, ki je bila zelo potrebna popravila, saj je prepuščala deževnico kot rešeto. Podpisali smo s Stangradom pogodbo za delo, ker pa se je niso držali, smo morali tudi ta dela opraviti v svoji režiji. Stangrad nam je dal le potrebno število strešnikov in drugega materiala. Najeli smo zasebnega obrtnika, da bi nam prekril streho še pred zimo. Dela ni v celoti dokončal, vendar je bil uspeh že to, da smo preprečili nadaljnjo škodo.

V letu 1972 smo dela nadaljevali. Borili smo se spet s podobnimi težavami. Vsi izvajalci so zahtevali dokaze o zagotovljenih sredstvih, teh pa še nismo imeli in smo morali zagotoviti denar za vsako delo posebej. Tako nismo mogli podpisati pogodb. Ko smo denar le izvrtali, pa smo zopet iskali izvajalca. Pogosto je bilo potrebno zastaviti vso avtoriteto predsednika občine, da smo zaključili posamezne pogodbe. Zadnjo pogodbo za izvajanje oziroma dokončanje del smo sklenili z Zidarjem Kočevje že pozno poleti. Obljubil je, da bo vsa dela dokončal v 60 dneh po dnevu, ko bo začel delati. Toda tudi s tem ni bilo nič, kajti šele po 60 dneh je komaj začel delati, in tudi to šele na mnoga posredovanja in razne pritiske. Teh predvidenih 60 delovnih dni je trajalo od septembra 1972 do septembra 1973. Pa še takrat ni bilo vse narejeno.

Končno je bil 24. decembra 1973, torej po dveinpolletnem obdobju del, razpisan tehnični pregled in prevzem doma TVD Partizan. Tudi takrat so ugotovili še razne pomanjkljivosti in nepravilnosti, za katere smo se sporazumeli, da morajo biti odpravljene do 15. februarja 1974.

Financiranje del pri obnovi doma TVD Partizan je teklo v dveh smereh. Prvotni namen, da bodo vsa dela financirana preko odborovega žiro računa, ki je bil v ta namen odprt, se je zelo hitro izjalovil. Denar namreč ni dotekal tako, kot je bilo v načrtu, ker so samo nekatere delovne organizacije izpolnile svojo obljubo, druge pa ne. Zaradi takega pojmovanja obveznosti smo morali najti še druge načine financiranja in tudi spremeniti svoje finančne načrte. Tako je morala biti k zagotavljanju denarja pritegnjena tudi občina, ki je takrat še lahko najemala posojila.

Po prvotni zamisli oziroma prek lastnega žiro računa je odbor zbral vsega skupaj 114.721.15 din, z raznimi posojili pa je moral pokriti znesek 817.053,00 din, kar da skupaj 931.774,15 din. Pred kratkim pa so bili poravnani še zadnji računi v skupnem znesku 12.579,30 din.

Ob zaključku del je bilo ugotovljeno, da je režijski odbor posloval odgovorno in svoje delo prilagajal nastalim razmeram. Razen tega je bilo poudarjeno, da so posebno nekateri člani odbora žrtvovali mnogo prostega časa, storili mnogo korakov in zastonjskih potovanj ter premagali marsikatero nastalo težavo. Na te ljudi ne bi smeli pozabiti.

Ne smemo pa tudi pozabiti tistih delovnih organizacij oziroma članov njihovih kolektivov, ki so kakorkoli prispevali v materialu ali denarju. Omenimo naj le prispevke enodnevnih zaslužkov, pri čemer sta prednjačila delovna kolektiva Inlesa in osnovne šole dr. France Prešeren iz Ribnice. Nekateri kolektivi so nakazovali pomoč za obnovo doma tudi v drugih oblikah, ki v finančnem obračunu niti ni zajeta. Tudi tem in sploh vsem darovalcem se moramo toplo zahvaliti za veliko razumevanje in pomoč.

To je le kratka zgodovina vseh del za obnovo našega doma Partizana. Nisem govoril o težavah in potih ter drugih neprijetnostih, ki smo jih vsi skoraj vsakodnevno doživljali. Čutil sem se dolžnega, da obvestim delovne ljudi o poteku del in porabi denarja in drugih prispevkov, ki so jih darovali za naš dom Partizana.

FRANC LEVSTEK

Ribniški dom TVD Partizan je obnovljen in preurejen, za kar gre zahvala delovnim ljudem ribniške občine, delovnim kolektivom, pa tudi prizadevnim posameznikom. (Foto: D. Mohar)

Najteže je pozimi

Jože Willewaldt, štiridesetletni poštar, je sicer rojen Ljubljančan, a je že 18 let pismonoša v Ortneku. Vsak dan obide okoli 20 izmed 25 vasi na svojem območju. Ljudje ga imajo radi, najbolj pa so ga okoli prvega veseli upokojenci.

„Najteže je pozimi," pravi, „ker so ceste slabe ali jih sploh ni, teren je hribovit in včasih celo neprehoden. V takih primerih traja moj delavnik tudi nad 10 ur."

„Sedem let sem raznašal pošto peš, nato pa sem si kupil motor. Zadnji dve leti imam službeni motor. Na dan prevozim okoli 40 km, v vsem mesecu pa več kot 1000."

Jože, ki je tudi predsednik delavske kontrole in namestnik predsednika DS, je zadovoljen s svojim delom. Najtežje mu je, kadar mora komu nesti telegram zaradi bolezni ali smrti v družini.

Med delom doživi marsikaj zanimivega. Pred sedmimi leti je pri vasi Praproče srečal medveda. Ustrašil se ga je, a se je vse srečno končalo.

Za zaključek nam je povedal še nekaj zanimivosti:

„Na našem območju imamo 38 telefonskih naročnikov, telefone pa si želi še več ljudi. Med prebivalstvom je priljubljen tudi Dolenjski list, saj imamo okoli 80 naročnikov. Skrbi pa me, ker za naš poklic ni zanimanja. Starejši se bližamo upokojitvi, vprašanje pa je, kdo nas bo zamenjal, saj pošta ne more biti brez pismonoš."

M. GLAVONJIĆ

Jože Willewaldt je poleti in pozimi na poti. Ne zaustavi ga ne dež ne sneg in ne mraz.

Denar za gradnjo vrtca zagotovljen

V njegovi bližini pa je rezerviran prostor še za novi zdravstveni dom, športno dvorano s pokritim bazenom in stavbo neke srednje šole — Denar za vrtec združen s samoupravnim sporazumom

Samoupravni sporazum o zagotovitvi oziroma združitvi denarja za gradnjo novega otroškega vrtca v Ribnici so že prejšnji mesec podpisale občinske SIS otroškega varstva, telesne kulture in izobraževanja ter krajevna skupnost Ribnica.

Sporazum določa, da bodo gradnjo otroškega vrtca, ki naj bi po predračunu veljala 6,015.400 din, financirali tako: skupnost otroškega varstva 4,440.400 din, izobraževalna skupnost 300.000 din, telesnokulturna skupnost 250.000 din in krajevna skupnost Ribnica (iz sredstev območnega sklada samoprispevka) 1,025.000 din. Če bo prišlo do podražitev oziroma povečanih stroškov gradnje, bodo sredstva naknadno združevali po posebnem samoupravnem sporazumu. Ves ta denar je tudi že zbran pri skupnosti otroškega varstva. Izjema je le delež krajevne skupnosti, ki bo 300.000 din nakazala še letos; ostanek, ki pa bo porabljen za nakup vrtca, pa v prihodnjem letu.

Ko smo se pozanimali še o nekaterih podrobnostih v zvezi s to gradnjo, smo zvedeli, da ni nobenih ovir, da se gradnja ne bi začela že letos, oziroma da se v najslabšem primeru ne bi začela vsaj zemeljska dela. Ta gradnja je priglašena tudi že pri Službi družbenega knjigovodstva, in sicer še pred uveljavitvijo novih predpisov, ki določajo, da je treba pred začetkom del zagotoviti 150 odstotkov pologa glede na vrednost investicije.

Vrtec je Ribnici zelo potreben, saj je vedno več žensk zaposlenih, varstvo za njihove otroke pa ni urejeno. Sedanji vrtec, ki je v starih prostorih, ne more sprejeti vseh otrok, ki jih želijo dati zaposleni starši v varstvo. Prav zato so se občani pred glasovanjem za sedanji samoprispevek odločili, da bodo del samoprispevka namenili tudi za gradnjo novega otroškega vrtca.

Vrtec bo stal ob Majnikovi ulici, se pravi za gostilno Žulj. Prostor med vrtcem in Žuljem je rezerviran za novi zdravstveni dom. Tu, v neposredni bližini, je predvidena še nova športna dvorana s pokritim bazenom, razen tega pa tudi poslopje neke srednje šole, o čemer že potekajo razgovori s kočevskimi občinskimi organi.

J. P.

VEČ ODDELKOV

Z novim šolskim letom računajo v osnovnih šolah v ribniški občini na dva oddelka več, razen tega pa se bo število vzgojnovarstvenih oddelkov povečalo predvidoma od sedanjih 5 na 8. Taka, razširjena dejavnost osnovnih šol pa bo tudi za 133.800 din dražja.

NOV PRAVOBRANILEC

Občini Ribnica in Kočevje bosta v kratkem dobili skupnega družbenega pravobranilca samoupravljanja. Obe skupščini ga bosta imenovali že na prvi seji. Dogovorjeno je tudi že, da bo imelo pravobranilstvo sedež v Ribnici, financiranje pravobranilstva pa bo v razmerju 40 : 60. Seveda bo večji delež sofinanciranja odpadel na večjo, se pravi kočevsko občino. Doslej sta za to dolžnost dva kandidata: Janez Piček iz Ribnice in Božo Resinovič iz Kočevja. Glavna dolžnost družbenega pravobranilca samoupravljanja bo varovanje samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine.

KJE BO POSTAJA?

Avtobusna postaja v Ribnici bo predvidoma še naprej tam, kjer je zdaj, se pravi pri zadružnem domu oziroma cerkvi. Nekateri Ribničanje opozarjajo, da to ni prav, ker je tu že brez avtobusne postaje velik promet. Na tem prostoru je namreč že tržnica, v okolici je veliko trgovin in gostiln, ob nedeljah in cerkvenih praznikih pa je zaradi vernikov ta prostor še bolj natrpan. Vendar pa spet drugi trdijo, da vse to le ni tako nevarno in da je tako avtobusna postaja pač vsem bolj pri roki.

ZANIMIVA RAZSTAVA

Športna komisija pri AMD Ribnica bo organizirala ogled do sedaj največje razstave tekmovalnih avtomobilov pri nas in v Evropi, ki bo od 20. do 29. decembra v Zagrebu. Letošnji svetovni prvak formule 1 Niki Lauda bo na njej pokazal najhitrejše avtomobile na svetu. Obiskovalci bodo razen vozil formule 1, 2 in 3 videli še formulo W, formulo Ford ter avtomobile Drakster. Na razstavi bo sodelovala tudi vsa industrija, ki opremlja, oziroma spremlja tekmovalce. Razstavo bodo obiskali Niki Lauda, Clay Regazzoni, Jame Hunt, Carlos Reuteman.

F. Z.

Koliko prispevajo obrtniki?

Prihodnjič bodo na vrsti avtoprevozniki, gostilničarji in krošnjarji — Nekateri prijavili premalo, drugi preveč

O obrtništvu in davkih je tudi v ribniški občini vedno veliko razprav. Obrtniki seveda trdijo predvsem, da so davki veliki in obrtništvo, vsaj nekatero, zatirano; po drugi strani pa spet nekateri drugi delovni ljudje in občani poudarjajo, da ta ali oni obrtnik veliko zasluži in v primerjavi z njimi premalo prispeva za skupne potrebe.

Obrtniki plačujejo do višine dohodka, ki ustreza osebnim dohodkom za enake ali podobne poklice po samoupravnem sporazumu, prispevke za skupno porabo (SIS), ki jih plačujejo tudi delavci od osebnega dohodka iz delovnega razmerja. Obrtnik, ki ima večji osebni dohodek, kot so povprečni osebni dohodki zaposlenih (isti ali podobni poklici), plačuje od ugotovljenega presežka davek. Davčna osnova je dohodek obrtnika, zmanjšan za stroške, ki so bili nujno potrebni za ustvaritev dohodka. Davčni napovedi obrtnika lahko pristojni občinski organ verjame ali pa tudi ne. Svojo napoved obrtnik lahko podkrepi s pravilno vodenimi poslovnimi knjigami.

Objavili bomo podatke za obrtnike, avtoprevoznike, gostilničarje in krošnjarje.

OBRTNIKI: Alojz Ajdič, Sodražica, 52.620 din : 62.190 din : 9.824 din (prva številka pomeni vedno davčno osnovo po napovedi zavezanca, druga davčno osnovo po ugotovitvi davčne službe in tretja odmerjene obveznosti. Če je kje namesto številke črtica –, potem to pomeni, da tistega podatka ni, ker zavezanec ni dal napovedi, ker davčna služba ni ugotovila še osnove ali ker obveznosti še niso odmerjene), Oton Hostman, Hrib 12.460 : 12.460 : 1.969; Mustaf Iseni, Ribnica 21.390 : 21.400 : 3.383; Isen Iseni, Ribnica 21.390 : 21.400 : 3.383; Justina Novak, Ribnica 28.420 : 30.410 : 4.805; Dragiša Niculovič, Ribnica 4.170 : 4.280 : 677; Petko Djovoterski, Ribnica 12.880 : 12.790 : 1.672; Mirko Djovoterski, Ribnica 12.880 : 12.790 : 1.672; Abdulverhat Murtezani, Ribnica 22.090 : 44.180 : 10.500;

Jože Goršič, Kot 9.640 : 34.560 : 5.459; Marija Kos, Žlebič 6.370 : 7.890 : 1.247; Alojz Osvald, Kot 15.520 : 15.410 : 2.434; Pavla Rigler, Breg 110.980 : 110.980 : 40.628;

Jože Ilc, Goriča vas 50.860 : 51.020 : 12.410; Janez Ilc, Goriča vas 30.920 : 41.870 : 6.615; Anton Lovšin, Žlebič 28.440 : 27.530 : 4.349; Pavla Lušin, Vinice – : 30.960 : 4.893; Janez Oberstar, Rakitnica 22.960 : 27.440 : 4.332; Mirko Pirc, Zimarice 30.620 : 31.830 : 5.030;

Bogomil Juvanc, Ribnica 14.490 : 37.130 : 5.868; Ivan Rober, Ribnica 33.690 : 61.210 : 9.670; Tomaž Šulentič, Ribnica 13.590 : 12.230 : 1.933; Marija Šuslec, Hojče 33.290 : 35.460 : 5.602;

Jože Dejak, Ribnica 23.320 : 49.300 : 7.790; Jože Henigman, Dolenja vas 7.600 : 49.300 : 7.790; Jože Hočevar, Blate 41.160 : 42.200 : 9.287; Ivan Levstek, Ribnica 33.880 : 33.640 : 5.315; Alojz Lušin, Zapotok 19.030 : 20.490 : 3.237; Franc Lovšin, Rakitnica 38.300 : 53.070 : 8.483; Franc Lešnjak, Sodražica 26.240 : 31.510 : 4.978; Branko Ristivojevič, Ribnica 24.720 : 33.210 : 5.246;

Ana Rus, Ribnica 56.310 : 73.090 : 16.918; Ana Ilc, Goriča vas 73.550 : 73.090 : 16.918; Angelca Medved, Nemška vas 66.670 : 68.480 : 15.362; Julij Osenar, Sodražica 82.930 : 99.680 : 31.426; Alojz Zabukovec, Zamostec 46.990 : 47.740 : 7.543; Jože Žlindra, Vinice – : 3.090 : 490;

Janez Arko, Dolenji Lazi 78.930 : 91.640 : 23.661; Franc Bartol, Vinice 26.690 : 33.190 : 5.243; Pavel Butara, Ribnica 32.120 : 36.300 : 9.045; Evgen Dančo, Ribnica 33.360 : 33.400 : 5.277; Jože Hočevar, Zapotok 32.790 : 34.520 : 5.454; Ladislav Oražem, Dolenja vas 43.540 : 66.430 : 12.467; Ivan Smisl, Sodražica 38.720 : 34.700 : 5.482; Rudolf Trdan, Prigorica 33.020 : 37.700 : 5.956;

Alojz Benčina, Sodražica 46.820 : 50.270 : 9.010; Franc Minelič, Globel 38.190 : 38.130 : 6.025; Milan Zobec, Blate 105.310 : 111.990 : 38.939; Anton Janež, Globel 34.140 : 58.430 : 12.609; Janez Bojc, Dolenja vas 63.830 : 66.170 : 15.563; Jože Belaj, Zimarice 40.160 : 44.850 : 7.088; Jože Campa, Sodražica 65.280 : 66.700 : 15.958; Franc Debevc, Zapotok 36.570 : 36.570 : 5.777; Stane Gornik, Goriča vas 28.680 : 45.060 : 7.118; Jože Gornik, Zimarice 24.080 : 23.920 : 3.779; Vinko Govže, Breg 9.990 : 9.690 : 1.530; Jože Govže, Sušje 39.520 : 52.220 : 9.983; Anton Govže, Zapotok 30.300 : 33.210 : 5.246; Tone Henigman, Ribnica 36.710 : 49.430 : 8.041; Franc Krže, Ribnica – (napovedal celotni dohodek in ne samo dohodek 24.820 din) : 19.820 : 3.132; Franc Košir, Sodražica 41.830 : 45.630 : 7.208; Slavko Klun, Vinice 41.840 : 44.640 : 7.053; Simon Lesar, Zapotok 10.000 : 28.250 : 4.462; Matija Lesar, Ribnica 63.120 : 65.390 : 15.338; Leopold Lovšin, Sodražica 48.830 : 47.910 : 8.110; Franc Oberstar, Goriča vas 85.060 : 114.140 : 42.868; Alojz Pakiž, Vinice 40.960 : 44.880 : 7.091; Janez Pakiž, Grdi dol 32.430 : 45.060 : 7.118; Ivan Pakiž, Zamostec 26.250 : 27.950 : 4.418; Janez Pakiž, Dane 63.120 : 65.390 : 15.338; Franc Peterlin, Velike Poljane 24.100 : 25.920 : 4.094; Stane Petrič, Sodražica 8.120 : 12.440 : 1.966; Andrej Pust, Sodražica 77.500 : 69.510 : 17.009; Ivan Starc, Prigorica 7.680 : 7.970 : 1.259; Jože Šilc, Goriča vas 33.730 : 36.970 : 5.842; Marjan Tanko, Hrovača 29.140 : 33.740 : 5.330; Peter Vesel, Sodražica 26.190 : 31.080 : 4.911; Ivo Vesel, Sodražica 50.790 : 50.840 : 9.259; Ivan Vesel, Sodražica št. 138 42.160 : 43.970 : 6.947; Ivan Virant, Zimarice 58.560 : 58.610 : 12.693; Franc Zbašnik, Ribnica 29.520 : 37.370 : 5.906; Jože Žlindra, Vinice 29.010 : 45.060 : 7.118;

Franc Zajc, Sodražica 70.080 : 79.240 : –; Ludvik Zajc, Sodražica 87.590 : 88.890 : –; Stane Oberstar, Rakitnica 70.910 : 71.480 : –; Franc Mihelič, Zamostec 48.430 : 50.470 : –;

Drago Mohar, Ribnica 36.330 : – : –; Jože Arko, Sodražica 106.530 : – : –; Andrej Joras, Breg 38.800 : – : –.

Kakor se iz teh številk vidi, so nekateri obrtniki prijavili precej manjši dohodek oziroma davčno osnovo, kot jo je kasneje ugotovila davčna služba; nekateri pa so napovedali tudi več in jim je zato davčna služba davčno osnovo znižala.

Pri teh številkah pa moramo upoštevati, da nekateri obrtniki niso delali vse leto. Petko in Mirko Djordevski sta delala od 1. novembra 1974, Jože Gornik od 16. maja, Abdulvehab Murtezani od 5. aprila, Jože Hočevar od 4. junija, Stane Petrič od 1. junija in je delal le do 1. novembra, Ivan Starc od 11. septembra, Jože Žlindra od 1. septembra in Pavel Butara od 15. marca do 16. maja 1974.

Seznam avtoprevoznikov, gostilničarjev in krošnjarjev pa bomo objavili v eni prihodnjih številk našega lista.

Skozi streho pišečkega gradu curi dež. Stanovalci se pritožujejo, da Stanovanjsko podjetje pobira najemnino, za popravilo pa se ne zmeni. (Foto: J. Teppey)

Slikanje mu je najljubše

Jože Tavčar, najstarejši član Društva likovnikov amaterjev v Brežicah, je 13. novembra praznoval 76. rojstni dan. Po poklicu je bil učitelj. Vedno je imel veselje do likovne umetnosti.

Že pred vojno je sodeloval na razstavah in se tudi samostojno predstavljal. Dobil je številne pohvale in priznanja. Z Društvom likovnikov iz Brežic je gostoval v Krškem, Brestanici, Hrastniku, Trbovljah, Ljubljani, Dugi Resi, Karlovcu in drugod. Lani je samostojno razstavljal v Slovenskem domu v Zagrebu. Najraje slika pokrajine in tihožitja. Posebno rad pa upodablja Pišece z okolico, kraj, kjer živi zdaj kot upokojenec.

B. H.

Bo do spomladi kaj drugače?

V Brestanici upajo, da se graditev bazena ne bo še dlje zavlekla — Ni jim vseeno, kako dolgo denar stoji in izgublja vrednost, saj je to del njihovih žuljev

Zamudi pri gradnji rekreacijskega centra v Brestanici, za katerega občani zbirajo samoprispevek, se krajevna skupnost ne more izogniti. Začetek gradnje je bila prisiljena odložiti na pomlad. Do konca oktobra se je iz samoprispevka občanov nateklo 900 tisoč dinarjev. Enako vsoto je sklenila dati zraven krajevna skupnost, delavski svet Termoelektrarne v Brestanici pa je že odobril 350 tisoč dinarjev pomoči.

Trenutno torej razpolagajo z 2 milijonoma in 150 tisočaki. S tem denarjem žal ne morejo začeti, ker vsota ne zadostuje za 50-odstotni polog, katerega zahteva banka pred pričetkom vsake investicije. V Brestanici upajo, da se bodo predpisi za gradnje s samoprispevkom občanov do pomladi vendarle spremenili.

Prebivalci bodo pri gradnji rekreacijskega centra sodelovali še s prostovoljnim delom. Krajevna skupnost računa na pomoč gospodarskih organizacij in telesnokulturne skupnosti. Občinska telesno-kulturna skupnost je pred kratkim podprla gradnjo bazena in drugih rekreacijskih objektov v Brestanici. Njen izvršni odbor je sklenil odstopiti za te namene 500 tisoč dinarjev od posojila, ki ga bodo najeli za telovadnico pri novi osnovni šoli v Leskovcu.

Za zemljišče, na katerem bo stal bazen, bo krajevna skupnost odštela okoli 200 tisoč dinarjev. Medtem je naročila tudi načrte. Odločila se je, da bodo gradili bazen iz betona in ne iz plastične snovi, ker je betonski cenejši. Bazen bo dolg 50 metrov in širok 22 metrov, voda v njem pa bo ogrevana.

Za brestaniško senovsko dolino bo tak objekt pomembna pridobitev. Zaradi tega nihče ne dvomi, da delovne organizacije ne bodo pokazale razumevanja za pomoč pri gradnji. Bazen je namenjen rekreaciji vseh ljudi, ki živijo in delajo v teh krajih.

J. T.

GRAD BODO ŠE UREJALI

Muzej pregnancev v Brestanici je imel letos precej več obiskovalcev kot prejšnja leta. Ob tridesetletnici osvoboditve so se ustavljale v njem zlasti številne šolske skupine. Zbirko o pregnancih bodo v prihodnjih lepih obogatili z novim gradivom iz drugih evropskih dežel. Obiskovalce bodo poslej postregli s toplimi in hladnimi jedmi, zato v grajskem bifeju ta čas obnavljajo kuhinjo.

Brez skrbi si lahko natočijo

Vodovod za 171 gospodinjstev v kapelski krajevni skupnosti je veljal skoraj 1,65 milijona dinarjev — Občani so prispevali zanj po štiri tisočake

Konec tega tedna bodo gospodinjstva, priključena na novi kapelski vodovod, brez skrbi odprla pipe. Stanovanjsko in komunalno podjetje je ves čas od otvoritve dalje odpravljalo napake in zdaj sporoča, da je voda higiensko brezhibna. Kapelski vodovod napaja 171 gospodinjstev v naseljih Rakovec, Slogonsko, Vrhje, Jereslavec in Kapele.

Voda doteka iz Brežic, od koder so jo pred dvema letoma napeljali na dobovsko območje. Z Malega Obreža jo črpalke potiskajo v rezervoar v Kapelah. Tlačni cevovod do rezervoarja napaja hkrati tudi vas Podvinje. Za 18 hiš v Kapelah so morali zgraditi še posebej manjši rezervoar na podstrešju osnovne šole.

Omrežje kapelskega vodovoda meri nekaj nad 16 kilometrov in pol. Dve leti je trajalo, da so ga dokončali. Pri delu so naleteli na vrsto tehničnih in finančnih ovir, pa tudi s pomanjkanjem materiala so se morali otepati. Delo je vodila krajevna skupnost Kapele ob strokovnem sodelovanju Stanovanjskega in komunalnega podjetja iz Brežic ter sodelavcev Zavoda za vodno gospodarstvo v Ljubljani.

Vsako gospodinjstvo je prispevalo za vodo po štiri tisočake. Ljudje so torej zbrali 684.000 din, občinski sklad za negospodarske investicije jih je podprl s 532 tisoč dinarji, Stanovanjsko in komunalno podjetje v Brežicah pa je prispevalo 443.000 din. Investicija je veljala 1,659.363 din.

Prebivalci cenijo pomoč, ki so je bili deležni, saj brez deleža občinske skupščine vode ne bi mogli še napeljati. Vodovod jim je prihranil veliko skrbi in stroškov, saj so v sušnih obdobjih morali oskrbovati te kraje z dovažanjem vode v gasilskih cisternah. Ti časi so za vedno minili. Voda je ljudem prinesla tudi kanček tistega udobja, ki ga imajo v mnogih krajih že vrsto let kot nekaj samo po sebi umevnega.

J. T.

ARTČANI SPET PRVI

Leto je spet okoli in občinska Zveza prijateljev mladine v Brežicah je na razširjeni seji predsedstva razglasila izid tekmovanja med društvi, ki je trajalo od 1. septembra lani do 31. avgusta letos. Na prvo mesto so se uvrstili Artičani, na drugo DPM Dobova in na tretje Brežice. Sledijo jim društva z Velike Doline, Pišec, Cerkelj in Bizeljskega. V krajih s podružničnimi šolami pa so osvojile prvo mesto Kapele, drugo Bušeča vas in tretje Čatež. Na isti seji so sklenili, da se bo tekmovanje nadaljevalo.

D. V.

RIMSKI VODNJAK V DOBOVI

Franc Curhalek iz Velikega Obreža je pred kratkim naletel v gramoznici krajevne skupnosti v Dobovi na dve zanimivi najdbi. Pri izkopavanju gramoza je v globini 6 metrov našel bronasto vedrico, železno grebljico in keramične fragmente. O najdbi je obvestil Posavski muzej. Ravnatelj prof. Marjan Gregorič in arheolog Mitja Guštin sta si najdišče ogledala in ugotovila, da gre za dno antičnega vodnjaka, odkritega že leta 1974, žal, pa tedaj o tem ni nihče nikogar obvestil.

KONČNO SPET GOSTOVANJE NA BREŽIŠKEM ODRU

Slovensko ljudsko gledališče iz Celja bo v torek, 25. novembra, uprizorilo v brežiškem prosvetnem domu komedijo Mihajla Afanasjeviča Bulgakova „Zojkino stanovanje". To odrsko delo prikazuje ljudi, ki jih je družba izobčila, vendar najdejo prostor, kjer vsaj navidezno lahko nadaljujejo svoje prejšnje življenje. Med njimi so bivši plemiči, gospoda, avanturisti, ki pod krinko pripadnosti napredni družbi opravljajo svoje nečedne posle, mislijo le na svoje lastne koristi. Njihova dvoličnost jih nenehno izdaja. Bulgakov je postavil na oder ljudi, ki bežijo iz Moskve. Moskva je kraj njihovega prekletstva, njihovega izgnanstva, mesto, kjer si morajo urediti življenje, saj je kaj malo upanja, da bi dobili potni list za inozemstvo. Tako ostajajo emigranti znotraj družbe, ki šele nastaja, ki se urejuje in jih nazadnje tudi izloči. Avtor komedije, sovjetski pisatelj Bulgakov se je rodil 1891 in umrl 1940. leta.

Novo v Brežicah

PODPORE Z JANUARJEM. Po novem letu bodu tudi socialno ogrožene kmečke družine lahko uveljavile pravico do dodatka za otroke, če je dohodek na družinskega člana manjši od 600 din. Prošenj za tovrstno podporo je bilo v brežiški občini veliko, o upravičenosti do tovrstnega dodatka pa odloča komisija pri skupnosti otroškega varstva.

NOVOLETNA JELKA. Občinska Zveza prijateljev mladine v Brežicah se je pravočasno obrnila na delovne kolektive za pomoč pri novoletni obdaritvi otrok in nekatere delovne organizacije že nakazujejo denar za te namene. Letos res ni vzroka za izgovore. Večina zaposlenih soglaša s tem, da se denar steka na en račun in da za obdaritev poskrbijo društva. Tak način je najbolj pravičen, saj potem ne more priti do izjem, do dvakratnega ali trikratnega obdarovanja nekaterih.

KAKO DOLGO BREZ VEŽICE? Na brežiškem pokopališču ni mrliške vežice, čeravno bi bila ta že zdavnaj potrebna. Zanjo je dal tokrat pobudo izvršni svet občinske skupščine, ki predlaga, naj zagotovijo denar zanjo krajevne skupnosti Brežice, Brežice – okolica, Zakot – Bukošek v sodelovanju s tozdi, stanovanjsko skupnostjo, stanovanjskim in komunalnim podjetjem in občinsko skupščino.

DNEVNICE PO STAREM? – Če že varčujemo, potem se moramo tega držati povsod in dnevnice potemtakem ne morejo biti izjema. Tako mnenje ni osamljeno. Zastopali so ga tudi člani predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov, ko so razpravljali o sindikalni listi za 1976. leto.

ZA SLADOKUSCE – V Čateških Toplicah so poskrbeli za novo presenečenje. V pravkar odprti „pizzerii" postrežejo gostom s priljubljeno pizzo, pripravljeno na razne načine. Sprememba je vedno dobrodošla in trenutno je pizza jed, ki si je utrla pot v številne gostinske obrate.

Ne bodo nosile na glavci vode

Vas Ržišče nad Kostanjevico je šele letos dostopna z avtomobilom. V kratkem bo dobila tudi vodo in tako bo končno poplačan trud, ki so ga ljudje vložili, da bi jo speljali v hrib.

Kmetje pod gorjanskimi košenicami morajo garati od zore do mraka, da si kaj prigospodarijo. Obdelovalne zemlje je malo in na hribovitem zemljišču si niti s stroji ne morejo veliko pomagati. Če je pri hiši dovolj delovnih rok, še nekako gre, če pa ostane gospodinja sama z otroki, se težko prebije. Taka usoda je med vojno doletela Fani Junkarjevo z Ržišča. Moža so ji 21. oktobra 1943 odpeljali Nemci in belogardisti in ga še isti večer z drugimi talci vred ustrelili na Malencah. Mesec dni prej so prišli beli prvič ponj, pa jim je skupaj s sosedom med potjo pobegnil v temo.

Žena Fani je tedaj ostala sama s tremi otroki in 71 let staro materjo. Najmlajši sin Jožek (zdaj je mizar) je bil tedaj star tri mesece, sin Nace, s katerim vdova obdeluje kmetijo, pet let, in hčerka (poročena je v Ljubljani) devet let.

Junkarjevo posestvo meri deset hektarov. Obdelovalne zemlje je približno dva hektara, drugo so večinoma pašniki in gozd. Vdova Fani si je prva povojna leta pomagala s sadjem. Z izkupičkom zanj je navadno plačala mlatiče. Letos sadno drevje ni veliko obrodilo, a tudi če bi, jim to ne bi dosti hasnilo, saj kmečkih jabolk skoraj nihče več ne kupi. Do denarja pridejo kvečjemu s prodajo prašičev in drv. Perutnine tudi ne morejo veliko rediti, ker jim jo odnašajo kragulji in druge roparice.

„Pa se nam le obrača na boljše," meni Fani Junkarjeva, „vsaj vode nam ne bo treba več nositi. Lani smo celo zimo hodili ponjo v Velike Vodenice. Vedno smo morali po vodo tja dol, kadar je bila suša. In če boste pisali o našem vodovodu, ne pozabite na tiste, ki so nam pomagali in nas spodbujali. Zahvaliti se moramo predvsem Ivanu Grubarju iz Ivanš, ki je po skoraj nedostopnem kolovozu prihajal z avtom dan za dnem sem gor in organiziral delo. Zahvalo za pomoč smo dolžni tudi prizadevnima predstavnikoma kostanjeviške krajevne skupnosti Branku Čuku in Ivanu Abramu. S traktorjem je veliko pomagal Franc Penca iz Velikih Vodenic, Franc Brdik je dovažal vodo, Ivan Primc pa je vzorno opravil vsa zidarska dela. S skupnim delom smo vsak nekaj prispevali k napredku naših krajev in ni nam žal."

J. TEPPEY

Še premalo je vsebine

Enoletno obdobje, ki loči slovensko mladino od zadnjega kongresa njene organizacije, v krški občini sicer ni prineslo bistvenih premikov v njeni dejavnosti, vsaj vseh tistih ne, ki jih je prinesla zahteva po nekaterih novih oblikah organiziranosti. Vendar zato mladi v osnovnih organizacijah niso nič manj uspešni, kot so bili poprej.

Občinski konferenci je uspelo vsaj formalno zadostiti vsem predvidenim in zahtevanim novostim, vendar z njimi ni uspelo zagotoviti tudi vsebinskih sprememb delovanja. To je pokazala tudi dokaj kritična razprava na nedavni konferenci občinske organizacije. Ob tem so prisotni ugotavljali tudi manjšo pripravljenost mladih za politično delo v svoji organizaciji in sploh manjše zanimanje deklet in fantov za programe, ki nosijo v sebi tudi več ali manj politično vsebino.

Seveda je hkrati tudi res, da veliko članov organizacije politično dela v drugih družbenopolitičnih organizacijah, po raznih društvih, v krajevnih skupnostih in drugod. Tudi med njimi je vse več takih aktivistov, ki so že preobremenjeni s funkcijami, zato marsikako opravljajo samo „rutinsko" in zato brez večjega učinka. Četudi mladinska organizacija sama doslej še ni organizirala nikakih oblik družbenopolitičnega izobraževanja, je med generacijo, ki bi morala najprej delovati v „svoji" organizaciji, kar precej takih, ki že imajo tako znanje, a ga uporabljajo skoraj izključno drugje.

Nekateri razpravljavci so zato se posebej poudarjali potrebo, da bi se v mladinsko organizacijo po krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in drugod vse bolj vključevali mladi člani Zveze komunistov, ki jih v krški občini ne manjka, a so v ZSMS res le redki. Poleg tega so opozarjali na še vedno veliko zaprtost organizacije kot celote, pa tudi njenih osnovnih celic. Prav zato so bili uspehi mladih doslej premalo znani in cenjeni, njihovi načrti so imeli premalo moralne in materialne podpore. Na konferenci so sprejeli delovni program do konca maja prihodnjega leta.

Z. Š.

Cesta se vdira. Posnetek je z odseka Senovo – Koprivnica, kjer prebivalci že dolgo želijo asfalt. (Foto: J. Teppey)

Krške novice

POHVALA–SPODBUDA – Krško združenje „Glasbene mladine Slovenije" je za dejavnost v prvem letu po ustanovitvi prejelo veliko priznanje republiškega združenja, saj ga je le-to uvrstilo med najboljše. Pestro dejavnost namerava poslej finančno izdatneje podpreti tudi občinska konferenca Zveze socialistične mladine, ki ji bo namenila milijon starih dinarjev.

DOBER ZAČETEK – Prizadevanja, da bi tudi Rome v krški občini kolikor toliko usmerili v normalne življenjske tokove, so doživela prvi uspeh. Že nekaj časa obiskuje 17 otrok do štirinajstega leta starosti pouk v redni šoli v Velikem Podlogu, kjer imajo svoj razred. Poleg tega so petero malčkov vključili v malo šolo, ki jo obiskujejo skupaj z ostalimi vrstniki.

ZNOVA V JAVNOST – Prizadevni člani krškega filatelističnega društva so imeli v nedeljo izredni občni zbor, da so potrdili novo upravo in obravnavali predlog proračuna za njega delovnega programa. Ob koncu ključku so v „rdečem kotičku" osnovne šole v krški skupščine odprli razstavo ob znamk ob 100-letnici našega Rdečega križa, ki bo odprta še ves teden.

PRVA V OBČINI – Štirinajstošolska osnovna šola na Velikem Trnu je bila prva ustanova v krški občini s celodnevno šolo. Izkušnje, ki si jih bodo nabrali tamkaj, bodo verjetno že v drugem šolskem letu s pridom uporabili še kje. O uspehih, problemih in izkušnjah na tej ustanovi so govorili teden spregovorili na sestanku koordinacijskega odbora za celodnevno šolo pri občinski konferenci SZDL, ki se je sestal prav na tamkajšnji ustanovi.

TEDEN DNI V JAMI

Posavski muzej je novembra uresničil napoved o izkopavanju v Levakovi jami pri Šutni. V ekipi, ki jo je vodil arheolog Mitja Guštin, so sodelovali tudi kostanjeviški jamarji.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

...adnjo sredo je predsednik občinske skupščine Valentin Dvojmoč na slavnostni seji občinske ...čine podelil letošnja občinska priznanja Dušana Kvedra-Tomaža moškemu pevskemu zboru ...ih gasilcev, Francu Dobovšku iz Boštanja in Francu Hribarju iz Pijavic. Na sliki: zbor, ki slavi ...nico dela; v ospredju F. Hribar med podelitvijo priznanja.

Srednjeročni načrt: obet za vse

Sevniška občina prednjači pri pripravi bodočega srednjeročnega načrta

...republiki in federaciji so sicer roki za pripravo novega srednje...ega načrta prestavljeni za nekaj mesecev v začetek prihodnjega ...pripravа tega pomembnega dokumenta za razvoj sevniške ob...ne teče v glavnem po dogovorjenem rokovniku. Pred razpravo ...delovnimi ljudmi sta na zajeto gradivo dala nekaj pripomb že ...ki izvršni svet in tudi občinska skupščina.

...ovno razpravo je bil dan tudi ...ten izvedbeni dokument o izvajanju tega družbenega dogovora. Kdor si v novem sistemu načrtovanja ne bo zagotovil svojega mesta, bo v bodoče lahko kot drevo brez vej, zanj bodo gluhe banke in drugi, ki lahko prispevajo sredstva za razvoj. Načrtovana gospodarska rast do leta 1980 je postavljena na 8,2 odst. povprečne rasti družbenega proizvoda. To naj bi dosegali predvsem z boljšim izrabljanjem obstoječih zmogljivosti, kajti produktivnost naj bi naraščala vsako leto za 5,2 odst.; združeno delo naj bi vključevalo le za 3 odst. novih delavcev na leto.

V razpravi o gradivu bodočega srednjeročnega razvoja je predsednik občinske skupščine Valentin Dvojmoč opozoril na stabilizacijsko obnašanje tudi pri naložbah. Zavzel se je za večji porast produktivnosti. Dosti možnosti bi bilo za koristno uporabo okrog 40.000 ton lesnih odpadkov v sevniški lesni in kemični industriji. Ravno tako opaža premajhen poudarek na raziskovalni dejavnosti, kadrovskih potrebah. Premalo so nakazane potrebe v otroškem varstvu, šolstvo pa jih le nakazuje. Pripombe so bile tudi glede nedodelanega področja novega usmerjenega izobraževanja. Delegat Franc Ilaš je opozarjal na potrebo po večji pomoči manj razvitim krajevnim skupnostim. Bodoči srednjeročni načrt je tudi prilika za združevanje denarja v občini.

A. Ž.

PONOSNI NA ROKOMET

...ed prizadevnimi telesno-...urnimi delavci, ki so pre-...ili priznanja občinske Zve-...e za telesno kulturo, je tudi ...dnik TVD Partizan iz ...ice Drago Bizjak (na le-...

...ni odbor občinske skup-...e za telesno kulturo v Sevni-...11. novembra v okviru pro-...ičnega praznika po ro-...em turnirju povabil ro-...ke in telesnovzgojne de-...ki so pripomogli, da je ta ...v občini doživel množič-...po kakovosti pa se meri z ...ranskimi klubi. Srečanje ...v prostorih Lisce. Knjigo ...no v priznanje za izred-...ge pri organizaciji roko-...klubov so podelili Dragu ...Vladu Senčarju in Fran-...stu. Na podoben način ...pomnili igralcev, ki imajo ...zaslug za razvoj rokome-...čini, čeprav so sicer pre-...grati; to so Marjan Za-...ago Papež (oba iz Krme-...vle Oluič, Ratimir Filej, ...ec, Mirko Sirk, Janez Si-...in Zvone Jurešič iz Sev-...Poleg klubov v Sevnici, ...Krmelju delujeta letos še ...v Boštanju in Loki.

SPET OSEM SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

Samoupravna stanovanjska skupnost razpisuje po sklepu zbora delegatov samoupravne enote za družbeno pomoč natečaj za dodelitev novih stanovanj solidarnostnega sklada. Troje garsonjer, eno enosobno in dve dvosobni stanovanji v stolpnici v Naselju heroja Maroka 24 bo vseljivih konec letošnjega decembra, dvoje stanovanj (enosobno in dvosobno) v krmeljskem desetorčku pa aprila prihodnje leto. Pravico do teh stanovanj imajo družine in občani z nižjimi dohodki, mlade družine in upokojenci. Prošnje bodo zbirali do 15. decembra.

ZABUKOVJE: TRUDIJO SE S CESTO

Vaščani Zabukovja, ki bi radi usposobili cesto po hribu do vasi za avtobusni promet, pridno delajo. Opravili so že potrebna zemeljska dela, pol ceste je tudi že posute z gramozom.

DENAR SE KORISTNO UPORABLJA

Kot kažejo zadnji podatki, delovne organizacije v redu izpolnjujejo obveznosti do samoupravnega sporazuma za financiranje krajevnih skupnosti in negospodarske naložbe. Pred nedavnim je skupna nakazana vsota znašala 1,83 milijona dinarjev. Med kraji, ki delajo na asfaltiranju cest skozi naselja, je poleg Tržišča in Pijavic živahno še na Brezovem in Bregu.

Sevniški paberki

PAPIR ZA TELEVIZOR ...odreda Savo Kladnik na ...novni šoli so z denarjem, ...žili za zbrani stari papir, ...evizijski sprejemnik. Pred...do so ga poklonili pionir...dnične šole v Loki. Tudi ...se krepijo vezi med pod...in matično šolo. Akcije ...papirja so dokaz, da se da s ...delom zbrati nekaj denarja ...odpadnega papirja, ki bi ...padel.

...AMENJ – V nedeljo, 10. ...so člani planinskega dru...kreneli po občinski pla...TRIM poti iz dveh smeri: iz ...tribe na Bučko in Sev...pa čez Bohor. To pot ...markacije „T" (TRIM), ...imajo žige, pa ima pod ...črtico. Na vsej poti je 30 ...žige.

...REDI: REDKOST – V ...že precej avtobusov v ...Kdaj peljejo, je bolj znano le rednim uporabnikom, zakaj vozni redi na postajališčih so redkost. Občani z levega brega Save (Loka, Breg in drugi kraji) želijo, da bi kakšen avtobus povezoval tudi te kraje, kot jih je nekoč.

DRUGAČEN RODITELJSKI SESTANEK – Na boštanjski osnovni šoli so pred zadnjim roditeljskim sestankom 11. novembra pripravili zanimiv kulturni spored: Silvester Mihelčič je navdušil s svojo elektronsko harmoniko, z recitacijami pa je sodeloval igralec Boris Kralj.

POKAL SPET V ROKAH KRMELJČANOV – V minulem tednu je bil športnikom krmeljske Metalne končno izročen ekipni pokal za moške skupine na letošnjih delavskih športnih igrah, ki na zaključni prireditvi zaradi nekaterih nepotrebnih zapletljajev ni bil podeljen. Delavci Metalne so tako osvojili ta pokal že tretjič (377 točk). Na drugem mestu je Jutranjka, na 3. Lisca, na 4. Prosveta itd.

Vsi pri delu

Sadovi samoprispevka treh krajevnih skupnosti Mirenske doline (Krmelja, Tržišča in Šentjanža) za sodobnejše cestišče so dali polet akciji v Tržišču in Pijavicah.

Predsednik tržiške krajevne skupnosti Igor Malus, ki je član skupnega odbora vseh treh krajevnih skupnosti, bi seveda rad videl, da bi lahko drugo leto nadaljevali tudi drugod. Dejal je: „Seveda je prijetno videti, kako so pri nas pri kopanju in polaganju cevi za kanalizacijo sodelovali vsi, od otrok do odraslih. Še posebno složni so v Pijavicah." Predsednik gradbenega odbora v Tržišču Rafko Blažič je zadovoljen, ker bodo cesto skozi kraj sedaj, ko so odplake speljali pod cesto, lahko razširili.

Ker so z denarjem na tesnem, so se na sestanku dogovorili še za izredne prispevke krajanov. Kdor ne plačuje samoprispevka, ker je iz kakršnihkoli razlogov izvzet, naj bi primaknil po štiri tisočake, ostale pa so razdelili v dve skupini. Tisti, ki imajo domačije ob cesti, naj bi primaknili še 2.500 dinarjev, tisti, ki so od ceste stran, pa po 1.500 dinarjev. Vse kaže, da bodo za akcijo pokazale razumevanje tudi delovne organizacije, kjer so krajani zaposleni.

A. Ž.

Rafko Blažič: „Da bi le še vreme vzdržalo!"

Vse se ne začne in neha z gradnjo

Samoupravna stanovanjska skupnost v svojem akcijskem programu govori o načrtih in težavah, dostikrat tudi ni manjkalo odporov

Samoupravna stanovanjska skupnost v Trebnjem je morala pogoltniti že marsikatero pikro na svoj račun, predvsem zaradi tega, ker so ljudje nestrpni in bi radi čimveč stanovanj. Ključe novih stanovanj bi seveda radi čimprej izročili novim stanovalcem tudi pri skupnosti.

„Graditi ni mogoče brez komunalno opremljenih zemljišč, treba je reševati stvari, ki jih predpisuje urbanizem. Marsikdo ne vidi dela, ki je nakopičeno okrog pravnih in zakonodajnih vprašanj same skupnosti," ugotavlja Janez Miheve, predsednik izvršnega odbora stanovanjske skupnosti. „Pripravljeni akcijski program je le pomemben korak naprej. Same delovne organizacije nimajo pravih programov o tem, kakšne stanovanjske zahteve imajo. Enkrat npr. govorijo o dvosobnih, drugič o trisobnih stanovanjih, ko pa se začneš pogovarjati o udeležbi, je brž vsega konec."

Zanimivo je, da prav šentruperška krajevna skupnost, odkoder ne manjka raznih očitkov, še vedno ni pristopila k samoupravni stanovanjski skupnosti! Prav tako ne mirenska Kolinska, mokronoška Iskra, Grmada, Novotehna, enote železnice, pošta in še sedem manjših organizacij. Med delovnimi organizacijami, ki združujejo denar za stanovanjsko gradnjo, jih je vrsta, ki združujejo denar šele letos. Nekateri, kot IMV – Tovarna opreme Mirna, Iskra – TOZD Elektroliti ali obrat mirenskega Kremena, so združevali denar samo v enkratnih zneskih.

O tem, kakšna naj bi bila nadaljnja gradnja, je že marsikaj jasno. Pavlinov hrib v Trebnjem omogoča gradnjo objektov za 250 stanovanj. Seveda je težko reči, kdaj bodo do tega prišli. Začetek je gradnja 36-stanovanjskega bloka, ob čemer naj bi bilo rešeno tudi vprašanje enotne kotlovnice za vse bodoče bloke na Pavlinovem hribu. Razen 25-stanovanjskega bloka, ki ga gradijo na Mirni, naj bi se bodoča gradnja nadaljevala na stavbiščih za IMV–TOZD Tovarna opreme. Priprave na Mirni naj bi za gradnjo na teh stavbiščih stekle februarja 1977. V teku so priprave za začetek gradnje za Mokronog. Do konca tega leta naj bi izbrali projekt, sama gradnja naj bi se pričela spomladi. V srednjeročnem obdobju v Mokronogu ne mislijo ostati le pri 9 stanovanjih, temveč mislijo zgradbe ponoviti tako, da bi na kraju imeli 27 stanovanj. Vprašanje kotlovnice nameravajo ravno tako reševati enotno. Za gradbince majhna gradbišča niso kdove kaj privlačna, z etapno gradnjo na manj mestih bi seveda dosegali tudi večje učinke.

ALFRED ŽELEZNIK

VEČ KOT LE PREGLED

Brošura, ki jo je občinska gasilska zveza Trebnje izdala ob dvajsetletnici, je več kot samo bežen pregled uspehov in prizadevanj gasilcev v občini. Gradivo za knjižnico je zbral Franjo Bulc in jo tudi uredil. Vsa društva so predstavljena s slikami, ne manjka podatkov o vseh gasilskih vodstvih v občini in društvih. Zanimiv je pregled opreme, ki skuša prikazati napredek v društvih.

Druga plat

Franc Janežič o tem, zakaj je prodal krompir mimo zadruge

Franc Janežič iz Hrastovice nam je poslal pismo ob nekaterih naših kritičnih zapisih o tem, kako so nekateri kmetje, člani trebanjske Kmetijske zadruge, ki so krompir prodali drugam, bili nato izključeni iz članstva zadruge. „Sem tudi eden izmed štiriindvajseterice izključenih. Boli me le to, da eni lahko delajo, kar hočejo, drugi pa smo takoj na črni listi izključitve," pravi med drugim v pismu, hkrati pa nas vabi na obisk, da bi videli, kako živijo.

Janežičevi imajo majhno kmetijo. Franc je kot mizar zaposlen v mirenskem lesnem obratu IMV. Meni, da tudi malih ne gre zanemarjati pri pridelavi hrane.

Franc Janežič pred nedograjeno hišo: „Krompir sem prodal iz nuje in tudi jeze!"

Odkar dela Kolinska na Mirni, je vedno oddajal krompir. Prvo leto je namesto dogovorjenih 2.600 kg oddal 2.900 kg, predlani je dal namesto petih ton šest ton, lani pa niso vzeli pet ton, temveč le 3.950 kg. „Imel sem ga 10 ton. Moledoval in moledoval sem, naj ga vzamejo, vendar sem ga takrat lahko oddal prvič šele 24. novembra, drugič pa celo šele aprila! Verjemite, da sem ga letos dal neposredno potrošniku po dva dinarja kilogram iz nuje in tudi jeze. Slišati je namreč bilo, da s predelavo v tovarni letos ne bo nič, kar je tudi res. Nič kaj prijetna ni bila misel: spet čakati."

Družina namreč ob dotrajani hiši gradi novo brez kakršnihkoli posojil. „Za več kot 58 tisočakov sem kupil gradbenega materiala izključno v zadružnih trgovinah. Pred zimo bi se radi še vselili. Da bi odkupovalec sploh vprašal, ali imamo še kaj krompirja! Enostavno – izključitev, očitno za primer drugim!" Janežič seveda ni hotel spregovoriti še o tistih drugih, češ da ne bo s prstom kazal na nikogar.

A. Ž.

Prvi blok, za katerega je investitor samoupravna stanovanjska skupnost na Mirni, je pod streho. Dokler blok ni zrasel, je seveda malokdo vedel, kakšen bo, sedaj ne manjka pikrih na račun tistih, ki so stavbo obrnili tako, da ne kaže preveč balkonov soncu.

POKLONILI KRI DRUGIM

Tudi na zadnji krvodajalski akciji na Mirni in v Trebnjem so se izkazali številni kolektivi. Trimo je dal 47 krvodajalcev, čeprav so delavci te tovarne tudi poleti v velikem številu darovali kri. Nova tovarna Donit iz Velike Loke se je takoj vključila in je dalo kri 23 njenih delavcev, iz mokronoške Iskre 17, male čateške Elme 8, Laboda (Tip–top) 27, IMV –TOZD–Tovarna opreme Mirna 80, iz Dane 40, Trelesa 5, iz Novolesa–Akrila 3. Ljudje iz oddaljenih krajev občine, posebno Mokronoga, so negodovali zaradi oddaljenosti, pa tudi čakanja. Služba za odvzem krvi in Rdeči križ se trudita, vendar ni šlo drugače, akcije se pač ravnajo po tem, kakšne so potrebe za kri v republiki.

V Šentlovrencu so minuli petek položili asfalt. V Trebnjem pa so delavci v Ulici herojev kljub slabemu vremenu nadaljevali z delom. Na sliki: zaključna dela pri kanalizaciji.

Iz kraja v kraj

PREMAGANI VETERANI – Letošnjo nogometno sezono na Mirni so 9. novembra končali z nogometno tekmo veteranov in mladih, ali kot so to zapisali na plakatih, s tekmo med poročenimi in neporočenimi. Neporočeni so izid tekme obrnili v svoj prid s 5:1. Do tekme je prišlo predvsem na željo veteranov. Pri veteranih se je izkazal Turk, pri fantih pa Kolenc in vratar.

DROBEN MATERIAL POVZROČA ZASTOJE – Prejšnji teden so iz novega šentruperškega vodovoda na Hom poskusno spustili vodo. Pritisk je znašal kar 12,5 atmosfere. Zgraditi je treba še vrsto raztežilnikov in razbremenilnikov. Na Ravnah ima iz tega vodovoda vodo že nekaj hiš. Pri montaži povzroča neljube zastoje pomanjkanje raznih drobnih delov, ki jih dostikrat kljub iskanju ni mogoče dobiti v trgovinah.

TO SEZONO DOMEN – Prosvetno društvo Ivan Cankar iz Velike Loke, ki je zaradi gostovanj po drugih krajih znano v trebanjski občini in tudi izven nje, bo v zimskem času naštudiralo Jurčičevega Domna.

OBČNI ZBORI SO MIMO – Vseh 16 osnovnih organizacij Rdečega križa v občini je te dni opravilo občne zbore. V ponedeljek je bil zadnji v Trebnjem. V delo odborov so skušali vključiti kar največ mladih.

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

SO POTNIKI LE MOLZNE KRAVE?

Malo kje se potnik tako težko znajde kot na avtobusni postaji v Kočevju. Avtobusi vozijo v vse smeri, svojega pravega, stalnega odhodnega mesta pa nimajo. Zato ni čudno, da jim večkrat kakšen potnik ostane.

Potniki tudi upravičeno godrnjajo zaradi presedanja na progi Kočevje–Ljubljana v Velikih Laščah. Čeprav so avtobusi polni, se morajo potniki tam presedati. Prihaja do zmešnjav in uveljavljanja pravice močnejšega. Na sedeže se zrinejo mladi ljudje, starejši pa morajo v nabito polnem avtobusu stati. Redko kdaj se zgodi, da mlajši vstane in ponudi sedež starejšemu. Brezbrižni so celo do starih mož ali žena, ki se opirajo na palico.

POTNIK

Marjan Manček je v Kidričevi ulici odprl ekspresno popravljalnico čevljev pod imenom „mojster Vseved". Zaradi pomanjkanja čevljarjev je ta delavnica občanom zelo dobrodošla, predvsem zaradi hitro opravljenih storitev. (Foto: France Brus)

VPRAŠANJA OBČANOV IN ODGOVORI NANJE

Zakaj nimamo več srednjih šol?

Novo vprašanje se glasi:

„Pred več kakor dvema letoma je bilo zapisano v DL in povedano na sestankih, da bo v Kočevju začel delati Center srednjih šol. V tem centru bi poleg gimnazije in vajenske šole imeli ESŠ, TSŠ ipd. Občinska skupščina je bila pismeno obveščena, da je Tehnična srednja šola iz Ljubljane pripravljena v Kočevju odpreti svoj oddelek. Center so že takrat ustanovili v Črnomlju, Idriji, Tolminu in še marsikje. V Kočevju pa se še vedno nič ne premakne. Zakaj moramo starši pošiljati svoje otroke v Ljubljano in tam plačevati drage sobe ali internat, če bi lahko otroci bili doma?

Prizadeti starši iz Kočevja."

Za odgovor na to vprašanje smo povprašali pri občinski skupščini Kočevje, Centru poklicnih šol Kočevje in gimnaziji Kočevje. Zvedeli smo, da je izvršni svet (IS) občinske skupščine Kočevje že večkrat razpravljal o možnostih razvoja srednjega šolstva na območju občine. Skupaj z občino Ribnica je ObS Kočevje dala izdelati pri Zavodu za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v Novem mestu tudi strokovno analizo o razvoju srednjega šolstva na območju obeh občin (podatke za to analizo je zbiral Matija Cetinski).

Na osnovi razprav in zbranih podatkov o potrebah srednješolskih kadrov je Center poklicnih šol Kočevje (CPŠ) v marcu pričel akcijo, ki jo je podprl tudi IS ObS Kočevje, da bi se pri CPŠ v šolskem letu 1975/76 odprla za mladino dislocirana oddelka Tehnične šole za strojništvo v Ljubljani – strojna smer: en oddelek redne štiriletne tehnične šole za mladino in en oddelek dveletne tehnične šole za učence, ki so končali poklicno kovinarsko šolo in si želijo pridobiti poklic strojnega tehnika. O tem je CPŠ obvestil tudi vse osnovne šole na območju Kočevja in Ribnice. Za oddelek redne štiriletne tehnične šole se je informativno prijavilo samo 12 učencev.

Za oddelek dveletne tehnične šole ni bilo kandidatov, ker so bili vezani na matična podjetja, s katerimi so sklenili štipendijske pogodbe. Vlogo CPŠ za odpiranje dislociranih oddelkov je svet Tehniške šole v Ljubljani obravnaval na svojih dveh sejah (v marcu in maju) in ugotovil, da zdaj še ni možnosti za odpiranje dislociranih oddelkov za mladino, ker bi to presegalo njihove zmogljivosti. Zahteve verifikacijske komisije za otvoritev dislocirane enote so take, da bi jih zaradi pomanjkanja denarja ne zmogli. Zato je bil svet šole mnenja, naj bi OZD na področju kočevske in ribniške regije odobrile učencem, ki bi želeli nadaljevati šolanje, štipendije.

Na podlagi stališč v resoluciji X. kongresa, zlasti o usmerjenem izobraževanju, je sedaj umestno razpravljati, kako bo vsak učenec ali zaposleni, ki se izobražuje ob delu, programsko dokončal prvo fazo (dveletno srednjo šolo), ki bi na začetku usmerjenega izobraževanja nadomestila srednje šole, ki so različne po organizaciji, vsebini in trajanju izobraževanja.

Prizadeti starši so bili torej slabo obveščeni o pismenem obvestilu TSŠ iz Ljubljane. Odgovor na to javno vprašanje bi moral dati tisti, ki je pred dvema letoma pisal, da bo pričel delati v Kočevju Center srednjih šol, oz. tisti, ki je to zagotavljal na sestankih.

J. PRIMC

List za vsakogar »Dolenjski list«

Voda, asfalt in še kaj

V Črnem potoku pri Kočevju imajo zdaj kapnice, želijo pa si vodovod. Vaščani so že lani zbrali okoli 45.000 din samoprispevka za vodovod, pripravljeni pa so tudi prostovoljno delati. Vendar takrat ni bilo z vodovodom nič, zato so zbrani denar ljudem vrnili. Vaščani so pripravljeni spet zbirati, ko se bodo priprave za gradnjo vodovoda resno začele. Pravijo, da bodo zdaj zbrali verjetno še enkrat več, kot so lani. Sicer pa tudi vodovod, ki bo speljan sem iz Livolda in preko Zajčjega polja, ne bo poceni. Samo cevi bodo veljale okoli 700.000 din.

Viktor Lavrič, predsednik vaškega odbora Črnega potoka, nam je govoril o delu in načrtih vaščanov. Omenil je tudi, da bi lahko napravili še več, če bi na prostovoljno delo prihajali vsi občani oziroma vsaj za delo sposobni.

Črnopotočani pa bi radi še asfalt. Zdaj imajo kapnice. Promet po vasi je precejšen in prah seda na strehe, zaradi česar pijejo onesnaženo vodo.

Še slabše pa je, če Združeno KGP vozi gnoj na njive in ga izgublja po cesti. Tako se ne onesnažijo le avtomobili, ki vozijo tod, ampak se gnoj spremeni v prah, ta seda na strehe, od tam pa ga dež spere v vodnjake.

Avgusta so priredili v Črnem potoku veselico. Imeli so okoli 8.000 din dobička. S tem denarjem bodo uredili pročelje vaške dvorane, katere notranjost so tudi že preuredili s prostovoljnim delom.

Pred tremi leti so si uredili v vasi mrliško vežico. Sedaj bodo kupili še mrliški voziček.

Razen tega nameravajo kupiti voziček za novo gasilsko brizgalno, ki jo morajo zdaj nositi. Do denarja za voziček bodo skušali priti tako, da bodo prodali sedanjo, zelo staro brizgalno kakšnemu muzeju.

J. P.

SPET ASFALT

Pred dnevom praznovanja 20-letnice samoupravljanja in obstoja tiskarne Kočevski tisk in otvoritvijo novih proizvodnih prostorov so delavci Cestnega podjetja Novo mesto asfaltirali obe dovozni poti z Ljubljanske ceste in prostorov pred tiskarno. S tem so veliko prispevali za lepše okolje prav za proslavo.

V. I.

Drobne iz Kočevja

KAJMEBRIGAVŠČINA – Najnovejši odgovor nekaterih občanov, ki so povabljeni na sodelovanje pri raznih društvih in akcijah, je običajno: „Kaj me briga, naj delajo tisti, ki so za to plačani!" Delno to drži, vendar bi kakšno stvar lahko naredili tudi brezplačno. Takemu odnosu je vzrok šibka društvena zavednost. Več govorimo in načrtujemo, kot delamo in naredimo.

– Kaj pa tekaš kot kura brez glave po avtobusni postaji?

– Rad bi ugotovil, od kod bo odpeljal naš avtobus, ker še vedno ni nikjer oznak, od kod odpelje avtobus v katero smer.

ZAKLJUČNA DELA – Urejanje okolice novega pokritega bazena in telovadnice pri osnovni šoli zaključujejo. Sadijo drevje in okrasno grmičje, dokončno bodo odstranili ostanke stare vrtnarije. Tako bo vse pripravljeno za otvoritev tega prepotrebnega objekta ne le za mladino, temveč tudi za ostale občane.

POZABLJENO OBMOČJE – Dopisništvo za razne časopise in revije v Kočevju zelo slabo uspeva. Z izjemo Dolenjskega lista je v slovenskih časopisih redko kdaj kaj iz Kočevja, kot da se v Kočevju nič ne dogaja, ne dobro ne slabo. Ali ni dopisnikov ali pa ne prodrejo s svojimi dopisi v slovenske liste in revije. Beremo vedno o istih krajih, če pa je kaj priobčeno iz Kočevja, je le na kratko in v telegrafskem slogu. Razen Kočevja je tako odrinjenih še več drugih krajev, ki jih najdeš v časopisu le še ob objavah osmrtnic.

ZNAČKE – Značkarji so v Kočevju zelo poživili svoje delovanje, vendar še neorganizirano. Delujejo le v manjših skupinah. Po oceni poznavalcev je v samem mestu nad 500 zbiralcev značk, ki pa ne znajo ustanoviti društva. V drugih krajih taka društva že imajo.

Drobtine iz Kolpske doline

CESTA JE OKNO V SVET – Nekdaj pozabljena in zapuščena Kolpska dolina dobiva novo podobo. Z novo asfaltno cesto se nam odpirajo vrata v svet. Cesta povezuje Brod na Kolpi s Kočevjem. Stara, dotrajana cesta, ki nam je služila že pod avstroogrsko vladavino, gre v zasluženi pokoj. Turistom bo zdaj odprta pot do nas.

OBNOVLJENA POT – Tudi mi ne spimo. S pomočjo občine Kočevje je obnovljena vaška pot Kuželj-Laze. Tudi gasilski dom bomo kmalu uredili.

NEVAREN MOST – Kaj bo z mostom čez Kolpo v Kužlju? Revež je dotrajan in je zelo razpokan. Sprašujemo se, kolikokrat bo še zdržal velike tovore, ki jih večkrat vozijo čezenj? Kaj bo, če se podre in bomo ostali odrezani od sveta?

NEUVIDENI VOZNIKI – Šoferji naj bi malo previdneje vozili po vaških poteh. Zdaj drvijo kot na kakšni magistrali. Nas je malo in nima kdo popravljati poti, ki jih takšni „dirkalci" najbolj uničujejo.

DIVJADI VELIKO, PLENA NI – Lovci so bolj šibki s plenom. Divjadi je dovolj po polju in dela, kar se ji zahoče. Za vse pa je prizadet le kmet.

JOŽE KRIŽ

KOČEVSKE NOVICE

Ne le prispevek, tudi korist

Vodni sklad in vodna skupnost precej pomagata ribniški občini

Na delegatsko vprašanje, kaj nudita, oziroma dajeta Republiški vodni sklad in Vodna skupnost Ljubljanica–Sava za vse prispevke, ki jih dobita iz ribniške občine, je bil na zadnji seji zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Ribnica dan naslednji odgovor:

Vodni sklad bo dal v petih letih 7 milijonov dinarjev posojila za gradnjo vodovoda, čistilnih naprav in drugega, razen tega pa še del v obliki dotacije. To je precej več, kot znašajo vplačila iz ribniške občine v ta sklad.

Vodna skupnost ureja v ribniški občini vodotoke. Porabila bo 800.000 din za študijo o gradnji akumulacijskega jezera pri Prigorici, ki bo predvidoma končana do leta 1977 ali 1978, nakar se bo začela široka javna razprava o dobrih in slabih straneh, ki bi jih prineslo jezero.

Sodelujejo tudi pri urejanju kanalizacije za Ribnico, oziroma jo bodo delno kreditirali. Načrt za kanalizacijo je že naročen, na prihodnji občinski seji pa bodo predvidoma že razpravljali in sklepali o predlogu za uvedbo kanalščine, iz katere bi se financirala tudi gradnja kanalizacije za Ribnico.

Vodna skupnost sodeluje tudi pri melioracijah in raznih drugih delih v ribniški občini.

J. P.

ŠE ENO HIŠO PODRETI

Za dokončno ureditev in asfaltiranje čevljarskega mostu in njegove okolice v Ribnici je, kot smo zvedeli, denar zagotovljen. Porušena je tudi, vsaj delno, že ena hiša; drugo hišo, Češarkovo, pa bodo lahko v kratkem, saj se bo v teh dneh Karel Češarek preselil.

Združili denar za igrišče

V Loškem potoku grade asfaltno rokometno igrišče

Pred osnovno šolo v Loškem potoku v ribniški občini že gradijo rokometno igrišče. Asfaltni del bo velik 20 x 40 m, za njegovo gradnjo pa so po posebnem samoupravnem sporazumu združili 240.000 din. Sporazum določa, da bo prispevala telesnokulturna skupnost Ribnica 100.000 din, krajevna skupnost Loški potok iz samoprispevka 90.000 din, osnovna šola „Dr. Anton Debeljak" iz Loškega potoka 30.000 din in TVD Partizan Loški potok 20.000 din. Če bodo nastale pri gradnji podražitve, jih bo plačala krajevna skupnost iz svojih sredstev.

Gradnja novega igrišča bo po predračunu veljala precej več, kot bo združenih sredstev, in sicer kar 479.794 din. Razliko med samoupravno združenimi sredstvi in predračunom pa predstavlja lastno delo domačinov. Tako domačini sami pripravljajo igrišče za asfaltiranje, okoli njega bodo postavili ograjo, uredili pa bodo tudi okolico.

Rokometno igrišče v Loškem potoku ni potrebno le za osnovnošolsko mladino, ampak tudi za mladino, ki obiskuje druge šole in se ob prostih dneh zbira doma. Vedno večje zanimanje za rekreacijo in šport pa je tudi med zaposlenimi, seveda spet v tistih kolektivih, kjer je zaposlenih največ mladih. Tokrat omenimo le članice kolektiva obrata Bombažne predilnice in tkalnice, ki so v raznih športnih panogah na sindikalnih in drugih igrah dosegle že lepe uspehe.

J. P.

MALA ŠOLA

Malo šolo bo v ribniški občini prihodnje leto obiskovalo predvidoma 230 otrok, ki bodo razporejeni v enajstih oddelkih. Učni program bo trajal 120 ur. Za organizacijo take male šole je v prihodnjem šolskem letu potrebno zagotoviti 116.500 din.

Sami ne bodo zmogli vsega

Za uresničenje delovnih programov v prihodnjem letu bo potrebna izobraževanju in otroškemu varstvu pomoč drugih

Prvi krog javne razprave o delovnem programu samoupravnih interesnih skupnosti (SIS) in njihovem financiranju je v ribniški občini v glavnem zaključen. Zdaj bo treba zbrati pripombe, jih kritično pretresti in potem upoštevati ali zavrniti. Programi pa bodo dokončno sprejeti še letos.

Osnutek programa občinske izobraževalne skupnosti predvideva za prihodnje leto 21,471.181 din dohodkov in izdatkov. Od tega zneska naj bi šlo 18,513.800 din za izvajanje obveznega dela programa, 1,754.697 din za izvajanje dogovorjenega dela programa, 1,000.000 din za sofinanciranje gradnje šolske kuhinje, ostalo pa bi bila obvezna rezerva. Vsega programa pa tudi letos ne bodo še zmožni financirati le delovni ljudje iz ribniške občine. Zato računajo tako kot v preteklih letih na solidarnostno pomoč vseh delovnih ljudi v republiki. Le s tako pomočjo bodo tudi učenci v ribniški občini imeli vsaj približno enake možnosti za šolanje, kot jih imajo učenci v drugih občinah, s tem pa bi jim bili omogočeni tudi približno enaki pogoji za vstop v srednje šole oziroma v življenje in na delo.

Skupnost otroškega varstva računa prihodnje leto na 2,444.800 din dohodkov in izdatkov. Največji izdatki so predvideni za gradnjo in opremo novega vrtca v Ribnici. Prispevek iz osebnega dohodka za vse to ne bo zadoščal, zato bodo morale za uresničitev programa prispevati še dodatno krajevne skupnosti, predvsem ribniška, pa tudi organizacije združenega dela, ostale SIS in vsi, ki so zainteresirani za boljše otroško varstvo.

Ali že veste...

... da je za gradnjo vrtca v Ribnici najela skupnost otroškega varstva 2,500.000 din posojila in da bo morala že v prihodnjem letu odplačati obrok, ki znaša 1,700.000 din?

... da je letos vključenih v otroško varstvo (vrtec) 121 otrok, v prihodnjem letu pa jih bo predvidoma okoli 160?

... da je za regresiranje (delno pomoč) letovanja 50 socialno ogroženih otrok in za regresiranje prehrane socialno šibkim otrokom predvidela skupnost otroškega varstva v svojem programu za prihodnje leto 100.000 din, razen tega pa še nadaljnjih 76.800 din pomoči na račun nižjih cen za varstvo v vrtcu?

... da bo matična knjižnica za ribniško občino poslovala v novem domu JLA, kamor bodo prenesene vse uporabne knjige iz sedanje ribniške knjižnice?

... da ima Ribniški festival v načrtu za prihodnje leto najmanj šest dramskih prireditev, ki naj bi bile tudi v dvorani novega doma JLA?

... da bo prihodnje leto v ribniški občini 280 učencev, ki se bodo vozili v šolo, in da bo njihov prevoz veljal okoli 1,370.000 din?

... in še ena ...

... da je skupnost otroškega varstva vnesla v svoj program tudi ure pravljic, kar pa ni v nobeni zvezi s sprejemanjem načrtov SIS oziroma sprejemanjem sklepov in priporočil raznih drugih organov in organizacij?

PROMETNI KABINET

Kandidati, ki si želijo pridobiti potrebno znanje za voznika motornih vozil, bodo odslej uporabljali nove prostore v osnovni šoli, kjer je organiziran kabinet za prometno vzgojo. Novi kabinet je namenjen tudi prometni vzgoji učencev osnovne šole. Možnosti za prometno vzgojno delo so zdaj neprimerno boljše.

F. J.

Ribniški zobotrebci

TRŽNICA ZAPRTA – Do 1. decembra bo zaprta ribniška tržnica, ki je vse leto oskrbovala Ribničane s sadjem in zelenjavo. Njen lastnik oziroma prodajalec je namreč na letnem dopustu.

URNIK TELOVADNICE IZDELAN – Pred kratkim smo pisali o neizkoriščenosti nove dvorane DC–16 v Dolenji vasi. Te dni pa smo zvedeli, da je že izdelan urnik za uporabo dvorane, kar je bila želja športnikov in delovnih ljudi oziroma občanov. V dvorani bodo imeli treninge oziroma vadbo ribniški rokometaši, nogometaši in igralci namiznega tenisa. Torek in četrtek bosta rezervirana za rekreacijo, kar pomeni, da se bo v teh dneh lahko veliko delovnih ljudi in občanov ukvarjalo z raznimi oblikami športa.

KONFEKCIJA NA POSOJILO – Prek sindikalne organizacije lahko dobite trimesečno posojilo za nakup konfekcije v trgovini Ona–On v Ribnici. Polog ni potreben. Taka vrsta nakupa oziroma prodaje je koristna tako za kupca, ki si večje izdatke za nakup zimskih oblačil za vso družino razporedi na več mesecev, kakor tudi za trgovino, ki bo imela zaradi takega načina prodaje gotovo več prometa, kot bi ga imela sicer.

POSPEŠENO DELAJO – Že nekajkrat smo poročali o gradnji doma JLA v Ribnici, ki naj bi bil odprt za letošnji dan JLA 22. decembra. Tokrat naj povemo, da poteka gradnja pospešeno. Zunanja dela so končana, notranja pa potekajo tako rekoč brez prekinitve. Stavba je že zastekljena, zdaj pa urejajo notranjost in polagajo parket. Ko smo omenili, da so zunanja dela končana, smo mislili s tem dela na stavbi, medtem ko okolica doma seveda še ni urejena.

M. G.

– Kaj praviš na to, da učitelj, ki hodi v cerkev, uči marksizem?

– To je tako, kot bi duhovnik verjel v dialektični materializem, poučeval pa bi verouk.

REŠETO

12.000 kilogramov kruha na dan

V Črnomlju bo 24. novembra odprta nova pekarna

Kruhove težave, ki so do zdaj pestile Belo krajino od Vinice pa tja do Suhorja nad Metliko, bodo v kratkem prešle. Ne samo da kruha v oddaljenih krajih ni bilo dobiti, celo v mestu ga je večkrat čez dan zmanjkalo, razen tega pa potrošniki niso imeli nobene izbire. V stari pekarni z zastarelimi stroji ni bilo mogoče poslovati na sodoben način.

Ljubljansko podjetje ŽITO, kamor pekarija spada, je v Črnomlju zgradilo novo pekarijo z najsodobnejšo opremo. „Tovarno kruha" bodo slovesno odprli 24. novembra v okviru praznovanj za občinski praznik Metlike, ker bo pekarna poslovala za obe občini. Nova pekarija je veljala okrog 7 milijonov dinarjev, v njej pa bodo lahko spekli vsak dan 12.000 kilogramov kruha.

Potrošnikom bo na voljo tudi rženi in koruzen kruh, pa razno pečivo in druge specialitete, s katerimi se bavi taka proizvodnja. Zaenkrat bo nova pekarna obratovala s polovično zmogljivostjo. Pekarna ŽITO bo nadomestila prejšnji dve manjši pekarni v Metliki in Črnomlju, ki ne bosta več obratovali.

Zadnje dni pred otvoritvijo pekarije v Črnomlju so delavke krajevne skupnosti urejale okolico stavbe. Na več zelenicah so zasadile vrtnice in drugo okrasno cvetje, da bo tudi zunaj lepo. (Foto: R. Bačer)

GOSPODARSTVO IN OBRT

Za torek, 25. novembra, je v Črnomlju sklicana seja treh občinskih zborov. Delegati bodo razpravljali o letošnjih uspehih oziroma neuspehih v gospodarstvu in pretresali položaj obrti v občini. Prav tako se bodo poglobili v delo krajevnih skupnosti, pri čemer bo govor tudi o sredstvih, potrebnih za sofinanciranje programov del.

Znanje – orožje komunistov

13. novembra so na seji občinskega komiteja ZK v Črnomlju pretresali delo komisij in sprejeli program za idejno-politično izobraževanje članstva. Začelo se bo takoj in bo trajalo do konca marca 1976.

Za vse članstvo v osnovnih organizacijah ZK je na izbiro 8 predavanj, sami pa bodo izbrali štiri ali pet, ki jih najbolj zanimajo, in snov, s katero so najmanj seznanjeni. Enodnevni seminar bo za nove člane Zveze komunistov in evidentirane za sprejem, prav tako pa je v načrtu seminar za člane aktiva delavcev – proizvajalcev. Ti se bodo seznanili predvsem z ustvarjanjem in delitvijo dohodka v OZD, s sistemom odločanja in informiranja ter z vlogo in nalogami aktiva delavcev.

V tej izobraževalni sezoni bo tudi že četrtič delala politična šola. Celoten izobraževalni program za komuniste bo izvajal Zavod za kulturno-prosvetno dejavnost z domačimi predavatelji.

Ta predavanja niso zgolj formalnost, saj mora po sklepu partijskih organov vsakemu predavanju slediti razprava z osvetlitvijo razmer v domači osnovni organizaciji, ob teoretičnem pouku torej takojšen prenos tega v prakso. Se pravi, da se predavanja ne bodo več končala s ploskanjem in odhodom domov, temveč bodo uvod v razpravo o konkretnih razmerah.

MEDVEDA SO POJEDLI V LEVU

Lovska družina Loka pri Črnomlju ima v svojem lovišču več medvedov, ki se zadržujejo največ na Židovcu, Slivovem hribu in v Kalcih. V tej sezoni so gostje, lovci iz Cerkelj pri Kranju, odstrelili medvedko. Naložili so jo na avtomobilski prtljažnik in jo peljali najprej odreti kožo, meso pa so prodali ljubljanskemu hotelu LEV, kjer imajo zahtevne goste in jim je medvedovina prava poslastica.

DANES O STABILIZACIJI

Na občinski konferenci Socialistične zveze v Črnomlju bodo danes popoldne ocenjevali dosedanja prizadevanja, dosežene uspehe in nadaljnje naloge pri ustalitvi gospodarstva v domači občini. Razen tega je na programu nadaljnji samoupravni razvoj krajevnih skupnosti in sprejem delovnih načrtov za občinsko konferenco do prihodnjega februarja.

Za množičnost ni igrišč

Delavske športne igre so vse bolj priljubljene, organizirata pa jih Zveza sindikatov ali ZSMS Metlika

Začetki industrializacije segajo v metliški občini v leto 1956, nekoliko kasneje pa se je pojavila tudi organizirana športno-rekreativna dejavnost, ki se odvija v delavskih športnih igrah.

Razveseljiv je predvsem podatek, da na športna igrišča zahaja iz leta v leto več delavcev, na zadnjih igrah pa je v devetih panogah nastopilo več kot 10 odstotkov vseh zaposlenih. Škoda, ker se z rekreacijo ukvarjajo predvsem možje. Organizatorji iger ugotavljajo, da se pred začetkom tekmovanj prijavi veliko ekip in posameznikov, zaradi premajhne športne zagretosti pa marsikdo ostane le pri prijavi. Če bi hoteli premagati to pomanjkljivost, bi morali ustvariti boljše možnosti za rekreacijo, saj imajo v Metliki eno samo igrišče, na katerem se prav gotovo ne bo razmahnila množičnost.

V okviru delavskih športnih iger so bila v letošnjem letu organizirana tekmovanja v rokometu, malem nogometu, odbojki, plavanju, kegljanju, streljanju, atletiki, šahu in namiznem tenisu za moške in v rokometu, odbojki, plavanju, streljanju in kegljanju za ženske. Delavci in delavke so tekmovali za nagrade in priznanja za najboljše posameznike in za ekipno in skupno uvrstitev. V skupnem seštevku so največ točk zbrali športniki iz TGP, slede jim Beti, Kmetijska zadruga, občinska skupščina, Novoteks, osnovna šola in Mercator. V ženskem delu tekmovanja so največ točk dosegle športnice iz osnovne šole, sledijo jim vrstnice iz Beti, Kometa, Kmetijske zadruge, občinske skupščine in Mercatorja.

Nagrade in priznanja bodo udeležencem delavskih športnih iger podelili v okviru praznovanja občinskega praznika, in sicer v petek, 21. novembra, v Domu Partizana. Ob tej priložnosti bodo organizatorji pripravili zanimiv pogovor o razvoju telesne kulture in športno-rekreativne dejavnosti v metliški občini, na katerega vabijo vse, ki želijo, da bi telesna kultura v metliški občini dobila tisto mesto, ki ji pripada.

PODPRTI PREDLOGI

Prejšnji teden so se na 2. redni seji koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL sestali člani odbora in razpravljali o predlogih vodilnih funkcij za vodstva v enajstih gasilskih društvih, društvu upokojencev in čebelarskem društvu. Vseh trinajst predlogov so člani koordinacijskega odbora soglasno podprli.

Nova obeležja

Občinski odbor Zveze združenj borcev Metlika je v okviru delovnega programa za letošnje leto sklenil, da bo v jubilejnem letu svobode uredil tri neurejena partizanska grobišča. Na Jugorju so ob dnevu borcev uredili grobišče 17 partizanov, ob metliškem občinskem prazniku in krajevnem prazniku Suhorja bodo uredili grobišče, kjer leži več kot 20 partizanov, ki so padli v boju za svobodo na območju suhorske skupnosti. Spomenik na grobišču bo odkrit 26. novembra ob 15. uri. 22. novembra bodo odkrili obeležje na pokopališču na Božakovem, kjer bodo počastili spomin partizanu Cankarjeve brigade Petru Racmanu. Racman je padel junija 1944, ko je Cankarjeva brigada pregnala iz Metlike ustaše in Čerke. Grob do sedaj ni bil obeležen. Odkritju bodo prisostvovali Racmanovi tovariši, borci Cankarjeve brigade.

Prejšnji teden se je v Metliki končala redna letna dvodnevna krvodajalska akcija. Udeležilo se je je 431 krvodajalcev, zaradi prehlada in nekaterih lažjih obolenj pa so jih 70 odklonili. Pri metliškem Rdečem križu so povedali, da bi akcija lahko še bolj uspela, če ne bi odrekli v nekaterih podjetjih in ustanovah, prav tako pa je bilo med prostovoljci zelo malo vodilnih in vodstvenih delavcev ter voznikov motornih vozil. Pred akcijo so sicer obljubljali svojo kri, kot kaže, pa so se prestrašili sicer nebolečega odvzema. Nekateri se akcije niso udeležili, baje zaradi govoric, češ da odvzemajo po pol litra krvi.

361 odvzemov

Prav gotovo moramo pohvaliti Slava Grguriča in podjetje TGP, ki je rednemu krvodajalcu omogočilo – Grgurič ima redko skupino krvi, ki so jo tiste dneve nujno potrebovali – da je v najkrajšem času prišel v Metliko in na lastno željo daroval kar pol litra krvi, ki je po vsej verjetnosti rešila življenje.

V humani akciji so sodelovali: Beti (93 krvodajalcev), Novoteks (51), Komet (12), IMV – obrat Suhor (33), Kmetijska zadruga (32), Transportno gradbeno podjetje (34), osnovna šola Metlika z otroškim varstvom (18), osnovna šola Podzemelj (3), osnovna šola Suhor (1), metliška občinska skupščina (4), družbenopolitične organizacije (4), Dom počitka (1), Zdravstveni dom (4), Belokranjski muzej (1), Trgovska podjetja (10), Viator (4). Ostali krvodajalci so iz krajevnih skupnosti, največ pa jih je prišlo iz gradaške skupnosti.

PISMO

IO samoupravne stanovanjske skupnosti metliške skupščine je na 18. seji razpravljal o pisanju Dolenjskega lista v 44. in 46. številki v zvezi s stanovanjsko gradnjo v metliški občini. IO ugotavlja, da pisanje ne ustreza dejanskemu stanju, zato spravlja javnost v zmoto in škoduje prizadevanju stanovanjske skupnosti v Metliki za čim hitrejšo, samostojnejšo in cenejšo stanovanjsko gradnjo. Samoupravna stanovanjska skupnost je 18. junija 1975 dala v javno razpravo osnutek družbenega dogovora o stanovanjski gradnji, zadnje pripombe nanj pa smo dobili 18. avgusta; podpisan je bil 25. avgusta. Pripominjamo, da smo dogovor podpisali med prvimi izmed vseh občin v Sloveniji.

IO samoupravne stanovanjske skupnosti

Če solidarnost odpove...

Za potrebe šolstva je v prihodnjih petih letih predvidenih za 13 milijonov dinarjev investicij

Po zdajšnjem osnutku srednjeročnega razvojnega načrta občine Črnomelj bodo do leta 1980 več ali manj urejeni prostori na več šolah. Že v letu **1976 je predvidena dograditev in preureditev osnovne šole v Loki pri Črnomlju, leta 1977 naj bi zrasla nova stavba za center srednjih šol v Loki, v letu 1978 pride z dograditvijo na vrsto Vinica. Leta 1979 je predvidena ureditev šole Dragatuš ter gradnja večnamenskih dvoran v Starem trgu in v Adlešičih, medtem ko naj bi v zadnjem letu petletke dozidali staro osnovno šolo v Črnomlju.**

Za vse to je potrebnih po zdajšnjih cenah najmanj 13 milijonov dinarjev. Ker je za zdaj kreditiranje iz republiških virov še v megli, pretežni del sredstev za vse naštete gradnje pa je predviden ravno iz teh virov, je vse skupaj pod vprašajem. Če bo odpovedala solidarnost do manj razvitega območja, potem z lastnimi silami ne bo mogoče veliko narediti.

Resda so občani sprejeli samoprispevek za šolstvo, toda v celotni potrebni vsoti za gradnje pomeni ta prispevek komaj desetino vsega denarja. Glavna naloga je trenutno v „borbi" za vključitev občinskega razvojnega programa v republiške solidarnostne plane, pri tem pa imajo veliko vlogo samoupravne interesne skupnosti.

ŠTIRI DNI SO DELALI

Cesta Učakovci–Vukovci–Kovači grad–Vinica je usposobljena za avtomobilski promet. Po njej zdaj lahko vozi vsako vozilo, ne da bi se bilo treba šoferju tresti, ali bo prišel na cilj in koliko škode bo naredil na avtu. S prostovoljnim delom je 45 stanovalcev hiš v teh vaseh štiri dni delalo na cesti in jo temeljito popravilo. Jame so zakrpali, izravnali, kjer je bilo potrebno, in pri krajeh cesto očistili. Krajani so cesto popravili samo s prostovoljnim delom, medtem ko je krajevna skupnost prispevala potreben material.

Črnomaljski drobir

NE POZABITE NA 25. NOVEMBER! – Za občane črnomaljske občine bo ta dan spet odvzem krvi iz novomeški transfuzijski postaji. Obljubljenih je čimveč krvodajalcev, upajmo pa vsaj na 50 ljudi. Avtobus bo odpeljal kot običajno ob 8.30 izpred avtobusne postaje pri parku.

NAVDUŠENI ZA KARATE? – Ne za kartanje, kar v Črnomlju ni potrebno spraševati, saj je več mojstrov celo preveč navdušenih za to igro, pač pa za japonski način obrambe. Karate klub dela v okviru TVD Partizan in bo imel treninge vsak ponedeljek in sredo od 18.45 do 21. ure.

IGRAČE VSAKE SORTE, kakršnih se zmiselt morte, bi zapel Ribničan Urban, če bi videl Emonino samopostrežbo v Črnomlju, kjer so se dobro založili z igračami vseh vrst, največ pa je medvedkov vseh velikosti. Bližajo se prazniki . . .

TRMA ALI KAJ? – Zaradi tega, ker ne vodijo predpisanih poslovnih knjig, je bilo lani kaznovanih 18 obrtnikov v črnomaljski občini s 500 din kazni, letos do oktobra pa jih je tako kazen plačalo že šest. Če raje plačajo, kot da bi vpisovali dohodke in izdatke v knjigo, potem je možno samo dvoje: ali je kazen premajhna, da se jim trma še vedno izplača, ali pa stroške za kazen priračunajo strankam?

Črnomaljski poročevalec

Začenja se prvi krog

Najprej uskladiti razvojne načrte med kolektivi in občino

11-članski odbor, izvoljen na nedavni konferenci delegatov, smatrajo kot operativno telo, katerega člani bodo vodili usklajevalni postopek za družbeni plan. Najprej bodo morali poskrbeti za uskladitev posameznih postavk srednjeročnega plana med delovnimi organizacijami in občinskim načrtom, kjer se prvi osnutki ponekod razhajajo.

Potrebno bo v posameznih delovnih organizacijah spodbuditi k večjim „apetitom", začrtati višjo stopnjo družbenega proizvoda, višji družbeni standard in raven zaposlovanja. Pokazalo se je, da v nekaterih kolektivih niso voljni izkoristiti v prihodnosti niti možnosti, ki jih imajo ali se jim tako rekoč ponujajo. Zadovoljstvo z doseženim je namreč škodljivo in pomeni že začetek konca.

V Črnomlju pri sestavi družbenega plana ne mislijo premikati dogovorjenih rokov in zaenkrat vsa akcija planiranja poteka po planu. V prvem krogu usklajevalnega postopka na ravni delovne organizacije – občina pričakujejo največ težav v tozdih, ki imajo sedeže podjetja zunaj občine. Do zdaj še ni primera, kjer bi se razvojni načrti zunanjega tozda in celotnega podjetja povsem ujemali.

Te dni bo dvorišče pred suhorsko osnovno šolo dobilo dolgo pričakovani asfalt. Kot zagotavlja Franc Pibernik, tajnik suhorske krajevne skupnosti, bodo osnovnošolci lahko prvič telovadili na asfaltni plošči že v nedeljo, 23. novembra. O delu na šolskem dvorišču je Pibernik povedal:

„Takoj po sestanku, na katerem smo se odločili za asfaltiranje, smo se lotili dela in v nekaj dneh spremenili okolico šole. Izkazali so se predvsem avtoprevoznik Milan Popovič, Darko Pečaver, nekaj traktoristov in mladinci. S prostovoljnim delom so na dvorišče pripeljali 70 kubikov peska, opravili zemeljska dela in za ploščad do danes opravili več kot 250 prostovoljnih ur. S pomočjo krajevne skupnosti, pravzaprav njenih prebivalcev, smo privarčevali okoli 1,5 milijona. Kot je obljubilo novomeško cestno podjetje, bodo asfalt položili 23. novembra, za novih 491 asfaltnih kvadratnih metrov pa gre veliko zaslug tudi suhorskemu obratu IMV in metliški osnovni šoli, ki je prvi plačnik . . .

„Nova obleka"

V imenu krajevne skupnosti vabim vse krajane na praznovanje občinskega in krajevnega praznika, ki ga bomo letos praznovali prvič. Začetek praznovanja bo 26. novembra ob 15. uri, in sicer na pokopališču pri sv. Jakobu, kjer bomo odkrili spomenik padlim borcem. Nato bomo proslavo nadaljevali na novem asfaltnem igrišču, na katerega smo Suhorjani ponosni že sedaj, saj se zavedamo, da smo z našim delom še enkrat podprli celodnevno šolo, ki potrebuje za svoje delovanje veliko sodobnih igrišč."

Še danes je pred suhorsko osnovno šolo pravo gradbišče, čez dober teden pa bodo učenci in učenke že lahko tekali po težko pričakovanem asfaltu. Veliko zaslug za „prevleko" imajo matična osnovna šola v Metliki, suhorski obrat IMV, krajevna skupnost in krajani, ki so s prostovoljnim delom privarčevali precej denarja. Na sliki: dvorišče pred šolo je bilo še pred sedmimi dnevi polno gramoza.

Sprehod po Metliki

PREDSTAVNIKI SIS razlagajo razširjenim političnim aktivom v posameznih podjetjih delovne programe za leto 1976. Ker sredstev ne bo na razpolago veliko več kot leta 1975, so programi sestavljeni tako, da bo zadoščeno vsaj minimalnim potrebam. Če bodo hoteli imeti delovni ljudje več aktivnosti, bodo morali skleniti še posebne samoupravne sporazume.

UPRAVNI ODBOR AEROKLUBA Bela krajina se je sestal prejšnji teden. Pogovorili so se o konkretnih nalogah članov upravnega odbora ter o sprejemu statuta. Delo novega kluba se bo začelo te dni.

URESNIČEVANJE STABILIZACIJSKIH programov v podjetjih je že pokazalo rezultate. Delovnim organizacijam je med drugim uspelo zmanjšati zaloge, varčujejo pri porabi materiala, časa in podobno. Sleherni zaposleni se zaveda, da lahko prispeva svoj delež k stabilizaciji. Programi so torej s papirjev prešli v prakso.

V HOTELU BELA KRAJINA igrajo ob sobotah za ples črnomaljski Abadoni. Vrtijo se v glavnem mladi. Hotelski uslužbenci pravijo, da jim ne dajo preveč zaslužiti. Zato bi veljalo razmisliti o oblikah družabnega življenja, ki bi privabile tudi starejše in bolj radodarne goste.

JUTRI OB 8. URI se bo pričela v sejni sobi metliške občine seja vseh treh zborov, na kateri bodo razpravljali o osnutku družbenogospodarskega plana razvoja metliške občine za obdobje 1976 – 1980 in o osmih odlokih, ki jih bodo tudi sprejeli.

METLIŠKI RIBIČI

Na prste ene roke bi lahko v Metliki prešteli neporočene ribiče. Fantje se prično zanimati za ribe kmalu zatem, ko stopijo v zakon. Ribiška palica in trnek sta namreč le za izgovor za nekajurno „svobodo". Torej le ni vsakdo ribič, kdor ima doma pribor.

metliški tednik

INEX

adria avioprometljubljana

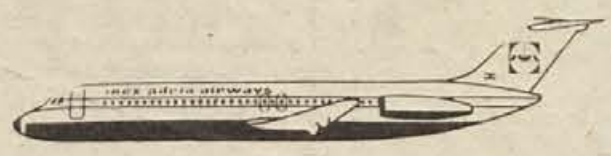

ZA NOVO LETO K SORODNIKOM V NEMČIJO!

Z novoletnim obiskom sorodnikov, ki so na delu v Nemčiji, jim izkazujete svojo ljubezen. Zato izkoristite avio prevoze, ki so namenjeni samo zdomcem in njihovim sorodnikom doma.

LJUBLJANA	FRANKFURT HANNOVER DUSSELDORF HAMBURG	LJUBLJANA
ZAGREB	STUTTGART	ZAGREB

Poseben novoletni popust na teh letih
CENE: od 900 din navzgor glede na relacijo
PRODAJA KART: INEX ADRIA AVIOPROMET, Ljubljana, Titova 48, tel. 061/313–366, GENERALTURIST in ATLAS Zagreb.

SADJARJI, VRTNARJI, TRSNIČARJI IN VINOGRADNIKI, POZOR: VOLUHAR JE NA DELU!

Da boste v nasadih uničili vse glodalce, si nabavite pasti na vabo RABLA za voluharje, ki je nevarna le za tega glodalca in malo rovko. Voluharjevi rovi so večji kot krtovi. V ustje rova, ki ima premer 60 mm in je oglajen, namestite celo jabolko, prebodeno s tenko palico, da je voluhar ne potegne globlje v svoj rov. Ko bo jabolko oglodano, jo odstranite in na isto mesto položite past RABLA z isto vabo. Že po 10 minutah boste imeli lovsko srečo.

Pasti lahko dobite po poštnem povzetju, če pišete konstruktorju in izdelovalcu pasti RABLA za voluharja na vabo: Franc Ivnik, Kisovec 75, 61410 Zagorje ob Savi.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

NOVO! NOVO!

KMETIJSKI STROJI NA POTROŠNIŠKI KREDIT

Kmetovalce obveščamo, da prodajamo priznane stroje na potrošniški kredit:

SIP Šempeter
- samonakladalna prikolica Senator 22
- samonakladalna prikolica Pionir 17
- samonakladalna prikolica Pirat 15
- obračalni zgrabljalnik Favorit 220
- obračalni zgrabljalnik Favorit 160 TV
- obračalni zgrabljalnik Favorit 160
- obračalni zgrabljalnik Maraton 140 B
- obračalni zgrabljalnik Sokol 140
- trosilnik hlevskega gnoja Krpan 30 V
- trosilnik hlevskega gnoja Krpan 30 H
- čelni, prednji nakladalnik Težak 8
- kosilnica–kombinator M 200

TEHNOSTROJ Ljutomer
- traktorske prikolice
- trosilnik hlevskega gnoja

AGROTEHNIKA, PROIZVODNI OBRAT Brežice
- razsipalnik gnojil Ferti
- kultivator (peresni) „Breko"
- voziček kosilnice BCS, dvoramni
- žaga–cirkular za BCS
- kabine (ceradne) vseh vrst
- obračalnik–zgrabljalnik Sonce 3
- obračalnik–zgrabljalnik Sonce 4

Vse informacije o kreditiranju dobite v prodajalnah Agrotehnike: „Jurček" Ljubljana, Celje, Maribor, Murska Sobota, Ljutomer, Lendava, Škofja Loka, Poreč, Žminj, Buzet in Beograd.
Za gotovino dajemo poseben izvensezonski popust.
Izkoristite ugodne priložnosti, ki vam jih nudi Agrotehnika Ljubljana.

TRGOVSKO PROIZVODNO IN SERVISNO PODJETJE agrotehnika LJUBLJANA n. sol. o. TOZD TRGOVINA b. o.

ljubljanska banka

podružnica NOVO MESTO

DODATNA STANOVANJSKA POSOJILA OBČANOM VARČEVALCEM

Na predlog izvršilnega odbora zbora varčevalcev in po sklepu izvršilnega odbora podružnice z dne 28. 10. 1975 razpisuje LB – podružnica Novo mesto

NATEČAJ

za dodatna stanovanjska posojila občanom varčevalcem podružnice, da bi jim omogočila čimprejšnjo dograditev stanovanja.

1.

Za pospešitev zasebne stanovanjske graditve se odobri dodatnih 2,500.000 dinarjev

2.

Namenjena sredstva iz 1. točke bodo uporabljena za posojila občanom:
- za zaključna dela, kadar občan zida stanovanjsko hišo,
- za plačilo razlike med prvotno in končno ceno, kadar občan kupuje stanovanje od organizacije, ki je za to pooblaščena,
- za rekonstrukcijo stanovanjske hiše, kadar občan s to rekonstrukcijo pridobi nove stanovanjske površine in ima za to gradbeno dovoljenje.

3.

Podružnica bo dajala dodatna posojila občanom, ki so pri njej že dobili stanovanjsko posojilo za gradnjo stanovanjske hiše ali za nakup stanovanja od pooblaščene organizacije na podlagi:
- namenskega lastnega varčevanja za stanovanjsko graditev,
- namenske prodaje konvertibilne valute za stanovanjsko graditev,
- namenske vezave domače ali tuje valute za stanovanjsko graditev.

4.

Občan, ki izpolnjuje pogoje iz 2. in 3. točke tega natečaja in mu je odobreno dodatno posojilo, se mora s posojilno pogodbo obvezati, da bo z dodatnim posojilom:
- usposobil stanovanjsko hišo za vselitev najpozneje do 30. 9. 1976,
- poravnal vso kupnino za stanovanje.

Občan, ki zaseda družbeno stanovanje, se mora tudi obvezati, da bo to stanovanje do 30. 9. 1976 izpraznil in ga izročil dajalcu stanovanjske pravice.

5.

Posojilni pogoji:
- najvišji znesek dodatnega posojila je 50.000,00 dinarjev,
- letna obrestna mera je 8 %,
- najdaljša odplačilna doba je 5 let,
- rok porabe posojila je največ 8 mesecev od odobritve posojila,
- občan vrača posojilo v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

6.

Občan mora vlogi priložiti naslednjo dokumentacijo:

a) za ugotovitev kreditne sposobnosti:
- potrdilo o poprečnem mesečnem dohodku za zadnje trimesečje, potrjeno od organizacije, v kateri združuje svoje delo,
- potrdilo o višini mesečne pokojnine, če je upokojenec,
- potrdilo pristojnega občinskega organa o višini dohodka in potrdilo o poravnanih mesečnih obveznostih, če je kmetovalec, obrtnik ali če opravlja svobodni poklic.

b) za ugotovitev namena posojila:

1. kadar kupuje stanovanje od organizacije, ki je za to pooblaščena:
- kupoprodajno pogodbo, overjeno na sodišču;

2. kadar zida ali rekonstruira stanovanjsko hišo:
- gradbeno dovoljenje s tehnično dokumentacijo,
- zemljiškoknjižni izpisek, če je lastnik stavbnega zemljišča,
- zemljiškoknjižni izpisek z vknjiženo pravico do uporabe stavbnega zemljišča v gradbene namene, če gradi na zemljišču, ki je v družbeni lasti.

7.

Prednost pri pridobitvi dodatnega stanovanjskega posojila imajo občani, ki:
- s preselitvijo v svojo stanovanjsko hišo ali stanovanje sprostijo družbeno najemno stanovanje,
- imajo sedaj slabe stanovanjske razmere.

Ob enakih pogojih imajo prednost občani z nižjimi mesečnimi dohodki na člana družine.

Pri izračunavanju poprečnega mesečnega dohodka na člana družine bo podružnica upoštevala mesečne dohodke obeh zakoncev, ne pa tudi njinih otrok, ki že prejemajo osebne dohodke.

8.

Glede zavarovanja, porabe in vračanja posojila veljajo smiselno določila veljavnega pravilnika o stanovanjskih posojilih občanom na podlagi vezave domače ali tuje valute.

9.

Občani, ki so dobili dodatno posojilo na podlagi natečaja v letu 1974, ne morejo dobiti posojila po tem natečaju. Nihče ne more dobiti dodatnega posojila dvakrat na isto stanovanjsko enoto.

10.

Občanom, ki se do 30. 9. 1976 ne bodo vselili v svojo stanovanjsko hišo, bo podružnica povišala za neodplačani del posojila letno obrestno mero na 12 %.

11.

Vloge za posojila bodo sprejemale: enota za stanovanjsko kreditiranje podružnice Novo mesto, ekspozitura Metlika in ekspozitura Trebnje, kjer lahko dobijo potrebne obrazce in nadrobnejša navodila.

Rok za prijavo je en mesec od dneva objave natečaja.

12.

Dodatna posojila bo odobraval izvršilni odbor zbora varčevalcev podružnice Novo mesto, ki lahko določi tudi podrobnejša merila za izvajanje tega natečaja.

LJUBLJANSKA BANKA
PODRUŽNICA
NOVO MESTO

PROSTO DELOVNO MESTO!

Odbor za kadre
Belokranjskega gradbenega podjetja
Begrad, Črnomelj

objavlja prosto delovno mesto

VARNOSTNEGA INŽENIRJA

za delo v službi varstva pri delu, za nedoločen čas

Pogoji za sprejem: poleg splošnih pogojev še višja varnostna šola.
Kandidati lahko dobijo podrobnejše informacije o delovnem področju in drugih zadevah na sedežu podjetja.
Kandidate prosimo, naj pošljejo prošnje na naslov: Odbor za kadre, Begrad, Črnomelj, v 15 dneh po objavi oglasa.
Kandidate bomo obvestili o izboru v 15 dneh, ko poteče rok za zbiranje prošenj.

PROSTA DELOVNA MESTA!

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

TOZD Tovarna opreme Črnomelj

Objava
prostih delovnih mest:

1. **DELOVNO MESTO POSLOVNEGA SEKRETARJA.**
   Pogoj: višja šolska izobrazba pravne, upravne ali ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj.
2. **DELOVNO MESTO VODJE TEHNIČNE PRIPRAVE PROIZVODNJE**
   Pogoj: inženir lesarstva in 5 let delovnih izkušenj.
3. **DELOVNO MESTO VODJE VZDRŽEVANJA.**
   Pogoj: strojni tehnik in 10 let delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe Odboru za medsebojna delovna razmerja IMV–TOZD Tovarna opreme Črnomelj v roku 15 dni po objavi.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna razmerja delavcev pri veletrgovini

„Kurivo",
Ljubljana, Trg VII. kongresa ZKJ 4

objavlja za poslovalnico Novo mesto, Bršlin 2, naslednja prosta delovna mesta:

1. **ŠOFERJA C KATEGORIJE ZA DELO NA NAKLADALNIKU „PESCI"**
2. **SKLADIŠČNIKA**
3. **NEKVALIFICIRANEGA DELAVCA**

Pogoji: pod 2 nepopolna srednja šola in vsaj 1 leto tovrstne prakse.
Zasedba delovnih mest je za nedoločen in poln delovni čas.
Poskusno delo pod 1 in 2 traja 2 meseca, pod 3 1 mesec.
Ponudbe pošljite na naslov: „Kurivo", poslovalnica Novo mesto, Bršlin 2, v 8 dneh po objavi oglasa.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Tobačna tovarna Ljubljana
TOZD TOBAK
POSLOVNA ENOTA KRŠKO

objavlja prosto delovno mesto

PRODAJALCA(–KE)
v prodajalni BREŽICE

Pogoj: kvalificiran delavec trgovske stroke.
Poskusno delo traja 1 mesec. Prijave pošljite v 10 dneh po dnevu objave na naslov poslovne enote Krško, Krških žrtev 11.

VIATOR, TOZD BELA KRAJINA VAM PRIPOROČA:

sporoča vsem interesentom, da sprejema naročila za izvedbo ohceti v naslednjih gostinskih obratih;
PENSION SMUK SEMIČ, HOTEL BELA KRAJINA METLIKA in RESTAVRACIJA GRAD ČRNOMELJ po zelo ugodnih cenah.
Vse informacije dobite neposredno v navedenih gostinskih obratih.

Odbor za medsebojna razmerja
OSNOVNE ŠOLE SENOVO

razpisuje prosto delovno mesto

ŠOFERJA D KATEGORIJE
za šolski kombibus.

Osebni dohodek po sistemizaciji. Pismene prijave pošljite v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

OBVESTILO O DERATIZACIJI
zastrupljanju podgan in miši

Po odloku o splošni obvezni deratizaciji v večjih naseljih občine Novo mesto (Ur. vestnik Dolenjske št. 4/64 in Skupščinski Dolenjski list št. 7/70) bo Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto opravil OBVEZNO DERATIZACIJO (nastavljanje zastrupljenih vab) na območju naselij ŽUŽEMBERK, GOR. STRAŽA, DOLENJSKE TOPLICE in ŠENTJERNEJ v dneh od 24. novembra do 27. novembra 1975. NA OBMOČJU NOVEGA MESTA PA V DNEH OD 2. decembra do 30. decembra 1975.

Točna navodila in opozorila bodo v krajih, kjer bomo opravili deratizacijo, objavljena na vidnih mestih.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO
NOVO MESTO
Mej vrti 5, tel. št. 21–253

OBVESTILO!

Cenjene stranke obveščamo, da smo preselili iz Adamičeve 2 vodovodni, kleparski in oddelek centralnih kurjav v novozgrajene proizvodno-skladiščne prostore na Cikavi.
Vsa naročala sprejemajo omenjeni oddelki na telefonsko številko 21–276.
Sporočamo tudi, da bo od 1. 1. 1976 naš RTV servis posloval v novih prostorih na Adamičevi 2. Naročila bo servis sprejemal na tel. št. 21–126 in na Adamičevi 2. Za naročila se priporočamo.

instalacijsko podjetje
Novomontaža

LICITACIJA!

ISKRA
Industrija za avtomatiko
TOZD Napajanja
68000 Novo mesto, Bršlin 63

razpisuje javno prodajo

OSEBNEGA AVTOMOBILA CITROEN – FURGON
leto izdelave 1971, v voznem stanju, za 26. 11. 1975, in sicer v prostorih podjetja ob 14. uri.

Izklicna cena je 4.000,00 din.
Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki polože 10-odst. varščino od izklicne cene. Varščina se plača neposredno pred licitacijo.
Ogled je možen uro pred začetkom licitacije.
Kupljeno blago je potrebno plačati in prevzeti v treh dneh.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Odbor za medsebojna razmerja pri
VIATORJU – TOZD „BELA KRAJINA",
Črnomelj,
objavlja prosto delovno mesto

KVALIFICIRANEGA NATAKARJA

Pogoji:
– končana poklicna gostinska šola,
– 2 leti delovnih izkušenj,
– odslužen vojaški rok.
Poskusno delo dva meseca.

Prijave pošljite Odboru za medsebojna razmerja, Viator – TOZD „BELA KRAJINA", Črnomelj, do 30. 11. 1975.

PROSTO DELOVNO MESTO!

INLES,
industrija stavbnega pohištva,
Ribnica

–kadrovski odbor TOZD TRGOVINA razpisuje naslednje prosto delovno mesto

ŠEFA SKLADIŠČ IN ODPREME
v centralnem skladišču izdelkov v Ribnici

Pogoji:
Višja šola ekonomsko-komercialne smeri z najmanj 2 letoma delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba trgovske smeri z najmanj 5 leti delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delovnih mestih.
Kandidat mora poznati izdelke stavbnega pohištva, seznanjen mora biti s poslovanjem skladiščenja blaga in opreme.
Imeti mora organizacijske sposobnosti in sposobnost vodenja. Zaželena sta družbenopolitična razgledanost in udejstvovanje v družbenopolitičnih organizacijah.
Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Stanovanje zagotovljeno v doglednem času.
Osebni dohodki spodbudni.
Prednost pri izbiri imajo pri enakih pogojih člani delovnega kolektiva.
Prošnje sprejema kadrovska služba podjetja do 27. 11. 1975.

Delovna skupnost osnovne šole „Belokranjskega odreda" v Semiču

razpisuje prosto delovno mesto

KVALIFICIRANE KUHARICE
za nedoločen čas.

Nastop službe takoj. Osebni dohodki po sporazumu.
Prošnje pošljite na delovno skupnost osnovne šole „Belokranjskega odreda", Semič.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna razmerja
Zavarovalnice SAVA
– Poslovna enota Novo mesto

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. **STROJEPISKE**
2. **UNIVERZALNEGA ZASTOPNIKA za zastop Gabrje, p. Brusnice**
3. **DVEH SPECIALNIH ŽIVLJENJSKIH PRODUCENTOV za Novo mesto**
4. **SPECIALNEGA ŽIVLJENJSKEGA PRODUCENTA za Kočevje**

POGOJI:
pod 1: srednja upravno-administrativna šola in 1 leto delovnih izkušenj ali dvoletna administrativna šola in 3 leta delovnih izkušenj,
pod 2, 3 in 4: srednja šolska izobrazba ali končana osnovna šola in odslužen kadrovski rok.

Za vsa objavljena prosta delovna mesta je obvezno dvomesečno poskusno delo.
Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi prostega delovnega mesta na naslov:

Zavarovalnica SAVA – Poslovna enota Novo mesto, Glavni trg št. 24, z oznako „Odbor za medsebojna razmerja".

ljubljanska banka

Odbor za medsebojna razmerja pri delovni skupnosti LB podružnice Črnomelj vabi k sodelovanju nove delavce, zato

objavlja prosta delovna mesta za EKSPOZITURO NA VINICI

1. **1 DELOVNO MESTO – VODJA EKSPOZITURE**
2. **2 DELOVNI MESTI ZA DINARSKO–VALUTNE POSLE S PREBIVALSTVOM.**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
– pod 1. točko: ekonomska srednja šola ali gimnazija z zaključnim izpitom in pet let ustreznih delovnih izkušenj ter pasivno znanje enega tujega jezika,
– pod 2. točko: ekonomska srednja šola ali gimnazija, PTT šola ali srednja komercialna šola z zaključnim izpitom in tri leta ustreznih izkušenj.
Kandidati naj pošljejo prijave v roku 15 dni po dnevu objave na naslov: Ljubljanska banka, podružnica Črnomelj, Trg svobode 2, kjer lahko dobe tudi dodatne informacije o delovnih pogojih.

KZ METLIKA

- **iz naše vinske kleti lahko dobite pristna rdeča in bela belokranjska vina**
- **enota mesarija prodaja vse vrste kvalitetnega mesa**
- **naše trgovine imajo na zalogi kmetijski in gradbeni reprodukcijski material in drugo**
- **strokovne nasvete in ureditvene načrte za vinograde in gospodarske objekte vam pripravijo naše strokovne službe**

★

Za praznik občine in dan republike čestitamo članom zadruge, kmetijskim proizvajalcem in vsem občanom.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 20. novembra – Edmund
Petek, 21. novembra – Marija
Sobota, 22. novembra – Cecilija
Nedelja, 23. novembra – Klemen
Ponedeljek, 24. novembra – Flora
Torek, 25. novembra – Katarina
Sreda, 26. novembra – Konrad
Četrtek, 27. novembra – Virgil

LUNINE MENE
26. novembra ob 7.52 – zadnji krajec

KINO

BRESTANICA: 22. in 23. 11. slovenski barvni film Pomladni veter.

BREŽICE: 21. in 22. 11. italijanski barvni film Skrivnostna vikendica. 23. in 24. 11. ameriški barvni film Najsmešnejši človek na svetu. 25. in 26. 11. ameriški barvni film Lov na ljudi.

ČRNOMELJ: 21. 11. ameriški barvni film Rdeči oblak nad Riatom. 23. 11. ameriški barvni film Cleopatra Jones. 26. 11. angleški barvni film Šakal.

KOSTANJEVICA: 23. 11. ameriški barvni film Čatova zemlja.

KRŠKO: 22. in 23. 11. film Karate – jekleni mladenič. 26. 11. ameriški film Ena – je osamljena številka.

METLIKA: Od 20. do 23. 11. ameriški barvni film Veliki valček. Od 21. do 23. 11. ameriško–italijanski film Cosa nostra – resnica o mafiji. Od 21. do 23. 11. ameriški barvni film Vagabundi zahoda. Od 26. do 30. 11. ruski barvni film Komandir srečne ščuke.

MIRNA: Od 22. do 26. 11. film Vzorna dekleta.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 21. do 27. 11. domači barvni film Doktor Mladen. 24. in 25. 11. Lilium – gostovanje Tržaškega gledališča.

RIBNICA: 22. in 23. 11. ameriški barvni film Shamus – sla po nevarnosti.

SEVNICA: 22. in 23. 11. italijanski film Tudi angeli jedo fižol.

TREBNJE: 22. in 23. 11. japonski barvni vojni film Bitka za Okinavo.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ SPREJMEM žensko za pomoč v gospodinjstvu in varstvo dveh otrok (3 in 6 let) v dopoldanskem času. Martina Lipnik, Kristanova 32, ali osebno od 15. ure dalje.

ZA SKRBNO VARSTVO šestmesečnih dvojčic v Ljubljani nudim sobo, hrano in doplačilo. Mlajše upokojenke niso izključene. Ponudbe pošljite pod šifro „DVOJČICI" ali na telefon (061)57–309.

STANOVANJA

OGREVANO sobo in hrano dam za 4-urno dopoldansko pomoč v gospodinjstvu snažilki ali kaki drugi delavki ali mlajši upokojenki. Mira Puc, Ljubljana, Vošnjakova 9/I.

USLUŽBENEC vzame takoj v najem garsonjero ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici za nedoločen čas. Naslov v upravi lista.

PRODAM takoj vseljivo dvosobno stanovanje v Sevnici. Naslov v upravi lista (2740/75).

SOBO S KOPALNICO oddam dekletu za pomoč pri pospravljanju enodružinske hiše. Ing. Venturini, Magajnova 7, Črnuče, Ljubljana.

IŠČEM sobo s posebnim vhodom in souporabo kopalnice v Krškem. Ponudbe pod „DOBRO PLAČAM".

TAKOJ nujno potrebujem opremljeno in ogrevano sobo z možnostjo kuhanja (lahko sta tudi soba in kuhinja) in souporabo kopalnice v Novem mestu. Naslov v upravi lista (2777/75).

ODDAM opremljeno sobo dvema fantoma. Naslov v upravi lista (2784/75).

Motorna vozila

PRODAM FIAT 750, letnik 1967. Vili Šega, Majde Šilc 22, Novo mesto.

PRODAM karambolirano zastavo 101, letnik 1975. Ogled vsak dan. Momčilo Pavlović, Nad mlini 24, Novo mesto.

PRODAM traktor Fiat univerzal 42 KS. Selak, Dobrava 32, Škocjan.

PRODAM dobro ohranjen traktor Lanz (24 KM) s kosilnico. Branko Poček, Mostec 1, Dobova.

PRODAM traktor Sama Delfino, pogon na vse štiri kolesa. Jože Udovč, Obrh 10, Šmarješke Toplice.

PRODAM malo rabljen enofazni hidrofor, karambolirano škodo 100 S, letnik 1970, in kombi DKW, letnik 1967, v voznem stanju. Alojz Bartol, Šentjernej 144.

PRODAM PEUGEOT 204, letnik 1967. Cesta herojev 43.

PRIKLJUČEK za prikolico za zastavo 101 prodam in napeljem elektriko za 1.200 din. Naslov v upravi lista.

PRODAM ZASTAVO 750 po delih in enoosno prikolico za osebni avto. Franc Kocjan, Gor. Gačevje 4, Otočec.

PRODAM osebni avto 125 PZ, letnik 1973, prevoženih 37.000 km. Cena 46.000,00 din. Avto je v odličnem stanju. Naslov v upravi lista (2773/75).

PRODAM motor MZ 150 ccm šport. Slavko Legan, Dol. Ajdovec 15, Dvor.

PRODAM ŠKODO 100, letnik 1970. Dušan Vencel, Gor. Nemška vas 3, Trebnje.

PRODAM

PRODAM starejšo dnevno sobo. Ogled od 15. ure dalje. Žmavc, Kristanova 32, št. 2.

PRODAM 16-colski gumi voz. Alojzija Hrovatič, Gor. Lakovnice 5, Novo mesto.

PRODAM nov, nerabljen štedilnik Gorenje na štiri električne in dve plinski ploščj po ugodni ceni. Vprašajte na Šmihelski cesti 10 a, Novo mesto.

PRODAM kosilnico BCS (širina kose 127 cm), vprežni obračalnik (6 vil) in vprežne grablje (širina 220 cm). Anton Nemanič, Radoviči 11, Metlika.

TAPISONE – TOPLI POD v 8 različnih barvah prodajam po tovarniških cenah. Kostič, Ljubljanska 39, Domžale.

PLETILJE – GOSPODINJE! Razprodajam po znižanih cenah volneno in sintetično predivo za ročno in strojno pletenje. Kostič, Ljubljanska 39, Domžale.

PRODAM mlado kravo s teličkom in skoraj novo jermenico za traktor Ursus in Porše. Franc Struna, Potov vrh, Novo mesto.

UGODNO prodam dve beli kovinski postelji z bakrenimi vložki. Vrhnji del postelj je iz medenine. Naslov: Evgenija Bratkovič, Krško, Aškerčeva 6.

PRODAM trajno žarečo peč EMO 5. Martina Peskar, Majde Šilc 20, Novo mesto.

UGODNO prodam krojaški brzošivalni stroj Pfaf. Stane Bec, Krmelj 105.

PRODAM kuhinjsko kredenco, štedilnik na drva, hladilnik in elektromotor (2,5 KM). Jože Draginc, Konec 11 a, Stopiče.

PRODAM krožno žago (cirkular) na trofazni tok. Franc Potočar, Vel. Bučna vas 35, Novo mesto.

UGODNO prodam črno-beli televizor. Ogled ob sobotah, ponedeljkih popoldne in torkih dopoldne. Dr. Škedelj, Ragovska 12, Novo mesto.

TOMOS 4, izven krmni motor z dolgo osjo in rezervnimi deli, približno 45 ur delovanja, prodam za 3.500 din. Naslov v upravi lista.

POCENI prodam avtoplašče in zračnice za zastavo 750. Naslov v upravi lista (2774/75).

PRODAM prikolico za osebni avto s priključkom za zastavo 101. Telefon 22–749.

PRODAM klavirsko harmoniko in manjše elektronske orgle, primerno za začetnike. Miklič, Gor. Kamence 9, Novo mesto.

UGODNO prodam konzolno dvigalo (kompletno) in plevnik 100 cm širine za vinogradniški traktor Pasquali ali Tomo Vinkovič. Novak, Ljubljana, Vižmarje, Peščena pot 5.

MASIVNO OREHOVO SPALNICO, zelo dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista (2782/75).

UGODNO prodam lepo ohranjen globok otroški voziček. Ljuba Krisper, Krško, Kolodvorska 3, telefon 71–401.

POSEST

PRODAM zidanico (zgrajeno do tretje faze), primerno za vikend, in nekaj zemlje v Češnjicah. Ludvik Rifelj, Češnjice 19, Otočec.

PRODAM gozdno parcelo (4500 m2) pri Gotni vasi. Podrobna pojasnila dobite pri Viliju Šegi, Majde Šilc 22, Novo mesto.

PRODAM zazidalno parcelo v Maharovcu. Naslov v upravi lista (2771/75).

STAREJŠO ZIDANICO, primerno za vikend, z 12 ari zemlje, nekaj trtami in 4-letnimi sadikami različnega sadja v Novi gori k. o. Straža, prodam najboljšemu ponudniku. Naslov v upravi lista.

KUPIM

KUPIM dobro ohranjeno enodružinsko hišo z nekaj zemlje med Cerkljami, Krško vasjo in Brežicami. Ponudbe pošljite na naslov: A. J., Kubed 9, Slov. Gračišče, Koper.

RAZNO

IZGUBILA SE JE lovska psica posavka na Libni pri Krškem, rjave barve, z belo liso pod vratom in belimi prsti. Najditelj dobi nagrado. Sporoči naj na naslov: Leopold Mlinar, Radež 12, Loka pri Žjd. mostu.

POROČNI PRSTANI! – Poroka – spomin nanjo naj bo lep in trajen! Zato izberite sodoben poročni prstan pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

KLJUČ OD ZIDANICE, najden na poti od ločenskega pokopališča proti mestu, dobi lastnik na Dolenjskem listu.

ANTONU ŠPELKU iz Irče vasi 65 pri Novem mestu se iskreno zahvaljujem za vrnjene vložke od fotelja, ki sem jih bil izgubil. Marjan Šinkovec, Žihovo selo 6, Otočec.

KMEČKI FANT, 25 let, mirne narave, želi spoznati kmečko dekle za skupno življenje na kmetiji. Imam srednje veliko mehanizirano kmetijo, hišo in avto. Slika zaželena. Ponudbe pošljite na naslov: Janko Šifrer, Kurirska pot 8, 64000 Kranj.

ČESTITKE

DRAGI mami ELIZABETI OVNIČEK iz Novega mesta, Karlovška cesta, obilo sreče, predvsem pa zdravja želi za njen dvojni praznik hčerka Cirila z družino.

BETKI MALINOVIČ iz Novega mesta, Karlovška cesta, želi obilo zadovoljstva in sreče za njen god Cirila z družino.

DRAGI mami in stari mami KATARINI ZUPANČIČ s Tolstega vrha 17 za njen 80. rojstni dan in god vse najlepše, predvsem pa zdravja in dobrega počutja želi sin Lojze z družino.

LJUBI mami in stari mami MARIJI DEŽMAN iskrene čestitke za njen 50. rojstni dan, predvsem mnogo zdravja želijo hčerke Metka in Marica z družinama, Vera in Nasta, sinova Silvo in Franci z družinama ter Srečko, vnukinje in vnuki pa jo toplo poljubljajo.

PREKLICI

LUDVIK RIFELJ, Češnjice 19, Otočec, prepovedujem hojo po mojem vinogradu v Češnjicah. Kdor tega ne bo upoštevalo, ga bom sodno preganjal.

OBVESTILA

IZDELUJEM vse vrste rolet, izvršim montažo in vsa popravila. Cene ugodne, dobavni rok po dogovoru. Naročite jih lahko pri Lojzetu Medletu, Žabja vas 47 (pri transformatorju), Novo mesto.

PRVORAZREDNE VRTNICE ima na zalogi vrtnarija Raub, Črnomelj, Padlih borcev 12.

ZAHVALE

Ob prerani, boleči, težki in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, starega ata in brata

JANEZA GORENCA
iz Cerovega loga 33

se iz srca zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in vsem, ki ste nam stali ob strani ter nam v težkih trenutkih lajšali bolečine. Hvala za vence in cvetje ter denarno pomoč, vsem, ki so pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se ZD Šentjernej, strežnemu osebju rehabilitacije Novo mesto, tovarni Iskra Šentjernej, gradbenemu podjetju Tehnika iz Ljubljane, podjetju Kremen in župniku za opravljeni obred. Hvala tudi ZB Orehovica, tov. Zagorcu za poslovilne besede in DU Šentjernej.

Žalujoči: žena Anica, hčerka z družino, sinova Jože in Ivan z družinama ter sin Franc.

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta

JANEZA BAJUKA
z Radovice 74

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nam izrekli sožalje, spremili pokojnika na zadnji poti in mu darovali cvetje. Posebna zahvala zdravnikom in zdravniškemu osebju novomeške bolnišnice, sosedom, članom gasilskega društva na Radovici in občinski Zvezi borcev v Metliki, govorniku Antonu Maziju za poslovilne besede, radovskim pevkam in suhorskemu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Štefka, sinova Janez in Stanko ter hči Ivanka z družino

Radovica pri Metliki,
11. novembra 1975

V SPOMIN

15. novembra 1975 je minilo leto dni, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

ANDREJ LUPŠINA
iz Starega grada pri Krškem

Čas beži, a ne celi ran. Te so vse globlje, žalost vse večja, a naša srca polna solz. Hvala vsem, ki ga niste pozabili in še vedno prinašate cvetje in prižigate sveče na mnogo prezgodnjem grobu.

Žalujoči: žena Milka, hčerka Zinka ter Marinka z družino

V SPOMIN NA

MILANA ŠOBARJA

27. novembra bo minilo leto dni, odkar si nam dal roko v slovo in odšel služit vojaški rok. Milan, niti ti niti mi nismo slutili, da je bilo to slovo zadnje. Morda samo nekaj dni in zopet bi se vrnil med nas, da se ni zgodilo tisto, kar se ne bi smelo zgoditi. Izgubil si svoje življenje, a ne po svoji krivdi. Tvoje plemenito mlado srce je v starosti 27 let prenehalo biti. Zaman te bomo čakali, zaman bo sinko čakal na očka, katerega je imel tako rad. Kruta usoda je ustavila tok tvojega življenja in 14. novembra je minilo že težkih 6 mesecev, odkar smo se na novomeškem pokopališču za vedno poslovili. Nismo te pozabili in te ne bomo! Naš dom je brez tebe prazen, ob spominu nate nam silijo solze v oči. Milan, dokler bomo živeli mi, boš v naših srcih živel tudi ti! Hvala vojaku Miroslavu Ratkoviću in vsem ostalim vojakom V. p. 2420 Celje, ki nam obljubljajo, da bodo imeli Milana vedno v spominu. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov grob, ga krasite s cvetjem in prižigate na njem sveče.

NJEGOVI

ZAHVALA

Ob prerani, boleči in nenadomestljivi izgubi moža, očeta, strica, tasta in starega očeta

FRANCETA VIDERVOLA
iz Mrtvic pri Stari cerkvi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih dneh stali ob strani ter pokojnika v tako velikem številu spremili na poti v njegov zadnji dom, grob pa bogato zasuli s cvetjem. Posebej se zahvaljujemo dr. Kvaterniku iz Loškega potoka za zadnjo pomoč, dr. Rupniku za dolgoletno zdravljenje, gasilskemu društvu Stara cerkev za organizacijo in poslednjo stražo ob krsti ter vsem drugim gasilskim društvom. Zahvaljujemo se tudi pevcem za ganljive žalostinke, govornikom in duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Karolina, sinova France in Janez ter hčerki Anica in Mara z družinami

---

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

ALOJZA AŠIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, celotnemu kolektivu Tovarne celuloze, kolektivu osnovne šole VVU, ZK, ZB in ribiški družini za poklonjeno cvetje ter spremstvo na pokojnikovi zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo pevcem, godbi ter govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala vsem, ki ste se od pokojnika poslovili in ga ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: žena Angelca, sin Ivan, hčerki Slavica in Djurdja z družinama, mama, sestra in bratje z družinami

---

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre, drage žene, mame, stare mame, sestre in tete

ANE GAŠPERŠIČ
roj. Štepic
iz Gornjega Medvedjega sela pri Trebnjem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalne besede, darovali vence in cvetje. Posebna zahvala sosedom za vso pomoč v tako težkih trenutkih, kolektivoma Novoles Trebnje in Tip–Top Trebnje za podarjene vence. Prav lepa hvala dekanu za opravljeni obred in ganljive besede, pevcem in vsem, ki so pokojnico v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož France, sin Ivan, hčerke Ani, Justi in Pepca z družinami, hčerka Malka, sestri Mici in Malka ter drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

Do konca je razdal svoje veliko plemenito utrujeno srce naš ljubi mož, oči, dedo, brat, tast in stric

ALBIN KIRN
avtobusni šofer,
z Malega Slatnika 29

Vsem, ki ste še enkrat pokazali, kako zelo ste ga spoštovali in ga imeli radi, hvala! Hvala vsem, ki ste počastili pokojnikov spomin, mu darovali cvetje, ki ga je tako ljubil. Hvala podjetjema SAP Ljubljana in Gorjanci Straža, Združenju šoferjev in avtomehanikov, njegovim poklicnim tovarišem, govorniku za ganljiv govor, dobrim sosedom za vso pomoč, dr. Vodniku za skrb med boleznijo in duhovniku za lep obred. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje in kakorkoli z nami delili najhujše trenutke. Tako veliko vas je, zato vsem in vsakemu še enkrat hvala. Nam pa bo naš oči ostal še naprej ideal, kajti njegovo življenje je bilo eno samo darovanje.

Sami s kruto resnico so ostali: žena Rezka, hčerka Majda in sin Vilko z družinama, sestri in brata z družinami in njegovi ljubljeni vnučki Robert, Alenka, Matjaž in Blaž

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal (urednik Priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (ali ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100–620–107–32000–009–8–9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100–601–10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21–227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00, in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

ČETRTEK, 20. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Zborovska glasba pretekle dobe. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Jože Dular: Pomen vključevanja mladih kmetov v aktive mladih zadružnikov. 13.30 Priporočajo vam ... 14.40 Med kolo, družino in delom. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansamblom Mojmira Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes.

PETEK, 21. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.30 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Jelka Hočevar: Enoletne trave med žitom lahko zatremo tudi s herbicidi. 13.30 Priporočajo vam ... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansamblom Borisa Kovačiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 22. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Glasbena pravljica. 9.50 Naši umetniki mladim poslušalcem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Milena Jazbec: Izkušnje s herbicidi v primorskih vinogradih. 13.30 Priporočajo vam ... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.05 Pogovor s poslušalci. 19.40 Minute z ansamblom Jožeta Privška. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 23. NOVEMBRA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.47 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši ... 10.05 Prvi aplavz. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.04 – 18.50 Nedeljsko popoldne. 17.50 – 18.29 Radijska igra: Pokrajina. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT – studio Beograd. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V luči semaforjev.

PONEDELJEK, 24. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Mali vokalni ansambli in solisti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Dopoldanski komorni koncert. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Jože Colnarič: Akcija za izpopolnitev praznih mest v obstoječih mladih vinogradih. 13.30 Priporočajo vam ... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Kulturna kronika. 18.20 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansamblom bratov Avsenik. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 25. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol – glasbena šola Radeče. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Jože Benigar: O naši čebelarski zakonodaji. 13.30 Priporočajo vam ... 14.10 Iz dela glasbene mladine Slovenije. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 Družba in čas. 18.05 V torek nasvidenje! 19.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansamblom Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Od premiere do premiere. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 v utripu kola ... 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 26. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 9.25 Zapojmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uredникov dnevnik. 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Franjo Janežič: Malo znani rastlinski škodljivci. 13.30 Priporočajo vam ... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto – vrtiljak". 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana. 18.05 Po poteh odločanja. 18.35 Instrumenti v ritmu. 19.40 Minute z Ljubjanskim jazz ansamblom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Zvoki in melodije za vas. 20.45 Kulturni globus. 21.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 27. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Zborovska glasba iz dobe čitalnic. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam ... 12.30 Kmetijski nasveti – Janez Čop: Gozd in divjad. 13.30 Priporočajo vam ... 14.10 Iz glasbenih šol – glasbena šola Ribnica. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 Jezikovni pogovori. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansamblom Francija Puharja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Prenos prireditve jugoslovanskih radijskih postaj. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 20. NOVEMBER: 16.00 – 16.35 Napoved programa, Povejmo na glas, Poročila, Nove plošče RTB – 16.35 – 16.45 AKTUALNOST TEDNA – 16.45 – 17.00 Obvestila in reklame – 17.00 – 18.00 Glasbena oddaja IZBRALI STE SAMI

SOBOTA, 22. NOVEMBER: 16.00 – 16.20 Za gram humorja in glasbe – 16.20 – 16.40 Jugoton vam predstavlja – 16.40 – 17.00 Radijska univerza 17.00 – 17.30 KRONIKA, Obvestila in reklame, Za naše najmlajše – 17.30 – 18.00 Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA, 23. NOVEMBER: 10.30 – 12.00 Napoved programa, UVODNIK radia Brežice, DOMAČE ZANIMIVOSTI, Naš komentar, Za naše kmetovalce, Nedeljski magnetofonski zapis, Obvestila in reklame, Spored naših kinematografov – 12.00 – 15.30 OBČANI ČESTITAJO IN POZDRAVLJAJO

TOREK, 25. NOVEMBER: 16.00 – 16.30 Napoved programa, Iz produkcije RTV Ljubljana, Iz naše matične knjižnice – 16.30 – 17.00 Kaj prinaša nova Številka Dolenjskega lista, Športni pregled, Obvestila in reklame – 17.00 – 18.00 MLADI ZA MLADE

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 20. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 10.35) (Bgd) – 14.10 TV v šoli – ponovitev (do 16.00) (Zg) – 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) – 17.30 Knjiga, barvna oddaja iz zagrebške serije Bistrooki (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Mozaik (Lj) – 18.20 Tretji svetovni mir – 9. del (Lj) – 19.10 Barvna risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 3–2–1 (Lj) – 20.05 Bitka za ranjence – barvna nadaljevanka TV Zagreb (Lj) – 20.50 Kam in kako na oddih (Lj) – 21.00 Četrtkovi razgledi: Bistri učenci (Lj) – 21.30 Po belih in črnih tipkah (Lj) – 22.00 TV dnevnik (Lj)

PETEK, 21. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd) – 14.10 TV v šoli – ponovitev (do 16.30) (Zg) – 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) – 17.20 Pisani svet (Lj) – 17.50 Obzornik (Lj) – 18.05 Pevski tabor – II. del barvne oddaje (Lj) – 18.35 Mozaik (Lj) – 18.40 Svet, ki nas obdaja – barvna oddaja (Lj) – 18.55 Bivališča rastlin in živali – barvna oddaja (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) – 19.55 3–2–1 (Lj) – 20.10 Lev pozimi – barvni film (Lj) – 22.15 625 (Lj) – 22.35 TV dnevnik (Lj) – 22.50 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu (Lj)

SOBOTA, 22. NOVEMBRA: 9.30 TV v šoli (Bgd) – 10.35 TV v šoli (Zg) – 12.00 TV v šoli (do 12.45) (Sa) – 14.10 625 (Lj) – 14.30 Mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu – prenos – 15.55 Nogomet Borac : Vojvodina – prenos (Sa) – 17.50 Obzornik (Lj) – 18.05 Kako se je kalilo jezero – barvna serija (Lj) – 19.10 Barvna risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) – 19.55 3–2–1 (Lj) – 20.00 Življenje je lepo – barvna oddaja TV Beograd (Lj) – 20.30 Zagreb 75 – prenos festivala zabavnih melodij (Zg) – 21.45 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) – 21.55 TV dnevnik (Lj) 22.10 Barvna propagandna oddaja (Lj) – 22.15 Kojak – serijski barvni film (Lj)

NEDELJA, 23. NOVEMBRA: 9.00 POROČILA (Lj) – 9.00 R. Bratny: KOLUMBOVCI – TV nanizanka (Lj) – 10.08 BARVNA PROPAGANDNA ODDAJA (Lj) – 10.10 OTROŠKA MATINEJA: Klovn Ferdinand in nogomet, Znameniti živalski vrtovi: Basel. (Lj) – 11.10 MOZAIK (Lj) – 11.15 KMETIJSKA ODDAJA (Zg) – 12.00 POROČILA (do 12.05) (Lj) – NEDELJSKO POPOLDNE: Pisani svet, Za konec tedna, Moda za vas, barvna oddaja, Poročila, Prodali so jih milijon, 2. del, Mednarodno prvenstvo v namiznem tenisu (Lj) – 17.00 KOŠARKA BORAC – ŽELJEZNIČAR – prenos (Sa/Lj) – v odmoru REZERVIRAN ČAS – 18.20 PIONIRJI LETALSTVA – barvna serija (Lj) – 19.10 BARVNA RISANKA (Lj) – 19.20 CIKCAK (Lj) – 19.30 TV DNEVNIK (Lj) – 19.50 TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR (Lj) – – 19.55 3–2–1 (Lj) – 20.05 M. Kerstner: GRUNTOVČANI – nadaljevanje TV Zagreb (Lj) – 21.05 KARAVANA: Kozara (Lj) – 21.40 ŠPORTNI PREGLED Zg) – 22.15 TV DNEVNIK (Lj)

PONEDELJEK, 24. NOVEMBRA: 8.10 TV V ŠOLI (Zg) – 14.10 TV V ŠOLI – ponovitev (do 16.00) (Zg) – 17.15 Millne: MEDVEDEK PU – nadaljevanje in konec (Lj) – 17.35 ČAROBNA ŽOGA – barvna risanka (Lj) – 17.50 OBZORNIK (Lj) – 18.05 NAŠI ZBORI: Fužinar, barvna oddaja (Lj) – 18.30 MOZAIK (Lj) – 18.35 MARKSIZEM V TEORIJI IN PRAKSI (Lj) – 19.00 ODLOČAMO (Lj) – 19.10 BARVNA RISANKA (Lj) – 19.20 CIKCAK (Lj) – 19.30 TV DNEVNIK (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.05 F. Benedetič – M. Košuta: RIŽARNA – TV drama (Lj) – 21.45 KULTURNE DIAGONALE (Lj) – 22.15 TV DNEVNIK (Lj)

TOREK, 25. NOVEMBRA: 8.10 TV V ŠOLI (Zg) – 14.10 TV V ŠOLI – ponovitev (Zg) – 17.35 OTROCI IN PTIČKI POZIMI – barvna oddaja (Lj) – 17.45 T. Pavček: ČENČARIJA – I. del barvne oddaje (Lj) – 17.55 OBZORNIK (Lj) – 18.10 ZNAMENITI ŽIVALSKI VRTOVI: London, barvna serija (Lj) – 18.40 MOZAIK (Lj) – 18.45 NE PREZRITE: Spomenik Dražgoški bitki (Lj) – 19.10 BARVNA RISANKA (Lj) – 19.20 CIKCAK (Lj) – 19.30 TV DNEVNIK (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) 20.05 AKTUALNA ODDAJA (Lj) – 20.55 BARVNA PROPAGANDNA ODDAJA (Lj) – 21.05 A. Strindberg: PREBIVALCI HEMSOA – TV nadaljevnka (Lj) – 22.35 TV DNEVNIK (Lj)

SREDA, 26. NOVEMBRA: 8.10 TV V ŠOLI (Zg) – 10.00 ZAČETEK DELOVANJA TV PRIŠTINA (Priština) – ..... Eventual. prenos nogometne tekme – 17.20 KLOVN FERDINAND IN ZIMA, barvna oddaja (Lj) – 17.50 OBZORNIK (Lj) – 18.05 MLADI ZA MLADE, oddaja TV Sarajevo (Lj) – 18.35 MOZAIK (Lj) – 18.40 PO SLEDEH NAPREDKA (Lj) – 19.10 BARVNA RISANKA (Lj) – 19.20 CIKCAK (Lj) – 19.30 TV DNEVNIK (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.05 ODDAJA TV NOVI SAD (Bg) – 21.00 FILM TEDNA: PTIČI IN PTIČKI (Lj) – 22.35 TV DNEVNIK (Lj) – 22.05 ev. posnetek nogometne tekme

ČETRTEK, 27. NOVEMBRA: 8.10 TV V ŠOLI (Zg) – 14.10 TV V ŠOLI – ponovitev (do 16.00) (Zg) – 17.15 BISTROOKI – oddaja TV Zagreb (Lj) – 17.45 TV OBZORNIK (Lj) – 18.00 MOZAIK (Lj) – 18.05 TRETJI SVETOVNI MIR (Lj) – 19.10 BARVNA RISANKA (Lj) – 19.20 CIKCAK (Lj) – 19.30 TV DNEVNIK (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.05 BITKA ZA RANJENCE – barvna nadaljevanka TV Zagreb (Lj) – 21.00 ČETRTKOVI RAZGLEDI (Lj) – 21.30 PO BELIH IN ČRNIH TIPKAH (Lj) – 22.00 TV DNEVNIK (Lj) – 22.15 GOLI EVROPE – reportaža (Lj)

ZAHVALA

Ob težki, boleči izgubi našega srčno dobrega moža, očeta, starega očeta in strica

MARTINA HOČEVARJA

pekovskega mojstra iz Krmelja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala sosedom za nesebično pomoč, dr. Levstiku in drugemu osebju zdravstvenega doma in lekarne v Krmelju za zdravniško nego, zdravnikom in sestram pljučnega oddelka novomeške bolnice za zdravljenje, gasilcem iz Krmelja za pomoč in organizacijo pogreba, gasilcem „IGD" Metalna Maribor, gasilskim društvom sevniške in trebanjske občine za spremstvo s prapori, pevcem „Svobode" Krmelj za žalostinke, govornikom za poslovilne besede. Za pozornost se zahvaljujemo tudi kolektivu KPD Dob pri Mirni, osnovni šoli Krmelj, društvu upokojencev Tržišče in Šentjanž.

Še enkrat srčna hvala vsem, ki ste imeli našega očeta tako radi.

Žalujoči: žena Julka, otroka Zvone in Milena z družinama in drugo sorodstvo.

labod labod labod labod

F. S. FINŽGAR 20

PREROKOVANA

„Pri vas je sreča, da France ni vojak. Vi lahko delate. Kako pa , brat kaj hodi pomagat k Jančarjo?" je župnik postal pred vrati pisarne in iskal po žepu ključa ter motril Lojzo.

„Zdaj ne. Za jesensko setev bo pač spet treba. Za rataja begunec ni."

Župnik je bral Lojzi z lica, da nič ne sluti o tem, dar je Jera tožila, in je bil tem bolj prepričan, da je vse pretirano.

„No, kaj bi?" jo je vprašal v pisarni, kakor je imel navado nagovoriti vsakega.

„Nič veselega nimam, gospod."

Ta se je takoj spet domislil Jančarice in Franceta, ali prejšnji odgovor Lojze mu je omajal sluhnjo in tem bolj dvignil zanimanje za novico.

„Lojza ne hodi na prazne spletke semkaj," je preudaril, sedel za pisalno mizo in Lojzi ponudil stol.

Lojza je pričela: Tako in tako sem našla Golobovo – in mu vse razodela.

„Kakor je žaloštna ta novica – moj Bog, kaj bo še vse prišlo s to grozno vojsko – si vendar sila modro ravnala. Ali sedaj? Kaj misliš, Lojza?"

„Domov naj bi šla, mislim jaz. Sramoti ne bodejo ne tako ne drugače."

„To bi bilo najboljše. Toda Golob! On je trmasten človek."

„Ko bi mu vi rekli."

„Tudi moji besedi se ne bo uklonil, vsaj takoj ne."

„Nekaj tednov je lahko Francka pri nas. Saj je dovolj dela."

„Pri vas," je poprijel naglo župnik. „Pri tebi, nič ne rečem, toda je France, je Jera."

„Franceta poznam. Še zmenil se ne bo. No, in Jera, njej pa nič mar ni to."

„Morda bolj kot vsem drugim."

Župnik si je na pol zatisnil oči, da je Lojza, ki mu je gledala odkritosrčno v obraz opazila sumnjo v njih.

„Čudna je Jera in hudega jezika."

„To je. Morda ne veš, in če ne, je prav, da zveš: Franceta je prišla tožit ali pravzaprav Jančarico, da gleda za njim."

Lojza je ostrmela:

„O, ti grda ženska, ti! Torej to je napravila!"

„Vidiš. In sedaj Francka, taka, kot je, pri hiši? Ali ni težko?"

Lojza je pomolčala in zbirala misli. Dobro se je spominjala večera, ko jo je svarila zaradi natolcevanja. Da si je pa Jera upala do župnika, to je bilo Lojzi odveč.

„Ne, gospod župnik, Jera je Jera, ali vse naše hiše ne bo uganjala. Prosim, pomirite Goloba, dotlej pa ostane dekle pri nas. Zanesite se name."

„Meni prav. Storim, kar bom mogel, todi pomni, Lojza: brez težav to ne bo. Težke ure si nakladaš!"

Lojza je naglo odšla. Čim bolj se je oddaljevala od župnišča, tem bolj jo je pekla Jera. Francko je skoro pozabila in samo Jera in spet Jera ji je hodila na misel. In ko je vse dodobra presodila, se ji je zazdelo, da je Jera na Franceta ljubosumna. Skoro bi se bila na glas zasmejala temu spoznanju. Ali še enkrat je preletela vsa leta Jerine službe in vsaka malenkost je govorila: Jera je ženska, ki si niti z mislijo ne drzne upati, da bi bila kdaj Francetova; toda sovraštvo vsaki drugi, ki bi se mu bližala!

Ko je prišla do bogca vrhu griča, se je ozrla nanj in se pokrižala. Zapeklo jo je, da se je morda le presovražno razburjala nad Jero.

„Saj ji vse odpuščam," je obujala kes. „Morda si sama ne more kaj, ko je svet tako čudno prečuden."

Zasukala je misli od Jere na Francko in prišla domov, kjer je srečala deklo na dvorišču.

„Kje je France?" jo je nagovorila prijazno.

„Na podu. – Sem že zakurila in pristavila. Mleko sem tudi scedila. Pisana ga ima vsak dan več. To je živalca." je hitela Jera in potresala otrobe na rezanico za telička.

„Prav. Po zajtrku pojdeš takoj okopavat repo; jaz pridem za tabo."

„Saj bi jo skoro sama, kar je še je."

Lojza je bila vesela, da nihče niti ne sluti, kako gostjo ima pri hiši. Oprezno je odprla sobo. Francka je spala. Prsti desne roke so bili zapleteni v težke kite. Lojza je obstala pri postelji.

„Kakor Magdalena," jo je spreletela misel. „Morda v sanjah umiva Gospodove noge s solzami in jih briše z lasmi."

Tiho se je preoblekla, popravila zastorček na oknu, kjer je sililo ob vrzeli sonce na posteljo, in šla v kuhinjo.

Pri zajtrku je Lojza še enkrat naročila Jeri, kaj naj dela, in vprašala Franceta:

„Kajne, da je prav?"

France je bil čuda dobre volje, kakor se je bil prejšnji večer raztogotil pri Jančarici zaradi novice, da je bil zatožen pri župniku.

„Seveda je. Saj pojdem tudi sam tja, ko mine rosa, da na ozarah odkosim za krave."

Jera je takoj odrezala malico kruha, ga zavila v predpasnik, zadela motiko in odšla.

Lojza je težko čakala, da je Jera izginila, potem je poklicala brata in mu vse razodela. „Meni je vseeno." je skomignil brat z rameni, ko je Lojza dokončala povest in vprašala, kaj sodi on.

„Vseeno! Ni res, prav tebi ne sme biti vseeno in Jeri tudi ne bo vseeno."

„Jeri – Jeri – za zlomka, no – "

„Ne kleti," mu je hitro požugala Lojza s prstom.

„Saj to ni kletev," je ugovarjal France in zastavil še enkrat: „Za zlomka je to čudno, kaj pravic ima pri hiši dekla."

„Pravic? – Naj jih ima ali ne, za tožbe ji je vendar odprta pot."

„Za kakšne tožbe? Ali ni pošteno plačana?" Zadnjo besedo je France izgovoril samo na pol, segel pod klobuk v lase in razširil oči.

„Saj se drugod tudi lahko toži, ne samo na sodniji."

„V župnišču, kajne?" je planil brat in veselje mu je žarelo z lic.

„Kdo ti je pravil?"

„Nič ne taji. Sedaj jo imamo! Ti šklebeder ti stari – ha ha ha!"

France je skočil kvišku in mahal s klobukom.

„Da si je upal ta kolovrat kaj takega! Ali jo izplačam!"

„Ne, brat, nikar! Jaz jo posvarim zlepa."

„Ti, kakor hočeš, in jaz, kakor hočem. Sedaj nalašč. Golobova naj kar ostane pri mas. Le udinjaj jo in po dve kroni ima več na mesec kot Jera."

„Ne, France," je prosila Lojza.

„Je že vse dobro," je mahal z rokami France in skočil po stopnicah v svojo sobo. Lojza je obsedela.

„Saj mu nisem pravzaprav nič povedala in vendar ve. Pa da je tako vesel in se smeje!"

France je prišel naglo spet na dvorišče, žvižgal krog voza, včasih se zasmejal in spet žvižgal židane volje, da se je Lojza še bolj čudila. Videla ga je, kako je zadel koso na ramo in odšel.

Lojza bi bila najrajši šla za njim. Ali imela je še dela v kuhinji; tudi Francko je morala počakati, da se prebudi.

Brat je korakal s klobukom po strani na polje in obsedla ga je radost, ki čaka trenutka, da se znese nad sovražnikom, in je prepričana, da ga stre.

Veselo je zapela osla ob koso na ozarah. Jera se je sklonila, oprla ob motiko in rekla:

Portret tega tedna

Mož množice priznanj

„Včasih smo imeli eno društvo Partizan, trinajst sekcij in enega blagajnika, zdaj pa bo 13 društev in klubov, potrebnih bo 13 ljudi, ki se bodo spoznali na predpise o poslovanju z denarjem. Včasih smo športniki vedeli za imena vseh starost in športnih organizatorjev v Sloveniji, danes še za domače ne veš več. Šport je bil včasih namenjen le razvoju telesa, danes pa je doseganju rezultatov." Tako je na kratko povedal Andrej Arko, znani športni in družbeni delavec iz Kočevja, dobitnik mnogih odlikovanj in priznanj, najbolj ponosen na Bloudkovo plaketo.

O telesni vzgoji nekdaj in danes je Andrej Arko, ki bo jutri praznoval svojo 70-letnico, dejal še:

„Včasih je bilo dobro tudi, ker smo vse organizacijsko, tehnično in vadbeno delo opravljali amatersko. Denar nikoli ni bil vzrok, da telesna kultura ne bi žela uspehov. Vzrok za nedelo je bilo lahko le nedelavnost amaterjev. Danes smo prišli tako daleč, da mora biti vse plačano, honorirano.

Včasih smo kot navijači ploskali tudi dobrim akcijam nasprotnega moštva, čeprav smo po tiho vedno upali, da bodo zmagali naši. Ni bilo tepežev, preklinjanja in celo šovinističnih izgredov, vsaj dokler ni zašla politika vmes. Današnji navijači niso športno vzgojeni. Branje športnih časopisov in tuljenje na tekmah ni zadostno telesnovzgojno delo."

Tovariš Arko je tudi dobitnik bronastega, srebrnega in zlatega znaka Turistične zveze Slovenije. Dejal je:

„Za napredek turizma morajo skrbeti predvsem tisti, ki imajo od njega komercialno korist, ne pa le amaterji v turističnih društvih. Tako žanjejo podjetja korist, kritiko pa amaterji v društvih.

Kočevje nima tradicij, ker je mesto priseljencev, prav tradicija pa je osnova za turizem. Taka turistična tradicija je polharstvo, vendar se tudi polharski večeri niso obnesli, kot smo organizatorji pričakovali. Naša tradicija je še lov, a je lovski muzej dobila Bistra, kjer je malo divjadi."

Andrej Arko je prejel tudi več delovnih odlikovanj:

„Po končani vojni je bilo pri nas v Kočevju vse razrušeno in nobene industrije nismo imeli. Vendar smo sekali les in ga dajali drugim, da so si gradili industrijo, medtem ko so bile pri nas porušene še hiše. Spominjam se – takrat sem bil tajnik „Lipa" in gozdne – ko smo vsi skupaj naložili od sobote popoldne do ponedeljka zjutraj 360 vagonov lesa. Veliko je šlo lesa iz občine, nazaj pa smo dobili malo oziroma nič. Mnogi kraji, ki niso nič dali za skupnost, so dobili obrate in tovarne. Mi smo tovarne napravili iz obrtnih delavnic sami."

Jubilant Andrej Arko je prizadevno delaval še na mnogih področjih, o čemer govore tudi priznanja, ki jih je dobil: najvišje priznanje občine Kočevje Šeškova nagrada in plaketa, najvišje priznanje krajevne skupnosti Kočevje „Bronasta jelka", zlati znak republiške Zveze prijateljev mladine, zlati znak Filatelistične zveze Slovenije, zlati znak Avtomoto Zveze Slovenije, srebrni znak OF, srebrni znak Planinske zveze Slovenije itd. Ob njegovi 70-letnici mu čestitamo vsi prijatelji in znanci, čestitkam pa se pridružuje tudi kolektiv Dolenjskega lista, katerega zvesti dopisnik je vse od njegove ustanovitve.

JOŽE PRIMC

Trije mrtvi in osem ranjenih

Pri prehitevanju vozil na Martinovi nedeljo čelno trčenje pri Beli cerkvi

V nedeljo, 16. novembra, se je ob 18.15 pri Beli cerkvi na magistrali Ljubljana-Zagreb spet zgodila ena tistih hudih nesreč, ki na mah terjajo več življenj in poškodb ter veliko gmotno škodo.

Na kraju nesreče sta bila takoj mrtva 72-letni Jože Gorenc in njegova žena Alojzija z Jerman vrha pri Bučki. Še istega dne, le malo kasneje, pa je poškodbam podlegel 35-letni Martin Udovč z Bučke, ki je vozil avtomobil.

Zgodilo se je, ko je Udovč vozil proti domu, pri Beli cerkvi pa je po levi pripeljal naproti avtomobilist Meho Abdić iz Ljubljane, ki je prehiteval kolono vozil. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja z Udovčevim avtom, katerega je odbilo čez živo mejo ob cesti in čez vzporedno lokalno cesto na travnik.

Razen treh mrtvih so bili v Udovčevem avtomobilu poškodovani še 32-letna Olga Udovč, 10-letna Brigita in 6-letni Robert. Pa tudi Abdić in njegovi štirje sopotniki imajo take poškodbe, da so vse ranjene prepeljali v novomeško bolnišnico. Vrh vsega je tragična nesreča terjala še za 50.000 dinarjev gmotne škode.

Prizorišče tragične nesreče pri Beli cerkvi, kjer je ponoči po karambolu ostalo kup razbitin.

V slogi je moč!

Mrtvice so lep primer uspešnega sožitja vaščanov. Pred leti so zbrali denar in si kupili kombajn za žetev pšenice, pred dnevi pa so z betonsko ploščo prekrili garažo, kjer bo stroj, ko ne bo dela, dobro spravljen. V dosedanje delo so vložili več kot 700 prostovoljnih delovnih ur; prav tako so prispevali potrebno orodje, deske in drugo.

Vaščani Mrtvic so nadvse veseli uspehov, ki so jih dosegli z delom svojih rok. Menijo pa, da bi jim lahko več pomagala širša skupnost, saj gre za kruh, ki ni samo stvar posameznikov. V načrtu imajo še nakup drugih strojev pa kombajn za koruzo bi želeli imeti. Dosedanji uspehi so jim zagotovilo, da bodo uspeli, saj v slogi je moč, lahko pa rečemo, da tudi boljši jutrišnji dan.

Kmetijski stroji so vedno bolj izpopolnjeni, pa tudi vedno dražji, tako da je žep posameznika že preplitek. Cesar pa ne zmore eden, zmore več skupaj. Tega se dobro zavedajo na Mrtvicah. Želimo jim veliko uspehov.

IVAN ŠKOFLJANEC

OKOLICO UREJAJO

V kratkem bo za novo osnovno šolo Kočevje dograjen plavalni bazen s telovadnico. Urejajo tudi okolico oziroma dovozno pot. Žal pri asfaltiranju niso uredili vsega prostora med šolo in telovadnico, pač pa samo pot, poleg katere nameravajo napraviti zelenice in posaditi rože ali grmičevje. Veliko bolj bi bil izkoriščen ta prostor, če bi ga asfaltirali, saj bi se tu lahko učenci vadili voziti s kolesi, uredili bi igrišča za tenis, kotalkanje, organizirali razna športna, predvsem prometno-kolesarska tekmovanja. Za to bi bilo potrebnih 150.000 din, ki pa jih krajevna skupnost Kočevje-mesto nima.

KEGLJAČI TEKMUJEJO

8. novembra je na kegljišču v Kočevju pričela kegljati vaška liga, v kateri tekmuje šest ekip, in to iz Kočevske Reke, Livolda, Dolge vasi, Mozlja ter upokojenci in invalidi iz Kočevja. Zanimanje za tekmovanje je veliko. Tekmujejo za prehodni pokal, ki so ga v spomladanskem delu tekmovanja osvojili invalidi. V jesenskem delu je konkurenca še večja. Tekmovanje je vsako soboto in nedeljo.

POSTAJALIŠČA V ZAVETRJU

Krajevna skupnost Koprivnica se je letos lotila postavljanja avtobusnih čakalnic. Pri financiranju sodelujeta Rudnik in Metalna, Senovo. Do zdaj so dokončali čakalnico na Velikem Kamnu, v Koprivnici in Šikovcu pa gre delo tudi že h koncu. Pozimi je čakanje na prostem zelo neprijetno, saj imajo avtobusi večkrat zamudo. Pa tudi sicer so šolarji in odrasli vsi premočeni in premraženi, če morajo stati na prostem, pozimi in poleti ob vsakem vremenu.

NOVO MESTO: PODRL KOLESARJA – Tone Držaj iz Bršlina se je 16. novembra dopoldne peljal na kolesu po Ljubljanski cesti proti mestu, pri trgovini „Dolenjke" pa je naproti pripeljal avtomobilist Negoslav Latinović z Broda. Tega je med srečanjem zaneslo, podrl je kolesarja in zapeljal na pločnik. Držaj je bil lažje ranjen, gmotno škodo pa cenijo na 4.000 dinarjev.

KANDIJA: POT MU JE ZAPRL – 4. novembra zjutraj je Slavko Pugelj s Hudega zapeljal z osebnim avtom s Trdinove ceste v kandijsko križišče in zaprl pot osebnemu avtomobilu, s katerim se je od doma iz Srebrnič po Partizanski cesti pripeljal Štefan Kastelic. Vozili sta trčili, lastnika pa imata za 4.500 din škode.

Mali svet ob Vrbskem jezeru

Sredi avgusta sem se iz Kranjske gore čez Korensko sedlo odpravil na obisk h Koroščem, ki živijo onkraj naše meje v Avstriji. Od Beljaka sem se peljal proti Celovcu, ko sem na koncu Vrbskega jezera zagledal napis „Mini mundus" (Mali svet).

Radovednost me je premagala: pri blagajni sem plačal 15 dinarjev in si začel ogledovati miniaturne znamenite zgradbe iz vsega sveta. Modeli so izdelani zelo lepo in spretno in so razpostavljeni na 1700 m² površine ob Vrbskem jezeru. Gledalec lahko občuduje ladjo Titanik, ki se z drugimi pozibava v pristanišču, newyorški Kip svobode, salzburško stolpnico, Belo hišo, Eifflov stolp, poševni stolp iz Pise. Jugoslavijo zastopa model cerkve in samostana iz Studenice.

Modele so s prostovoljnim delom naredili učenci tehnične strokovne šole; tako delo je zelo zahtevno, en model delajo tudi tri leta. Vsak model dela ena skupina, iz leta v leto jih je več.

Najpogostejši obiskovalci so otroci, ki lahko zlezejo v odprtino slavoloka, se igrajo v vodi pri ladjah itd. Starši pa se za ta čas „preselijo" v New York, Carigrad, Pariz . . .

Najlepši je „Mini mundus" zvečer, ko luči pričarajo pravljično videz.

LOJZE KERŠTAN

Znameniti Eifflov stolp med zelenjem v „Malem svetu"

Deček leze skozi slavolok zmage, ki je v resnici v Parizu

UKRADLI DELAVSKI AVTOBUS

Ko je hotel 17. novembra pred 14. uro šofer odpeljati avtobus IMV izpred trgovine v Dragi, kjer navadno stoji, vozila ni bilo nikjer. Tam v bližini pa je stal volkswagen LJ 28-93. Kakor so ugotovili, je bil osebni avto ta dan ukraden v Ljubljani, neznanec se je z njim pripeljal do Drage pri Beli cerkvi, kjer se mu je zahotelo večjega vozila. Vzel je avtobus in se odpeljal do Velike Kladuše na Hrvaškem, kjer so našli avtobus IMV. Kdo ga je odpeljal, zaenkrat še ni znano.

Buče za poldrugi štefan

Vinske buče Janeza Klemenčiča neobičajno velike

Nekdaj so v vinogradih v času trgatve nosači brent pri zidanici dobivali okrepčilni požirek vina iz posebnega korca, izdelanega iz vinske buče. Danes te buče še vedno uporabljajo za pomivanje sodov in prelivanje mošta. Gotovo je to najizvirnejša posoda, kar jih je najti pri nas, saj jo vsako leto ljudem rodi narava.

Janez Klemenčič, 72-letni kmet iz Ždinje vasi, že dolga leta sadi tudi vinske buče. Seme je dobil od svojega očeta; kje jih je dobil stari Klemenčič, pa nihče več ne ve. Običajno zrastejo vinske buče velike za pol do enega litra. Letos pa je med desetimi vinskimi bučami Janez Klemenčič našel dve, ki sta v primerjavi z drugimi pravi velikanki, vsaka ima do tri litre prostornine.

„Veste," je Klemenčič ponosno dejal, ko je prinesel buče na naše uredništvo, „s temi bučami mora človek pazljivo ravnati. Sadijo se ob svečnici, in ker so zelo občutljive za mraz, jih je treba dostikrat pokrivati, da ne pomrznejo. Tudi gnojiti jih je treba. Ampak take kot letos mi niso zrasle že 35 let."

Klemenčič sadi buče tako, da se lahko plazijo po drevesu ali podtaknjeni veji. Pred leti so se ljudje ustavljali pod njegovo slivo in začudeni gledali v nenavadne plodove na nji. Vinske buče so se na gosto razrasle med slivami.

„Vse buče sem že obljubil sosedom. Ljudje jih še vedno radi uporabljajo," je dejal ob slovesu Janez Klemenčič.

Janez Klemenčič z obema vinskima bučama velikankama

NATANČNO UREJENO – PO REPIŠKO

Z visoko dvignjeno glavo je tovariš sekretar Kuripeča koračil prek tovarniškega dvorišča proti izhodnim vratom in kar samo od sebe se mu je smejalo, ko se je spomnil, da je oddal pred dobrimi petimi minutami izpolnjen listek za sedemdnevni oddih. Kljuka izhodnih vrat se še ni dodobra ohladila od sekretarjeve topline, že so po njej segle roke drugih sekretarjev, le-tem je sledila desnica predsednika delavskega sveta v Kuripeču ter vseh predsednikov samoupravnih odborov podjetja, manjkale pa niso tudi roke njih namestnikov.

In vsi so bili sila dobre volje, notranje pomirjeni in pred kolektivom pohvaljeni, kajti uspelo jim je izdelati vse samoupravne akte, ki jih zahtevajo ti in oni zakoni tako, da so še poklicni pravniki zaman ure in ure brskali po papirjih v želji odkriti kakšno napako, ki bi dopuščala razmah in delovanje sovražnih sil ali nazadnjakov, ki že ob napakici škodoželjno pripomnejo: „Hoteli ste imeti samoupravljanje, zdaj ga pa imejte!"

Tovariš sekretar Kuripeča je ob tolikšnem uspehu celo potihoma razmišljal, da bi zbobnal na kup novinarje, ki bi se lahko razpisali o njihovem primeru zakonske urejenosti samoupravljanja, a ni tega storil iz preprostega razloga, ker se je čutil najbolj zaslužnega, pa bi mu lahko nevoščljivci vrgli v sekretarski obraz, da hvali samega sebe. Zbasal se je torej v lado, poljubil ženko na lice in se odpeljal nekam proti jugu. Enako so storili drugi sekretarji, predsednik delavskega sveta podjetja ter predsedniki in namestniki samoupravnih odborov. Zadnji so odpotovali s fički ali kvečjemu s stoenkami. Za teden dni.

V Kuripeč so se vrnili spočiti in zagorelih obrazov, da so jim bili nekateri bledoličneži odkrito zavidni. Že drugi dan po povratku je bila seja delavskega sveta Kuripeča z eno samo točko dnevnega reda: vrednost točke za pretekli mesec. In k besedi se je priglasila neposredna Mara Repiška:

„Mislim, da so plače že tako majhne, da bi morala veljati točka najmanj dvanajst dinarjev."

Direktor Kuripeča jo je zabil, da bi rada požrla tisto, česar ni ustvarila, in da s takšnimi nepremišljenimi pripombami ruši delovno disciplino ter moralo vseh zaposlenih ter da točka ne sme veljati več kot devet dinarjev.

Vsi drugi so molčali kot ribe v akvariju in ni bilo malo takšnih, ki so Repiško Maro sovražno gledali. Zapisnikar pa je zabeležil, da je seja potekala po vseh členih na novo sprejetega poslovnika o delu samoupravnih organov v Kuripeču.

Prvega v mesecu so dobili ljudje osebne dohodke in točka je bila obračunana na devet dinarjev, kot je predlagal tovariš direktor.

TONI GAŠPERIČ

KAMERA ODKRIVA. Gostilna Kos v Ločni pri Novem mestu je očitno zelo dobra. Dobronamerni upajo, da so se tovornjakarji ne zaustavili samo zaradi prigrizka, kozarček ali dva maliganov bi namreč dali zgodbi nove, trpke razsežnosti. (Foto: S. Mikulan)